

MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR FÜZETEK

Hankusz Éva
Kocán Béla

LÁZÁRI KÖZSÉG
HELYNEVEI

LÁZÁRI
Fotó: Szmotku György

Lázári helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkság szamosközi részének központjában, Szatmárnémeti közvetlen közelében, attól északra található. A későbbi falu területe a 12. század végén a Káta nemzetség birtokában állt, amelynek egyik ága a Szamos-Túr közén és Ugocsában rendelkezett birtokkal. A terület keleti, összefüggő részét Mikola 1216-os határbejárása Rafael ispán földjeként nevezi meg. Ekkor a terület még lakatlan, erdős vidék volt, a későbbi Lázári, Sár és Homok helyén. Lázári a három falu közül a legrégebbi, melyet Rafael ispán utódai telepítettek be. A területet 1261-ben már birtokként (*possessio*), 1284-ben pedig faluként (*villa*) említik az oklevelek.

A 13. században a Káta nemzetség Lázári ágának birtoka volt, a 14. században pedig a Lázári ág szétágazó tagjai, valamint utódaik, a Vasvári, Lázári, Surányi és Csarnavodai családok birtokolták. 1310-ben János fia Gábriel birtokában volt, majd 1313-ban Tamás fia Miklós szerezte meg a falu egyharmad részét, 1323-ban pedig Tamás fia János birtokát Pető erdődi ispán a királyi javak közé foglalta, de a vizsgálat megállapította, hogy János jogosan birtokolta Lázárit. 1341-ben Lázári perben állt Németi városával: ebben az okiratban említik a később elpusztult Kuczer nevű falut, ami Lázári és Pete között helyezkedett el. Lázári Gábor fia, Tamás fia, János mester és kiskorú fiai, valamint János mester fiai 1347-ben birtokaikon megosztottak, és Lázári fele János mester birtokába került.

A 15. századtól egyre több birtokrész került a nőági rokonok kezébe: 1449-ben a Csarnavodai család után Szepessy Péter és István is részt kapott. 1459-ben a Csaholyaiak zálogba adták részüket a Parlagiaknak. Csarnavodai Egyed 1493-ban a maga részét elzálogosította. A Csarnavodai család kihalt, így Thárkányi László, Derencsényi Péter, Ártándi Tamás és Vetéssy Márton kapták meg a birtokot. 1527-ben Szapolyai János király Lázárit a szomszédos Németi városának adományozta.

1602-ben Ruszkai Kornis Gáspár és fiai kapták meg az egész birtokot. 1625-ben Lónyai János birtokolta. 1640 körül a Debreczeni, Matolcsy, Dengelegi családok és a jezsuiták is részt kaptak Lázáriban. A 17. század közepén Csalay László, a Kállay család egyes női tagjai és Lónyai Zsigmond is részbirtokot szereztek, majd 1684-ben Szatmár megye főispánja, Károlyi László is részbirtokos lett. A 17. század második felében a jezsuiták rendháza és kápolnája építettek a faluban, amely 1696-ban a szatmári várhoz tartozott.

A 18. században az Eötvös, Nagy, Daróczy, Szerdahelyi és Becsky családok birtokolták a települést. Az 1717-es tatár támadást követően görögkatolikus ruszin és római katolikus szlovák telepesek érkeztek a faluba, akik már a következő évszázadban elmagyarosodtak. 1800-tól 1850-ig az Eötvös család kihaltával Nagy Károly, Nagy Elek, Nagy Pál, Nagy András és Daróczy Zsigmond voltak a tulajdonosai. A 20. század elején Nagy Béla a településen kúriával is rendelkező földbirtokos tulajdonában volt a

legnagyobb földterület, mellette pedig Lengyel Endre és Lengyel Alajos is birtokoltak területet. A falu református temploma – melynek egy része a 15. században épült gótikus stílusban – mai formáját a 19. század elején kapta. A római katolikus templom 1840-ben, a görögkatolikus templom pedig 1986-ban épült.

Lázári mindvégig Szatmár vármegyéhez tartozott, előbb a Szamosközi, 1873-tól a Fehérgyarmati, 1880-tól pedig a Szatmárnémeti járás része volt. 1910-ben a település 193 házzal és 3664 kh területtel rendelkezett. Központi települése Szatmárnémeti volt. A faluban körjegyzőség, posta és vasúti állomás is működött. Romániában 1920 után Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezi. Községközpont, beosztott községei Szárazberek, Sándorhomok, Kissár, Nagypeleske és Kispeske.

Lázári népessége a 19. század végétől megháromszorozódott. Az 1880-ban még csak 879 fős falu lakossága 1910-re 1322 főre, 1956-ra 2087 főre növekedett. 2011-ben 2666 fő élt a településen. A népesség fejlődésével párhuzamosan a nemzetiségi arányok is jelentősen módosultak. Míg a 19–20. század fordulóján teljes mértékben magyar nemzetiségű lakosságot rögzített a statisztika, addig 1920 és 1941 között a lakosság kb. 10%-a román, 7% ukrán (ruszin) és 10%-a egyéb (elsősorban német és szlovák) nemzetiségű volt. A magyarság aránya ekkor kb. 75% volt. A 20. század második felében jelentősen megnövekedett a románság aránya (kb. 25–30% volt), azonban a magyarság részaránya csak kis mértékben csökkent (kb. 70%). 2011-ben a magyarok és a románok aránya 78%, ill. 18% volt. A 19–20. század fordulóján három jelentős lélekszámú felekezet volt a településen, a görögkatolikus, a római katolikus és a református, melyek egyaránt kb. 30-35%-os népességarányt tettek ki. A 20. század közepére ezek közül a református népesség aránya kb. 25%-ra csökkent, a római katolikusok aránya pedig kb. 40%-ra növekedett. Ezek az arányok a 20–21. század fordulóján is hasonlóak voltak, azzal a különbséggel, hogy a görögkatolikus felekezet lakosságaránya (kb. 15%) jelentősen csökkent, míg az ortodox felekezeté (kb. 20%) arányosan növekedett.

Irodalom

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

BOROVSKY SAMU szerk., *Szatmár vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1908.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik 1–4.* Pest, 1851.

MAKSAY FERENC, *A középkori Szatmár megye.* Település- és népiségtörténeti értekezések 4. Budapest, 1940.

MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósa András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

SZIRMAI SZIRMAI ANTAL, *Szatmár vármegye fekvése, története, és polgári esmérte.* Buda, 1809.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikai a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban és 2025-ben. Adatközlők voltak: Ilku Ilona (89 éves), Ilku József (89), Lences Henrietta (34), Lences József Ottó (35), Makora Erzsébet (85), Valenszki Erzsébet (78), Valenszki Rudolf (54).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László 1972-ben és 2004-ben és Alexa Réka 1986-ban. Adatközlők voltak: Alexa Anna (35 éves), Csúry Antal (58), Illés József (43), Jónás Ferenczné Csengeri Ilona (64), Kerekes József (41), Kerekes Józsefné Labancz Jolán (38).

Helynévtár

Lázári 2025: *Lázári, Lázáriba, lázári ~ Lázár, Lázárba*, 2004: *Lázári*, 2000: *Lázári*, 1944: *Lázári*, 1941: *Lázári*, 1933: *Lázári*, 1918: *Lázári*, 1913: *Lázári*, 1911: *Lázári*, 1902: *Lázári*, 1895: *Lázári*, 1889: *Lázári*, 1884: *Lázári*, 1873: *Lázári*, 1865: *Lázári*, 1864: *Lázári, Lázári | Hajdanta*, *mielőtt még az annyira emléken ma is nevezetes Tatárfutás megtörtént volna, e község helyisége egyedül öserdők által lévén elfoglalva, lételét ma Puszta Darócz név alatt álló szomszéd község hajdantai Urának Darócz Lázárnak akaratóból vette, – mennyiben még ma is Lázári község határához használt, de ugyan csak a Puszta-Daróczy uradalomhoz tartozott.* 1860–1861: *Lázári*, 1851: *Lázári | Magyar falu ... Azon kevés tótok, kik itt laknak, lassan lassan elmagyarosodnak. Határa, melyet egyébiránt az árvíz nem jár, igen termékeny, különösen sok és szép tiszta búzát, zabot, kevesebb rozsot, árpát terem, a tengerit nem igen szereti; rétjei bőségesek és jók; fája mind tűzre, mind épületre elég.* 1840: *Lázári*, 1839: *Lázári*, 1828: *Lazári*, 1808: *Lázári*, 1806: *Lázári*, 1799: *Lázári | Magyar falu ... határja három nyomásbéli, és termékeny, piatzozása Szatmáron egy órányira, legelője alkalmatos, fája, száraz malma helyben, réttye az áradások miatt néha sasos, földgyei ha trágyáztatnak elég termékenyek.* 1786: *Lazári*, 1783: *Lázári*, 1773: *Lázárj*, [1740 k.]: *Lázari*, 1725: *Lazari*, 1637: *Lazar*, 1620: *Lazar*, 1601: *Lazar*, 1598: *Lazar*, 1582: *Laazar*, *Lazar*, 1570: *Lazar*, 1554: *Lazar*, 1549: *Lazar*, 1488: *Lazar*, 1406: *Lazar*, 1406/1630: *Lazar*, 1405: Thome de *Lazar*, 1379: *Lazar*, 1361: *Lazar*, 1358: *Lazaar*, 1358: *lazaar*, 1350: de *Lazar*, 1349: *Lazary*, 1347: *Lazar*, 1341/16. sz.: *Lazar*, 1341: *Lazar*, Thome nobilem de *Lazaar*, 1333: *Lazar*, 1332–1334/Pp.Reg.: Herbordus sacerdos *Lazar*, Thomas sacerdos de *Lazar*, 1323: *Lazaar*, [1323]>1323: *Lazaar*, 1313: *Lazar*, 1284: *Lazar*, 1261/1350: *Lazar*. — A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Román neve *Lazuri*. Északról Nagypeleske és Kissár, keletről Batiz, délről és nyugatról pedig Szatmárnémeti határolja. Az elsődleges **Lázár** helynév puszta személynévből keletkezett magyar névadással, majd idővel -i

Lázári az első katonai felmérés térképén

helynévképzővel bővült. A *Lázári* alakok a 18. század elejétől jelennek meg a forrásokban, de az előnyelvi használatban ma is él a képző nélküli változat is. Vö. Feketelázári, *Lázári-legelő*. — ComSzath. 96, CzF., Cs. 1: 479, ÉGy., EH., EKFT., E 158/55: 162, 182, 218, 389, 448, 950, 1290, 1456, E 158/56: 569, 656, 995, 1058, FÉNYES 1840/4: 309, FÉNYES 1851, FNESz., GÖNCZY, HKFT., Hnt., KÁROLYI 2: 531, 532, KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 358, Lex-Loc. 234, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MKFT., NÉMETH 2008: 164, Notitiae 366, PESTY 1864/40: 5a, 98b, 99b, 219a, 262a, 314a, 330a, SzMHn. 1: 402, T0.153.116.1, T1.S.11.303/1, T16.T.116, T21.TK.1084, T22.B.IX.a.2546, T66, VÁLYI 2: 492, Z. 1: 56, 141, 142, 248, 408, 610, 611, 613–616, 622–625, Z. 3: 126, Z. 5: 392, 479, 480.

Akolnál 1864: *Az Akolnál*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét az ott álló épületről kaphatta. — PESTY 1864/40: 330a.

Állomás 2025: *Állomás ~ Vasútállomás*. — Egykori vasútállomás a belterület nyugati részén a Vasút mentén. **Vasútállomás** formában is említik. — ÉGy. — T35-E2.

Alsó-forduló lásd **Bodó**

Annók asszony szere 1864: *Annók asszony szerebe*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően a terület tulajdonosára utal. Utótagja a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., PESTY 1864/40: 314a.

Apai-tanya 1913: *Apaitanya*. — Egykori tanya a településen. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta. — EH.

Aranyos-mező-hát 1935–1936: *Aranyosmezőhát*. — Egykori hely a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a közvetlenül nem adatható *Aranyos-mező* helynév és a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévi összetételéből alakult. Az előtagként szereplő név névadási indítékát nem ismerjük. — FKNT., SzamSz.

Bak kertje 1864: *Bak kertjén*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület egykori tulajdonosára utalhat, de állatot jelölő szó is lehet. — PESTY 1864/40: 314a.

Barbur lásd **Barburtelep**

Barburtelep 2025: *Barburtelep ~ Barbur ~ Harcos ucca*, 2004: *Barbúr-telep, Hârcos utca*. — A Batizi útról nyíló utca a belterület keleti részén. A név előtagja a terület egykori tulajdonosának családnevére utal. **Barbur** formában is említik. Egyes helybeliek szerint a **Harcos utca** elnevezést az magyarázza, hogy az itt lakók kiharcolták, hogy a területre építhessenek. BURA LÁSZLÓ szerint inkább az utcában lakók állandó viszálykodása állhat a névadás háttérében. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-G3.

Batizi-forduló 1860–1861: *Batizi Forduló*. — A település határának délkeleti részén, a szomszédos Batiz közelében húzódó nagy kiterjedésű földterület. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., MKFT. — T26-C2.

Batizi út 2025: *Batizi ut*, 2004: *Batizi út*. — A településről keleti irányba, a szomszédos Batizra vezető út. — ÉGy., SzMHn. 1: 402, 403. — T35-H3.

Beccsi-tábla sorja lásd **Begi-tábla**

Begi-tábla 1879: *Betsi Tábla sorjába* [Lázári felől], 1864: *Begi tábla*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja személynévből alakulhatott. **Beccsi-tábla sorja** formában is szerepel. E név utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznévi birtokos személyjeles formája, az előtag pedig esetleg tévesen lejegyzett alak lehet. — ETH. 11: 80, FKNT., PESTY 1864/40: 330a, ÚCsnT.

Béla-rét 2004: *Béla-rét, Béla rétje*. — A forrás szerint rét a település határában, de pontos helyét nem közli. Talán a településen jelentős földbirtokkal rendelkező Nagy Béla tulajdona lehetett. **Béla rétje** formában is szerepel. — SzMHn. 1: 403.

Béla rétje lásd **Béla-rét**

Bodó 1935–1936: *Bodóy*, 1879: A *Bodo* [nevezetű, vagyis] *Also Fordulóban* 1820: a' *Bodo* Tatár Erdeje felől való végén. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, feltehetően a Lázári és Pusztadaróc határán fekvő, ma Szatmárnémeti határához tartozó Bodó-erdő helyén vagy annak közelében feküdt. A név alapja a *Bodó* családnév lehet. **Alsó-forduló** néven is említik. E név előtagja a Felső-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki, utótagja pedig a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévi. Vö. Bodó alatt, Bodó laposa. — ETH. 11: 80, FKNT., SzamSz., ÚCsnT.

Bodó alatt 1864: *Bodón alatt*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Bodó közelében feküdt. — PESTY 1864/40: 330a.

Bodó laposa 1879: *Bodo lapossá[ra jön véggel]*. — Egykori hely a településen. Bizonyára a Bodó része lehetett. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévi birtokos személyjeles formája. — ETH. 11: 80., FKNT.

Bodonyi-tanya lásd **Párt-ferma**

Bodzás-dűlő 1935–1936: *Bodzásdüllő*. — Földterület a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület növényzetére utal. Vö. Bodzás-hát. — SzamSz.

Bodzás-hát 1864: *Bodzás hát*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Talán a Bodzás-dűlő közelében feküdt. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., PESTY 1864/40: 330a.

Bolhás-Erge 2004: *Bôlhás-erge*, 1931: *Bolhás Erge*, 1884: *Balhás erge*. — Az Erge vízfolyás északi mellékága a határ északnyugati részén. A név *bolhás* 'bolhaktól ellepert' melléknévi előtagja bizonyára vízibolhák jelenlétére utal.

— HKFT., SzamSz., SzMHn. 1: 403, T16.T.541. — T22-D3.

Cigány-rét 1935–1936: *Cigárét.* — Egykori rét a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Cigánysor közelében feküdt, erre utalhat a név előtagja. Vö. Cigány-rét. — SzamSz.

Cigánysor 2025: *Cigánysor*; 2004: *Cigánysor.* — Cigányok által lakott falurész a belterület délnyugati részén. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-F3.

Cigány téglaszín 2025: *Cigány téglaszén*, 2004: *Cigánytéglaszén, Téglaszén.* — Téglavetőgödör a Töltés mentén a belterület délnyugati részén. Korábban cigányok vetettek téglát a területen. **Téglaszín** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 402–403. — T35-F3.

Corodan utca 2025: *Korodán ucca.* — Újabbban épült utca a belterület keleti részén a Dorle utca mellett. Nevét az utcában lakó személyről kapta. — ÉGy. — T35-G3.

Czakó útban 1864: *Czakó útban.* — Egykori út és a mellette fekvő dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja személynév lehet. — PESTY 1864/40: 330a.

Csahóc-erge 1406: *Chahocherge*, 1406: *Csahocerge.* — Egykori vízfolyás a településen. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja a Magyarországon a közelben fekvő Csaholc település: a patak bizonyára annak irányába folyt. Utótagja az *erge* 'lapos, mocsaras ér' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., NÉMETH 2008: 166, Z. 5: 479.

Csárda környéke 1895: *Csárda környéke*, 1864: *Csárda környéke.* — Egykori dűlő a település délkeleti határában a Batizi úttól délre. Bizonyára csárda állhatott a területén. — PESTY 1864/40: 330a, T0.153.116.1. — T26-C2.

Csengeri-forrás 2025: *Csengeri-forrás.* — Egykori forrás a Sár-parton. Nevét a forrás körüli terület *Csengeri* nevű tulajdonosáról kapta. — ÉGy.

Csengeri kunyhónál lásd **Csengeri-tábla**

Csengeri-tábla 2025: *Csengeri-tábla, Csengeri-táblánál ~ Csengeri kunyhónál* | *Az éj, mer az első darap főüd a zövúj vóut. ... [A Csengeri] asz család vóut, jóumóyudu család.* — Szántó föld a település határának északi részén. A földtábla szélső darabjának *Csengeri* nevű tulajdonosáról kapta a nevét. A **Csengeri kunyhónál** elnevezés

a korábban itt álló kunyhóra utal. — ÉGy. — T23-F4G4.

Csigéri 1864: *Csigéri.* — Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a szomszédos Pusztadaróc és Atya határába eső *Csigér* nevű kisebb vízfolyás közelében feküdt. — PESTY 1864/40: 314a.

Csőkekútja lásd **Korajos**

Csőke kútja 2025: *Csőke kuttya ~ Csönke kuttya* | *Az éj, mer ot pásztorkodott apóysom, maj tiz éivig ő vóut, a Csőüke. ... Csőüke Jóuska.* — Kút a Korajoson. Pontos helyét nem ismerjük. A *Csőke* előtag Csőke Jóska egykori pásztorra utal, aki ezen a területen legeltetett, a kutat pedig itatásra használta. Vö. Csőkekútja. — ÉGy.

Csúry-lapos 2025: *Csúri-lapos* | *Ojan lapos, amit nem tuttak művelni, csak legelőünek vaty kaszálóunak kiattág béirbe.* — Szántó föld és kaszáló a határ északkeleti részén a Sziget-főtől délre. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. *Csúry* nevűek ma is élnek a településen. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vízenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Csúry-tanya. — ÉGy., FKNT. — T23-G4.

Csúry-tanya 1913: *Csúrytanya.* — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Csúry-lapos területén vagy annak közelében állhatott. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — EH.

Danka 1864: *Dankába.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően tulajdonosa családnévéből alakult. — PESTY 1864/40: 330a.

Daróczy-tag 2025: *Daróuci-tag* | *Nem Daróuc kössékhesz tartozik.* — Szántó föld a határ délkeleti részén a Szűcs-tag és a Félégyházié között.

Daróczy-tag

Fotó: Hankusz Éva

Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Daróczy-tanya — ÉGy., FKnt. — T26-C2.

Daróci út 2025: *Daróci út*, 2004: *Daróci út*, 1879: a' *Darotzi út*[ra mégyen véggel, a'] Betsi Tábla sorjába. — A településről nyugati irányba, a szomszédos Pusztadarócra vezető út. — ÉGy., ETH. 11: 80, SzMHn. 1: 404. — T35-E2.

Daróczy-tanya 1913: *Daróczytanya*, 1907: *Daróczy tanya*, 1902: *Daróczy tanya*. — Egykori tanya a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, talán a mai Daróczy-tag területén állhatott. Nevét tulajdonosáról kapta. — Hnt.

Déli sor 1879: a' *Déli soron*. — A településen említett telek. Pontos helyét nem ismerjük. Talán a belterület déli részét jelölte. A név utótagja a *sor* 'házsor' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 80, FKnt.

Diófa sor 2025: *Dijóufa sor ~ Iskola ucca ~ Iskola uccája | A földbirtokoséj, a Nagy Béilájéj vóut az az egész terület*. — A Fő utcáról déli irányba nyíló kisebb utca. Nevét a korábban az út mentén álló diófáról kapta. Ebben az utcában található a település iskolái, ezért *Iskola utca* és *Iskola utcája* néven is említik. — ÉGy. — T35-F2.

Diszpenszár 1. 2025: *Diszpenszár ~ Diszpenzár ~ Nagy Béila-lakás*. — Épület a Fő utca nyugati részén, melyben egy ideig orvosi rendelő működött. A rom. *dispensar* 'orvosi rendelő' jelentésű szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a név. Korábban Nagy Béla egykori földesúr tulajdona volt, ezért *Nagy Béla-lakás* néven is említik. — ÉGy., RKsz. — T35-E2.

Diszpenszár 2. 2025: *Diszpenszár ~ Diszpenzár*. — Épület a Polgármesteri hivatal mögött. Orvosi, illetve fogorvosi rendelő működik benne. A rom. *dispensar* 'orvosi rendelő' jelentésű szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a név. — ÉGy., RKsz. — T35-G2.

Domb lásd **Kis-domb**

Dorle utca 2025: *Dorla ucca ~ Dorle ucca | Annak vóut ott, egy Dorlának, mer román vóut ... Ű épített előüször, asztán elatta jóu péjndzéj egyiknek meg a másiknak, és akkor maj kesztek jönni, és végig van építve, azé Dorla ucca*. — Újabbán épült utca a belterület keleti részén a Corodan utca mellett. Nevét az ott elsőként házat építő Dorle családról kapta. — ÉGy. — T35-G3.

Első-forduló

Fotó: Hankusz Éva

Első-forduló 2025: *Elsőü-forduló | Azok vóutak a legjop főggyeji ... Uty hijták, nem vóut nevük*. 2004: *Első-förduló*. — Szántófield a határ keleti részén a Batizi út északi oldalán. A név előtagja a Második-, a Harmadik- és a Negyedik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy. (Kissár), FKnt., SzMHn. 1: 404. — T26-C1.

Erge 2025: *Erge ~ Erge-patak*, 2004: *Èrge*, 1941: *Erge*, 1884: *Erge patak*. — A település határának északnyugati részén folyó kisebb vízfolyás. A név az *erge* 'lapos, mocsaras ér' jelentésű földrajzi köznévből származik. *Erge-patak* néven is említik. Vö. Bolhás-Erge, Nagy-Erge. Lásd Erge (Nagypeleske). — ÉGy., FKnt., HKFT., MaKF., SzMHn. 1: 404. — T22-D3.

Erge-patak lásd **Erge**

Ezredes-féle-lakás 2025: *Ezredes-féile-lakás | Lakott itt ezredes ur is, amék a katonákad besorosza*. — Épület a Görbe soron. A név a korábban ott lakó ezredesre utal. — ÉGy. — T35-F2.

Farkas harasztja 1864: *Farkas harasztjába*. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja állatnévi, illetve személynévi eredetű egyaránt lehet. A *haraszt* utótag a 'fiatal, sarjadzó cserjés erdő, bozót' jelentésű földrajzi köznévv birtokos személyjeles formája. — FKnt., PESTY 1864/40: 330a.

Feketelázári lásd **Sziget-fő**

Félegyházié 2025: *Féiletyháziéjéj*. — Szántófield a határ délkeleti részén a Daróczy-tag szomszéd-

ságában. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T26-C2D2.

Félegyházi-föld 2025: *Féjletyházi-főüd.* — A határ keleti részén a Pelei-ház közelében fekvő földterület. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T26-D1.

Felső-forduló 1879: A *Felső* nevezetű *forduló-b[an]* Batiz felől. — Egykori földterület a település határában Batiz közelében. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja az Alsó-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 80, FKNT.

Ferma lásd **Párt-ferma**

Forrásnál 1864: *Forrásnál.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a közelében levő forrásról kapta a nevét. — PESTY 1864/40: 330a.

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2025: *Főü ucca ~ Főü ut ~ Nagy ucca.* — A település legrégebbi utcája a belterület északnyugati részén. *Fő út* és méretéről *Nagy utca* néven is említik. — ÉGy. — T35-G2.

Fövenyesgödör 1935–1936: *Fövenyezsgödör.* — Egykori homokgödör a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SzamSz.

Gábornya-rét 2004: *Gábornya-rét*, 1941: *Gábornya-rét*, 1931: *Gábornya rét*, [19. sz. vége]: *Gábornya rét*, 1884: *Gábornya rét.* — A település belterületétől északra, a Kispeske határába eső Gábornya közelében fekvő rét. — HKFT., MaKF., SzMHn. 1: 404, T16.T.541, T22.B.IX.b. 301. — T23-E4.

Gazdabolt 2025: *Gazdabólyt.* — Épület a Kis-dombon. Gazdabolt működik benne. — ÉGy. — T35-F2.

Gólyafészek lásd **Gólyafészek utca**

Gólyafészek utca 2025: *Gólyaféjszek ucca ~ Gólyaféjszek ~ Gólyaféjszek uccája.* — A Szatmári útról nyugati irányba nyíló utca. Nevét az utca sarkán álló villanyoszlop tetején levő gólyafészekről kapta. *Gólyafészek* és *Gólyafészek utcája* formában is említik. — ÉGy. — T35-G3.

Gólyafészek utcája lásd **Gólyafészek utca**

Gosztát lásd **Párt-ferma**

Görbe sor

Fotó: Hankusz Éva

Görbe sor 2025: *Görbe sor*; 2004: *Görbesor.* — A Fő utcával párhuzamos utca a belterület északi részén. A név előtagja az utca alakjára utal. Az utótag a *sor* 'utca' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 402. — T35-F2.

Görögkatolikus temető lásd **Új temető**

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög temető 1. 2025: *Temetőü ~ Görök temetőü.* — A Régi temető déli, görögkatolikusok által használt része. *Temető*-ként is említik. — ÉGy. — T35-G3.

Görög temető 2. lásd **Új temető**

Görög templom 2025: *Görök templom ~ Templom ~ Görökkatolikus templom.* — Görögkatolikus templom a Fő utca és a Görbe sor közötti területen. *Görögkatolikus templom* és *Templom* néven is említik. — ÉGy. — T35-F2.

Handál 2025: *Handál ~ Handal | Mer ot min cselédek laktak, ... akik cselédek voutak Nagy Béjánál mek Kanizsánál. Asz monta mindik Csengeri Miska: éjnekem a falu nem tart, csag Dobrányijig, tovább a Handál. De nem igaz.* 2004: *Handál*, 1935–1936: *Handál | A község alsó felének a neve Lázárban.* — A belterület északnyugati részén fekvő kisebb utca. A név valószínűleg a rom. *handal* 'kisváros magasabban fekvő része' jelentésű szóból származik. — DEX., ÉGy., SzamSz., SzMHn. 1: 402. — T35-E2.

Hangicsa 1895: *Hangicsa*, 1864: *Hangicsa.* — Egykori földterület a település határának keleti részén az Első-forduló környékén. A név a *hangicsál* 'énekel, dalol, trillázik' jelentésű tájszóval állhat összefüggésben. — PESTY 1864/40: 5b, SzamSz., T0.153.116.1. — T26-C1.

Harcos utca lásd **Barburtelep**

Harmadik-forduló 2025: *Harmadik-forduló*, 2004: *Háromadik forduló*. — Szántó föld a határ keleti részén a Batizi út északi oldalán. A név előtagja az Első-, a Második- és a Negyedik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarforduló' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 404. — T26-C1.

Hármas-határ-domb 1864: *Hármas határ domb*. — Bizonyára a település határát jelölő domb volt. Helyét pontosan nem ismerjük, három szomszédos település határvonalának találkozáspontján állhatott. Egykor nyolc ilyen pontja létezett a határnak. — PESTY 1864/40: 330a.

Hodály lásd **Roják-tag**

Hodályi út 2025: *Hodályi út ~ Kabolaút | Hodályi út, mer a végibe vóut egy juhodáj*. — Út a Szűcs-tag és a Roják-tag között, mely a korábban itt álló juhodályhoz vezetett. A *Kabolaút* névváltozat a *kabolaút* 'keskeny szekérút, dűlőút' értelmű földrajzi köznévből alakult. Vö. Hodály. — ÉGy., FKNT. — T26-C2.

Hodályi út

Fotó: Hankusz Éva

Hodálnál lásd **Roják-tag**

Horváth-tanya 1944: *Horváltanya*, 1913: *Horváltanya*, 1907: *Horváth tanya*, 1902: *Horváth tanya*. — Egykori tanya a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — EH., Hnt.

Hosszú-rekettye 1935–1936: *Hosszurekettye*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a terület alakjára utal. Az utótag a *rekettye* 'bokros, vizenyős rét, legelő' vagy 'rekettyebokrokban benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., SzamSz.

Ifjú-tanya 1944: *Ifjútanya*, 1913: *Ifjútanya*, 1907: *Ifjú tanya*, 1902: *Ifjú tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az egykori tulajdonosa családnevére utalhat. — Hnt.

Iskola 2025: *Iskola ~ Nagy iskola*, 2004: *Iskola*. — Az általános iskola felső tagozatának épülete a Diófa soron, a Kis iskola mellett. A *Nagy iskola* névváltozat előtagja az utóbbihoz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Iskola utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-F2.

Iskola utca lásd **Diófa sor**

Iskola utcája lásd **Diófa sor**

Jószáglegelő lásd **Nagy-legelő**

Kabolaút lásd **Hodályi út**

Kampó 1935–1936: *Kámpó*. — Egykori hely a település határában. Pontos elhelyezkedését és a névadás indítékát nem ismerjük, talán a terület alakjáról nevezték el. — SzamSz.

Kanizsa lásd **Kanizsay-tag**

Kanizsa-lakás 2025: *Kanizsa-lakás ~ Kolektiva ~ Kolektiv ~ Kolektiv iroda ~ Koli*. — Épület a Görbe sor keleti részén. A név előtagja az épület egykori tulajdonosára utal. Később a kollektív gazdaság irodája működött benne, ezért *Kollektív*, *Kollektiva* és *Kollektív iroda* néven is említik. A fiatalabb korosztály a rövidebb *Koli* névformát is használja. — ÉGy. — T35-F2.

Kanizsa-tag lásd **Kanizsay-tag**

Kanizsay-tag 2025: *Kanizsaji-tag ~ Kanizsa-tag ~ Kanizsa*, 2004: *Kanizsa-tag*. — Szántó föld a határ délkeleti részén a Roják-tag mellett. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévi, *Kanizsa* és *Kanizsa-tag* formában is említik. Vö. Kanizsay-tanya. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 404. — T26-C2.

Kanizsay-tanya 1944: *Kanizsaytanya*, 1941: *Kanizsay-ta[ny]*, 1931: *Kanizsay ta[ny]*, 1913: *Kanizsaytanya*, 1907: *Kanizsai tanya*, 1902: *Kanizsai tanya*, [19. sz. vége]: *Kanizsa Zsigmond ta[ny]*, 1884: *Kanizsai Zsigmond ta[ny]*. — Egykori tanya a Kanizsay-tag területén. Már lebontották. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. *Kanizsa(y) Zsigmond-tanya* formában is szerepel. — EH., HKFT., Hnt., MaKF., T16.T.541, T22.B.IX.b.301. — T26-C2.

Kanizsay Zsigmond-tanya lásd **Kanizsay-tanya**
Kanizsa Zsigmond-tanya lásd **Kanizsay-tanya**
Katolikus temető lásd **Római temető**

Katolikus templom 2025: *Katolikus templom ~ Templom ~ Római templom*, 2004: *Katolikus templom*. — Római katolikus templom a Fő utcán. **Római templom** és **Templom** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-F2.

Kazalos 1895: *Kazalos*. — A település északi határában fekvő földterület. A név a *kazalos* 'szérűnek használt terület, amelynek a szélén a csévelt gabona szalmáját kazalba rakva tartották' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKnt., T0.153.116.1. — T23-F4.

Kenderáztató 1935–1936: *Kenderáztató*, 1895: *Kenderáztató*. — A település északi határában fekvő, nagy kiterjedésű egykori földterület. Nevét a területén lévő, ma Szatmárnémeti határába eső kenderáztató gödörről kaphatta. — SzamSz., T0.153.116.1. — T23-E4.

Kereskedő irtása 1864: *Keres kedő irtása*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja az egykori tulajdonosa foglalkozására utalhat. Az utótag az *irtás* 'szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek' jelentésű földrajzi köznévből birtokos személyjeles alakja. — FKnt., PESTY 1864/40: 314a.

Kereszt 2025: *Kereszt ~ Keresz | Van ety Kereszt, amit a lázári néjpek csináltattak*. — Kereszt a Batizi úton. Vö. *Keresztnél*. — ÉGy. — T26-C1.

Keresztnél 2025: *Keresztnélj*. — Szántóföld a település határának keleti részén a Batizi úttól délre. A név az út mentén álló keresztre utal. Vö. *Kereszt*. — ÉGy. — T26-C1C2.

Keresztnél

Fotó: Hankusz Éva

Két erdő köze 1864: *Két Erdő közi, Két erdő-közén*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név a terület elhelyezkedésére utal. — PESTY 1864/40: 5b, 330a.

Kettes ól lásd **Párt-ferma**

Kilencforintos-nyáras 1864: *9ftos nyáras*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a terület árát jelölhette. Az utótag a *nyáras* 'nyárfaerdő, nyárfákkal beültetett, benőtt hely' jelentésű földrajzi köznévből. — FKnt., PESTY 1864/40: 314a.

Király-rét 2025: *Kiráj-réit*. — A belterület-től északra a Sári út mentén fekvő szántóföld volt. Ma legelőként használják. A név előtagja a terület egykori tulajdonosának családnévére utalhat. — ÉGy. — T23-E4.

Kis-domb 2025: *Kisz-domb | Kisz-domb, magasabbam van a Templom, azér asz Kisz-domb, ez meg Nagy-domb vóut. | A Kisz-domb a zálaméj vóut, Hangya Szövetkezet vóut*. 2004: *Domb, Kiszdomb*. — Magasabban fekvő falurész a Fő utca és a Görbe sor keleti végének találkozásánál. A név előtagja a Nagy-dombhoz való viszonyítást fejezi ki. **Domb** néven is szerepel. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-F2.

Kis-erdő 1864: *Kis Erdő, Kis erdön*. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Nagy-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. — PESTY 1864/40: 5b, 330a.

Kis-Gorond-hát 1884: *Kis gorond hát*. — Egykori dűlő a határ déli részén. Egy része átnyúlik Szatmárnémeti határába. A név a terület méretére utaló *kis* melléknév és a közvetlenül nem adott *Gorond-hát* helynév összetételéből alakult. Az alapul szolgáló helynév előtagja a *gorond* 'mélyebben fekvő területből, mocsárból, árvíz-ből kiemelkedő dombos hely, földhát', utótagja pedig a *hát* 'magasabb hely' jelentésű földrajzi köznévből. — FKnt., HKFT. — T26-B3.

Kis iskola 2025: *Kis iskola*. — Az általános iskola alsó tagozatának épülete a Fő utca és a Diófa sor sarkán a Nagy iskola mellett. A név előtagja az utóbbihoz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T35-F2.

Kis-legelő 2025: *Kis-legelőj ~ Urbéires-legelőj ~ Urbéires-réit ~ Urbéires | A Nagy-legelőj-re, oda mehetet mindenkinek a jóuszágja, de a Kis-legelőjüre, oda csak annak, akinek vóut*

földrésze benne. *Meg vóút szabva, hogy van annyi részem, hoty kihajthatok három jóuszágot, a másig gazda csak kettőt.* | *Vóút egy ugynevezet Kis-legelőü, mer kis legelőü vóút, pár hektár, hat-nyóuc hektáros.* 2004: *Úrbéres legelője.* — Szántóföld a település határának északkeleti részén az Első-forduló közelében. Korábban legelőként hasznosították a területet. A név előtagja a Nagy-legelőhöz való viszonyítást fejezi ki. *Úrbéres, Úrbéres-legelő, Úrbéres legelője* és *Úrbéres-rét* néven is említik. Ezek előtagja arra utalhat, hogy korábban úrbéresek 'jobbágyok' birtokolták vagy használták a területet. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 1: 406. — T26-C1.

Kis-Nyáras 1864: *Kis Nyáras, Kis-Nagy Nyáras.* — Egykori nyárfaerdő a település határában. A Nyáras része lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Nagy-Nyárashoz való viszonyítást fejezi ki. — PESTY 1864/40: 5b, 330a.

Kis-Sár 2025: *Kis-Sár | Itt jön ... a Vármegye árkából. Itt a Csüri-laposná fojik, ... itt jön a Kis-Sár;* 1895: *Kis Saár.* — A határ északkeleti részén áthaladó Sár patak déli oldalága. A név előtagja a Nagy-Sárhoz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., T0.153.116.1. — T23-G4.

Kis utca 2025: *Kis ucca,* 2004: *Kis ucca.* — A Görbe sorról északi irányba nyíló kisebb utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-F2.

Kis-völgy 1879: *A Kiss völgy mellett a' Mező közepénn,* 1864: *Kis völgy.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület méretére utalhat. — ETH. 11: 80, PESTY 1864/40: 330a.

Koli lásd **Kanizsa-lakás**

Kollektív lásd **Kanizsa-lakás**

Kollektíva lásd **Kanizsa-lakás**

Kollektív iroda lásd **Kanizsa-lakás**

Kolónia 2025: *Kolonija ~ Telep,* 2004: *Kolónija, Telep.* — A belterület déli részén fekvő, több utcából álló, újabban épült falurész. Főként románok lakják. A név a rom. *colonie* 'egyidejűleg betelepítettek által lakott falurész' jelentésű földrajzi köznévtől alakult. **Telep**-ként is nevezik. — ÉGy., SzMHn. 1: 402–403. — T35-F3G4.

Korajos 2025: *Korajos, Korajosra ~ Csőüke-kuttya,* 1935–1936: *Korajos.* — Szántóföld a határ északkeleti részén. Korábban a területet

legelőként hasznosították. Egyesek szerint a név a Sár-parttal azonos területet jelöl, míg mások szerint azzal szomszédos területre utal. A név bizonyára a többféle értelemben is használt *karaj* ~ *karéj* 'vízpart; falu széle stb.' jelentésű földrajzi köznév -s képzős származéka. A **Csőkekútja** nevet az itt álló kútról kapta. Vö. Csőke kútja. — ÉGy., FKNT., SzamSz. — T23-G3.

Körtvélyes 1864: *Körtvélyesben.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., PESTY 1864/40: 330a.

Közép-forduló 1879: *A Közép Fordulóba[n].* — A település határában említett hely. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja a terület elhelyezkedésére utalhat, és az Alsó- és Felső-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., ETH. 11: 80.

Közös-legelő lásd **Nagy-legelő**

Községháza lásd **Polgármesteri hivatal**

Kultúrház 2025: *Kulturház.* — Épület a Sikátorban. Korábban kultúrházként működött. — ÉGy. — T35-F2.

Lapos-szél 1864: *Lapos szél.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' és a *szél* 'valamely területnek a széle, határa' jelentésű földrajzi köznevek összetételéből alakult. — FKNT., PESTY 1864/40: 330a.

Lázár lásd **Lázári**

Lázári-legelő lásd **Nemesi-rét**

Legelő lásd **Nagy-legelő**

Lejtő 2025: *Lejtőü.* — A Töltés lejtős része a település határának déli részén, az Őrház nevű földterület közelében. — ÉGy. — T26-B3.

Lengyelé 2025: *Lengyeléj.* — Belterületi rész a Diófa sor környékén. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T35-F2.

Lengyel-tag 2025: *Lengyel-tag,* 2004: *Lengyel-tag.* — Szántóföld a belterület déli részének közelében. A helybeliek elmondása szerint korábban nagyobb területet jelölt a név, de egy részére épültek a Kolónia utcái. Átnyúlik Szatmárné-

meti határába. Egykori tulajdonosáról, Lengyel Endréről kapta a nevét. — ÉGy., SzMHn. 1: 405. — T35-F4.

Lengyel-tanya 1913: *Lengyeltanya*, 1907: *Lengyel tanya*, 1902: *Lengyel tanya*. — Egykori tanya a településen. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kapta. — EH., Hnt.

Lengyel-udvar 2025: *Lengyel-udvar*. — A Fő utcán a Rendőrség közelében fekvő üres telek. Korábban ház is állt itt, de összedőlt. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T35-G2.

Liget 2004: *Liget*, 1910: *Liget*, 1895: *Liget*, 1784: *Liget* Wald. — A település északi határában, a Sári úttól keletre fekvő földterület. Az első katonai felmérés térképe még erdővel borított területként ábrázolja. A név a *liget* 'kisebb ritkás erdő' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — EKFT., FKNT., SzMHn. 1: 405, T0.153.116.1, T22.B.IX.a.1008. — T23-F4.

Luby-tag 2025: *Lubi-tag*, 2004: *Lubi-tag* | *Tulajdonosa Lubi Béla volt*. — Szántóföld a település határában. Lokalizációja bizonytalan. Egyesek szerint a település északi határában található a Peleskei úttól keletre, mások szerint a Lázári és Pusztadaróc közötti, ma Szatmárnémeti határába eső területen fekszik. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Vö. Luby-tanya. — ÉGy., SzMHn. 1: 405.

Luby-tanya 1913: *Lubytanya*, 1907: *Luby tanya*, 1902: *Luby tanya*. — Egykori tanya a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, esetleg a Luby-tagon lehetett. Nevét tulajdonosáról kapta. — Hnt.

Magtár 2025: *Maktár*. — Épület a belterület északnyugati részén az egykori vasút mentén. — ÉGy. — T35-E2.

Makora-kút 2025: *Makora-kut* ~ *Makora kuttya* ~ *Makra kuttya* | *Makora Jóyska bácsi kuttya*. — Kút a Kis-legelőn. Tulajdonosáról kapta a nevét. *Makora* nevének ma is élnek a faluban. *Makora kútja* formában is említik. — ÉGy. — T26-C1.

Makora kútja lásd **Makora-kút**

Második-forduló 2025: *Második-forduló*, 2004: *Második-fördülő*. — Szántóföld a határ keleti részén a Batizi út északi oldalán. A név előtagja az Első-, a Harmadik- és a Negyedik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és

ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 405. — T26-C1.

Messi 1910: *Messi*, 1895: *Messi*. — Egykori földterület a település keleti határában. A névadás indítékát nem ismerjük. — T0.153.116.1, T22.B.IX.a.1008. — T26-C1D1.

Mikolai út 2025: *Mikolaji ut*. — A település keleti határszélén húzódó, Mikolába vezető út. — ÉGy. — T26-D2.

Milícia lásd **Rendőrség**

Mocsolya 1935–1936: *Mocsoja*, 1864: *Mocsolya*, 1864: *Motsolya*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *mocsolya* 'mocsaras, vizenyős terület' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., PESTY 1864/40: 5b, 330a, SzamSz.

Nagy Béla lásd **Nagy Béla-birtok**

Nagy Béla-birtok 2025: *Nagy Béla-birtok* ~ *Nagy Béla*, 2004: *Nagy-Béla*, 2004: *Nagy Béla-birtok*, 1895: *Nagy Béla tagja*. — A Fő utcától délre eső falurész és földterület. Nagy Béla egykori földesúr birtokához tartozott. **Nagy Béla** és **Nagy Béla tagja** formában is említik. Ez utóbbi névváltozat utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből birtokos személyjeles formája. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 402, 405, T0.153.116.1. — T35-F3.

Nagy Béla-lakás lásd **Diszpenszár**

Nagy Béla-major lásd **Nagy Béla-tanya**

Nagy Béla tagja lásd **Nagy Béla-birtok**

Nagy Béla-tanya 2004: *Nagy-Béla tanya*, 1941: *Nagy-ta[nya]*, 1931: *Nagy Béla tn. [tanya]*, 1918: *N[agy] Béla tn. [tanya]*, 1915: *N[agy] Béla tn. [tanya]*, [19. sz. vége]: *Nagy Béla tn. [tanya]*, 1893: *Nagy Béla major*, 1888: *Nagy-Béla tanya*, 1884: *Nagy Béla tanya*. — Egykori tanya a belterülettől északkeletre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. **Nagy-tanya** és **Nagy Béla-major** formában is szerepel. Vö. Nagy-tanya 1. — HKFT., Hnt., MaKF., SzMHn. 1: 405, T16.T.116, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.b.301. — T23-G4.

Nagy-domb 2025: *Nagy-domb* | *A falunak a legmagasabb, na nem tudom, csak magosabbam vóút, mint a többi. ... magosabbam van a Templom, azér asz Kizs-domb, ez meg Nagy-domb vóút. Az a legmagasabb réjsze, ahol a Katóulikusz templom van. | Nem féiltem éjn, az éjn uram el akart menni hetvembe, mikor vóút a viz, jött a*

víz. *Félt, hogy ellep a víz benünket, mer már a kert alatt látta. ... Nem baj, ha ot van, mer mi dombom vagyunk.* — A település legmagasabb része a Fő utca és a Görbe sor közötti területen, ahová a település templomai is épültek. A név előtagja a Kis-dombhoz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T35-F2.

Nagy Elek-major lásd **Nagy Elek-tanya**

Nagy Elek-tanya 2004: *Nagy-Elek-tanya*, 1941: *Nagy-ta[nya]*, 1931: *Nagy Elek tn. [tanya]*, 1918: *N[agy] Elek tn. [tanya]*, 1915: *N[agy] Elek tn. [tanya]*, 1910: *Nagy t[tanya]*, [19. sz. vége]: *Nagy Elek tn. [tanya]*, 1893: *Nagy Elek major*, 1888: *Nagy-Elek tanya*, 1884: *Nagy Elek tn. [tanya]*. — Egykori tanya a belterületől délre, a Szatmári út mentén. Nevét tulajdonosáról kapta. **Nagy-tanya** és **Nagy Elek-major** néven is szerepel. Vö. Nagy-tanya 1. — HKFT., Hnt., MaKF., SzMHn. 1: 405, T16.T.116, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.b.301. — T35-G4.

Nagy-erdő 1864: *Nagy Erdő*. — A település határában említett erdő. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Kis-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. — PESTY 1864/40: 5b, 330a.

Nagy-Erge 2004: *Nagy-èrge*, 1931: *Nagy Erge*, 1884: *Nagy erge*. — Az Erge nagyobbik mellékága a határ északi részén. — HKFT., SzMHn. 1: 405, T16.T.541. — T22-D3.

Nagy iskola lásd **Iskola**

Nagy-legelő 2025: *Nagy-legelőü ~ Legelőü ~ Közös-legelőü ~ Jóságlegelőü | Hát lapos hej vóút egy, egéizsen Sáríg, mind a kéjt óudal mindik szinte legelőü vóút. Mindig legelőü vóút, mer gyenge főüd vóút. | Ide bárki kihajhatta a jószágát, a Kis-legelőüre csak az, akinek*

része völd benne. 2004: *Közös legelő*. — Legelő a határ északi részén a Sári út mentén. A név előtagja a Kis-legelőhöz való viszonyítást fejezi ki. **Közös-legelő**-nek is nevezik, ugyanis a helybeliek szerint közös tulajdonban volt. **Jóságlegelő** és **Legelő** formában is használják. — ÉGy., SzMHn. 1: 405. — T23-F4.

Nagy-Nyáras 1864: *Nagy Nyáros* — Egykori nyárfaerdő a település határában. Bizonyára a Nyáras része lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Kis-Nyáras-hoz való viszonyítást fejezi ki. — PESTY 1864/40: 5b.

Nagypeleskei út lásd **Peleskei út**

Nagy-Sár lásd **Sár**

Nagy-tanya 1. 1913: *Nagy tanya*, 1907: *Nagy tanya*, 1902: *Nagy tanya*. — Egykori tanya a településen. A név előtagja a tanya tulajdonosának családnevére utal. A Nagy Béla- vagy a Nagy Elek-tanyával lehet azonos. — EH., Hnt.

Nagy-tanya 2. lásd **Nagy Béla-tanya**, **Nagy Elek-tanya**

Nagy temető lásd **Régi temető**

Nagy utca lásd **Fő utca**

Negyedik-forduló 2025: *Negyedik-fordulóü*. — Szántófield a határ keleti részén a Batizi út északi oldalán. A név előtagja az Első-, a Második- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt. — T26-C2D1.

Nemesi-rét 2025: *Nemesi-rétü ~ Lázári-legelőü*, 2004: *Nemesi rétek*, 1895: *Nemesi rétek*. — Szántófield és legelő a határ északi részén a Sári úttól nyugatra. Bizonyára nemesi tulajdonban lévő rét lehetett. **Nemesi-rétek** formában is szerepel. A közeli Kispeléken **Lázári-legelő**

Nemesi-rét

Fotó: Hankusz Éva

néven említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 406, T0.153.116.1. — T23-E3.

Nemesi-rétek lásd **Nemesi-rét**

Németi-gaz 1819: *Németi gaz*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Talán a Szatmárnémeti határához tartozó Németi-föld közelében vagy annak területén feküdt. A név utótagja a *gaz* 'cserjés, bokros erdő' jelentésű földrajzi köznévi. — ETH. 11: 80., FKnt.

Néptanács lásd **Polgármesteri hivatal**

Nyalakodó 1935–1936: *Nyalakodó*. — Egykori hely a település határában. Pontos elhelyezkedése és a névadás indítéka ismeretlen. — SzamSz.

Nyáras 1864: *Nyáros*. — Egykori nyárfaerdő lehetett a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Részai lehetnek a Kis-Nyáras és a Nagy-Nyáras. — PESTY 1864/40: 5b.

Nyolcas 2025: *Nyóucas*, 2004: *Nyolcas*. — A belterület északnyugati részén fekvő falurész, ahol a Fő utca és a Görbe sor keresztezi egymást nyolcas alakot formálva. A helybeliek szerint korábban gödör volt a területen, ahol téli időben a gyerekek csúszkáltak. BURA LÁSZLÓ a Siket-kert területén fekvő libalegelőként említi. — ÉGy., SzMHn. 1: 402, 406. — T35-E2.

Országút lásd **Szatmári út**

Ortodox temető lásd **Új temető**

Óvoda 2025: *Óvoda*. — Épület a Fő utcán a Kis iskolával szemben. Óvoda működik benne. — ÉGy. — T35-F2.

Őrház 1. 2004: *Őrház*. — Egykori épület a település határának keleti részén a Szatmárnémeti határához tartozó Sár-erdő mellett. — SzMHn. 1: 406.

Őrház 2. 2025: *Őjrház*. — Szántóföld a határ déli részén a Töltés közelében. Korábban bizonyára vasúti őrház állhatott a területen. — ÉGy. — T26-B3.

Ötvös-kert 2025: *Ötvös-kert*, 2004: *Ötvös-kert*. — A belterület északnyugati részén fekvő kisebb falurész. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SzMHn. 1: 402, 406. — T35-E2.

Pálínkfőző 2025: *Pájínkfőző*. — Épület a település határának keleti részén a Batizi út mentén. Pálínkfőző működik benne. — ÉGy. — T26-C2.

Pap-csere 2025: *Pap-csere*, 1935–1936: *Pap-csere*, 1864: *Pap cseréjén*. — Szántóföld a belterülettől délkeletre az Őrház nevű földterület szomszédságában. Bizonyára egyházi tulajdon lehetett, erre utal a név előtagja. A *csere* utótag a 'cserfákból álló erdő(rész)' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznévi. **Pap cseréje** formában is említik. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/40: 314a, SzamSz. — T26-B3C3.

Pap cseréje lásd **Pap-csere**

Pap-tag 2025: *Pap-tag* | *Papoknak vóut ot valami főüggük*. — Szántóföld a határ északkeleti részén. Nagyobb része ma is egyházi tulajdonban van. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKnt. — T26-C1.

Párt-ferma 2025: *Párt-ferma* ~ *Ferma* ~ *Gosztát* ~ *Kettes óul*, 2004: *Bodonyi-tanya*, 1941: *Bodonyi-ta[nya]*, 1931: *Bodonyi tn. [tanya]*, 1918: *Bodonyi tn. [tanya]*, 1915: *Bodonyi tn. [tanya]*, 1910: *Bodonyi t[tanya]*, [19. sz. vége]: *Bodonyi tn. [tanya]*, 1884: *Bodonyi tanya*. — A belterülettől északnyugatra fekvő tanya. Az adatközlők szerint korábban a nagypeleskei Mátyás Bandi tulajdona volt, majd az állami gazdaság tulajdonába került. Erre utal a *Párt-ferma* elnevezés. A *ferma* utótag a rom. *fermă de stat* 'állami gazdaság' kifejezés előtagjának népnyelvi átvétele. Röviden *Ferma*-ként is említik. Ugyanerre utal a *Gosztát* megnevezés is, amely pedig a rom. *gostat* 'állami gazdaság' szó átvétele. A *Kettes ól* névforma előtagja a Nagypeleske határához tartozó Egyes ólhoz való viszonyítást fejezi ki. A *Bodonyi-tanya* elnevezés bizonyára korábbi tulajdonosára utal. — ÉGy., HKFT., MaKF., RKsz., SzMHn. 1: 403, T16.T.116, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.b.301. — T22-D4.

Pátyodi-kút 2025: *Pátyodi-kút* ~ *Pátyodi kutyta*. — Kút a Második-fordulóban. Nevét a kút körüli földterület tulajdonosáról kapta. **Pátyodi kútja** formában is említik. — ÉGy. — T26-C1.

Pátyodi kútja lásd **Pátyodi-kút**

Pelei lásd **Pelei-ház-tábla**

Pelei-ház 2025: *Peleji-ház* | *Kéit ház vóut, kéit öreglány élte, lakta*. 2004: *Peleji-ház*. — Egykori épület a határ északkeleti részén a Szatmárnémeti határába eső Sár-erdő mellett. Nevét tulajdonosáról kapta. Vö. Pelei-ház-tábla, Pelei út. — ÉGy., SzMHn. 1: 406. — T26-D1.

Pelei-ház-tábla 2025: *Peleji-hász-tábla ~ Peleji-tábla ~ Peleji*. — Szántóföld a határ északkeleti részén az egykori Pelei-ház közelében. **Pelei** és **Pelei-tábla** formában is említik. — ÉGy. — T26-C1.

Pelei-tábla lásd **Pelei-ház-tábla**

Pelei út lásd **Stefáni út**

Peleskei út 2025: *Peleski ut*, 2004: *Peleskeji út*, 1879: *A N[agy] Peleskei út[ra]*. — A település belterületéről északnyugati irányba, a szomszédos Nagypeleskére vezető út. **Nagypeleskei út** formában is szerepel. — ÉGy., ETH. 11: 80, SzMHn. 1: 406. — T35-E2.

Pénzes kaszálója 1935–1936: *Pénzeskaszálólója*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az egykori tulajdonosára utalhat. — SzamSz.

Polgármesteri hivatal 2025: *Polgármesteri hivatal ~ Primörija ~ Kösséikháza ~ Néjptanács ~ Szvát*, 2004: *Kösségháza*. — Polgármesteri hivatal a Fő utcán a Rendőrség mellett. A **Primörria** névváltozat a rom. *primărie* 'községháza', a **Szvát** pedig a rom. *șfat* 'tanács' szónak a romániai magyar nyelvbe bekerült formájából származik. **Kösségháza** és **Néjptanács** formában is említik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 402. — T35-G2.

Primörria lásd **Polgármesteri hivatal**

Pus-szeg 1935–1936: *Pusszeg*. — Egykori hely a településen. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév lehet. Utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz., ÚCsnT.

Pusztaszigete lásd **Sziget-fő**

Rajon-föld 2025: *Rajom-főüd | Asztat mán oszt az állam használta, és a kösséigi jóuszágoknak tettek, má mint a bika, meg a csőüdör mek hasonlőu, ijen kösségi jóuszágokat, akik vóutak így egy nagyop faluba, ... azok kaptak arrú a takarmányból vagy zabot, vaty kaszálóut. ... a rajonéj vóut, nem vóut a falujéj, nem vóut a kösségéj, hanem a, akkor Szakmár rajom vóut*. — Szántóföld a határ északi részén a Sziget-fő szomszédságában. A név előtagja a rom. *raion* 'a régi járásnál nagyobb közigazgatási egység' szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz. — T23-G3.

Református temető 2025: *Református temetőü*, 2004: *Refõrmátus-temetőü*. — A Régi temető északi, reformátusok által használt része. — ÉGy., SzMHn. 1: 402. — T35-G3.

Református templom

Fotó: Hankusz Éva

Református templom 2025: *Református templom ~ Templom*. — Református templom a Nagydombon. **Templom**-ként is említik. — ÉGy. — T35-F2.

Régi temető 2025: *Régi temetőü ~ Temetőü ~ Naty temetőü*. — A település nagyobbik temetője a Szatmári út mentén. Reformátusok, római, illetve görögkatolikusok temetkeznek ide. A név előtagja az Új temetőhöz való viszonyítást fejezi ki. Méretéről **Nagy temető**-nek is nevezik. **Temető**-ként is említik. Vö. Temető környéke. — ÉGy. — T35-G3.

Rendőrség 2025: *Rendőrség ~ Milicija*, 2004: *Rendőrség*. — A rendőrség épülete a Fő utcán a Polgármesteri hivatal mellett. A **Milicia** név a rom. *miliție* 'rendőrség' szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 403. — T35-G2.

Rezes-föld 1895: *Rezesföld*, 1864: *Rezes földek*. — Egykori dülő a település déli határában. Tulajdonosáról kaphatta a nevét. **Rezes** családnévük ma is élnek a faluban. **Rezes-földek** formában is szerepel. — PESTY 1864/40: 314a, T0.153.116.1. — T26-B2B3.

Rezes-földek lásd **Rezes-föld**

Roják-tag 2025: *Roják-tag ~ Hodájnál ~ Hodáj*, 2004: *Roják-tag*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Kanizsa-tag és a Szücs-tag között. Tulajdonosáról kapta a nevét. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. A **Hodájlynál** és a **Hodály** név a korábban a területen álló épületre utal. Vö. Hodályi út. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 406. — T26-C2.

Rókalyuk 1864: *Rókalyuk*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára rókák tanyáztak a területen. — PESTY 1864/40: 330a.

Római katolikus temető lásd **Római temető**

Római temető 2025: *Róumaji temetőü* ~ *Temetőü* ~ *Katoulikus temetőü*, 2004: *Rómaji katolikus temetőü*. — A Régi temető középső része, ahová római katolikusok temetkeznek. **Temető**, **Katolikus temető** és **Római katolikus temető** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 403. — T35-G3.

Római templom lásd **Katolikus templom**

Román temető lásd **Új temető**

Román templom 2025: *Román templom* ~ *Templom*. — Ortodox templom a belterület déli részén. **Templom**-ként is említik. Vö. Román templom utcája. — ÉGy. — T35-G3.

Román templom utcája 2025: *Román templom uccája*. — Utca a belterület déli részén. Itt áll a Román templom. — ÉGy. — T35-G3.

Sár 2025: *Sár*; 2004: *Sár*; 1895: *Nagy Saár*; 1884: *Sár víz*, 1819: *Sáár vize*. — A település határának északkeleti részén folyó vízfolyás. A név a *sár* 'sáros folyóvíz' jelentésű vízrajzi köznévből származik. **Sár-víz** és **Sár vize** formában is említik. A **Nagy-Sár** névváltozat előtagja a folyó egyik oldalágát jelölő Kis-Sárhoz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Sár-part. Lásd Sár (Kissár, Sándorhomok), Sár-árok (Kispeleske). — ÉGy., ETH. 11: 80, HKFT., SzMHn. 1: 406, TESz., T0.153.116.1. — T23-G3.

Sárc 1935–1936: *Sárc*. — Egykori hely a település határában. Pontos elhelyezkedését és a névadás indítékát nem ismerjük. — SzamSz.

Sári út lásd **Tisztviselőtelep**

Sár-part 2025: *Sár-part*. — Szántóföld a határ északi részén a Sziget-fő és a Nagy-legelő közötti területen a Sár patak mentén. Vö. Korajos. — ÉGy. — T23-F4G4.

Sár-víz lásd **Sár**

Sár vize lásd **Sár**

Sásas 1935–1936: *Sásas*. — Egykori hely a településen. Pontosabban nem lokalizálható. A név a *sásas* '(mély fekvésű) vizes terület, amelyen sok sás, esetleg egyéb vízinövény is

nő' jelentésű földrajzi könévből származik. — FKNT., SzamSz.

Sikátor 2025: *Sikátor* | *Azon a Sikátorom mentek keresztül a sári gyermekek az iskolába, meg a Görbe sori gyermekek az iskolába*. — A Görbe sort a Fő utcával összekötő kisebb utca. A név a *sikátor* 'a falu mellékutcája' jelentésű földrajzi könévből alakult. — ÉGy., SzamSz. — T35-F2.

Siket-kert 2025: *Siket-kert* ~ *Süket-kert* ~ *Siki* | *Oda jártunk sikankóuzni [csúszkálni] és jáccani. Az ety kis jáccóutéjv vóut*. 2004: *Siketkèrt* | *Régen Kovácsmühely működött a helyén, a mester hallássérült volt*. — Belterületi rész a Görbe soron. A helybeliek elmondása szerint kisebb játszótér volt. Mára egy része beépült. BURA LÁSZLÓ szerint a korábban itt álló kovácsmühelyben dolgozó siket kovácsról nevezték el. A fiatalabb korosztály **Siki** néven is említi. — ÉGy., SzMHn. 1: 403. — T35-F2.

Siki lásd **Siket-kert**

Sovány-szer 1864: *Soványszer*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára rossz minőségű, terméketlen terület volt. A név utótagja a *szer* 'a határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznévből. — FKNT., PESTY 1864/40: 330a.

Stefán 2025: *Stéjfan* ~ *Stéjfan-tag* | *Abbú vóut kettőü: Stéjfan egy, Stéjfan kettőü*. | *A Stéjfan-tag arrú kapta, hogy vóut ety Stéjfannéj nevű valaki*. 2004: *Stéjfan-tag*. — Szántóföld a település határának északkeleti részén. Részei a Stefán egy, Stefán kettő és Stefán három. Nevét egykori tulajdonosa keresztnévéről kapta. **Stefán-tag** formában is használják. Ennek utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. Vö. Stefáni út. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 406. — T26-C1D1.

Stefán egy 2025: *Stéjfan egy*. — Szántóföld a település határának északkeleti részén. A Stefán része, annak a belterülethez legközelebb eső darabja. A számnévi utótag hivatalos névhasználatból származhat, mely mára átkerült a népi névhasználatba is. Vö. Stefán három, Stefán kettő. — ÉGy. — T23-G4.

Stefán három 2025: *Stéjfan három*. — Szántóföld a település határának északkeleti részén. A Stefán része, annak a belterülettől legtávolabb

eső darabja. A számnévi utótag hivatalos névhasználatból származhat, mely mára átkerült a népi névhasználatba is. Vö. Stefán egy, Stefán kettő. — ÉGy. — T23-G4.

Stefáni út 2025: *Stéifáni ut ~ Peleji ut.* — A Batizi útról nyíló, a Stefánba vezető út. A Peleiházhoz is ezen az úton lehetett eljutni, ezért **Pelei út**-nak is nevezik. — ÉGy. — T26-C1.

Stefán kettő 2025: *Stéifán kettőü.* — Szántóföld a település határának északkeleti részén. A Stefán része, annak középső táblája. A számnévi utótag hivatalos névhasználatból származhat, mely mára átkerült a népi névhasználatba is. Vö. Stefán egy, Stefán három. — ÉGy. — T23-G4.

Stefán-tag lásd **Stefán**

Szatmári út 2025: *Szatkári ut ~ Szatkári ut ~ Országut,* 2004: *Szatkári út.* — A település belterületéről déli irányba, Szatmárnémetibe vezető út. Szatmárnémeti nevét a beszélt nyelvben *Szatkár*-nak mondják, a legidősebbek pedig *Szatkár* formában ejtik. Az utat **Országút** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 403. — T35-G3.

Sziget lásd **Sziget-fő**

Sziget-fő 2025: *Sziget-fü, Sziget-fürü ~ Fekete-lázári | Sziget-fü, na az vout réjgen a Fekete-lázári. ... a Sár-part, Sár partya vout, ot fojt a kis Sár fojúcaska. Amellett laktak a Feketelázárijak, majd utánna Sziget-fünek neveszték el. | Monták, hogy átkozott a Feketelázári. | Amékek cselédek voutak a zuraságná, kéjt holt főüdet kaptak. Azok a zemberek, azok a bekerültek, améket behozot cselédnek, mer az itteni, aki vout azon a kis körön, azok a Sziget-fürü jötteg be Lázáriba.* 2004: *Szigetfő, Szigetfü,* 1973: *Szigetfü | A Sár partján fekvő hely.* 1935–1936: *Szigetfü,* 1935–1936: *Szigetköz | Egy elpusztult falu neve Sár és Lázári közt.* 1895: *Szigetföld,* 1864: *Szigetfü, Szigetfő, Sziget, Sziget puszta | Szigetfü hajdantai község lakossai ide telepítették általa át. | E község határában hosszas üdők során beolvadva lévő s a Tatár romboló hatalma által egészen elpusztult Sziget helység népei erdőségekben lett menekülésekből a vész után vissza kerülvén, – ezek által telepítették be Lázári község részérent, s ezek mind magyar ajku népek valának. | Miként hol ez előtt szinte 3 századok olta még ma is a hajdantai szántó*

földek a sajátlagos állásaikat megtartva volt Sziget helysége lakossai által kenyér termelésre használtattak, ott jelenbe szállás elő erdő s az elpusztult helység ima házának téglá maradványai mutatkoznak és a hol akoron elő vad erdők sűrűjeibe még ember is alig járhatott, jelenben a legszebb kalászkok lengenek. | Sziget puszta mai neve Szigetfő. | Sziget puszta. Más neve Szigetfő puszta, mely a Lázáriak, és Szatkár Németi Várossa által biratik. 1810: *Szizeth puszta,* 1558: *Zygethfewld,* 1554: *Zigeth,* 1520: *Puzthazygethy,* 1493: *Zigeththelek,* 1493: *Zygeththeleke,* 1488: *Zygeeth,* 1473: *Zygeth,* 1449: *Zygeth,* 1446/1483: *Zygeth,* 1407: *Zygeth,* 1406/1630: *Zyketh,* 1406: *Zygeth,* 1348: *Sugeteluke, Syketuluke,* 1341/16 sz.: *Zigeth,* 1341: *Zyketh,* 1317: *Sygeteluke,* 1303: *Zyget.* — Elpusztult település Lázári és Kissár határában, amely a Sár és a Nádasd patak közti területen feküdt. Ma szántóföld a lázári határ északkeleti részén a Stefántól északra. NÉMETH PÉTER szerint a település a 16. század közepén már Lázári határába beolvadt puszta volt. Az elsődleges **Sziget** névváltozat a *sziget* 'félsziget' jelentésű földrajzi köznévből keletkezett. A 15. század végén **Szigettelke, Szigettelek** formában szerepel, amelyek utótagja a *telek* 'házhely (és a hozzá tartozó földterület)' jelentésű földrajzi köznévből. A 16. század elején említett **Pusztaszigete** névváltozat a település pusztasodását jelzi, akárcsak a 19. század elejétől adatolt **Szigetpuszta** névforma. E folyamatra utalhatnak a 16. század végén jelentkező **Sziget-föld** és **Sziget-fő** variánsok, amelyekben utótagként a *föld* 'általában kisebb (szántó)terület, amely többnyire egy birtokos

Már a 3^{sz} pontba említve van, miként a község határában hosszas üdők során beolvadva lévő s a Tatár romboló hatalma által egészen elpusztult Sziget helység népei erdőségekben lett menekülésekből a vész után vissza kerülvén, – ezek által telepítették be Lázári község részérent, s ezek mind magyar ajku népek valának. | Miként hol ez előtt szinte 3 századok olta még ma is a hajdantai szántó

A Sziget-fő Pesty Frigyes helynévtárában (PESTY 1864/40: 5a–5b)

kezében van’, illetve a *fő* ’mezőrész településhez közelebb eső része’ jelentésű földrajzi köznévről szerepel. A települést a 20. században *Sziget-köz* névváltozatban is említik, amely arra utal, hogy eredetileg két vízfolyás közötti területen létesült. Az élőnyelvi adatokban feltűnő *Feketelázári* névformájának *fekete* előtagja talán a szigetet övező vízfolyásnak vagy a területnek a színével lehet kapcsolatos. A helybeliek is hallottak az egykor itt álló faluról, amely elmondásuk szerint valamilyen nagy szerencsétlenség miatt pusztult el: ezzel hozzák összefüggésbe a *Feketelázári* elnevezést. Vö. Szigetfő útja, Szigeti-kút. Lásd Sziget-köz (Kissár). — ComSzath. 165, 166, Cs. 1: 486, ÉGy., FKNT., NÉMETH 2008: 294, PESTY 1864/40: 5a–5b, 315a, 341a, SzamSz., SzMHn. 1: 406, 2: 165, T0.153.116.1. — T23-G4.

Sziget-föld lásd **Sziget-fő**

Szigetfő útja 2025: *Szigetfő útja*. — A Szigetfőhöz vezető út a határ északi részén. Pontos helyét ma már nem tudják azonosítani a helybeliek. — ÉGy.

Szigeti kunyhója 2025: *Szigeti kunyhója*. — Egykori épület a határ délkeleti részén a Szűcs-tag déli részén. A helybeliek elmondása szerint *Szigeti* nevű tulajdonosa zöldséget termesztett a területen, ezért kunyhót épített rá, hogy a termést megvédje a tolvajoktól. Más adatközlő szerint Szigeti József tanyája volt itt, aki állatokat tartott. Vö. Szigeti kunyhónál. — ÉGy. — T26-C2.

Szigeti kunyhónál 2025: *Szigeti kunyhónál*. — Földterület a település határának keleti részén. Nevét az egykor itt álló épületről kapta. Vö. Szigeti kunyhója. — ÉGy. — T26-C2.

Szigeti-kút 2025: *Szigeti-kút*. — Egykori kút a határ északi részén a Sziget-fő területén. — ÉGy. — T23-G4.

Sziget-köz lásd **Sziget-fő**

Szigetpuszta lásd **Sziget-fő**

Szigettelek lásd **Sziget-fő**

Szigettelke lásd **Sziget-fő**

Sziver-tanya 1888: *Sziver tanya*. — Egykori tanya a településen. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — Hnt.

Szobor lásd **Turulmadár**

Szűcs-tag 2025: *Szűcs-tag* ~ *Szűcs-tag*, 2004: *Szűcs-tag*. — Szántóföld a település határának

Szűcs-tag

Fotó: Hankusz Éva

délkeleti részén a Roják-tag és a Daróczy-tag között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* ’a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja’ jelentésű földrajzi köznévről. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 406. — T26-C2.

Szvát lásd **Polgármesteri hivatal**

Tanító-tag 2025: *Tanító-tag* | *A tanító uraknak is abbú kellet megélni*. — Szántóföld a határ északkeleti részén a Pap-tag szomszédságában. Korábban a tanító illetményföldje volt. A név utótagja a *tag* ’a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja’ jelentésű földrajzi köznévről. — ÉGy., FKNT. — T26-C1D1.

Tatár erdeje 1820: a’ Bodo *Tatár Erdeje* felől való végén. — Egykori hely a településen. Pontosabban nem lokalizálható, a Bodó mellett felehetett. Talán azonos helyet jelölt a Nagypeleske határában említett Tatár-erdővel. A név előtagja bizonyára a tatárjárás emlékét őrzi. Lásd Tatár-erdő (Nagypeleske). — ETH. 11: 80.

Téglaszín 1. 2025: *Téglaszín* | *Tóu vóut mindig abba, hal is vóut, mindem vóut, beleburultak is. Egy nagy üres, a végénél vágóuhid vóut. Odavitték a végénél a téglát. | Mos má kiszárad belőülle az izé, ... a viz belőülle, pedik halas vóut*. 2004: *Téglaszín*. — Gazos terület a Batizi úttól északra a Tisztviselőtelep közelében. A helybeliek elmondása szerint korábban tó volt a területen, de a gödröt betemették. A név a *téglaszín* ’téglaégető hely’ jelentésű összetett földrajzi köznévből alakult. Vö. Téglaszinnél, Téglaszín-tanya. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 406. — T26-B1.

Téglaszín 2. lásd **Cigány téglaszín, Téglaszinnél**

Téglaszín környéke lásd **Téglaszinnél**

Téglaszinnél 2025: *Téiglaszéninnél ~ Téiglaszén, 2004: Téglaszín környéke, 1895: Téglaszín környéke*. — Szántóföld a Téglaszín mellett. **Téglaszín és Téglaszín környéke** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 406, T0.153.116.1. — T26-B1.

Téglaszín-tanya 1907: *Téglaszín t[anya]*, 1902: *Téglaszín t[anya]*. — Egykori tanya a Téglaszín közelében. — Hnt. — T26-B1.

Telek 1879: *A Telek[ben]*. — Szántóföld a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *telek* 'gazdasági műveléssel hasznosítható földterület, kisebb birtok' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ETH. 11: 80, FKnT.

Telep lásd **Kolónia**

Temető lásd **Görög temető, Régi temető, Római temető, Új temető**

Temető környéke 2004: *Temető környéke, 1895: Temető környéke*. — A település határának délkeleti részén, a Régi temető közelében fekvő határrész. — SzMHn. 1: 406, T0.153.116.1. — T26-B2.

Templom lásd **Görög templom, Katolikus templom, Református templom, Román templom**

Tiszviselőtelep 2025: *Tiszviselőütelep ~ Sári ut | Onnet Szakmárra jártak az egyik például Martincsek Lajozs bácsi az izéjbe, a deszkalógerbe [deszkaraktárba, deszkaüzembe]..., akkor Fazokazs bácsi ..., Vájijék ott laktak, és azok isz Szatmáron, Szatmárra jártag be dóugozni, és vóut, amék tiszviselőü vóut, vóut, amék csak fát vágni járd be. | Sári ut, ahogy megyünk Sárra fele. 2004: Sári út*. — A Fő utcáról északi irányba nyíló, a szomszédos Kissárra vezető utca. Erre utal a **Sári út** elnevezés. A helybeliek szerint a *Tiszviselőtelep* név az utca első lakóit jelöli, akik nagyrészt Szatmáron dolgozó hivatalnokok voltak. — ÉGy., SzMHn. 1: 403. — T35-G2.

Töltés lásd **Vasút**

Törvény-gödör 1864: *Törvény gödör, Törvény-gödör | Ez a törvénnyel ki végzettnek Sírja. – Törvényfa is mondatik akasztófa helyett*. — A forrás szerint a kivégzettek sírhelye volt a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — PESTY 1864/40: 314a, 330a.

Turulmadár 2025: *Turulmadár ~ Turulmadár szobor, 2004: Szobor, Világháborús-émlékmű*.

— Háborús emlékmű a Fő utca és a Szatmári út sarkán. **Turulmadár szobor**-nak is mondják. Korábban **Szobor** és **Világháborús emlékmű** formában említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 403. — T35-G3.

Turulmadár szobor lásd **Turulmadár**

Új sor 2025: *Uj sor, 2004: Újsor*. — A Szatmári útról nyíló, keleti irányba futó, újabban épült utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 403. — T35-G3.

Újtelep 2004: *Új-telep | A Nagy Béla birtokán épült*. — A belterület északnyugati részén fekvő, újabban beépült falurész. — SzMHn. 1: 403.

Új temető 2025: *Uj temetőü ~ Temetőü ~ Román temetőü ~ Görök temetőü ~ Ortodoksz temetőü, 2004: Görök-katolikus-temetőü, Román-temetőü*. — Ortodox temető a Szatmári út nyugati oldalán a Régi temetővel szemközt. Az **Új temető** névváltozat elötagja a Régi temetőhöz való viszonyítást fejezi ki. A helybeliek szerint korábban Barbur tulajdona volt, aki a görögkatolikus egyháznak ajándékozta, erre utal a **Görög temető** és **Görögkatolikus temető** elnevezés. Később az ortodox egyház tulajdonába került, ezért **Ortodox temető** és **Román temető** néven is említik. Röviden **Temető**-nek is mondják. — ÉGy., SzMHn. 1: 402–403. — T35-G3.

Úrbéres lásd **Kis-legelő**

Úrbéres-legelő lásd **Kis-legelő**

Úrbéres legelője lásd **Kis-legelő**

Úrbéres-rét lásd **Kis-legelő**

Vágott-erdő 1935–1936: *Vágottérdőü, 1864: Vágott erdő*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára kiirtott erdőterület lehetett. — PESTY 1864/40: 330a, SzamSz.

Varjú dűlője 1864: *Varjú dűlője*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név elötagja feltehetően tulajdonosára utal. *Varjú* nevéek ma is élnek a településen. — PESTY 1864/40: 330a.

Vasút 2025: *Vasut ~ Tőütéjs, 2004: Töltés, Vasút*. — Az egykori Szatmárnémeti és Fehérgyarmat közötti vasútvonal helye. A vasút Lázári belterületének nyugati szélén haladt keresztül. **Töltés** formában is említik. Vö. Vasútnál. — ÉGy., SzMHn. 1: 403, 406. — T26-A1.

Vasútállomás lásd **Állomás**

Vasútnál 2025: *Vasutnál*. — Szántóföld a település délnyugati határszélén a Vasút mentén. — ÉGy. — T26-A1.

Világháborús emlékmű lásd **Turulmadár**

Völgy-hát 2004: *Völtyhát*, 1935–1936: *Vöütyhát*, 1895: *Völgyhát*, 1864: *Völgy háton*. — Földterület a település déli részén. Nagyobb része ma Szatmárnémeti határához tartozik. A kataszteri térképvázlat szerint a Kolónia utcái is erre a területre épültek. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., PESTY 1864/40: 314a, SzamSz., SzMHn. 1: 407, T0.153.116.1. — T35-F4G4.

Zöld-mező 2004: *Zöldmező*. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. — SzMHn. 1: 407.

Zsandárház 2025: *Zsandárház | Ot vóut Lázárinak a zsandárja, a zsandár háza, mint a milicija*. — Épület a határ északi részén. A helybeliek szerint korábban zsandárok, azaz csendőrök lakták. Vö. Zsandár-tag. — ÉGy., SzamSz. — T23-F4.

Zsandár-tag 2025: *Zsandár-tag*. — Szántóföld a település északi határában a Sár-part szomszédságában. Korábban itt állt a Zsandárház. A név utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKnt. — T23-F4G4.

KISPELESKE
Fotó: Szmotku György

Kispesleske helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkság szamosközi részének központjában, a magyar–román határ keleti oldalán, Nagypeleskétől 3 km-re keletre található. Nagypeleskétől elkülönülve a korábbi Peleske határának keleti részén jött létre. A település első birtokosa a Peleskey család volt, amely 1423-ig birtokolta a falut. A 15. században gyorsan változtak a földesurak: 1439-ben már a Csarnavodai család volt Kispesleske földesura, emellett a Csákyaknak is volt birtokrészük a faluban, amelyet 1450-ben zálogba adtak a Perényieknek. A Szántai Bekcs vagy (későbbi néven) Becsky család 1476-ban lett a község fő birtokosa, és a család egészen a 19. század derekáig megőrizte ezt a pozícióját. A 16. században a birtokosok sorában feltűntek a Rozsályi Kúnok is.

A község történetében súlyos törést jelentett az 1717. év, amikor a török–tatár támadás jelentős pusztítást végzett a faluban. A falu az 1774-es urbáriumban nem szerepel. A 19. század derekán a Becsky család főbirtokosi szerepe lezárult. A 20. század elején a falu legnagyobb birtokosának Szoboszlai Sándor számított, mellette Ligeti Lajos és Pál Jenő rendelkezett jelentősebb birtokrészrel. Mindhárom birtokos más településeken, például Nagypeleskén is rendelkezett birtokterülettel.

Kispesleske református temploma 13. századi román stílusú elemeket is tartalmaz, és az 1717. évi tatárdúlás után épült újjá.

Kispesleske Szatmár vármegyéhez tartozott, előbb a Szamosközi, 1873-tól a Fehérgyarmati, 1880-tól pedig a Szatmárnémeti járás része volt. 1910-ben a település 71 házzal és 1489 kh területtel rendelkezett. Központi települése Lázári és Szatmárnémeti volt. Romániában 1920 után Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezi. Lázári község beosztott falvai közé tartozik Nagypeleskével, Szárazberekkel, Sándorhomokkal és Kissárral együtt. Kispesleske népessége a 19. század végétől számított másfél évszázadban előbb kisebb növekedést mutatott, majd jelentősen visszaesett. Míg 1880-ban 447 lakost számláltak, addig 1900-ra a lakosság száma 490 főre emelkedett, ezt követően azonban folyamatos csökkenés figyelhető meg: 1920-ban 384 fő, 1966-ban 359 fő, 1992-ben pedig már csak 275 fő élt a faluban. 2011-ben 304 főt regisztráltak. A település etnikai összetétele hosszú időn át szinte kizárólag magyar volt. Jelentősebb cigány közösséget először az 1977-es népszámlálás rögzített. A 2011-es adatok szerint a lakosság körülbelül 80%-a magyarnak, 20%-a cigánynak vallotta magát. Felekezeti hovatartozás tekintetében a faluban mindvégig a reformátusok alkották a többséget, jellemzően 90% körüli vagy annál magasabb arányban. A 20. század közepéig emellett jelentős izraelita közösség is jelen volt Kispesleskén.

Irodalom

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

BOROVSKY SAMU szerk., *Szatmár vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1908.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik 1–4.* Pest, 1851.

MAKSAY FERENC, *A középkori Szatmár megye.* Település- és népiségtörténeti értekezések 4. Budapest, 1940.

MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

RUBINEK GYULA szerk., *Magyarországi gazdacímtár.* Budapest, 1912.

SZIRMAI SZIRMAY ANTAL, *Szathmár vármegye fekvése, története, és polgári esmérte.* Buda, 1809.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VÁRADY JÓZSEF, *Királyhágómellék református templomai I. A Nagybányai, Nagykárolyi, Szatmári, Szilágysomlyói, Zilahi egyházmegyék.* Debrecen, 2004.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban és 2025-ben. Adatközlők voltak: Deme József (41 éves), Kádár Elek (80), Ráczy György (82), id. Tar Zoltán (77).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László 1975-ben és 2001-ben. Adatközlők voltak: Borsi Albertné Ilonczai Margit (40 éves), Taracközi Márton (80).

Helynévtár

Kispeleske 2025: *Kispeleske, Kispeleskén, kispeleski ~ Peleske*, 2008: *Kispeleske*, 1992: *Kispeleske*, 1944: *Kispeleske*, 1941: *Kispeleske*, 1937: *Kispeleske*, 1935–1936: *Kispeleske, kispeleski, Peleske, Peleskén, Peleskére, peleskei, peleski* | *Ba-bona dücs-köüre, Vidd-él Peleskére!* | *A peleski sétatérő végigmenni nem lehet.* [Népdal] | *A peleski csárdába Ecet ég a lámpába.* [Népdal], 1931: *Kis-Peleske*, 1926: *Kispeleske*, 1918: *Kis-Peleske*, 1913: *Kispeleske*, 1911: *Kispeleske*, 1907: *Kispeleske*, 1895: *Kis-Peleske*, 1889: *K[is]-Peleske*, 1884: *Kis Peleske*, 1873: *Kis-Peleske*, 1870: *Kis-Peleske, Peleske*, 1864: *Kis Peleske, Kis Peleskei, Kis Peleske, Peleske* | *Szathmár Megye Szamosközi járás Kis Peleske. falu 43 házból áll a' Sár partján – Ezen helységet régenten Piliskenek Nevezték és Arnóld Gróf birta – most Peleske néven használtatik.* | *Földje gondos trágyázás és háromszori szántás után az őszi veteményt jól termi kedvező idő járás mellett.* 1863–1864: *Kis Peleske*, 1854: *Kis Peleske*, 1851: *(Kis)Peleske*, 1851: *K[is] Peleske*, 1840: *K[is]Peleske*, 1839: *Kis-Peleske*, 1828: *(Kis)Peleske*, 1808: *Kis-Peleske, (Kis)Peleske*, 1806: *K[is] Peleske*, 1802: *Kis Peleske*, 1799: *Kis Peleske, Peleske*, 1786: *Kisch-Peleschke, Peleschke*, 1784: *Kis Peleske*, 1780: *K[is] Pelecske*, 1779: *K[is] Pelecske*, 1773: *Kis Peleske*, [1740 k.]: *Kis Peleske*, 1637: *Kys peleske*, 1620: *Kis Peleske*, 1598: *Kys Peleske*, 1570: *Kis Peleske*, 1553: *Kyspeleske*, 1549: *Kys peleske*, 1455: *Pylyske*, 1454: *utraque Pylyske*, 1450: *Kispeleske*, 1417: *Blasius de Kyspelesky*, 1394: *Kyspylyske*, 1378: *Kyspeliske*, 1372: *Pylyske, Pelyske*, 1370/16. sz.: *Pylyske*, 1369: *Piliske*, 1357: *Pylyske, Peleske*, 1356: *Pijlijske*, 1353: *pyriske*, 1352: *Peleske, Pylyske, Pilyske*, 1339>1348: *Piliske*, 1332–1334/Pp.Reg.: *Piliske*. — A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Román neve *Pelișor*. Közigazgatásilag Lázári község része. Északnyugaton a magyarországi Méhtelek, nyugaton Nagypeleske, délen Lázári és Kissár, keleten pedig Sándorhomok és Szárazberek határolja. A **Peleske** név szláv eredetű. Etimológiailag összetartozik a m. *pilis* 'tonzúra' szláv eredetijével. Jelentése 'kopasz hegytető';

növényzet nélküli, kopár hely'. A legrégebbi adatai **Piliske** formát mutatnak, amelyek a 15. század közepéig szerepelnek a forrásokban. A név a 18. században *Kispelecske* formában is feltűnik. A *kis* előtag a szomszédos Nagypeleskétől való megkülönböztetésre szolgál, és a 14. század második felében tűnik fel először. A 14. század közepe előtti adatok a két településre osztatlanul vonatkoznak. A név *-i* képzős származékai a településen és a környéken (*kis*)*peleski* formában használatosak. — ComSzath. 129, CzF., Cs. 1: 483, ÉGy., EH., EHSz., EKFT., E 158/55: 191, 732, 1290, 1448, E 158/56: 564, 652, E 158/61: 497, FÉNYES 1840/4: 312, FÉNYES 1851, FNESz. *Pilis, Pölöske*, GÖNCZY, HKFT., Hnt., KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 520, LexLoc. 234, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MKFT., NÉMETH 2008: 222, Notitiae 368, PESTY 1864/57: 260b, 262a, 314a, 324a, 324b, 330b, SzamSz., SzMHn. 1: 365, T0.63.99.1, T1.S.80.XVIII.54, T1.S.82.54, T1.S.101.28/4, T1.S.101.683/6, T16.T.116, T16.T.118, T16.T.420, T16.T.541, T21.TK.1084, T22.B.XV.c.500, VÁLYI 3: 45.

Akác 2025: *Akác* | *Ez it jobb údalt, az a nagy Akác, ami megy végikfele ... Vóut nekünk is ot főüdiünk.* — Akácfasor a Berki út mentén a Szőlőskert mellett. — ÉGy. — T15-E4.

Al-erdő 2025: *Al-erdő* | *Ez a Zal-erdő csak oda nyulik, a Sári-legelőnek nyullot ki réigen. A sárijaknak ot vóut akkor a legelőjük.* | *Erdő vóut az is.* 2008: *Al-erdő*, 1760: A Sári *Al erdő* alatt. — Szántó föld a település déli határában. A Liget déli részén fekszik. Az első katonai felmérés idején még erdővel borított terület volt, ezzel magyarázható a név utótagja. Az előtag talán a területnek a belterülethez viszonyított déli fekvésére utal. — ÉGy., EKFT., ETH. 11: 76, SzMHn. 1: 365. — T23-E2.

Árkos-kaszáló 1804: *Árkos kaszállóba.* — Kaszáló a település határának északkeleti részén a Berki út mentén. Bizonyára körülárokolt hely lehetett. Vö. *Árkos-kert*. — ETH. 11: 77.

Árkos-kert 1804: Az *Arkos Kert*[hez közel az] *Erdő*[re megyen véggel]. — Egykori szántó föld a Sári-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára körülárokolt terület lehetett. Talán azonos az *Árkos-kaszáló*val. — ETH. 11: 77.

Árok lásd **Sár-árok**

Becsky Klára kaszálótagja 1895: *Becsky Klára kaszáló tagja.* — Egykori földterület a település északi határában a Méhtelegi úttól keletre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *kaszálótag* 'kaszáló' jelentésű összetett földrajzi köznévv. — FKNT., T0.63.99.1. — T14-D4.

Becsky Klára szántótagja 1895: *Becsky Klára szántó tagja.* — Egykori nagy kiterjedésű földterület a település északnyugati határában. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *szántótag* 'rendszeresen megművelt határrész, szántó' jelentésű összetett földrajzi köznévv. — FKNT., T0.63.99.1. — T22-C1.

Becsky-tag 1895: Sároldali kisebb *Becsky tag.* — Egykori földterület a belterület közelében, attól délkeletre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Az utótag a *tag* 'a tagosított, művelés alatt lévő határ egyben lévő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., T0.63.99.1. — T22-D1.

Bolt 2025: *Bóut* | *It vóut milicija, it néj, a Bóut mellett, ahun Zaj Pityunak a háza van.* 2008: *Bóut.* — Épület a Fő utcán. Élelmiszerbolt működik benne. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T34-B2.

Belső-Legelő 2025: *Belső-Legelő.* — A Legelőnek a Sár-árok és az Éger-árok által közrezárt északnyugati része. A név előtagja a Külső-Legelőhöz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T15-E4.

Berki-forduló 2025: *Berki-forduló* | *A Berki-forduló, ugy montuk neki, csak most elparcel-láztuk úköt. A Domb meg arrafele a Karám.* 1864: *Berki forduló* | *A' község határa három fordulóra van fel osztva.* 1804: A *Száraz Berki Fordulóban*: Az Éger[re jönn véggel], 1760: *Száraz Berek fele valo fordulo.* — A település keleti

Berki-forduló

Fotó: Hankusz Éva

határában, a szomszédos Szárazberek közelében húzódó dülők összefoglaló megnevezése. A helybeliek általában a Karám, Éger alja, Domb, Garbolcút, Kis-mező, Szőlőkert és Szereda-szeg dülöket sorolják ide. **Szárazberki-forduló** és **Szárazberek felé való forduló** formában is szerepel. Ez utóbbi megjelölés talán nem helynév, hanem inkább körülírás lehet. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, PESTY 1864/57: 324a. — T15-E4.

Berki-határ 1804: a' *Berki Határ[ra]*. — Szántóföld a Sári-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a szomszédos Szárazberek közelében vagy annak területén feküdt. — ETH. 11: 77.

Berki út 2025: *Berki ut*, 2008: *Szárazberki út*, 1760: *A Berki uton*, *A kigyoron kívül a Berki ut* mellett, 1804: *A' Berki Ut* hosszába. — A településről keleti irányba, a szomszédos Szárazberekre vezető út. **Szárazberki út** formában is említik. Vö. *Berki-útfél*, Régi Szárazberki út. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, SzMHn. 1: 368. — T15-E5.

Berki-útfél 1703: *a Beriki ut felen*. — A Szárazberekre vezető Berki út mentén fekvő egykori földterület. Pontos helyét nem ismerjük. A név utótagja az *útfél* 'az út egyik vagy mindkét oldalán levő terület' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 76, FKNT.

Borsi Jakab rétje 1700: *Borsi Jakab Rettye | Az Ligeten Sár felől*. — Egykori rét a település déli határában a Liget területén. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 76.

Borsi Mihály rétje 1700: *Borsi Mihály Rettye | Az Ligeten Sár felől*. — Egykori rét a település déli határában a Liget területén. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 76.

Borsi-tag 2025: *Bossi-tag | Itt, ahogy mondom, ahogy mejünk a Pisztorgásra fele, ot vout ety kabolaut [dülőút]. Na, de ez ide a faluhoz fele tartozott, éirted, ojan kis telekhejek forma. Annak monták, hogy a Bossi-tag. ... It van a Pisztorgás mellett pontosan. | Ot vagy öt hektár, Pisztorgásra nyullott*. 2008: *Börsi-tag*. — Szántóföld a belterületől északra a Pisztorgás mellett. Nevét tulajdonosáról, Borsi Jenőről kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 365. — T22-D1.

Bosa dombja 1760: *A bosa Dombja*. — Egykori szántóföld a település északi határában a Második-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Nevében a *Bosa* előtag bizonyára személynév lehet. — ETH. 11: 76, ÚCsnT.

Bödeny 1703: *A Bödenyen*. — Egykori szántóföld. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen. — ETH. 11: 76.

Cigányház 2025: *Cigánház | Mer ot laknak a cigánok*. — Cigányok által lakott terület volt a korábban vályogvető gödörként használt Halastó közelében. Vö. *Cigányház-tábla*. — ÉGy. — T34-A2.

Cigányház-tábla 2025: *Cigánház-tábla | Akkor vout a Cigánháznál, a cigányok ahun laktak, a Cigánház-tábla*. — Szántóföld a határ délnyugati részén a Hosszú-tábla szomszédságában, a Cigányháznál. A név utótagja a 'nagyobb, szabályos alakú földterület' jelentésű *tábla* földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T22-D2.

Cigány-rét 1760: *Czigány és Karos rét*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét feltehetően a közelében lakó cigányokról kaphatta, de az előtagja akár családnév is lehet. — ETH. 11: 76, ÚCsnT.

Cigánysor lásd **Libarét**

Cigánytanya lásd **Libarét**

Cigánytelep lásd **Libarét**

Csepe-rét 2025: *Csepe-rét ~ Sár-öldali-legelőü | Vaty harminchat hektá. Amikó kimegyünk a Liget uttyárú má igazán, na, oda Sárnak fele, egéisz. | Mer az legelőü vout ... világ életembe, csak mos vam fészántva. Ot van harminc hektár ott, a Csepe-rét*. 2008: *Cseperét*, 1760: *Czepe Rétye*, 1700: *Tot János Rettye* [kit masként] *Czepe Rétyének* [hijnak], 1691: *Czepe réti* [Czepe Demeter hazához való]. — Szántóföld és kaszáló a határ déli részén a Fogás szomszédságában. Korábban legelőként hasznosították a területet. A név előtagjának eredete bizonytalan, talán a *csepe* 'bokros terület' jelentésű földrajzi köznévvvel áll összefüggésben. De emellett az sem zárható ki, hogy egy *Csepe* nevű tulajdonosáról kaphatta a nevét. **Csepe rétje** formában is szerepel. A Sár-oldal területén fekszik, emiatt **Sár-oldali-legelő**-nek is nevezik. Egykor tulajdonosa után **Tóth János rétje**-nek nevezték.

Vö. Csepe-réti-kút. — ÉGy., ETH. 11: 76, 85, FKNT., SzMHn. 1: 365, ÚCsnT. — T23-E3.

Csepe-réti-kút lásd **Kút**

Csepe rétje lásd **Csepe-rét**

Csohán-tag 2025: *Csohán-tag* | *Na, az meg it van, ahun a Kis Feri fju, ahun lakik, a Foglárna. A kertye végibe pontoson. A Kolektiva kerbű, ahogy lementünk, egyenesen a Csohán-tag. | Nem naty parcella, ojan nyóuc hektáros. 1935–1936: Csobántag.* — Szántóföld a belterület közelében, attól délre a Patak-part mellett. Az előtag valószínűleg tulajdonosa családnevére utal, CSŰRYNél ez *Csobán* formában szerepel. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzamSz. — T22-D1.

Csordakút 2025: *Csordakut* | *Ugy monták neki réjgen, a Csordakut, ahun a jóuszágok jártak. Mindéjg monták: Erigy, fijam, a Csordalegelőire, hozz ety kis vizet! ... It még megvan.* — Jóuszágok itatására használt kút a Legelőn. — ÉGy. — T15-E4.

Csordalegelő lásd **Legelő**

Csűrőskert alja 1804: *A' Csűrös Kert alatt.* — Egykori szántóföld a Sári-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név feltehetően a szomszédos Sándorhomokon ma is ismert Csűrőskert közelségére utal. Az adat a név *hol?* kérdésre felelő alakját mutatja. — ETH. 11: 77.

Déllő 1. 2025: *Déillőü* | *Déillőü, hát az a Legelőüm vóut, ahun a jóuszág déillelt. ... A Déillőün. Déjlbe odamentek a jóuszágok, éjs akkó ott ittak, od déillelt.* 1864: *Déllő* | *Déllő a' szokásos marha délleseröl nevezetik így.* — A csorda delelőhelye a Legelőn a Csordakút közelében. — ÉGy., PESTY 1864/57: 324a, 330b. — T15-E5.

Déllő 2. 2025: *Déillőü.* — A csorda egykori delelőhelye a határ déli részén a Csepe-réten. Pontosabb helyét ma már nem ismerik. — ÉGy.

Disznólegelő lásd **Gális-tag**

Disznópalló 1760: *A Diszno Pallo.* — Egykori szántóföld a település északi határában a Második-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a disznónyáj átkelésére szolgáló *palló* 'vastag, széles deszkából készült gyalogjáró, gyaloghíd' (FKNT.) állt a területen. A név az elsődleges építménynévnek a környező területre való átvonódásával keletkezett. — ETH. 11: 76.

Domb

Fotó: Hankusz Éva

Domb 2025: *Domb* | *Ennek a Zéiger ajjának fjele, Bereknék a Domb, má így mondva. | Ot fenn az ut közepim mind a kettőü [a Garbolcút és a Domb] dombos vóut az ety kicsit. Mejük felfele. | Az az esőü fordullóü a Domb. ... onnen a Domtú kezdve van előüször a Zéiger aija, utánna a Garbócut, ... meg van a Kis-mezőü, arra kinn a sarogba, a határszélün.* 2008: *Domb*, 1804: *A Dombon*, *A dombon.* — A környezeténél magasabban fekvő szántóföld a határ északkeleti részén a Garbolcúttól nyugatra. — ÉGy., ETH. 11: 77, SzMHn. 1: 365. — T15-E4.

Döktér-tábla 2025: *Döktér-tábla* | *Akkor vóut a Döktér-tábla, itt egéjsz fenn, de az má be van építve.* — Belterületi rész. Korábban az elhullott állatok elföldelésének helye volt, mára azonban a terület beépült. — ÉGy.

Éger 1. lásd **Éger-árok**

Éger 2. 2025: *Éger* | *De a Zéiger is ot vóut beoszva [az Éger alja közelében], a legelőün, ahum van. ... csak így a főüdek végibe vóut az a Zéiger. | Vóut ot néhány égerfa, és azéj monták neki, hogy a Zéiger. 1864: Éger, Eger | Eger elpusztult erdő legelőül használtatik. – a' rajta vegig nyuló eger vizeröl nevezetik.* 1816: *Éger.* — Egykori erdő, bokros, égerfás terület a határ északi részén az Éger-árok mentén. — ÉGy., ETH. 11: 77, PESTY 1864/57: 324a, 330b. — T15-E4.

Éger alja 2025: *Éger aija, Éger alatt, Éger alá* | *Mer ott égerfa vóut, ot legelőü vóut, éis akkó uty hijják, hogy a Zéiger aija. | Vóut előübb a Karám, a Domb és a Zéiger aija, az vóut a harmadik fordullóü.* 2008: *Égeràjja*, 1941: *Éger alja*, 1935–1936: *Égerajja*, 1884: *Éger alja*,

1864: *Égeralyja, Eger alya* | *Eger alya. éger vízére nyulik*. 1760: *Eger Allya* Száraz Berek fele valo fordulo a Hidón felül, 1703: az *Eger alya* alat, az *Eger alat*. — Szántó föld a határ északkeleti részén az Éger-árok keleti oldalán. A katonai felmérések térképein a név a határ északnyugati részét, azaz az Éger-ároktól nyugatra fekvő területet jelöli. A helybeliek elmondása szerint korábban legelő volt, melyen égerfák álltak. — ÉGy., ETH. 11: 76, HKFT., MaKF., PESTY 1864/57: 324a, 330b, SzamSz., SzMHn. 1: 366., T.SzSz1953. — T15-E4.

Éger-árok 2025: *Éger-árok ~ Éger-patak ~ Megyárok ~ Vármegye árka* | *Ez a kéjt Megyárok van [az Éger- és a Sár-árok].* | *A hidon, a zsilipnéj összefojik a kéjt árok.* | *Má Magyarországra egybe megyen a kéjt árok.* 2008: *Égèr-árok, Nagy Éger*, 1953: *Éger-p[atak]*, 1941: *Nagy Éger*, 1895: *Éger* felőli I^{só} kaszáló forduló, 1884: *Éger patak*, 1864: *eger, éger*, 1863–1864: *Nagy éger*, 1804: A Méh Teleki út félen [az] *Égerr[re]* megyen véggel], A Száraz Berki Fordulóban: *Az Éger[re]* jönn véggel], [a' K[is] Peleskére járo uttól fogva ... az úgy nevezett] Eröss kert alj[ától az] *Éger[ig]*, 1774: az *Eger* felől a Vár Egrinél, 1760: az *Egér* fele a Méh Teleki Liget Allyá[ig]. — A település határának keleti részét észak–déli irányban átszelő patak. Legkorábbi adatai szerint *Éger* néven említették, mely a vízfolyás mentén jellemző növényzetre utal. Később *Éger-árok*, *Éger-patak* és *Nagy-Éger* formában is szerepel. A *Megyárok* névváltozat a *megeárok* 'árok, amely a községek vagy nagybirtokok között a határt jelöli' jelentésű földrajzi köznévből alakult, illetve a *Vármegye árka* elnevezés is hasonló jelentést hordoz. Vö. Éger 2., Éger alja, Éger-oldal, Patak-oldal. Lásd Éger

A Nagy-Éger a második katonai felmérés térképén

(Mikola), Éger-árok (Szárazberek), Vármegye árka (Sándorhomok). — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, 86, FKNT., HKFT., MaKF., MKFT., PESTY 1864/57: 324a, SzMHn. 1: 366–367, T0.63.99.1. — T15-E5, T23-E1.

Éger-oldal 1895: *Égeroldal*, 1864: *Éger oldal, Éger oldali dülő* | *Éger oldali dülő éger vízere fekvősenél fogva nevezetik így*. 1760: az *Eger oldalon*. — Egykori földterület a település határának északi részén az Éger-árok mentén a mai Legelő környékén. Az utótag az *oldal* 'határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke' jelentésű földrajzi köznévből. *Éger-oldali-dülő*-ként is említik. — ETH. 11: 76, FKNT., PESTY 1864/57: 324a, 330b, T0.63.99.1. — T15-E4.

Éger-oldali-dülő lásd **Éger-oldal**

Éger-patak lásd **Éger-árok**

Egres-hát 1760: *Az Egres Háton* Nagy vrság. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név az *egres* 'égererdő, égerfával benőtt terület' és a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznevek összetételéből alakult. — FKNT., ETH. 11: 76.

Első-forduló 1760: *Első forduló*. — Egykori szántó föld a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Második- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Utótagja pedig a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévből. — ETH. 11: 76, FKNT.

Első híd 2025: *Ésőj híd*, 2008: *Sár higgya*. — A Berki út mentén a Sár-árkon átívelő híd. Erre utal a *Sár hídja* elnevezés. Az *Első híd* név előtagja pedig azt jelzi, hogy közelebb fekszik a település belterületéhez, mint az Éger-árkon átívelő Második híd. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T15-E5.

Erdő 1. lásd **Rét**

Erdő 2. 1804: *Az Arkos Kert[hez közel az] Erdő[re]* megyen véggel]. — Egykori erdő a Sári-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Vö. Erdő alja. — ETH. 11: 77.

Erdő alja 1804: *Az Erdő alatt*. — Egykori szántó föld a Sári-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a területnek az Erdő melletti fekvésére utal, utótagja az *alj* 'valaminek az alsó, alacsonyabban fekvő része; valamely területnek a lakott helytől legtávolabb eső része' jelentésű

földrajzi köznév. Az adat a név *hol?* kérdésre felelő alakját mutatja. — ETH. 11: 77, FKnT.

Erge-hát 1935–1936: *Ērgehát*, 1864: *Ergehát*. — A település határában említett hely. A források alapján pontosabban nem lokalizálható, bizonyára az Erge mellett lévő területet jelölte. A név előtagja az *erge* 'kisebb vízfolyás, árok; lapos mocsaras ér' jelentésű földrajzi köznév. Utótagja a *hát* 'vízből kiemelkedő, ill. a környezeténél magasabban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. Vö. Kutas-Erge-hát. — FKnT., PESTY 1864/57: 330b, TESz., SzamSz.

Fél-Liget 1760: a *Fél Ligeten*. — Egykori erdő a település határában. Talán a mai Liget területén vagy annak közelében feküdt. A névadás indítéka bizonytalan: utalhat az előtag az erdő méretére, de akár a *Fél* családnévből is keletkezhetett. — ETH. 11: 76, ÚCsnT.

Finta cseréje 1760: *Finta Cseréje*, 1703: a *Finta Cseréje* mellett. — Egykori szántóföld az Elsőfordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevének előtagja a tulajdonosára utalhat, az utótagja pedig a *csere* 'cserfákból álló erdőréssz' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznév birtokos személyjeles formája. — ETH. 11: 76, FKnT.

Fogás 2025: *Fogás ~ Fogás-óudal | Jobb óudalt, a Pálháza utám vóut a Fogás-óudal. A Liget, ugy monták neki, de éneveszték Fogásnak, Fogás-óudalnak. Egyik asz monta: Megyünk a Ligetre. Liget vóut errül is, arrú. Ennek, eszt a jobb óudalit ugy monták, a Fogás-óudal. | A Fogás-óudal a Csepe-réjt utám van, ide visszafele fēfele.* 2008: *Fogás*, 1804: A Ligeten ... a *Fogás oldalon*. — Szántóföld a határ délnyugati részén a Pálháza és a Csepe-rét között. Egyesek (és egy 19. század eleji forrás) szerint a Liget része. A név a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből származik. A 19. század eleji forrásban még kaszálóként említik. **Fogás-oldal** formában is szerepel, ennek utótagja az *oldal* 'határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., ETH. 11: 77, FKnT., SzMHn. 1: 366. — T23-E2.

Fogás-oldal lásd **Fogás**.

Foglár 2025: *Foglár, Foglárba, Foglár bú | A Foglár az ugyanit vóut, ahogy megyünk a Csepe-réjnek fele, már így mongyák a Liget uttyát. Ahoty kimegyünk a falubú. ... It vannak azok a*

néhán házak. | A Foglár, az it vam, be van építve. 2008: *Foglár*. — A Fő utcáról nyíló, déli irányba futó utca. A Liget útjának az északi szakasza. A név a *foglár* 'a falu közelében a telekhez kimért toldás' jelentésű földrajzi köznévből származik. BURA LÁSZLÓ az utca közelében fekvő szántóföldet is ezen a néven említi. — ÉGy., FKnT., SzMHn. 1: 365. — T34-A2.

Fok 1804: A *fok* mellett. — Egykori vízfolyás lehetett, pontos helyét nem ismerjük. A név a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Bizonyára összefügg a mai Fok-tóval. — ETH. 11: 77, FKnT.

Fok-tó 2025: *Fok-tű | Arra kim vóut a Fok-tű. Uty hijták. Éjs akkor utánna jött a Fojár.* 1760: *Fog fű [ɔ: tű]*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Folyár mellett. A név előtagja az egykori *Fok* víznév, az utótagja pedig a *tő* 'egy kisebb folyóvíznek egy nagyobbba való torkolásának a helye és környéke' jelentésű földrajzi köznév. A katonai felmérések térképein jól kivehető, hogy ezen a területen található a Sár-árok az Éger-árok egy kisebb mellékágával való összefolyása, mely a névadás alapjául szolgálhatott. — ÉGy., ETH. 11: 76, FKnT., HKFT., MKFT. — T15-E5F5.

Folyár 2025: *Fojár | Arra lefele Sárnak fele? Mer arrafele. Mik ugy montuk, annak, arra: ot van a Fojár meg a Mogyoróus ajja. Esz kéit réjisz. | Ijen lapos, lágyas hej vóut meg minden. Osztán na, neveszték Fojárnak. | Ezután jöm még egy lép fűüd. Ez az árok ahogyam megyen, ez, ez megyen Sárnak, asz uty hijják, hoty Fojár. Az van az árok mellett.* 2008: *Fojár*. — Szántóföld a Sár-ároktól keletre a Fok-tó mellett. A név a *folyár* 'kis vízfolyás, csermely, patakocská' jelentésű földrajzi köznévből származik. A név elsődlegesen a Sár-árkot jelölhette, majd a név átvonódott a közelében fekvő földterületre. — ÉGy., FKnT., SzamSz., SzMHn. 1: 366. — T15-E5.

Fő mezeje 1760: a *Fű Parton, Fő Mező v. Mezeje*, 1703: a *Fű mezejen*. — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja többféleképpen olvasható és magyarázható. Feltehetően a *fő* 'legfontosabb, legnagyobb' melléknév lehet, ugyanakkor a *fű* 'füvet termő rét, kaszáló' jelentésű földrajzi köznévvvel is összefüggésben

lehet. **Fő-mező** és **Fő-part** formában is szerepel. Ez utóbbi névforma utótagja a *part* 'folyóvíz széle' vagy 'magasabb fekvésű terület' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 76, FKnt.

Fő-mező lásd **Fő mezeje**

Fő-part lásd **Fő mezeje**

Fő-Szomoga 1760: a *Fő* és a Hoszszu *Csomogo*. — Egykori szántóföld a település északi határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Szomoga része lehetett. A név előtagja a *fő* 'legfontosabb, legnagyobb' melléknév. — ETH. 11: 76.

Fő utca 2025: *Főü ucca* | *Innen a buszmegállótú a faluvéigig. Hát ez a Főü ucca.* 2008: *Fő ucca.* — A település legrégebben beépített, központi utcája. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T34-B2.

Fővenyesgödör lásd **Kádár gödre**

Fővenygödör lásd **Kádár gödre**

Gábornya 2025: *Gábornya, Gábornyára* | *A Csepe-réjtnek a túsóú véjge, csak odafele nyulik a lázári, Lázárnak fele egéjszen.* | *Mek sokat jártam keresztű rajta gyalog. ... Meztíláb, nem néjsztük mik, hoty tövis is, bokor is van. It keresztű-kasul a legelőün, a Csepe-réjten, a Gábornyanak a túsóú véjgig, um monták neki. Onnen átmentem a lázári legelőüre. Na, ety pillára mingyá ot vóutam Lázárba.* | *Az a legelőü vóut, és ott ojam bokros vóut ott, ot let véjge, oszt asz monták, hogy a Gábornyára.* | *A natypeleski legelőü meg a kispesleski legelőü összement, és annak monták, és ot vóut ety hej, hogy a Gábornya. ... ot vóut a Déillőü a gujának réjgen, valamikor, a Kutná, na.* 2004: *Gábørnya, 1864: Gáborna* | *Pál háza dülő ennek a 'vegibe terül el a' Gáborna közös legelő.* 1863–1864: *Gáborna*, 1828: *Gábornya*, 1816: *Gabornya*, 1754: *Gaborna* [nevezető erdő]. — Szántóföld a település határának déli részén. A Csepe-rét része, annak kisebb, déli területe. Egy része átnyúlik Nagypeleske határába. Korábban legelőként hasznosították, a 18. századi és a 19. század eleji források szerint erdő és kaszálóhely volt. A második katonai térkép szerint korábban jóval nagyobb területet neveztek így. A név eredete ismeretlen, de talán összefügg a Szatmárból is adatolható *gabornya* ~ *gaborgya* 'viharos, zivataros; szeleburdi' tájszóval. Vö. Gábornya alja. Lásd Gábornya (Nagypeleske). — ÉGy.,

ETH. 11: 76, 77, MKFT., PESTY 1864/57: 324b, 330b, SzMHn. 1: 404, ÚMTsz. — T23-E3.

Gábornya alja 1760: *Gaborna alat.* — Egykori kaszáló a Gábornya mellett. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára azonos a Nagypeleske határában említett azonos nevű hellyel. Az adat a név *hol?* kérdésre felelő alakját mutatja. Lásd Gábornya alja (Nagypeleske). — ETH. 11: 76.

Gális-tag 2025: *Gális-tag, Gális-tagba* ~ *Kális-tag* ~ *Disztóulegelőü* | *Az meg it van, ahogy megyünk mozs Berekre fele. A Túsóú hidon errü, ami Disztóulegelőü vóut nekünk, ha visszaemlékszek. Arra a kis sarok, annak monták mindéjg ugy, hogy na, Disztóulegelőüt kiadogatták oda a Gális-tagot. De az nem naty parcella. Ety kis rövid vóut. Az árok mellett, itt a Túsóú hid, ott a Második hid ahogy van, a Megyárok mellett ot vóut. ... ojan kis hegyesre megyen ki ... Na, az vóut nekünk réjgen a Disztóulegelőü, oda jártak ki a disztóuk meg mindéjg. Mi, mig meg nem szüntették.* 2008: *Gális-tag.* — A Legelő délkeleti szeglete. A név *Gális* ~ *Kális* előtagjának eredete bizonytalan, talán személynév lehet. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. **Disznólegelő** néven is említik, ugyanis korábban ilyen célra használták a területet. A *disznó* szó a helyi nyelvjárásban *disztó*-ként szerepel, ez látható a helynév alakjában is. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 366, ÚCsnT. — T15-E5.

Ganajos 2025: *Ganajos* | *A Temetőün errü van ety pár darap főüd, annak ugy mongyák, hogy ... a Ganajos. Az a Szoboszlaji-birtok vóut, ot ni a künn, most a Patak-parton.* | *A Temetőü a mezsgye, a szomszéd, a Katóulikus temetőü.* 1804: *Ganajosson*, 1760: *Ganajason*, 1703: *Ganajason*. — Szántóföld a határ északi részén a Legelő szomszédságában. A név a *ganajos* 'megtrágyázott, jó termőföld' vagy esetleg 'a csorda delelő helye' értelmű földrajzi köznévből származik. Ez utóbbi jelentést valószínűsítheti a terület Legelő melletti fekvése. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, FKnt. — T22-D1.

Garbolci-dülő 1941: *Garbolci dülő*, 1931: *Garbolci dülő*, 1910: *Garbolci dülő*, 1884: *Garbolci dülő*. — Egykori nagy kiterjedésű dülő a határ északkeleti részén. A név a szomszédos település, a magyarországi Garbolc közelségére utal. — HKFT., MaKF., T16.T.541, T22.B.IX.a.1008. — T15-E4.

Garbolciút lásd Garbolcút

Garbolci út 2025: *Garbóuci ut* | *Na, az ot ment el, a kétit, a Domb ahogy ment, az ot ment el a Kis-mezőünek ot keresztű. Vóút ety kabolaut [dülóút]. Asz monták, hogy Garbóuci ut. ... ahoty fément itt [a Kádár-gödrétől] a kabolaut innen, a Karántú összekötötte a Dombot közepen ety kabolaut. Esz pont a Kádár gödrinél vóút. Éis mikor a gödör éhagyóudott, akkor ment a Garbóucutnak fele az a kabolaut. | Garbóucra nem vit vóun át [az út], de ki a Határig lehetet menni, egéjszen, ameddig vóút szántva a határ, odájig vóút, már így mongyuk, kabolaut, ahol a szántófüűdek vóútak. ... de asz kiment egéjszen a Határig, oda a garbóuci sarokig.* 1804: *A Garbóci Ut*[ra jönn véggel]. — Egykori út a település északkeleti határában, amely korábban Kispeleskéről a magyarországi Garbolcra vezetett. A helyiek kabolautként tartják számon, ami dülóutat, szántóföldek között fennhagyott keskeny székérutat jelent. Vö. Garbolcút. — ÉGy., ETH. 11: 77, SzamSz. — T15-E4.

Garbolcút 2025: *Garbóucut, Garbóucudba ~ Garbóuciut, Garbóuciudba* | *Vóút ott az a Fövenyezsgödör meg az akácos is, annak meg úgy montuk mindig, a Garbóuciut. Apáméik mindig így monták. Mejük a Garbóuciudba, fjam, huzatni vagy máléit szedni, vaty kapáni vagy mít tudom. Az egéjsz ment ki, ameddig a garbóuci határ van. Már a Pikéjtnek oda kifele. ... Ez az utóúsóu fordullóu vóút, a Garbóucut.*

1864: *Garbólczi ut* | *Garbólczi ut hasonló képpen nevezetett a' mellette el vonuló közlekedési uttól nyert.* 1804: *A Garbócz v[agy] Garbóci út.* — Szántóföld az északkeleti határszálen a Garbolci út mentén. A név az elsődleges útnévnek a környező területre való átvonódásával jött létre.

Garbolciút formában is említik. — ÉGy., ETH. 11: 77, PESTY 1864/57: 324a, 330b. — T15-E4.

Gárgyáskútnál 1804: a *Gartyás Kutnál.* — Egykori szántóföld a Méhteleti-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét a közelében álló kútról kapta. A *gárgyás* jelző 'kávás' értelmű. — ETH. 11: 77, SzT.

Görölyös lásd Görölyös laposa**Görölyös-lapos lásd Görölyös laposa**

Görölyös laposa 2025: *Göröjös lapossa ~ Göröjös-lapos ~ Szoboszlaji-tag* | *A Liba-domb vóút, éis akkó utána vóút ott ety kis tábla, nem nagy*

vóút asz se, vagy mít tudom. Annak úgy monták a Göröjös lapossa. ... Réigen a cigányok ot laktak. | A Göröjös-lapos ... mer az lentrü jön, az ott a Határ ajja, lapájos, lenyullik a Határhoz. 2008: *Szoboszlaji-tag*, 1804: *A Göröjös*[re jönn véggel], 1760: a *Görölyös Hely* sorjab[an], 1703: a *Göröjösben.* — Szántóföld a határ északnyugati részén a Liba-domb szomszédságában. A helybeliek szerint a Pál-tag része. A görölyös előtag esetleg a göröngyös 'egyenetlen felületű, érdes, dudoros' tájszóval állhat összefüggésben, bár ezek között *j*-vel, *ly*-vel hangzó formákat nem találunk. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév birtokos személyjeles formája. **Görölyös, Görölyös-lapos** formában is említik. A **Szoboszlaj-tag** névváltozat bizonyára az egykori tulajdonosára utal. PESTY FRIGYES helynévgyűjteménye a falu fő birtokosai között említi Szoboszlaj Istvánt. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, FKnt., PESTY 1864/57: 324b, SzMHn. 1: 368, ÚMTsz. — T22-C1D1.

Gözös-hát 1760: *Gözös Hát.* — Egykori szántóföld a település északi határában a Második-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A névadás indítéka bizonytalan. A név előtagja utalhat a terület természeti jellegzetességére, de a Gözös családnevet is sejtethetjük benne. Utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév. — ETH. 11: 76, FKnt., ÚCsnT.

Gyümölcsös 2025: *Gyümöücsös.* — Szántóföld a Sár-árokától keletre a belterület közelében. Korábban gyümölcsfák álltak a területen. — ÉGy. — T34-B2.

Halastó 2025: *Halastóu.* — Kisebb tó a belterület közelében a Nyárfa-tábla területén. Korábban vályogvető gödörként használták, később halastóvá alakították. — ÉGy. — T22-D2.

Harmadik-forduló 1760: *Harmadik Fordulo* Lázár felől kezdődik a Reketyés Ág végén az Falu Felől haza felé. — Egykori földterület a település déli határában. A név előtagja az Első- és a Második-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Utótagja pedig a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. — ETH. 11: 76, FKnt.

Hármas híd 2025: *Hármas hid | Hármas hid vóut ott, ment Sárnak is fele, egyenesen is, ahogy megyünk az uton, akkor jobbra is, a Fogás-óudalnak. Aszt arra monták mindég: na, eléirtük a Hármas hidat. ... ot keresztű is lehetet menni, a Fogás-óudalt, keresztűl a natypeleski legelőüre. ... ot má hid nincsen.* — Egykori híd a Fogás-oldal környékén. Pontos helyét nem ismerjük. Az adatközlők elmondása szerint két kanális találkozásánál volt, így három irányba lehetett rajta átkelni. — ÉGy.

Háromágú-hegy 1703: *a harom agu hegjen a közb[en] a lapos szelben.* — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka bizonytalan, talán a hely jellegzetes alakjára utalhat a név. — ETH. 11: 76.

Határ 2025: *Határ.* — A magyar–román országhatár, mely a települést északon határolja. — ÉGy. — T14-D4.

Határ dűlője 1703: *a Hatar dűlője.* — Egykori szántóföld. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a településhatár közelében feküdt, erre utalhat a név előtagja. — ETH. 11: 76.

Hegedüs-tábla 2025: *Hegedüs-tábla | Hát Hegedüsnek vóut ety kicsit tőp főüggye, osz mindég ugy montuk neki, Hegedüs-tábla. Ez a sári Hegedüs.* — Szántóföld a határ nyugati részén a Nyárfa-tábla közelében. A név előtagja tulajdonosa családnévére utal. — ÉGy. — T22-D1D2.

Híd 1804: *A Hid[ra] jönn véggel], 1760: Száraz Berek fele valo fordulo a Hidön felül.* — Egykori híd a településen. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Sár- vagy az Éger-árkon átívelő híd lehetett, a Szárazberki-forduló közelében. Vö. Híd vége. — ETH. 11: 76, 77.

Híd vége 1804: *A Hid véginél az út hosszába.* — Egykori szántóföld a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára összefügg a Híd nevű hellyel. — ETH. 11:77.

Homok alatti forduló 2025: *Homok alatti fordullóu ~ Homoki-óudal | A Homoki-óudalba ot vóut a Fojár meg a Fok-tű.* — Sándorhomok (másként Homok) közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése. A helybeliek általában a Mogyorós, Lencsés, Fok-tő és Folyár nevű dűlőket sorolják ide. **Homoki-oldal** néven is említik. — ÉGy. — T23-E1.

Homok felé lásd **Homoki-dűlő**

Homoki-dűlő 1864: *Homoki dűlő, Homok felé | Homoki dűlő homok községéhez közel lététől vette ezen el nevezetét.* 1703: *Homok fele.* — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A források szerint a szomszédos Sándorhomok (másként Homok) közelében feküdt. **Homok felé** formában is szerepel. — ETH. 11: 76, PESTY 1864/57: 324b, 330b.

Homoki-oldal lásd **Homok alatti forduló**

Homokiút 1804: *A' Hómoki Útban a' Lázón.* — Egykori kaszáló a Homoki út mentén a Láz területén. A név az elsődleges útnévnek a környező területre való átvonódásával keletkezett. Vö. Homoki út. — ETH. 11:77.

Homoki út 1804: *A' Mogyorós alatt a' Homoki út mellett.* — Egykori út a Mogyorós mentén, mely a szomszédos Sándorhomokra (másként Homokra) vezetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. Vö. Homokiút. — ETH. 11: 77.

Hosszú lásd **Hosszú-tábla**

Hosszú-sor 1804: *A' hószzu sórban.* — Egykori szántóföld a Sári-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét az alakjáról kaphatta. Az elnevezés utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznév. — ETH. 11:77, FKNT.

Hosszú-Szomoga 1760: *a Fő és a Hoszzu Cso-mogo.* — Egykori szántóföld a település északi határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Szomoga hosszabbik darabja lehetett. — ETH. 11: 76.

Hosszú-tábla 2025: *Hosszu-tábla ~ Hosszu | A Pálháza hátáná, pontoson. ... Hát csakugyan eléik kis hosszuk vóutak, csak nem vóutak ot ojan nagy darap főüdek. | Hosszu vóut a főüd.* 2008: *Hosszútábla, Nyirfatábla, 1760: a hoszzuba, 1703: a Hoszzub[an].* — Szántóföld a település határának déli részén a Liget útja mentén. A helybeliek szerint korábban a Nagypeleskei útig terjedt, azonban a belvízelvezető árok kiásása következtében a terület lerövidült. A név a parcellák méretére utal. **Hosszú** formában is említik. A BURA LÁSZLÓ által említett **Nyirfa-tábla** névváltozat talán nem is a Hosszú-táblára, hanem a mellette található Nyárfa-táblára vonatkozik. — ÉGy., ETH. 11: 76, SzMHn. 1: 366, 367. — T22-D2.

Irtás 1864: *Irtás.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *irtás* 'szántóterület, amelyet az erdő

kiirtásával nyertek' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKnT., PESTY 1864/57: 330b.

Iskola lásd **Óvoda**

Juhlegelő 2025: *Júlegelőü.* — Szántóföld a határ déli részén a Liget területén. Korábban juhlegelőként használták a területet. — ÉGy. — T23-E2.

Kádár fővényesgödre lásd **Kádár gödre**

Kádár gödre 2025: *Kádár gödre ~ Kádár fővényesgödre ~ Fővényesgödör | A Garbóucudba megyünk fēfele, még mos is az a zakácos, a látod ott a dobon. Az a zakácos, na, az vóut a Kádár gödre. Fővényesgödör. Homokozsgödör vóut, onnen horták a homokot még a köves utra is réigen a szekéirre, a sáfaszekéirre.* 2008: *Kádár gödre*, 1804: *A' Fövénny gödör[re jönn véggel]*. — Homokgödör a település keleti határában a Domb területén. Nevét a gödör környékén nagy területet birtokló *Kádár* nevű személyről kapta. **Kádár fővényesgödre** formában és **Fővény(es) gödör** néven is említik. A *fővény(es)* 'homok(os)' jelentésű. — ÉGy., ETH. 11: 77, SzMHn. 1: 366, TESz. — T15-E4.

Kakas lásd **Kakas-barázda dűlője**

Kakas-barázda dűlője 1760: a *Kakasb[an]*, 1703: *Kakas barázda dűlője*. — Egykori szántóföld a Harmadik fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *Kakas-barázda* helynév és a *dűllő* földrajzi köznévből alakult. **Kakas** változatban is szerepel. A *Kakas-barázda* helynév előtagjának névadási indítéka bizonytalan. Talán személynév lehet, és a terület egykori tulajdonosára utalhat. — ETH. 11: 76.

Kápolna 2025: *Kápolna*. — Ravatalozó a Foglár északi részén. — ÉGy. — T34-B2.

Karám 2025: *Karán ~ Karány ~ Karám | A Túsóu hidon, ahogy lemegyünk, bal óudalt, pontoson az a fordullóu, a Túsóu hidon ahoty keresztümentek ... a Zéjger ajja, ez a Karány odájig megyen csak.* 2008: *Karán*, 1804: *A Karámba*. — Szántóföld a település határának északkeleti részén a Berki út mentén. A Legelő, az Éger alja és a Domb határolja. A név a *karám* népnyelvi *karány ~ karán* 'tövissel bekerített hely, melybe a ménest, gulyát terelik éjszakára' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Vö. Karám alja, Karám mellett. — ÉGy., ETH. 11: 77, SzamSz., SzMHn. 1: 366. — T15-E4.

Karám alja 1935–1936: *Karányajja*. — Egykori földterület a Karám közelében. A név utótagja az *alja* 'valamely terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévből. — FKnT., SzamSz.

Karám mellett 1804: *A' Karám mellett*. — Egykori szántóföld a Sári-fordulóban, bizonyára a Karám szomszédságában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — ETH. 11:77.

Karos-rét 1760: *Karos rét*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka bizonytalan: az előtag esetleg a hely egykori tulajdonosára utalhat. — ETH. 11: 76, ÚCsnT.

Kaszáló 2008: *Kaszáló*. — Rét a határ északkeleti részén. — SzMHn. 1: 366. — T14-D4.

Katolikus temető 2025: *Katólikus temetőü | Az it van előüll, de az nem naty hejen fekszik. ... Vagy öt-hat család ha van, akik már nem a reformátusok.* 2008: *Katólikus-temető*. — Katolikus vallásúak temetője a Református temető közelében, attól délre. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T34-B1.

Kátyú 1760: *A kotya, A kotyo* végiben. — A település határában említett hely. Pontosán nem lokalizálható. A név azonosítása is bizonytalan, talán a *kátyú* 'vízjárta terület rét; vízzel telt mélyedés; gödrös, sáros út' jelentésű földrajzi köznévből nyelvjárási változata rejlik benne. — ETH. 11: 77, FKnT.

Kavicsos 2025: *Kaviccsos ~ Köviccses | Id Bereknék fele ahogy megyünk, ki a falubú ahoty kimegyünk, a hidon tulmejük, jobb óudalt ahogy a tábla van, az ēsőü bejarat pontoson. ... it nekünk is vóut, éjdesapámmak vóut negyven ári ... Es se ojan naty parcella. | It vóut a Köviccses ... ami fēvan ot szántva ... a kéjt árok köszt.* 2008: *Kaviccsos, Köviccses*, 1760: a *Köviccsesb[en]*. — Szántóföld a határ keleti részén a Szilvás és a

A Kavicsos a Nyárfaerdővel

Fotó: Hankusz Éva

Nyárfaerdő között. A név a terület talajának kavicsos jellegére utal. **Kövcses** formában is említik. — ÉGy., ETH. 11: 77, SzMHn. 1: 366, 367. — T23-E1.

Kenderes lásd **Kenderföld**

Kendereskert lásd **Kenderföld**

Kenderföld 2025: *Kenderföüd ~ Kenderes ~ Kertajja ~ Kert-póutlás | Itt a kert alatt vóut a kis föüd, oszt akkó abba tettek, öt áriba vagy néjgy áriba, ety kis kendert. Méjg abba az időübe, mikor éjm méjg ijen taknyos köjök vóutam ... Itt ásztatták el a kenderásztatóu gödörbe. | A kert minden teleknek van, meg ety Kenderföüd. Ugy mongyuk mi. Minden teleknek van utánna Kenderföüd. Kinek tizennéjgy ári, kinek, mongyuk ez a mijéjnk van negyven ári, harmincöt.* 1864: *Kenderes*, 1804: *A' Kert alatt*, 1760: *a Kert Allyai földeken kívül, A Kert Allyai dülő*, 1703: *a kenderes kert* mellet. — Szántóföld a Fő utca északi és déli irányba futó kertjeinek végén, melyben korábban kendert termeltek. A név a *kenderföld* 'kender termesztésére használt terület' összetett földrajzi köznévből alakult. **Kenderes** és **Kendereskert** formában is szerepel. A **Kert-pótlás** névváltozat utótagja a *pótlás* 'terület, mellyel határkiigazítás vagy parcellázás során egészítettek ki egy-egy tulajdont' jelentésű földrajzi köznévből. Fekvésére utalva **Kertalja**, **Kertaljai-földek** és **Kertaljai-dülő** formában is említik. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, FKNT., PESTY 1864/57: 330b. — T22-D1.

Kertalja lásd **Kenderföld**

Kertaljai-dülő lásd **Kenderföld**

Kertaljai-földek lásd **Kenderföld**

Kert-pótlás lásd **Kenderföld**

Kert-szeg 1703: *Kert szeg* a Saar haton. — Egykori szántóföld a település határában, bizonyára a kertek szomszédságában. A forrás a Sár-háton, vagyis a Sár-árok partján lokalizálja a területet. A folyóvíz melletti fekvésére utal a név *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' értelmű utótagja is. — ETH. 11: 76, FKNT.

Kis-erdő laposa 1804: *A Kis Erdő lapossá[ra megyen véggel]*. — Egykori szántóföld a Méhteleki-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *Kis-erdő* helynév és a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévből birtokos

személyjeles alakjának az összetételéből alakult. — ETH. 11: 77, FKNT.

Kis-mező 2025: *Kis-mezőü, Kis-mezőüre | Arra lejjéjb van három forduló is már így mondva, van a Kis-mezőü, úgy monták neki. A Legelőün tul van, a kimegyen ide, a méjteleki határ, ahogy megy a határszéjl.* 2008: *Kismező*. — Szántóföld a határ északkeleti részén a Dombtól északra az országhatár mellett. A név előtagja a terület méretére utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 366. — T15-E4.

Kis-rét 2025: *Kis-rét | Akkor idefele a zárokig, akkor van a Kis-rét, ha ide fēfele a, mán a Sár-árokig. ... A Gyulajjéj. Kaszállóu vóut, de mos má szántóüföüd.* 1760: *Kis rét*. — Szántóföld a település keleti határában a Sár-árok mentén. Korábban kaszáló volt. A név előtagja a Nagy-réthez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., ETH. 11: 77.

Kollektíva 2025: *Kolektiva*. — A Fő utca és a Foglár találkozásánál fekvő földterület. Korábban a kollektív gazdaság épülete állt itt. — ÉGy. — T34-A2.

Kovácsház 2025: *Kovácsház*. — Szántóföld a határ északi részén a Pisztorgástól délre. Korábban kovácműhely állt a közelében, erre utal az elnevezés. — ÉGy. — T34-A2.

Kövcses lásd **Kavicsos**

Köz 1703: *a három agu hegjen a közb[en] a lapos szelben*. — A település határában említett hely. Pontosán nem lokalizálható. A név a *köz* 'két vízfolyás által határolt terület' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Talán a Sár és az Éger-árok által közrezárt területet jelölhette. — ETH. 11: 76, FKNT.

Kultúrház lásd **Óvoda**

Kurta-szer 1804: *A Kurta Szerben*, 1760: *Kurta szer*, 1703: *a Kurta Szerben*. — Egykori szántóföld a Harmadik-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület méretére utalhat, és a Hosszú-sor előtagjával áll korrelációban. Utótagja a *szer* 'határ (távol eső) része' jelentésű földrajzi köznévből. — ETH. 11: 76, 77, FKNT.

Kút 2025: *Kut, Kutná | Mikó mik mentünk, asz monta éjdesanyám: „Erigy, fjam, a Csepe-réjtre – asz mongya –, hozz ety korsóu vizet a Kutru!” ... Ot [a Csepe-réten] vóut egy naty kut. Méik tudod, akkó nem ujam vóut, mint mos má, ma má, ijem beton, éjrted, hanem kűbü vóutak. Naty*

széiles vóút, éjrted, belől meg álványa vóút, bele lehetett állani, éjrted, álványa vóút ... Úty huszta csordás felfele vagy a gujás, éjrted. Oszt öntötte a vájuba befele. 2008: *Cseperéti-kút*. — Egykori kút a Csepe-réten. Korábban az itt legelő jóságok itatására használták. **Csepe-réti-kút** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 365.

Kutas-Erge-hát 1760: *A Kutas Erge Háton*. — Egykori földterület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, talán a Nagypeleske határában említett Kutas-Erge közelében lehetett. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Erge-hát, Kutas-Erge köze. — ETH. 11: 76, FKnt.

Kutas-Erge köze 1760: *Kutas erge köz*. — Egykori földterület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, talán a Nagypeleske határában említett Kutas-Erge közelében lehetett. A név utótagja a *köz* 'két vízfolyás által határolt terület' jelentésű földrajzi köznévv. Birtoke személyjeles alakja. Vö. Kutas-Erge-hát. — ETH. 11: 76, FKnt.

Külső-Legelő 2025: *Külső-Legelő*. — A Legelőnek az Éger-árokotól keletre eső északkeleti része. A név előtagja a Belső-Legelőhöz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T15-E4.

Láp 2025: *Láp*, 1816: *Lép* [ɔ: *Láp*]. — Kaszáló a határ keleti részén a Sár-árok partján. A név a *láp* 'vizinövényekkel benőtt mocsaras hely, rétség' jelentésű földrajzi köznévből származik. — ÉGy., ETH. 11: 77, FKnt. — T23-E1.

Lapos-szél 1703: a három agu hegyen a közb[en] a *lapos szelben*. — A település határában említett hely. Pontosán nem lokalizálható. Mélyebben fekvő, lapos terület lehetett. A név utótagja a *szél* 'valamely terület külső része' értelmű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 76, FKnt.

Lágyas 2025: *Lágyos* | *A Lágyos, it van a Cigánháznál ... Ojan kaszálló vóút. ... laposab vóút a főüd*. — Szántóföld a határ délnyugati részén. A Cigányház-tábla laposabb fekvésű része. A név a *lágyas* 'szántóföld melletti kaszáló' jelentésű földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKnt. — T22-D2.

Láz 2025: *Láz* ~ *Láza*, 1804: A' Hómoki Útban a' *Lázón*. — Erdő a határ keleti részén az Éger-árok mentén. A Lazsnával együtt a Rét része. A helybeliek elmondása szerint korábban rétek és égeresek húzódtak a területen. A név a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévből

származik. **Láza** formában is említik. — ÉGy., ETH. 11: 77, FKnt. — T23-E1.

Láza lásd **Láz**

Lázári út 1804: *A Lázári Ut* mellett, *Az Lazári Út* hosszába. — A szomszédos Lázárba vezető út. — ETH. 11: 77.

Lazsna 2025: *Lazsna*, 2008: *Lazsna*. — Erdő a határ keleti részén az Éger-árok közelében. A Lázzal együtt a Rét része. A név a *lazsna* 'dudvával, burjással benőtt hely, bikres-bokros hely' jelentésű szóból származik. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 1: 367. — T23-E1.

Legelő 2025: *Legelő* ~ *Csordalegelő*, *Csordalegelőre* | *Itt ebbe a zóudalba, ahogy megyüng Berekre fele, itt a falubú kimejünk, ez it vóút, it van nekünk a Legelő*. — Legelő a határ északkeleti részén. Ma is itt legel a falu csordája. **Csordalegelő** formában is említik. Részei a Belső-Legelő és a Külső-Legelő. — ÉGy. — T15-E4.

Legelő

Fotó: Hankusz Éva

Lencsés 2025: *Lencsés* ~ *Lencsés-tag* ~ *Pallag* ~ *Palloh* | *Gazos vóút mindéig a buza, osztán lencse vóút benne, oszt éneveszték a Lencsésnek. | Itt a Berki utú be, ott egyenesen eléirtük, ugy monták réjgen az első lábot ott, hoty Palloh. A kéjt hit köszt ... ot ment. | Eszt a Lencsést is monták ennek a Pallagnak. ... de ugy monták, hogy Lencsés, de a másik asz monta, Pallag*. — Szántóföld a település határának keleti részén a Láz mellett. A helybeliek szerint a név az ide vetett búza közt növe lencsére utal. **Lencsés-tag** formában is említik. E névváltozat utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. A **Parlag** elnevezés a 'fel nem szántott földterület' jelentésű *parlag* földrajzi köznévből származik, melynek *pallag* és *palloh* formái helyi nyelvjárási alakok. — ÉGy., FKnt. — T23-E1.

Lencsés-tag lásd **Lencsés**

Liba-domb 2025: *Liba-domb* | *Mer valamikor hajtották a libát oda.* — Környezeténél magasabban fekvő szántóföld a határ északnyugati részén a Libarét közelében. Korábban libák legeltetésére használták a területet. — ÉGy. — T22-C1D1.

Libarét 2025: *Libarét* ~ *Cigántanya* ~ *Cigán-sor* | *Mekhát úgy monták neki réjgen: megyünk a Cigán-sorra meg a Libarétre.* 2008: *Libarét*, 1944: *Cigánytelep.* — A belterület nyugati részén fekvő, a szomszédos Nagypeleskére vezető utca. Korábban bizonyára ludak legeltetésére használták a területet. Erre utalhat a *Libarét* név, amely a 'libák legeltetésére szolgáló gyepes terület' jelentésű *libarét* összetett földrajzi köznévből származik. Minthogy az utcát cigányok lakják *Cigánytanya*, *Cigánysor* és *Cigánytelep* néven is említik. — ÉGy., FKnT., Hnt., SzMHn. 1: 365. — T34-A2.

Liget 2025: *Liget*, *Ligetre* | *Az erdőü vóut, igen, csak a kommonizmuzsba kiirtották.* | *Liget, ez mos má lázáríjak hasznáják, de úgy mongyák neki, Liget.* 2008: *Liget*, 1895: *Liget* felőli III^{dik} forduló, *Ligeti* II^{dik} kaszáló forduló, 1864: *Liget*, 1804: *A Ligeten* ... a Fogás oldalon, 1700: az *Ligeten* Sár felől. — Szántóföld a határ déli részén a Varjastól délre. A kataszteri térképvázlat szerint korábban a mainál jóval nagyobb terület jelölt a név. A helybeliek szerint régen erdő állt itt, erre utal az elnevezés. Ezt támasztja alá az első katonai felmérés térképe, amely erdővel borított területként ábrázolja. Vö. *Liget alja*, *Liget útja*, *Ligeti-dűlő*, *Nagy-Liget*, *Paj-Liget*. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, PESTY 1864/57: 330b, SzMHn. 1: 367, T0.63.99.1. — T23-E2.

Liget alja 2025: *Liget ajja* | *A Liget ajja, vóut ot ety pár darap főjüd, ott a végibe. Szántóü vóut. Mindenkiéj, akijéj vóut a Liget, mindenki szántod belőülle úgy ety pászmát [szakaszt, fogást].* 1935–1936: *Ligetajja*, 1804: *A' Liget alatt.* — Szántóföld a határ déli részén a Liget mellett. Az utótag az *alja* 'valamely terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., ETH. 11: 77, FKnT., SzamSz. — T23-E2.

Ligeti-dűlő 1864: *ligeti dűlő* | *A' ligeti dűlő cseprentés fiatalos kaszáló.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem

ismerjük. Talán a Liget vagy a Liget alja területén feküdt. — PESTY 1864/57: 324b.

Liget útja 2025: *Liget uttya* ~ *Szadmári ut* ~ *Sári ut.* — A Liget mellett elhaladó út. Szatmárnémetibe, illetve a szomszédos Kissarra is ez az út vezet, ezért *Szadmári út* és *Sári út* formában is használják. *Szadmár* nevét a környéken a legidősebbek *Szadmár* formában ejtik. — ÉGy. — T34-B2.

Malom gyakra 1760: a Fog fűb[en] a *Malom Gyakra.* — Egykori erdő a Fok-tó területén. Pontos helyét nem ismerjük. Hajdan vízimalom állhatott az ott folyó Sár-árkon, erre utalhat a név előtagja. Az utótag a *gyakor* 'sűrű erdő, cserjés' jelentésű földrajzi köznévből birtokos személyjeles formája. — ETH. 11: 76, FKnT.

Második-forduló 1760: *2dik Fordulo:* Rosaj és Mész Telek fele valo fordulob[an] az Zajtai utra menőben. — Egykori földterület a település északi határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja az Első- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Utótagja pedig a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévből. — ETH. 11: 76, FKnT.

Második híd 2025: *Második hid* ~ *Túsóü hid* | *A következőü, a Túsóü hidon tul asz Karám.* — A Berki út mentén az Éger-árkon átívelő híd. A név előtagja arra utal, hogy a híd távolabb fekszik a falu belterületétől, mint a Sár-árkon átívelő Első híd. Ugyanezt fejezi ki a *Túlsó híd* elnevezése is. — ÉGy. — T15-E5.

Megyárok lásd **Éger-árok**, **Sár-árok**

Méhtekei-forduló lásd **Temető-tábla**

Méhtekei-határ 1804: *A' Mész Teleki Határban.* — Egykori szántóföld a Méhtekei-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a szomszédos Méhtekek közelében feküdt. — ETH. 11: 77.

Méhtekei-Liget alja 1760: az Éger fele a *Mész Teleki Liget Allyá[ig].* — Földterület a település határában, vélhetően a szomszédos Méhtekeken fekvő Liget közelében. A név utótagja az *alja* 'valamely terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévből. — ETH. 11: 76, FKnT.

Méhtekei út lásd **Temető út**

Méhtekei-útfél 1804: *A' Mész Teleki út felen.* — Egykori szántóföld a Méhtekei-fordulóban,

a Méhteleki út mentén. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja az *útfél* 'az utca egyik oldala' jelentésű földrajzi köznév. — ETH. 11: 77, FKNT.

Messzelátó 2025: *Messzilátóu* | *S itt a Temetőün, ahun a Messzilátóu vóut*. — Egykori katonai kilátó a határ északi részén a Zsidótemető mellett. Vö. Messzelátó-tábla. — ÉGy. — T14-D4.

Messzelátó-tábla lásd **Temető-tábla**

Mező-szél 1760: *A mező szélb[en]*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névben a *szél* utótag 'valaminek a határa, vége, külső része' értelmű. — ETH. 11: 76, FKNT.

Mogyorós 2025: *Mogyoróus ~ Mogyoróus ajja* | *Ide, a Zerdőü má ahogy van, még akkó nem a Zerdőü vóut, mer tudod, akkor ekszisztált a Réit nekünk, a kaszállóu. ... Na annak meg ugy mon-ták, a Mogyoróus ajja. ... Éjn nem emlékszek arra, hogy mogyoróufa let vóuna. Hát az vóut a neve. Ezek a réigi bátyik minden fordullóunak attak egy nevet*. 2008: *Mogyorós*, 1864: *Mogyorós*, 1804: *A' Mogyorós alatt a' Homoki út mellett*, 1760: *Magyaros alatt*. — Szántóföld a határ délkeleti részén az Éger-árkot szegélyező Rét mellett. Bizonyára a terület növényzetéről kapta a nevét. **Mogyorós alja** formában is említik. E névváltozat utótag az *alja* 'valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, FKNT., PESTY 1864/57: 330b, SzMHn. 1: 367. — T23-E1.

Mogyorós alja lásd **Mogyorós**

Nagy-Éger lásd **Éger-árok**

Nagy-Liget 1760: *A Nagy Ligétb[en]*. — A település határában említett hely. Pontosán nem lokalizálható. Talán a Liget egyik része lehetett. — ETH. 11: 76–77.

Nagy-uraság 1760: Az Egres Háton *Nagy vrság*. — Egykori hely a település határában. Pontosán nem lokalizálható. A név utótagja bizonyára a 'földesúri birtok' jelentésű *uraság* földrajzi köznév. — ETH. 11: 76, FKNT.

Nagypeleskei út 2025: *Natypeleski ut*, 2008: *Natypeleskeji út*. — A településről nyugati irányba, Nagypeleskére vezető út. — ÉGy., SzMHn. 1: 367. — T22-D1.

Nagy-rét 1864: *Nagy rét*, 1804: *A Nagy Rét*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét

pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Kis-réthez való viszonyítást fejezi ki. — ETH. 11: 77, PESTY 1864/57: 330b.

Német árka 2025: *Néjmet árka* | *Akkor az oda megyen ki a Határig, a Határon errü vóut asz kéjt óudalt, mind a kéjt óudalt vóut. De be van tömve má. Mer ot vóut Néjmetnek a főüggye*. — Egykori árok a falu határának északi részén az országhatár mentén. Nevét az árok körüli terület *Német* családnevű tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T22-D1.

Nyáras lásd **Nyárfa-tábla**

Nyárfaerdő 2025: *Nyárfaerdőü ~ Réit ~ Erdőü ~ Nyárfás* | *Asz csak mos van. Ot van a Nyárfaerdőü a kéjt hit köszt. | Csak ugy mongyuk neki, a Zerdőü. | A Réit az, amejik a Zerdőü. Az vóut a Réit réigen. Kaszállóu vóut, vóut fa izs benne, de mindenki ot kaszált, vóut mindenkinek, éis onnen tartotta a jóuszágot*. 2008: *Nyárfa-erdő*. — Nyárfaerdő a határ keleti részén az Éger-árok mentén. **Nyárfás** és **Erdő** formában is említik. Korábban kaszálóként használták, erre utal a **Rét** elnevezése. — ÉGy., SzMHn. 1: 367. — T23-E1.

Nyárfás lásd **Nyárfaerdő**

Nyárfa-tábla 2025: *Nyárfa-tábla* | *Ide, Natypeleskéjnek fele ahogy mentünk, na még ot vóut, amikó kimentünk a cigányok közzü, izéi, ugy monták neki réigen, vóut ety tábla, a Nyárfatáblán. ... a lázári óudalnak fele, a lázári toronynak. | Mos halastóu van ott. ... Ety kis hej az ott ... Réigem vájogvetőü gödör vóut, éis most Kálmányéj ... csináltak halastavat oda*. 1760: *Nyaras*, 1703: *A Nyarasban*. — Szántóföld a belterületől délre a Telekhely-tábla mellett. A közelmúltban halastavat is létesítettek a területén. Nevét a korábban ott álló nyárfáról kapta. **Nyáras** formában is szerepel. Vö. Nyírfa-tábla. — ÉGy., ETH. 11: 76. — T22-D1.

Nyírfa-tábla lásd **Hosszú-tábla**

Óvoda 2025: *Ovoda ~ Iskola ~ Kulturház* | *Ot vóut előüll az Iskola, na most ott, ahun az Ovoda. Ez it hátú vóut a Kulturház*. 2008: *Iskola, Óvoda*. — Épület a Fő utcán a Templom mögött. Jelenleg óvoda és kulturház működik benne, ezért **Kulturház**-nak is nevezik. Az **Iskola** névváltozat ritkán használatos, ugyanis iskolai oktatás már nincs a faluban. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T34-B1.

Pálháza

Fotó: Hankusz Éva

Orosz temető 1760: az *Orosz Temetőb[en]*. — A település határában lévő egykori temető. Helyét pontosabban nem tudjuk meghatározni. Orosz nemzetiségűek vagy görögkatolikus felekezetűek temetkezési helye lehetett. — ETH. 11: 77.

Ökör-bokor lásd **Ökör bokra**

Ökör bokra 1760: Az *ökör bokráb[an]*, 1370: *Ewkwrbwkor*. — Egykori szántóföld a település északi határában a Második-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *ökör* állatnév és a *bokor* 'bokros hely' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Ökör-bokor** formában is szerepel. — ETH. 11: 76, FKnt., NÉMETH 2008: 223.

Ölyüs alja 1703: az *ölyös alat*. — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az *ölyv* madárnév tájnyelvi *ölyü* alakjának -s képzős származéka. Utótagja az *alj* 'valaminek az alsó, alacsonyabban fekvő része' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Ölyüs** nevű helyet a szomszédos Méhtelekről ismerünk, az Ölyüs alja talán annak közelében fekvő terület lehetett. — ETH. 11: 76, FKnt., SzamSz., ÚMTsz.

Ösvényútja 1703: az *ösvény utyaban*. — Egykori szántóföld a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név egy elsődleges útnévnek a szomszédos területre való átvonódásával keletkezett. — ETH. 11: 76.

Paj-Liget 1760: A *Paj Ligeten*. — Egykori kaszáló a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Talán a Liget területén vagy annak közelében feküdt. Nevének előtagja esetleg személynév lehet. — ETH. 11: 76, ÚCsnT.

Pál-birtok lásd **Pál-tag**

Pálháza 2025: *Pálháza | Itt, ahogy mejünk, má, a, kifele a Foglár bú odafele, végigkifele, a Csepe-réitnek fele ... jobb údalt van a Pálháza*. 2008: *Pál háza*, 1935–1936: *Pálháza*, 1895: *Pálházi* III^{dik} forduló, 1864: *Pál háza, Pál háza dülö* | *Pál háza dülö ennek a 'vegibe kerül el a 'Gáborna közös legelő*. 1804: *A' Pal háza* alatt. — Szántóföld a határ déli részén a Liget útjától nyugatra a Hosszú-tábla és a Fogás között. A helybeliek elmondása szerint a nevet *Pál* vezetéknevű földesúrról kapta. Korábban bizonyára ház állt a területen, melynek neve átvonódott a környező földterületre. **Pálháza-dülö** formában is szerepel. E névváltozat utótagja a *dülö* 'a határnak két út vagy mezsgye közötti, többnyire hasonló talajú része' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., ETH. 11: 77, FKnt., PESTY 1864/57: 314a, 324b, SzamSz., SzMHn. 1: 367, T0.63.99.1. — T22-D2.

Pálháza-dülö lásd **Pálháza**

Pálkafőző 2025: *Pájinkafőző*. — Épület a Nyárfa-tábla területén a Halastó közelében. Pálkafőző működik benne. — ÉGy. — T34-A2B2.

Parlag lásd **Lencsés**

Pál-tag 2025: *Pál-tag ~ Pál-birtok*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Zajtai úttól északra. Az előtag egykori tulajdonosa családnevére utal, az utótag pedig a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Pál-birtok** formában is említik. — ÉGy., FKnt. — T22-C1.

Parókia 2025: *Paróykija*. — Református lelkész lakás a Fő utcán a Templom közelében. — ÉGy. — T34-B1.

Patak-oldal 1760: a *Patak oldala*, a *Patak oldalb[an]*. — Egykori szántóföld a település határában. Bizonyára az Éger- vagy a Sár-árok partján feküdt. Pontos helyét nem ismerjük. **Patak oldala** formában is szerepel. — ETH. 11: 76, 77.

Patak oldala lásd **Patak-oldal**

Patak-part 1. 2025: *Patak-part | It van [a Szatmári útnál], éjs odafele nyullik, itt ety pár főüd ... mert aszt mos kapták meg, csak az uraság hogy megment, osz kiméirtéik. ... a Patak-part. De csak itt egy darabig van ez, a Rekettye-közig van ez.* — Szántóföld a belterülettel délre a Sár-árok mentén. — ÉGy. — T34-B2.

Patak-part 2. 2025: *Patak-part.* — Szántóföld a határ északi részén a Temető és az országhatár között, a Sár-árok mentén. — ÉGy. — T14-D4.

Peleske lásd **Kispeleske**

Perna dülője 1703: a *Perna dülője.* — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja talán személynév lehet, az utótagja pedig a *dülő* 'a határnak két út vagy mezsgye közötti, többnyire hasonló talajú része' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 76, FKNT., ÚCSnT.

Pikét 2025: *Pikét ~ Piket | Oda csak ugy mehettünk, abba a zidőjübe, mer nállunk vóút itt is Piket, mint réigem Berken, de nem mehettünk ki a mezőüre reggē, csakhotyha mentünk a Pikétire, atták a tiketet, éjs akkó hányam megyünk ki a mezőüre dóyogzni, atták a tiketet, akkó mehettünk. Ha jött a katona, nem vóút a tiket, bekéjsérte a zembert.* — Egykori határorhely a település határának északi részén. A név a románból a magyarba átkerült *pichet* 'órház' jelentésű szóból alakult. — ÉGy., RKsz. — T15-F3.

Piliske lásd **Kispeleske**

Piszkor lásd **Pisztorgás**

Pisztorgás 2025: *Pisztorgás, Pistorgásra | Van itt ety kabolaut [dülőút], lefele Gyulajinak van ott a főüggye, széjlem meg minden. Na, ennek, ez nem naty tábla főüd, eszt méig maji napig is, réigen is mindig uty hallottam éidesapántú, maji napig is ugy mongyák neki, hogy a Pistorgás. Ez it van előjüll. | Na, onnentű [a Borsi-tagtól] oda, nekifele a Határnak, annak meg asz monták, a Pistorgás.* 2008: *Pisztorgás*, 1760: *Piszkor.* — Szántóföld a határ északi részén a

Pál-tag és a Temető-tábla között. A névadás indítéka bizonytalan. Feltehetően a *pisztorga* 'levegőben szállongó tüzes zsarátnok, füsttel felszálló tűzszikra' jelentésű tájszóval állhat összefüggésben. A 18. századból adatolt **Piszkor** névforma talán romlott alak lehet, de a térségben ismeretes *Piskáros*, *Piskártó* helynév is, amellyel esetleg ugyancsak összefüggésbe hozható. — ÉGy., ETH. 11: 76, KOCÁN 2022: 300, SzamSz., SzMHn. 1: 367. — T22-D1.

Pumpaház 1. 2025: *Pompaház.* — Egykori építmény, szivattyúház a Domb mellett. Ma már nincs meg, lebontották. A névben a *pumpa* főnév nyelvjárási *pompa* változata szerepel, de lásd még a rom. *pompă* 'szivattyú' lexémát is ehhez. — Dicț., ÉGy., KMNySz. 2: 188, SzamSz. — T15-E4.

Pumpaház 2. 2025: *Pompaház.* — Egykori építmény, szivattyúház a Szőlőskert közelében a Nyárfaerdő területén. Ma már nincs meg, lebontották. A névben a *pumpa* főnév nyelvjárási *pompa* változata szerepel, de lásd még a rom. *pompă* 'szivattyú' lexémát is ehhez. — Dicț., ÉGy., KMNySz. 2: 188, SzamSz.

Rác-major 1893: *Rác major.* — Egykori major a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — Hnt.

Református temető lásd **Temető**

Régi Szárazberki út 2008: *Régi szárazberki út.* — Út a határ északkeleti részén. A szomszédos Szárazberekre vezetett. Vö. Szárazberki út. — SzMHn. 1: 367.

Rekettye 2025: *Rekettye, Rekettyéibe ~ Rekettye-köz ~ Rekettye köze ~ Rekettye-tábla | Ez it van, ahoty kimegyünk a Foglár bú, bal óudalt. Van ety kabolaut [dülőút] befele, éirted, na annak mongyák a Rekettye közibe. | Mos má jön a nagyup parcella, a Rekettye-köz. Az lemegy a Patak-partra egészen, megint, a Fojár, ahogy megy a patak Sárnak fele a Fojár és a Rekettye között nekimegy. Ez ety parcella a Rekettye-köz.* 2008: *Rekettye-köz, Rekettyés.* — Szántóföld a határ déli részén a Liget útjától keletre. A név a *rekettye* 'rekettyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévből származik. **Rekettyés**, **Rekettye-tábla**, **Rekettye-köz** és **Rekettye köze** formában is említik. Ez utóbbi névben a *köz* 'két tájrész (erdő, árok) széle közötti terület' jelentésű

földrajzi köznévi szerepel. Vö. Rekettye alja. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 367. — T23-E2.

Rekettye alja 1935–1936: *Rekettyeajja*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Rekettye közelében feküdt. A név utótagja az *alja* 'valamely terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., SzamSz.

Rekettye-köz lásd **Rekettye**

Rekettye köze lásd **Rekettye**

Rekettyés lásd **Rekettye, Rekettyés-ág**

Rekettyés-ág 1935–1936: *Rekettyéság*, 1864: *reketyés ág, Rekettyés ág* | *Rekettyés ág a 'benne találtatott reketyés ágtól*. 1804: A 'Rekettyés ág alatt, 1760: *Reketyes Ág, Reketyés, Reketyés Ág*. — Egykori dűlő a település északi határában a Méhteleti-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Az utótagként álló *ág* 'folyóvízből kiszakadó és abba visszatérő elágazás' jelentésű földrajzi köznévi arra utalhat, hogy a név talán a Sár-árokából kiszakadó elágazást jelölte elsődlegesen, majd a név átvonódott a mellette fekvő területre. **Rekettyés** formában is szerepel. Vö. Szomoga-Rekettye-ág. — ETH. 11: 76, 77, FKNT., PESTY 1864/57: 314a, 324a, SzamSz.

Rekettye-tábla lásd **Rekettye**

Rész 1804: A *Reszen*. — Egykori szántóföld a településen. Pontos helyét nem ismerjük. A név talán a *rész* 'birtok, tag' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ETH. 11: 77, FKNT.

Rét lásd **Nyárfaerdő**

Sár lásd **Sár-árok**

Sár alja 2025: *Sár ajja, Sár alatt* | *Onnentű [a Varjastól] odafele meg asz monták mindig, maji napig is, hogy a Sár ajja. ... a Varjas után jön, ez má odafele nyulik Sárnak fele, oda. | Ahogy így mekkanyarodik egyenesen, mekkanyarodik odafele Sárnak fele, asz mongyák, Sár ajja*. 2008: *Sár ajja*, 1941: *Sár alja*, 1935–1936: *Sár ajja*, 1931: *Sáralja*, 1895: *Sáralja* felőli III^{dik} szántóforduló, 1884: *Sár alja*, 1864: *Saár alja, Saár allyai dűlő* | *Saár víz partján terül el melytől nyerte el nevezését*. 1760: *Sár ajjára*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Sár-árok mentén a Varjas szomszédságában. Az utótag az *alja* 'valamely terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévi. **Sár aljai dűlő** formában is szerepel. — ÉGy., ETH. 11: 76, FKNT., HKFT., MaKF.,

PESTY 1864/57: 314a, 324b, SzamSz., SzMHn. 1: 368, T0.63.99.1, T16.T.541. — T23-E2.

Sár aljai dűlő lásd **Sár alja**

Sár-árok 2025: *Sár-árok ~ Sár-patak ~ Sár ~ Megyárok ~ Árok* | *Ez a kéit Megyárok van [a Sár- és az Éger-árok]. Mi csak úgy montuk neki. Ez az Ęsőü hidná, a Megyárok, ez, ami it megyen lefeléi ide Sárnak. | Ez a Sár-árok egész Sárkösztü jön*. 2008: *Sár*, 1953: *Sár-patak*, 1941: *Sárvíz*, 1931: *Sár víz*, 1884: *Sár víz*, 1864: *Sár, Saár víz*, 1816: *Sár víz*, 1804: A' *Sár patak* [ra jön véggel], 1784: *Sar*, 1370: *Sar*. — A település keleti határát átszelő patak. Az elsődleges **Sár** név a *sár* 'sáros folyóvíz' jelentésű vízrajzi köznévből származik. **Sár-patak, Sár-víz** és **Árok** formában is szerepel. A **Megyárok** név változat a *megeárok* 'árok, amely a községek vagy nagybirtokok között a határt jelöli' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Vö. Folyár, Patak-oldal, Patak-part, Sár alja, Sár-hát, Sár hídja, Sári-dűlő, Szomoga. Lásd Sár (Kissár, Lázári, Sándorhomok). — ÉGy., EKFT., ETH. 11: 77, FKNT., HKFT., MaKF., NÉMETH 2008: 223, PESTY 1864/57: 324a, 324b, SzMHn. 1: 367, TESz., T.SzSz1953, T16.T.541. — T23-E1.

Sár-hát 1703: Kert szeg a *Saar haton*. — Egykori földterület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Sár-árok közelében, annak partján feküdt. Nevében a *hát* utótag 'dombos vízparti terület' értelmű. — ETH. 11: 76, FKNT.

Sár hídja lásd **Első híd**

Sár felől való forduló lásd **Sári-forduló**

Sári-dűlő 1935–1936: *Sáridüllőü*. — Egykori dűlő a település határában. Feltehetően a Sár-árok vagy a szomszédos Kissár település közelében feküdt. — SzamSz.

Sári-forduló 1864: *Saari forduló*, 1804: A' *Saár felől való Forduloba*. — A szomszédos Kissár közelében fekvő dűlők összefoglaló neve. Pontos kiterjedését nem ismerjük. **Sár felől való forduló** formában – vélhetően körülírásként – is szerepel. — ETH. 11: 77, PESTY 1864/57: 324b.

Sári-erdő alja 1804: A' *Sári Erdő alatt* a' *Ha-tárba*. — Egykori kaszáló a határban. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a szomszédos Kissár határában húzódó Sári-erdő közelében feküdt, erre utal az elnevezése. Az adat a név

hol? kérdésre felelő alakját mutatja. — ETH. 11: 77.

Sári-oldal 2025: *Sári-óudal, Sári-óudalba, Sári-óudalon ~ Sár-óudal*, 1895: *Sároidali* kisebb Becsky tag. — Kispeleske Kissár felé eső területének összefoglaló megnevezése. **Sár-oldal** néven is említik. Vö. Sár-oldali-legelő. — ÉGy., T0.63.99.1. — T23-E2.

Sári út lásd **Liget útja**

Sár-oldal lásd **Sári-oldal**

Sár-oldali-legelő lásd **Csepe-rét**

Sár-patak lásd **Sár-árok**

Sár Péter irtványa 1703: a *Sar péter irtvanya*. — A település határában említett szántóföld. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja a terület tulajdonosára utalhat, utótagja az *irtvány* 'szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek' jelentésű földrajzi köznévből birtokos személyes formája. — ETH. 11: 76, FKnT.

Sár-víz lásd **Sár-árok**

Sikátor lásd **Temető út**

Szárazberek felé való forduló lásd **Berki-forduló**

Szárazberki-forduló lásd **Berki-forduló**

Szárazberki út lásd **Berki út**

Szarvas-ülő 1804: *Szarvas üllő*. — Egykori kaszáló a Sári-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név a *szarvas* állatnév és az *ülő* 'pihenőhely' jelentésű földrajzi köznévből összetételből alakult. — ETH. 11: 77, FKnT.

Szatmári út lásd **Liget útja**

Szélső-Sziget 1760: A *Szelső szigetb[en]*. — Sziget a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Talán a Lázári határában lévő Szigettel lehet összefüggésben, esetleg annak a szélét, végét jelölhette. Vö. Sziget alja. — ETH. 11: 77.

Szereda-szeg 2025: *Szereda-szeg, Szereda-szegbe ~ Szereda-szeg-óudal, Szereda-szeg-óudarra | Ahogy megyünk Berekre fele, a Túsóy hidon ahoty keresztű megyünk, minden. Na, ez mégig ot van. Ez itt előüll, ahogy befordulunk a Zerdőü sarkáná, Túsóy hidon tul, eszt ugy monták neki minég, maji napig is ugy mongyák neki, a Szereda-szeg-óudal*. 2008: *Szeredaszeg, 1935–1936: Szeredaszeg, 1804: Szereda Szegben*. — Szántóföld a határ keleti részén az Éger-árok keleti oldalán. Átnyúlik Szárazberek határába. A név talán összefügg a *szereda* 'hetivásár' jelentésé-

Szereda-szeg

Fotó: Hankusz Éva

vel, és arra utalhat, hogy erre jártak a falubeliek vásárba. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévből. **Szereda-szeg-oldal** formában is említik, melynek utótagja az *oldal* 'határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke' jelentésű földrajzi köznévből. Vö. Szereda-szeg alja, Vásár útja. Lásd Szereda-szeg (Szárazberek). — ÉGy., FKnT., ETH. 11: 77, SzamSz., SzMHn. 1: 368, TESz. — T15-E4E5F4.

Szereda-szeg alja 1703: a *Szereda szeg alat, a Szereda szeg álat*. — Egykori szántóföld a határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Szereda-szeg mellett feküdt. Az adat a név *hol?* kérdésre felelő alakját mutatja. — ETH. 11: 76.

Szereda-szeg-oldal lásd **Szereda-szeg**

Sziget alja 1760: *Sziget alat*. — Egykori szántóföld a Harmadik-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név az egykor a Sár-árok mentén, Lázári határában fekvő Sziget közelségére utal. Az adat a név *hol?* kérdésre felelő alakját mutatja. Vö. Szélső-Sziget. — ETH. 11: 76.

Szilvás 2025: *Szilvás | Ez valami birtokoséj vóút, a Pál Jenőüjéj. Ugy monták neki, hogy a Szilvás. Szántóüfőüü, Gyulaji hasznájja Homokrú. ... Éjm mijóüta magamra emléikszek, ot nem vóút szilvafa, csak semmiféile fa*. 2008: *Szilvás*. — Szántóföld a Sár-árok keleti oldalán a Berki út mentén. Nevét egykori növényzetéről kaphatta. — ÉGy., SzMHn. 1: 368. — T23-E1.

Szoboszlay István szántótagja 1895: *Szoboszlay István szántótagja*. — Egykori földterület a település nyugati határában. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *szántótag* 'rendszeresen megművelt határrész, szántó' jelentésű

összetett földrajzi köznév. — FKNT., T0.63.99.1. — T22-D2.

Szoboszlay-tag lásd Görölyös laposa

Szomoga 2025: *Szamoga, Szamogába ~ Camoga, Camogába | Ez is itt a Határ mentéim van egészen, ez a Liba-dombom belőül van. Ami megyem végigfele a határmentéim, asz Szamoga. Ment a Határ végigfele, ot mindenütt, mekkezdve a Hármashatártú véggestelem-végig, egészem felfele Petéijig, vagy mit tudom éim, meddig, na. Odájig ment a Határ. ... Ennek ugy monták mindéig, hogy megyünk a Szamogába. A Határ mellet vóut. Pontosan a Határ mellett. | Ott egy nagy árok vam végigfele. | Vóut ety tájba rekettye is vóut ott abba. A Határ mellet vóut az is.* 2008: *Szamoga*, 1804: *A Szomoga* mellett, 1760: *a Czomogánál*, 1370: *Zomoga*. — Szántó föld a település határának északnyugati részén az országhatár mentén. A név a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznévből származik. Valószínű, hogy a név eredetileg a Sár-árkot jelölhette, majd az elnevezés átvonódott a közelében fekvő területre. Erre utalhat az is, hogy a történeti forrásokban határozóragos (pl. *Comogánál*) és névutós (pl. *Szomoga mellett*) szerkezetek tűnnek fel. Részei voltak a Fő-Szomoga és a Hosszú-Szomoga. Vö. Szomoga laposa, Szomoga-Rekettye-ág. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, FKNT., NÉMETH 2008: 223, SzMHn. 1: 368. — T22-C1.

Szomoga laposa 1804: *A Szomoga lapossába*. — Egykori kaszáló a Méhtekei-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Szomoga mélyebben fekvő, laposabb része volt. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév birtokos személyjeles formája. — ETH. 11: 77, FKNT.

Szomoga-Rekettye-ág 1370: *Somoga Rekeye agh*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név feltehetően a Rekettye-ágnak a Szomogához közelebbi részét jelölhette. — NÉMETH 2008: 223.

Szőlőskert 2025: *Szőüllőüskert | Éin, éim mijóuta éjn éjlek, nem vóut [itt szőlő], de éjdesapámú se hallottam. Csak énevesztéjk ugy. Mindem fordullóunak attak egy nevet. | Szőüllőüskernéi monták itt a határt, hogy it van, a berki határ*

meg a peleski határtú. 2008: *Szőlőskert*, 1931: *Szőlős kert*, 1895: *Szőlőskert*, 1884: *Szölös kert*, 1864: *Szöllös kerti | Nevezetét veszi a 'mellette lévő szőlős kertől – melly már ma ugyan ki írta van.* — Szántó föld a keleti határszélen a Szreda-szeg mellett, Kispeske és Szaraberek határán. Korábban – PESTY FRIGYES adatközlője szerint még a 19. század közepét megelőzően – szőlőt termesztettek a területen. Lásd Szőlőskert (Szaraberek). — ÉGy., HKFT., PESTY 1864/57: 324a, SzMHn. 1: 368, T0.63.99.1, T16.T.541. — T15-F4F5.

Téglaszín 2025: *Téglaszin*. — Szántó föld a határ keleti részén a Folyár mellett. Egyesek szerint a Folyár része. Korábban téglát égettek a területen, erre utal az elnevezése. — ÉGy. — T23-E1.

Telekhej-tábla 2025: *Telekhej-tábla | Asz telekhejnek vóutak kiméjrvé. ... csak mos mán egybe van szántva, évan forgatva. Az mind telekhejnek, tizennégy áris.* — Szántó föld, korábban telekhejnek szánt terület a Foglárón, a Nyárfa-tábla mellett. — ÉGy. — T22-D1.

Temető 2025: *Temetőü ~ Református temetőü | Éjjs uty szoktuk mondani: az lesz majd a nóuta véjge, hoty kivisznek a Temetőübe.* 2008: *Reför-mátus temető*. — A határ északi részén a Legelő szomszédságában található temető. **Református temető**-ként is említik. Vö. Temető-tábla, Temető út. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T34-B1.

Temető-tábla 2025: *Temetőü-tábla ~ Méjteleki-fordulóü ~ Messzilátóü-tábla*, 1864: *Mélytekei forduló*, 1804: *A' Méh Teleki Fordulóba*. — Szántó föld a határ északi részén. A Temető szomszédságában fekszik, erről kapta a nevét. A **Méjtekei-forduló** elnevezés a magyarországi Méhtekek szomszédságára utal. Korábban a mainál nagyobb területet, a település határának a Méhtekekhez közel eső részét jelölte a név. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarforduló' jelentésű földrajzi köznév. PESTY FRIGYES-nél tévesen szerepel *Mélytekei-forduló* formában. Korábban ezen a területen állt a Messzelátó, ennek emlékét őrzi a **Messzelátó-tábla** névváltozat. — ÉGy., ETH. 11: 77, FKNT., PESTY 1864/57: 324a. — T34-A1.

Temető út 2025: *Temetőü ut ~ Temetőü uttya ~ Temetőü ucca ~ Méjteleki ut ~ Sikátor | Itt jártak, mikor magyar időü vóut [Méhtekekre].*

Negyvenháromba, mikor égett itt a csordásház meg minden, it jöttek a tűzoutóuk Méjtelekrű. 2008: *Méjteleki út.* — A Temető mellett elhaladó út a belterületől északra. **Temető utca** és **Temető útja** formában is említik. A **Sikátor** név a *sikátor* 'szűk utca' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Korábban a szomszédos magyarországi Méhtelekre vezetett, erre utal a **Méhteleki út** elnevezése. Vö. Méhteleki-útfél. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 367. — T34-B1.

Temető utca lásd **Temető út**

Temető útja lásd **Temető út**

Templom 2025: *Templom*, 2008: *Templom.* — Református templom a Fő utcán. — ÉGy., SzMHn. 1: 365. — T34-B1.

Tóth János rétje lásd **Csepe-rét**

Tubojka 1703: a *Tubojka* mellet. — Egykori szántóföld a településen. Pontosabb helye, és nevének magyarázata ismeretlen. — ETH. 11: 76.

Túlsó híd lásd **Második híd**

Ünő gyakra 1760: *Üno Gyakra* oldalán. — Egykori szántóföld a település északi határában a Második-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjában – amit talán hibásan jegyzett le a forrás – esetleg az *ünő* 'üsző' tájszó kereshető. Utótagja pedig a népnyelvi *gyakor* 'sűrű erdő; cserjés' jelentésű földrajzi köznévként a birtokos személyjeles alakja. — ETH. 11: 76, FKNT., TESz., ÚMTsz.

Vajas-szer 1703: *vajas szerben.* — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjának névadási indítéka ismeretlen, az utótagja a *szer* 'a határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznévként. — ETH. 11: 76, FKNT.

Varga-Fogás-erdő 1760: *Vargafogás erdő.* — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a mai Fogás közlemben vagy annak területén feküdt. A név alapja a *Fogás-erdő* helynév lehet. A *fogás* névelem az 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévként. Ez a név utóbb kiegészült a terület tulajdonosára utaló *Varga* családnévvel. — ETH. 11: 76, FKNT.

Varjas 2025: *Varjas | Ez a bal óydali, ez a Varjas. ... Mer ez nem ment, csak ameddig van az a kabolaut [dülőút] lefele, oda megy ároknak.* 2008: *Vàrjas*, 1935–1936: *Vārjas*, 1864: *Varjas*,

1804: *Vàrjasban*, 1703: *varjas.* — Szántóföld a határ déli részén a Rekettye és a Liget között. A név bizonyára a korábban a környéken (talán éppen a Ligetben) tanyázó varjakra utal. — ÉGy., ETH. 11: 76, 77, FKNT., PESTY 1864/57: 340b, SzamSz., SzMHn. 1: 368. — T23-E2.

Vármegye árka lásd **Éger-árok**

Vásár út lásd **Vásár útja**

Vásár útja 1760: *Vásár utya, Vásár utya*, 1703: a *vasar ut* hosza. — Egykori út és esetleg a mellette fekvő szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név esetleg arra utal, hogy erre jártak a falubeliek vásárra. **Vásár út** formában is szerepel. Vö. Szereda-szeg. — ETH. 11: 76.

Vaskapu 1804: *A' Vas Kapuba*, 1760: *Vaskapu*, 1703: *Vaskapuban.* — Egykori szántóföld a Második-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név a *vaskapu* 'mély út, horhos bejárata' vagy 'két nagyobb rétség között elkeskenyedő meder' jelentésű földrajzi köznévből keletkezett. — ETH. 11: 76, 77, FKNT.

Vén Borsi gödörje 2025: *Véjm Bossi gödörje.* — A Református és a Katolikus temetőt elválasztó árok. Nevét az árok növényzetét kiirtó személyről kapta. — ÉGy. — T34-B1.

Villongó 1760: *Villangob[an].* — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Egykor pereskedhettek a területért, a név a *villong* 'kötekedik; veszekedik, perlekedik' igéből származik, annak igenévi alakja. — ETH. 11: 76, TESz.

Zajtai út 2025: *Zajtaji ut | Odamegy Zajtára. | Itt ahogy megyünk egyenesen, ... nem kel Natypeleskéinek fele téjri, a Cigánsorra, hanem ez megyen egyenesen, lefele, a kifele a Szamogának.* 2008: *Zajtaji út*, 1760: az *Zajtai utra* menőben, 1703: a *Zajtai utban.* — A határ északnyugati részén a Szomoga mellett futó, korábban a magyarországi Zajtára vezető földút és a mellette fekvő földterület. A név elsődlegesen az utat jelölte, majd átvonódott a környező területekre is. — ÉGy., ETH. 11: 76, SzMHn. 1: 368. — T22-D1.

Zajtai útra menő lásd **Zajtaiút**

Zsidó temető 2025: *Zsidóu temetőü.* — Zsidó vallásúak egykori temetkezési helye a település északi határában a Temető-tábla területén. — ÉGy. — T34-B1.

KISSÁR
Fotó: Szmotku György

Kissár helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkság szamosközi részének központjában Szatmárnémetitől 5 km-re északra található. A település későbbi területe Mikola 1216-os határjárásában lakatlanként azonosítható, első ismert említése 1261-ből származik, amikor István herceg előtt egyezés jött létre a Káta nembeli Rafael fia Gábor mester és testvére, Tamás fia Rafael között. Ennek értelmében Kissár és a később Kisrozsályba tagozódott Sártelek az utóbbi birtokába került, majd a következő évszázadban Rafael örökösei tulajdonában volt. 1379-ben Vasvári Tamás fia, Fekech Miklós indított pert Kissár részbirtokáért nemzetségtársai, köztük Csarnavodai Tamás fia György, valamint Lázári Tamás fia Miklós ellen, Szepesi Jakab országbíró azonban elutasította a keresetet. Ezt követően Fekech Miklós 1406-ban bekövetkezett halála után Annoka nevű lányának a férje, a Kaplony nemzetséghez tartozó Csomaközi György fia János pereskedett a település részbirtokaiért. Férje halála után 1410-ben pedig Annoka emelt panaszt, mivel Fekech Miklós rokonai, Lázári István fiai, Péter és István kizárták őt és fiait, Miklóst és Eleket a birtokból. Ugyancsak Miklós halálával tartott igényt Szatmár megyei birtokaira másik leányának, Margitnak a férje, a Heves megyei Szentersébeti Boldizsár is. 1449-ben Szepesi Péter és István kaptak királyi adományt, majd 1486-ban Károlyi Lászlót és fiait is beiktatták a birtokosok közé, 1493-ban a Szepesi család szerzett újabb részeket, Csarna-

vodai Egyed pedig zálogba adta itteni birtokait Matucsina Miklósnak. 1547-ben Sály András török fogságba kerülésével Csomaközy Lőrinc nyert királyi adományt az egész falura.

Az 1775-ös úrbérrendezéskor a jezsuita rend volt a település legnagyobb földesura. Ezt követően a több környékbeli településen is birtokot szerző Járdánházi (később Járdánházi és Berenczei) Kováts család lett a helység legnagyobb birtokosa, akik az elkövetkező két évszázadban meghatározó szerepet játszottak a község életében. A 20. század elején Kováts Jenő és Sándor voltak a legnagyobb birtokosok.

A település már a 14. században templommal rendelkezett, amely a 16. században a református egyház szolgálatába került. Ez a templom valószínűleg az 1717. évi tatár támadás során megsemmisült. A korábban református lakosságú községbe ekkor nagy számú görögkatolikus ruszin népesség érkezett.

Sár, majd 1913-tól Kissár Szatmár vármegyéhez tartozott, előbb a Szamosközi, 1873-tól a Fehérgyarmati, 1880-tól pedig a Szatmárnémeti járás része volt. 1910-ben a településen 31 ház állt, és területe 827 kh-at tett ki, központi települése Szárazberek, Mikola és Lázári volt. Romániában 1920 után Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezi. Lázári község beosztott falvai közé tartozik Szárazberekkel, Sándorhomokkal, Kispelésekével és Nagypelésekével együtt.

Kissár népessége 1880 és 1977 között megkétszereződött (1880: 163 fő, 1930: 240 fő, 1977: 353 fő), majd enyhe népességcsökkenést

tapasztalhatunk (2011: 316 fő). A lakosok nemzetiségi megoszlása a 19. század fordulójától a 20. század közepéig a magyarság 90%-os többségét mutatta, majd ezt követően jelentős növekedésnek indult a románság aránya (1966: 65% magyar, 35% román, 1977: 55% magyar, 45% román). A 21. század elejére a településen a román nemzetiségűek kerültek többségbe (2011: 54% román, 42% magyar). A lakosság felekezeti arányait tekintve a 20. század közepéig a görögkatolikusok kb. 70%-os többségét látjuk. Ezt követően a görögkatolikusok arányának csökkenését (1992: 57%) és az addig kb. 10%-os római katolikusok arányának növekedését figyelhetjük meg, akik a 21. század elejére a népesség kb. 30%-át tették ki.

Irodalom

A Magyar Szent Korona Országainak Helynévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

BOROVSKY SAMU szerk., *Szatmár vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1908.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leiratik 1–4.* Pest, 1851.

MAKSAY FERENC, *A középkori Szatmár megye.* Település- és népiségtörténeti értekezések 4. Budapest, 1940.

MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

RUBINEK GYULA szerk., *Magyarországi gazdalcím-tár.* Budapest, 1912.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban és 2025-ben. Adatközlők voltak: Batfalszki Beáta Mária (45 éves), Császi Sándor (74), Nagy Mária Laura (69), Nagy Miklós (77).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Debreceni Ildikó, Máté-Nyíri Melinda és Szolga Rita 2000-ben. Adatközlők voltak: Dobos István (51 éves), Lakatos István (46), Úr Zsigmond (62).

Helynévtár

Kissár 2025: *Sár, Sáron, Sárra, sári ~ Kissár* | *A sári határ az a Román sor, a Legelőjével befejezőüdütt. Hát kicsi falu.* | *A Sár, a Sárfa lu vóut, Kissárnak mos hifták. A Sárnak hifták mindig.* 1992: *Sárfa lu*, 1944: *Kissár*, 1944: *Sárfa lu*, 1942: *Kissár, Sárfa lu*, 1941: *Sárfa lu (Kissár)*, [1940 k.]: *Sár*, 1937: *Sárfa lu*, 1935–1936: *Sár*, 1933: *Sárfa lu*, 1931: *Sárfa lu*, 1926: *Kissár, Sárfa lu*, 1921: *Kissár*, 1918: *Sár*, 1917: *Sárfa lu*, 1915: *Sár*, 1913: *Kissár*, 1911: *Kissár*, 1910: *Kissár*, 1907: *Sár*, 1902: *Saár, Sár*, 1895: *Sár*, 1895: *Saárfa lu*, 1892: *Saár, Sár*, 1889: *Sár*, 1884: *Sár*, 1882: *Saár, Sár*, 1873: *Saar, Saár, Sár*, 1870: *Sáár*, 1864: *Sár, Sáar, Sáár, Sááron, Saár, Saar* | *Szathmár Megye Szamosközi járás egy kis falu a Saár partján 22. házból áll – Szathmárhoz egy mértfoldnyire.* | *Régen a Sári Nemzetség birta.* | *Saár község egy pataktól vette nevét mely a Saár erdő hidja alatt foly egész Saár falu alatt keresztül.* 1863–1864: *Sár*, 1858: *Saár*, 1854: *Sár*, 1851: *Sár* | *Kis orosz falu ... a Sár vize partján, mellyben halat, csikot, teknősbékát halász. ... Földje kevés, de jó; rétje több; a homoki köz erdőn kívül még két erdeje van.* 1840: *Saar*, 1839: *Sár*, 1828: *Saár*, 1808: *Sár*, 1806: *Sár*, 1799: *Sár* | *Orosz falu ... fekszik Szathmárhoz egy kis mért földnyire; határja középszerű, fája szűken van, erdeje kevés, szőleje nintsen, piatza Szathmáron van.* 1786: *Schár*, 1784: *Sár*, 1779: *Sáár*, 1773: *Saar*, 1760: *Sári határ[an], Sár fele*, [1740 k.]: *Sár*, 1637: *Sar*, 1620: *Sarr*, 1610: *Saarh*, 1601: *Saar*, 1588: *Puztha-Saar*, 1570: *Sar*, *Saar*, 1549: *Saar*, 1488: *Saar*, 1486: *Saar*, 1417: *Blasius de Saar*, 1410/16. sz.: *Saar*, 1407: *Saar*, 1379: *Saar*, 1332–1337: *Saar*, 1332–1334/Pp.Reg.:

Kissár az első katonai felmérés térképén

Dionysius sacerdos de *Zar*, Martinus sacerdos de *Saar*, 1314/1499: *Sarthelek*, 1261/1350: *possessiones due Sar*. — A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Román neve: *Noroieni*. Nyugatról Kispeske, északról Sándorhomok, keletről a Szatmárnémetihez tartozó Sár-erdő, délről pedig Lázári határolja. A településnév legkorábbi adata a *Sár* névforma, amely a történeti és az élőnyelvi használatban végig a leggyakoribb alak. Ezt a nevet a települést átszelő Sár patakról kapta. Egy korai forrásban *Sártelek* formában szerepel, a 16. század végén pedig *Pusztasár* névalakban is előfordul, amely nevek utó-, illetve előtagja a település elnéptelenedésére utal. A 19. század végétől jelentkezik a *Sárfalu* névformája, amely a *-falu/-falva* utótagú településnevek mintájára jöhetett létre, feltehetően az írásbeli névhasználatban. Kiss LAJOS ennek okaként a patak és a településnév azonosságának megszüntetési igényét látja. Hivatalos nevét a 20. század elején *Kissár* formában rögzítették, majd 1917-ben belügyminiszteri rendelet nyomán *Sárfalu*-ra változtatták, s egy ideig ezt a nevet viselte. Vö. Sári-erdő, Sári kanyar. — ComSzath. 116, CzF., Cs. 1: 484, ÉGy. (Lázári), EH., EHSz., EKFT., ETH. 11: 76, E 158/55: 127, 151, 190, 221, 950, 1180, 1298, 1456, E 158/56: 564, 652, FÉNYES 1840/4: 313, FÉNYES 1851, FNESz., GÖNCZY, HKFT., Hnt., KÁROLYI 2: 524, 532, KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 653, Lex-Loc. 234, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MEZŐ 1999: 332, MKFT., NÉMETH 2008: 257, Notitiae 368, PESTY 1864/40: 6a, 252b, 260a, 262a, 262b, 315a, 340b, SzamSz., T0.63.100.1, T1.S.80.XVIII.54, T1.S.82.54, T1.S.101.683/6,

T16.T.116, T16.T.365, T16.T.541, T21.TK.1084, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.a.2103, T22.B.XV.c.500, VÁLYI 3: 232, Z. 1: 11.

Árpáskert-hát 2000: *Árpás-kert-hát*. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a közvetlenül nem adatolt *Árpáskert* helynév és a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévből összetételéből alakult. A név alapjául szolgáló helynév a terület növényzetére utal. — FKNT., SzMHn. 2: 168.

Barackos 2025: *Barackos*, 1895: *Barackos*. — Szántóföld a határ délkeleti részén. Átnyúlik a szomszédos Sándorhomok határába. Korábban bizonyára barackot termesztettek a területén. Lásd *Barackos* (Sándorhomok). — ÉGy., T0.63.100.1. — T23-G3.

Bodonoskút 2000: *Bodonyos-kút*. — Kút a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *bodonoskút* 'fakéreggel vagy vesszőfonással védett kút' jelentésű összetett földrajzi köznévből származik. Vö. *Bodonya*. — FKNT., SzMHn. 2: 168.

Bodonya 2000: *Bodonya*. — Sík terület a határ délkeleti, Batiz felőli részén. Pontos helyét nem ismerjük. A név eredete ismeretlen, esetleg összefügg a többféle jelentésben is előforduló *bodony* tájszóval. Vö. *Bodonoskút*. — SzMHn. 2: 168, ÚMTsz. *bödön*.

Bodzás laposa 2000: *Bodzás-laposa*. — A forrás szerint bokros terület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület növényzetére utal. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévből birtokos személyjeles formája. — FKNT., SzMHn. 2: 168.

Bolt 1. 2025: *Bóút ~ Leontinnál*. — Élelmiszerbolt a Fő utcán. A *Leontinnál* név a bolt tulajdonosának keresztnévére utal. — ÉGy. — T34-C2.

Bolt 2. 2025: *Bóút ~ Viktornál*. — Élelmiszerbolt a Fő utcán. A *Viktornál* név a bolt tulajdonosának keresztnévére utal. — ÉGy. — T34-C2.

Bömbölő 2000: *Bömbölő, Farkas-bömbölő*. — Erdő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a *bömböl* 'mély hangon bög' tájszó melléknévi igenévi származéka. *Farkas-bömbölő* formában is szerepel. Feltehetően egykor farkasok járta terület lehetett. — SzamSz., SzMHn. 2: 168.

Csepe-rekesz 2025: *Csepe-rekesz*, 1973: *Csepe-rekesz*, 1935–1936: *Cseperekesz*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Sár mentén, a Kátyú szomszédságában. A név előtagja a *csepe* ’bokros terület’ jelentésű földrajzi köznévről, az utótagja pedig a *rekesz* tájszó, mely a számoshádi területen ’vesszőből font kerítés, sövénykerítés’ értelemben használatos. A 20. századi források a szomszédos Sándorhomok helynevei között említik. — ÉGy., FKnt., SzamSz., SzMHn. 2: 161. — T23-F2.

Csillag-domb 2000: *Csillagdomb*. — Domb a település határában, pontos helyét a forrás nem közli. A névadás indítéka ugyancsak ismeretlen. Vö. Csillag-domb ergéje. — SzMHn. 2: 168.

Csillag-domb ergéje 2000: *Csillagdomb ergéje*. — Patak a település határában, pontos helyét a forrás nem közli. A Csillag-domb területén folyhatott keresztül. A név utótagja az *erge* ’lapos, mocsaras ér’ jelentésű földrajzi köznévről birtokos személyjeles formája. — FKnt., SzMHn. 2: 168.

Dani erdeje 2025: *Dani erdeje ~ Dani-erdő*. — A Kis-erdő északi, Sándorhomokhoz közelebb eső része. A név előtagja az erdő közelében lakó Dani családra utal. **Dani-erdő** formában is említik. — ÉGy. — T23-G2.

Dani-erdő lásd **Dani erdeje**

Daruszarta-lapos 2000: *Daru-szárta-lapos*. — Szántóföld a település határában, pontos helyét a forrás nem közli. Bizonyára darvak tanyáztak a területén, erre utal a név előtagja. Az utótag a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévről. — FKnt., SzMHn. 2: 168.

Darvas rekettyéje 2000: *Darvas-rekettyéje*. — Bokros terület a település határában, pontos helyét a forrás nem közli. A név előtagjának eredete bizonytalan: talán a terület egykori tulajdonosára utaló személynév lehet, de összefügghet a *daru* madárnévvel is (vö. Daruszarta-lapos). Az utótag a *rekettye* ’rekettyebokrokkal benőtt terület’ jelentésű földrajzi köznévről birtokos személyjeles formája. — FKnt., SzMHn. 2: 168.

Dinnyéskert 2025: *Dinnyéskert | És akkor ott az Erdőüm bejűl vóutak még nekünk ojam fölgyejink mint a Dinnyéskert, mint a Barackos*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Halastó

közelében. Korábban dinnyét termesztettek a területén. — ÉGy. — T23-G3.

Disznólegelő 2025: *Disznólegelő*. — Legelő a határ déli részén a belterület közelében. Korábban disznólegelőként használták. — ÉGy. — T23-F3.

Dögtér 2025: *Döktéjr ~ Döktéjr-tábla*. — Földterület a Kis-erdőtől délre. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat. Jelenleg ennek a területén van a Halastó. **Dögtér-tábla** formában is említik. Vö. Dögtér utca. — ÉGy. — T23-G3.

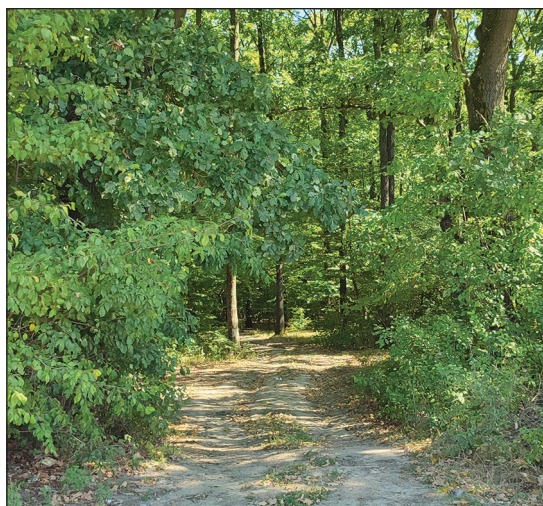
Dögtér-tábla lásd **Dögtér**

Dögtér utca lásd **Körtefa útja**

Első-forduló 2025: *Ēlsőü-forduló*, 1895: *Első-forduló*, 1864: *1ső Urberi forduló*. — Egykori földterület a település északnyugati határában a mai Réti-föld környékén. Az név előtagja a Második- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Utótagjaként pedig a *forduló* ’határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznévről áll. PESTY FRIGYESNÉL **Első-Úrbéri-forduló** formában szerepel. E névben az *urbéri* jelző arra utalhat, hogy egykor úrbéresek, azaz ’jobbágyok’ birtokolták vagy használták a területet. A nevet még ismerik, de az általa jelölt helyet már nem tudják azonosítani. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/40: 260b, SzamSz., T0.63.100.1. — T23-F2.

Első-Úrbéri-forduló lásd **Első-forduló**

Erdei út 2025: *Erdeji ut*. — A Fő utcáról nyíló, a Kis-erdőbe vezető földút. — ÉGy. — T23-F2.

Erdei út

Fotó: Hankusz Éva

Erdő lásd **Kis-erdő**

Erdős-árok 2000: *Èrdősárok*. — Árok a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Erdő melletti fekvéséről kaphatta a nevét. — SzMHn. 2: 168.

Falu lásd **Templom utca**

Farkasbömbölő lásd **Bömbölő**

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2025: *Főü ucca ~ Főü ut ~ Kövesut*. — A települést Sándorhomokkal és Lázárral összekötő utca. A **Kövesút** elnevezés arra utal, hogy a földutakkal szemben már korábban köves útszakasz volt. **Fő út** formában is említik. — ÉGy. — T34-C2.

Fürdő-hát 2000: *Firidőü-hát*. — Határrész a településen. Pontos helyét a forrás nem közli. Talán a Sár-pataknak a korábban fürdőre is használt *Kavicsos* nevű szakasza közelében feküdt. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 168.

Fűz-ér-hát 1910: *Fűzérhát*, 1895: *Fűzérhát*, 1864: *Fűzérhát | Ezis kízáradt, ebbe is voltak halak*. — Egykori dűlő a település déli határában. A név a közvetlenül nem adatolható *Fűz-ér* víznév és a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv összetételéből alakult. A név alapjául szolgáló *Fűz-ér* helynév a vízfolyás mentén jellemző növényzetre utal. — FKNT., PESTY 1864/40: 262b, 315a, T0.63.100.1, T22.B.IX.a.1008. — T23-F3.

Goderga híd 2000: *Godèrga-híd | A Sár folyótól Mikola felé az első híd*. — A Sár-patakon átívelő híd. Pontos helyét nem ismerjük. A név bizonyára összefügg a Goderga-tó, illetve a Goderga-lapos nevével. — SzMHn. 2: 168.

Goderga-lapos 2000: *Godèrga-lapos*. — Mélyen fekvő terület a település külterületén. Pontos helyét és a névadás indítékát nem ismerjük. Feltehetőleg a Goderga-tó környékén lehetett. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Goderga híd. — FKNT., SzMHn. 2: 168.

Goderga-tó 2000: *Godèrga-tó*. — Egykori tó a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A névadás indítéka ismeretlen, de

bizonyára összefügg a Goderga-lapos nevével. Vö. Goderga híd. — SzMHn. 2: 168.

Görbe-sor 2025: *Görbe-sor*. — Szántóföld a Kis-erdő környékén. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a terület alakjára utal. Az utótag a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT.

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**
Görög templom 2025: *Görök templom ~ Templom ~ Görök katóulikus templom | Van ety templom, az az őüsi templom*. 1864: *templom | Van az egyháznak egy kö temploma – különben mint leány egyház a ' szarazberki GCatholicus Egyházhhoz tartozik*. — Görögkatolikus templom a Templom utcában. **Görögkatolikus templom** és **Templom** formában is említik. — ÉGy., PESTY 1864/40: 260b. — T34-D1.

Gulyalegelő 2025: *Gujalegelőü ~ Körtefás, Körtefásná*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Halastó közelében. Korábban itt legelt a falu gulyája. Az egykori legelőn korábban vadkörtefák álltak, erre utal a **Körtefás** elnevezés. — ÉGy. — T23-F3.

Halastó 2025: *Halastóü*. — Újabban létesített halastó a határ délkeleti részén a Kis-erdőtől délre. Vö. Halastó-oldal. — ÉGy. — T23-G3.

Halastó

Fotó: Hankusz Éva

Halastó-oldal 2025: *Halastóü-óüdal*. — A település határának keleti részén a Halastó közelében fekvő dűlők összefoglaló neve. — ÉGy. — T23-F3.

Halgas 2025: *Halgas ~ Halgass ~ Hargas*, 2000: *Hòrgas-lapos*, 1973: *Hàrgos föld, Hàlgass-főüü*, 1935–1936: *Hàlgas-főüü*. — Szántóföld a település határának északi részén a Kereszt-tábla

mellett. CSÚRY BÁLINT Sándorhomok nevei között adja közre *Hallgass-föld* címszó alatt. Talán ez lehet a név eredeti formája, ez esetben a névadás indítékát nem ismerjük. Az előtagja azonban esetleg kapcsolatba hozható a *Halgas* családnévvel is. A *Horgas* név, illetve a *Horgas-föld* és *Horgas-lapos* nevek előtagja újraértelmezéssel jöhetett létre. Ez utóbbi névváltozat utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzamSz., SzMHn. 2: 163, 169, ÚCsnT. — T23-F2.

Hallgass-föld lásd **Halgas**

Hangás-erdő 1931: *Hangás e[rdő]*, 1884: *Hangás e[rdő]*. — A mai Kis-erdő területét is magába foglaló, nagy kiterjedésű egykori erdő. A név előtagja a *hanga* 'gyommal, vadon termő növényekkel benőtt hely' jelentésű tájszóval állhat kapcsolatban. — HKFT., T16.T.541, ÚMTsz. — T23-F2G2.

Harmadik-forduló 1895: *Harmadik forduló*, 1864: *III^d Urberi forduló*. — Egykori földterület a település nyugati határában a mai Kúti-láb környékén. A név előtagja az Első- és a Második-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Utótagjaként pedig a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévv áll. PESTY FRIGYES helynévtárában *Harmadik-Úrbéri-forduló* formában szerepel. E névben az *úrbéri* jelző arra utalhat, hogy egykor úrbéresek, azaz 'jobbágyok' birtokolták vagy használták a területet. — FKNT., PESTY 1864/40: 260b, SzamSz., T0.63.100.1. — T23-F2.

Harmadik-Úrbéri-forduló lásd **Harmadik-forduló**

Határ-Szomoga 1864: *Határ Szomoga | Lapos hely, ez választotta Sáar falut Homok községtől*. — Egykori lapos Kissár és Sándorhomok határában, bizonyára a Szomoga-árok mentén feküdt. — PESTY 1864/40: 262b.

Hegyes-föld lásd **Sarok-föld**

Herceg híd 2000: *Hèrceg-híd*. — Híd a településen. Pontos helyét a forrás nem közli, bizonyára a Herceg úton volt. — SzMHn. 2: 169.

Herceg út 2000: *Hèrceg-út*. — Út a településen. Pontos helyét a forrás nem közli. A név bizonyára összefügg a szatmárnémeti Nagy-erdőben

fekvő Herceg-dombbal, talán oda vezetett. Vö. Herceg híd. — SzMHn. 2: 169.

Hideg-kátyú 1935–1936: *Hidekkátyú*, 1895: *Hideg kátyú*, 1864: *Hideg kátyó | Továbbá a mi egyéb nevezetességet illeti, van itten egy Hideg kátyó víz álló hely mint egy félőles víz van benne, csik és hal most is találkozik, nevezetesen Csuka – keszeg – kárász – potyka – czigányhal, van még piócza is*. — Egykori állóvíz, melyről a mai *Kátyú* nevű földterület a nevét kapta. A név előtagja a víz hőmérsékletére utal. A *kátyú* utótag a 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., PESTY 1864/40: 262a, 262b, SzamSz., T0.63.100.1. — T23-F2.

Hideg-kátyú-domb lásd **Kátyú**

Holt-Sár 2025: *Hóut-Sár*. — A Sár-patak holtága és a mellette fekvő földterület a határ délkeleti részén. — ÉGy. — T23-F3.

Homokgödör dombja lásd **Kátyú**

Homoki-forduló 1895: *Homoki forduló*. — Egykori földterület a település északnyugati határában a mai Halgas környékén. A név előtagja a szomszédos Sándorhomok közelségére utal. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., T0.63.100.1. — T23-F2.

Homoki-közerdő 1851: *homoki köz erdő*, 1839: *homoki köz erdő*. — Egykori erdő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, de nevének előtagja alapján a határ Sándorhomokhoz közel eső részén lehetett. A név utótagja a *köz-erdő* 'közirtokossági erdő' jelentésű földrajzi köznévv. — FÉNYES 1840/4: 313, 1851, FKNT.

Horgas-föld lásd **Halgas**

Horgas-lapos lásd **Halgas**

Hosszú-tó-hát 2000: *Hosszútó-hát*. — Dombos hely a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a közvetlenül nem adatolható *Hosszú-tó* helynév és a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv összetételéből alakult. Vö. Hosszú-tó-híd, Hosszú-tó-lapos. — FKNT., SzMHn. 2: 169.

Hosszú-tó-híd 2000: *Hosszú-tó-híd*. — Híd a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a közvetlenül nem adatolható *Hosszú-tó* helynév és a *híd* földrajzi köznévv

összetételéből alakult. Vö. Hosszú-tó-hát, Hosszú-tó-lapos. — SzMHn. 2: 169.

Hosszú-tó-lapos 2000: *Hosszú-tó-lapos* | *A Lénia nevű erdei út mentén.* — Sík terület a település határában, a Lénia mellett. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a közvetlenül nem adathozható *Hosszú-tó* helynév és a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévi összetételéből alakult. Vö. Hosszú-tó-hát, Hosszú-tó-híd. — FKnt., SzMHn. 2: 169.

Iskola 2025: *Iskola.* — Épület a Templom utcában. Jelenleg üresen áll. Ma nincs iskolai oktatás a településen. Vö. Iskola utca. — ÉGy. — T34-D1.

Iskola utca lásd **Templom utca**

Jószáglegelő lásd **Marhalegelő**

Juhlegelő lásd **Pintye legelője**

Kabolaút 2025: *Kabolaut* | *Mer kéjt méjter széles vóut, annyi vóut ety kabola.* — A Kertaljai-föld végén húzódó földút. A név a *kabolaút* 'dülőút, a szántóföldek közt fennhagyott keskeny szekérút' jelentésű tájszóból származik. — ÉGy., SzamSz. — T23-F2.

Kánton 2025: *Kánton.* — Épület a Fő utca déli részén. Korábban gátórházként működött, ma lakóház. A név a rom. *canton* 'órház' szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz. — T34-C2.

Kanyar 2025: *Kanyar* ~ *Sári kanyar.* — A Lázári út kanyarodó szakasza. A szomszédos Lázáriban, Kissárra utalva, **Sári kanyar** néven említették. Vö. Kanyar-tábla. — ÉGy. — T23-F3.

Kanyar-tábla 2025: *Kanyar-tábla.* — Szántóföld a határ déli részén a Kanyar mentén. — ÉGy. — T23-E3.

Kanyar-tábla

Fotó: Hankusz Éva

Kápolna 2025: *Kápolna.* — Ravatalozó a Templom utcában a Temetőben. — ÉGy. — T34-C1.

Kása rétje 2025: *Kása réittye.* — Szántóföld a határ nyugati részén. A tulajdonos Kása családról kapta a nevét. — ÉGy. — T23-E2F2.

Kátyú 2025: *Kátyóu* ~ *Kátyóu-dom* ~ *Homogödör dombja* ~ *Kátyóu-főüd* | *Az vóut annak idején, meg még ma is a legjop főüggye a kis falunknak. ... A falu népe abbul építette a házát. Abbul a homokot, mer az ety tiszta homok. ... mer onnan hozták a homokot. | A legmagasap főlgye, illetve réjsze a határnak.* 1895: *Hideg kátyú domb.* — Jó minőségű szántóföld a határ északnyugati részén a Kereszt-tábla mellett. Nevét a korábban itt található *Hideg-kátyú* nevű vízállásról kapta. Magasabb fekvése miatt **Kátyú-domb**-nak is nevezik. **Hideg-kátyú-domb** és **Kátyú-föld** formában is említik. A **Homogödör dombja** elnevezés arra utal, hogy korábban a falubeliek innen hordtak homokot a házak építéséhez. Vö. Kátyú útja. — ÉGy., T0.63.100.1. — T23-F2.

Kátyú-domb lásd **Kátyú**

Kátyúdomb útja lásd **Kátyú útja**

Kátyú-föld lásd **Kátyú**

Kátyú útja 2025: *Kátyóu uttya* ~ *Kátyóudomb uttya.* — A Kereszt-tábla útja folytatása, mely a Kátyúhoz vezet. **Kátyúdomb útja** formában is említik. — ÉGy. — T23-F2.

Kavicsos 2025: *Kavicsos* | *A Sár-patagba vaty száz méjter hosszan kavicsos vóut.* — A Sár-patak kavicsos szakasza, ahová korábban fürödni jártak a helybeliek. Vö. Kövicses. — ÉGy. — T23-F2.

Kenderáztató 1864: *kender áztató* | *Az erdőbe vólt kender áztató, ezis kízarádt.* — Egykori kenderáztató. Helyét pontosabban nem ismerjük. — PESTY 1864/40: 262b.

Kereszt 2025: *Kereszt.* — Kereszt a Fő utcán. — ÉGy. — T34-C2.

Kereszt-árok 2025: *Kereszt-árok.* — A Sár-patakot közel merőlegesen metsző árok a határ északnyugati részén. A Sár vizét viszi át Magyarországra. Lásd **Kereszt-árok** (Sándorhomok). — ÉGy. — T23-F2.

Kereszt-tábla 2025: *Kereszt-tábla* ~ *Szonda* ~ *Szonda-főüd* ~ *Szonda-tábla*, 1973: *Kereszt-tábla.* — Szántóföld a határ északi részén. A név egy

közeli sándorhomoki ház udvarán álló keresztre utal. Korábban olajfűrő szondát helyeztek el a területen, és noha a kitermelés nem indult meg, az építmény ma is ott áll. Erre utal a **Szonda, Szonda-föld** és **Szonda-tábla** elnevezés. Vö. Kereszt-tábla útja. — ÉGy., SzMHn. 2: 163. — T23-F2.

Kereszt-tábla útja 2025: *Kereszt-tábla uttya*. — A Fő utcáról nyíló, a Kereszt-tábla mellett vezető földút. — ÉGy. — T23-F2.

Kertalja 2025: *Kertajja ~ Kertajjaji-főüdek*. — Szántóföld a Fő utca nyugati irányban futó kertjeinek végén. **Kertaljai-földek** formában is említik. — ÉGy. — T23-F3.

Kertaljai-földek lásd **Kertalja**

Kicsi-Sári-erdő lásd **Kis-erdő 1.**

Kis-erdő 1. 2025: *Kis-erdőü ~ Erdőü ~ Sári-erdőü ~ Kicsi-Sári-erdőü | Az Erdőüt, hát mi ugye Kis-erdőünek hijtuk. Mer, mer bejjeb vóut rá kéjt kilaméjterre a Nagy-erdőü. Ugye mék a Szakmárig majnem, Mikolájig elmegy. | Kéjt erdőü van. Ez, ahogy jövüing befele a faluba, az Erdőü.* — Erdő a határ északkeleti részén. A név előtagja a Szatmárnémeti határához tartozó Nagy-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. A szomszédos Sándorhomokon **Sári-erdő** és **Kicsi-Sári-erdő** néven is említették. Röviden **Erdő**-nek is nevezik. Vö. Sár-erdő hídja. — ÉGy. (Sándorhomok). — T23-F2G2.

Kis-erdő

Fotó: Hankusz Éva

Kis-erdő 2. 1864: *kis erdő | Olaj erdő, és kis erdő, mind elpusztult, most szántó és legelő földek*. — Egykori szántóföld és legelő a település határában. PESTY FRIGYES adatközlője szerint korábban erdő volt. Helyét pontosabban nem ismerjük. — PESTY 1864/40: 262b.

Kispeleskei út 2025: *Kispeleski ut*. — A Lázári útról nyíló, Kispeleskére vezető aszfaltos út. — ÉGy. — T23-F3.

Kis utca lásd **Román sor**

Kolónia lásd **Román sor**

Kolónia utca lásd **Román sor**

Konyhás-domb 1864: *Konyhás domb | Itt a tatárok idejében ide húzódtak az emberek és itt főztek, az ólta fent maradt ezen név, mert a vadászok ezen helyre szoktak letelepedni most is ebédelni*. — Egykori dombos terület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét PESTY FRIGYES adatközlője szerint onnan kapta, hogy ide jártak a vadászok ebédelni. — PESTY 1864/40: 262b.

Körtefa 2025: *Körtefa*. — Egykori körtefa a település északi részén a Körtefa útja mentén. Pontos helyét nem ismerjük. — ÉGy.

Körtefa utca lásd **Körtefa útja**

Körtefa útja 2025: *Körtefa uttya ~ Körtefa ucca ~ Döktéjir ucca*. — A Fő utcáról délkeleti irányba nyíló út. Korábban egy körtefa állt az út mentén, erre utal a név előtagja. **Körtefa utca** formában is említik. A Dögtérre is ezen az úton lehet eljutni, ezért **Dögtér utcá**-nak is nevezik. — ÉGy. — T34-D1.

Körtefás lásd **Gulyalegelő**

Körül-szaros 2000: *Körül-szaros | Egykor vámház majd csárda ma erdészlak*. — Egykori épület a külterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük. KIS TAMÁS a csárdaneveket összegyűjtő szótárában több ilyen nevű csárdát is említ. Az ide járó vendégek körülötte végezték el a dolgukat, erről nevezték el őket. — KIS 1986: 93, SzMHn. 2: 169.

Kövesút lásd **Fő utca**

Kövicses 1864: *Kövicses | Kövicses hely, ez kiszáradt, ebbe is vóltak halak*. — Kiszáradt folyómeder lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán összefügg a mai Kavicsossal. — PESTY 1864/40: 262b.

Kút 2025: *Kut*. — Kút a határ nyugati részén a Kúti-láb területén. — ÉGy.

Kúti-láb 2025: *Kuti-láb ~ Legelőü-főüd ~ Legelőü | Kuti-láb, amejik kispeleski határhoz tartozott, de átvették a sárijak, hogy a fjjatal házasoknak ... ott osztották az ötven árikat. | Mer benne van a Kut abba a terüledbe*. — Szántóföld a határ nyugati részén a Peleskei út mentén. Korábban a kispeleskeiek legelője volt, erre utal a **Legelő-föld** és **Legelő** elnevezés. A **Kúti-láb**

név előtagja a területen álló kútra utal. Utótagja a *láb* 'dülő, vagy annak egyik része' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T23-F3.

Lázári út 2025: *Lázári ut.* — A településről déli irányba vezető út, mely a szomszédos Lázáriba vezet. — ÉGy. — T34-C2.

Legelő lásd **Kúti-láb**, **Marhalegelő**

Legelő-föld lásd **Kúti-láb**

Lénia 2000: *Lénija.* — Erdei út a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név a *lénia* 'egyenes erdei út, nyiladék' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., SzMHn. 2: 169.

Leontinnál lásd **Bolt 1.**

Marhalegelő 2025: *Marhalegelőü ~ Jóságlegelőü ~ Legelőü | A tehenek legeltek. Az lenyulott a Sár-patakra. ... Mára má nem hajtának senkit sehova, a zegéjsz faluba kéjt tehem van.* — Legelő a határ déli részén. Korábban itt legelt a falu csordája. **Jóságlegelő** és **Legelő** néven is említik. — ÉGy. — T23-F3.

Második-forduló 2025: *Második-fordulóü,* 1895: *Második forduló,* 1864: *II^d Urberi forduló.* — Egykori földterület a belterületől északnyugatra a Templom utca közelében. A név előtagja az Első- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Utótagjaként pedig a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévv áll. PESTY FRIGYESNÉL **Második-Úrbéri-forduló** formában szerepel. E névben az *úrbéri* jelző arra utalhat, hogy egykor úrbéreseket, azaz 'jobbágyok' birtokolták vagy használták a területet. A nevet még ismerik, de az általa jelölt helyet már nem tudják azonosítani. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/40: 260b, SzamSz., T0.63.100.1. — T23-F2.

Második-Úrbéri-forduló lásd **Második-forduló**

Nagy-rét 1931: *Nagy rét,* 1884: *Nagy rét.* — Egykori rét a határ déli részén, a mai Disznólegelő környékén. A név előtagja a terület méretére utal. — HKFT., T16.T.541. — T23-F3.

Nagy út 2025: *Nagy ut.* — A Marhalegelőre vezető földút. Ma már nem tudják pontosan azonosítani. — ÉGy.

Német laposa 2000: *Német-laposa | A Sár víztől Mikola felé, egykor Németi városbeliek*

volt. — Sík terület a határ keleti részén. Pontos helyét nem ismerjük. BURA LÁSZLÓ szerint korábban Szatmárnémeti Németi városrészéből való tulajdonosai voltak, erre utalhat a név előtagja. Ugyanakkor a *Német* személynévből is alakulhatott. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vízenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv birtokos személyjeles formája. — FKNT., SzMHn. 2: 169.

Nyolcköblös 2025: *Nyolcköblös ~ Rövit-főü | Szintén evvel a Keresz-táblával szembe, onnan kezdődik az uttú befele, azok ijén apróü főüdek vóutak, és akkor azér neveszték el üköt Nyolcköblösöknek.* — Szántóföld a határ északi részén a Halgas szomszédságában. A név a terület méretére utal, és a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű szóból származik. A szomszédos Sándorhomokon ezt a területet **Rövid-föld** néven említették. — ÉGy., ÚMTsz. — T23-F2.

Ócska út 2025: *Óucska ut | Mig nem vóut Kövesut, ni, it vóut a zut, amin jártag be a vározsba, Szakmárra.* — A Fő utcáról délnyugati irányba nyíló út. Korábban, a Fő utca kiépülését megelőzően ez az út vezetett Szatmárnémetibe. A név előtagja 'régí' értelmű. — ÉGy., SzamSz. — T23-F3.

Oláh-erdő 1864: *Olaj erdő, Olárdó | Olaj erdő, és kis erdő, mind elpusztult, most szántó és legelő földek.* — Egykori erdő, majd szántó és legelő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Talán egy egykori *Oláh-erdő* név húzódik az adatok mögött, amelynek az előtagja személynév vagy kisebb valószínűséggel népnév lehetett. Az ejtésben egymás mellett álló két magánhangzó [*oláerdő*] egyrészt összeolvadhatott, így jött létre az **Olárdó** névalak, másrészt pedig közéjük *j* hang toldódott be, s ennek nyomán az előtagot a beszélők újraértelmezheték: **Olaj-erdő.** — PESTY 1864/40: 262b, 315a.

Olaj-erdő lásd **Oláh-erdő**

Olárdó lásd **Oláh-erdő**

Ó vám hát 2000: *Ó-vám-hát | Egykor a Mikolay földirtokos család vámszedő helye volt.* — Dombos terület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. BURA LÁSZLÓ

szerint vámszedő hely volt. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 169.

Ördög-járó 2000: *Ördögjáró*. — Határrész a település külterületén. Pontos helyét a forrás nem közli. A névadás indítékát nem ismerjük, talán összefügg a Sándorhomok határába eső Ördögös-lapos nevével. — SzMHn. 2: 169.

Órház 2000: *Órház* | *A Sár patak kanyarulatában állt a Mikolai erdőben*. — Egykori épület a település határában, a Mikolai-erdőben. — SzMHn. 2: 169.

Parlag 2000: *Pállag*. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a *parlag* 'fel nem szántott földterület' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — FKNT., SzMHn. 2: 169.

Peleskei-forduló 2025: *Peleski-forduló*. — Szántóföld a település határának nyugati részén, Kispeske közelében. — ÉGy. — T23-E2F2.

Peleskei-legelő 2025: *Peleski-legelő*. — Legelő a határ nyugati részén a Kispeskei út mentén. Korábban itt legelt a kispeskeiek csordája. A Kispesken *Csepe-rét* néven ismert terület része. — ÉGy. — T23-E3.

Pintye legelője 2025: *Pintye legelője* ~ *Julegelője* | *A véinember száz évig vőut juhász rajta. Űvőut a Pintye. Igazán népies családgya vőut*. — Legelő a belterülettől délre, a Lázári út és a Kispeskei út találkozásánál. *Pintye* vezetéknevű juhászról kapta a nevét. **Juhlegelő**-nek is nevezik. — ÉGy. — T23-F3.

Piros-lapos 2000: *Piros-lapos*. — Határrész a település külterületén. Pontos helyét a forrás nem közli. A névadás indítékát nem ismerjük. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 169.

Pocicaischi lásd **Román sor**

Pusztasár lásd **Kissár**

Régi híd 2025: *Régi híd*. — A Sár egyik mellékágán átívelő híd a Fő utcán. A név *regi* előtagja az újabban épült Sár hídjához való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T34-D1.

Rét lásd **Réti-föld**

Réti-föld

Fotó: Hankusz Éva

Réti-föld 2025: *Réti-föld* ~ *Rét* | *Annak idején, amikor még jómagam is, még gyermekfiju vőutam, akkor nagyon kevés szántó vőud belőlle, mer lapajos, mert inkább kaszálóuk. Éis az embereknek sok jószág vőut, kellett a takarmány, éis inkább mekhatyták réitnek. Még azom fejül öles fák vőutak rajta*. — Szántóföld a határ nyugati részén a Kertalja szomszédságában. **Rét** formában is említik. — ÉGy. — T23-E2F2.

Rókalyuk lásd **Rókalyuk-tábla**

Rókalyuk-tábla 2025: *Rókajuk-tábla* ~ *Rókajuk* | *Ott rengeteg rókuka vőut*. — Kisebb erdei tisztás a Kis-erdőben. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét az itt tanyázó rókákról kapta. **Rókalyuk** formában is említik. — ÉGy.

Római templom 2025: *Róumaji templom*. — Római katolikus templom a Fő utcán. — ÉGy. — T34-D2.

Román görög templom 2025: *Román görök templom*. — Román szertartású görögkatolikus templom a Fő utcán a Római templom közelében. — ÉGy. — T34-D2.

Román sor 2025: *Román sor* ~ *Kolonija, Kolonijánál* ~ *Kolonija ucca* ~ *Ulica* ~ *Kis ucca* ~ *Román ucca* ~ *Pocskáncki* ~ *Pocskánszki* | *Az ötvenes éjvegbe éiszrevették, hogy id bővebbem mekterem a puliszka [kukoricalisztből vízben főzött pép], és lejöttek a hegyebűll [a románok] ... így oszt azéj let Kolonija, mer idekolonizálták őjket*. — A belterület déli részén a Fő utcáról délkeleti irányba nyíló utca. Nagyrészt a faluba betelepült románok lakják, erre utal a *Román sor* és a *Román utca* elnevezés is. Újabb létesülése alapján *Kolónia* és *Kolónia utca* néven is említik. Méretére utalva *Kis utcá*-nak is nevezik. A **Pocicaischi** névváltozatot az magyarázza, hogy az utcában sok ilyen családnevű él. Az *Ulica* névváltozat a romániai magyar nyelvjárásokban meglévő *ulica* 'utca' jelentésű földrajzi köz-

névből alakult. Vö. Román soros föld. — ÉGy., FKnt. — T34-C2.

Román soros föld 2025: *Román soros föld*. — Szántóföld a Román sor végén. — ÉGy. — T23-F3.

Román utca lásd **Román sor**

Rosztoka 1. 1864: *Rosztoka, Rosz-toka* | *Van egy Rosztoka nevezetű forrás, jó ivóvízzel, a kőszvényeseket a legjobb sikerrel meg gyógyítja, különösen a gyenge szemekre nagy hatással van.* — Egykori forrás a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük, talán a ma *Rosztokán*ak nevezett területen volt. Szláv eredetű név, jelentése 'két ágra oszló, vagy két ág egyesüléséből keletkező vízfolyás'. — FNESz., PESTY 1864/40: 262b, 315a.

Rosztoka 2. 2025: *Rosztoka* | *Lemegyünk a az Erdőünek ... jön a kanális, a kanális elvlassza a két táblát, két darab földet, asztal Rosztokának hijtuk.* | *A Rosztokának egy réjsze kaszáló vóut, egy réjsze szántó, majd a kolektiva terjeszkedett, felszántotta az egéjszet.* 1895: *Rosztoka.* — Szántóföld a határ keleti részén a Kis-erdő közelében. Bizonyára ezen a területen volt a *Rosztoka* nevű forrás, melyről a terület a nevét kapta. — ÉGy., T0.63.100.1. — T23-F3.

Rövid-föld lásd **Nyolcköblös**

Sár 1. 2025: *Sár ~ Sár-patak* | *Lejön a Zuhogónál a falu határába, és asztám végigmegyem a Kátyóun keresztül. Csináltak most itt egy Kereszt-árkot, egy bekötőárkot. Megyem át a kispeskesi határba, onnan át egyenes Magyarba.* 2000: *Sár*, 1941: *Sárvíz*, 1935–1936: *Sár*, 1884: *Sár víz*, 1864: *Saar, Saar patak* | *A' község ... határán a' Saar patak végig vonul honnan az eredetét is vette. Vizes árkába hal és csik – tanyazik benne.* 1851: *Sár*, 1839: *Sár*, 1791: *Sár*, 1784: *Sár Bach*, 1181/1288//16. sz.: ad angulum *Saar*. — A települést kelet–nyugati irányban átszelő patak, melyről a település a nevét kapta. A név a *sár* 'sáros folyóvíz' jelentésű vízrajzi köznévből származik. **Sár-patak** formában is említik. A történeti forrásokban **Sár-víz** változatban is szerepel. Vö. Holt-Sár, Kissár, Sár hídja. Lásd Sár (Lázári, Sándorhomok), Sár-árok (Kispeskeske). — ÉGy., EKFT., FÉNYES 1840/4: 313, FÉNYES 1851, FNESz. *Sárfalu*, HKFT., MKFT., PESTY 1864/40: 260a, 260b, SzamSz., SzMHn. 2: 170, TESz., T1.S.68.106. — T23-F2.

Sár 2. lásd **Kissár**

Sár-erdő hídja 1864: *Saar erdő hídja.* — Egykori híd. Feltehetően a Szatmárnémeti határához tartozó Sár-erdő vagy esetleg a *Sári-erdő*-nek is nevezett Kis-erdő közelében állhatott. — PESTY 1864/40: 262a.

Sárfalu lásd **Kissár**

Sár hídja 2025: *Sár higgya*, 2000: *Sár higgya.* — A Sáron átívelő híd a Fő utcán. Vö. Régi híd. — ÉGy., SzMHn. 2: 170. — T34-D1.

Sári-erdő lásd **Kis-erdő 1.**

Sári kanyar lásd **Kanyar**

Sarok-föld 2025: *Sarok-föld ~ Hegyes-föld* | *Nekem it vam földem, asz Sarok-föld nevezem. Nem tudom, mos réigen hogy neveztek.* | *A Hegyes-föld vóut az réigen.* 1973: *Hegyesföld.* — Szántóföld a határ nyugati részén a Kertaljai-földek szomszédságában. Nevét alakjáról kapta. **Hegyes-föld**-nek is mondják. BURA LÁSZLÓ a szomszédos Sándorhomok helynevei között említi. — ÉGy., SzMHn. 2: 163. — T23-F3.

Sár-patak lásd **Sár**

Sártelek lásd **Kissár**

Sár-víz lásd **Sár**

Skoli utca lásd **Templom utca**

Szegény-sor 1864: *Szegénysor* | *A legrosszabb föld a határban.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét PESTY FRIGYES adatközlői szerint a föld rossz minőségéről kapta. A név utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznév. — FKnt., PESTY 1864/40: 262b.

Sziget-köz 1935–1936: *Szigetköz* | *Egy elpusztult falu neve Sár és Lázári közt.* — CSÜRY szerint elpusztult falu Kissár és Lázári határában. Bizonyára két vízfolyás közötti terület lehetett, erre utal a név. Lásd Sziget-köz (Lázári). — SzamSz.

Szomoga-árok 1895: *Szomoga árok.* — A település északi határában húzódó árok. A név a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznévből alakult, mely később kiégszült az *árok* utótaggal. Vö. Határ-Szomoga. Lásd Szomoga-árok (Sándorhomok). — FKnt., T0.63.100.1. — T23-F2.

Szonda lásd **Kereszt-tábla**

Szonda-föld lásd **Kereszt-tábla**

Szonda-tábla lásd **Kereszt-tábla**

Szugoly-föld 1864: *Szugoly föld* | *Itt van a hármas határdomb Kis Peleske – Homok – Sár között.* — Egykori dűlő a határ északnyugati részén. A név előtagja a *szugoly* 'szeg, zug' jelentésű földrajzi köznévből származik — FKNT., PESTY 1864/40: 262b.

Temető 2025: *Temetőü.* — A Templom utcában a Görög templom mögött található temető. — ÉGy. — T34-D1.

Templom lásd **Görög templom**

Templom utca 2025: *Templom ucca ~ Templom uccája ~ Iskola ucca ~ Skoli ucca ~ Falu.* — A Fő utcáról északnyugati irányba nyíló utca a belterület északi részén. A település legrégebbi utcája, erre utal a *Falu* megnevezése. Az itt található görögkatolikus templomról *Templom utca*, *Templom utcája* néven említik. Az *Iskola utca* névváltozat az utcában található Iskolára utal. A név román megfelelőjéből (*Strada Școlii*) alakult a *Skoli utca* elnevezés. — ÉGy. — T34-C1.

Templom utcája lásd **Templom utca**

Ulica lásd **Román sor**

Úrbéri-kaszáló 1895: *Úrbéri kaszáló.* — Egykori földterület a határ délnyugati részén. A név előtagja arra utalhat, hogy egykor úrbéresek, azaz 'jobbágyok' birtokolták vagy használták a területet. — SzamSz., T0.63.100.1. — T23-F3.

Úrbéri-legelő 1895: *Úrbéri legelő.* — Egykori földterület a határ nyugati részén. A név előtagja arra utalhat, hogy egykor úrbéresek, azaz 'jobbágyok' birtokolták vagy használták a területet. — SzamSz., T0.63.100.1. — T23-E2F2.

Útas alja 2000: *Útas-àjja* | *Az Útas erdő melletti terület.* — Dűlő a település határában, az Útas-erdő mellett. A név utótagja az *alja* 'valamilyen terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., SzMHn. 2: 170.

Útas-erdő 2000: *Útas erdő.* — Erdő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A névadás indítékát nem ismerjük. — SzMHn. 2: 170.

Vakárok 2025: *Vakárok.* — Árok a Kis-erdő közelében. Pontos helyét nem ismerjük. A név a *vakárok* 'vizesárok, amelyben csak ösztől tavaszig van víz' jelentésű földrajzi köznévből keletkezett. — ÉGy., FKNT.

Veres-Mice 2000: *Veres-Mice.* — A település külterületén található hely. Pontosabban nem tudjuk azonosítani. A névadás indítékát nem ismerjük. — SzMHn. 2: 170.

Viktornál lásd **Bolt 2.**

Zuhogó 2025: *Zuhogóü* | *A Kis-erdőüig meg a fiatalabb réisid Zuhogóünak hijtuk. Fijatal fák vóutak, és mikor erősem fujt a széil, akkor zuhogott.* — A Kis-erdő déli, fiatalabb része. Egyes helybeliek a falevelek zúgó hangjára vezeték vissza a névadást. Emellett az is lehetséges, hogy az erdőnév egy nem adatolt *Zuhogó* víznévről kaphatta a nevét, amely a *zuhogó* 'gátról, zsilipről lezuhanó víz' jelentésű földrajzi köznévből származik. Ezt valószínűsíti, hogy a Sár ezen a területen folyik keresztül. — ÉGy., FKNT. — T23-G2.

NAGYPELESKE
Fotó: Szmotku György

Nagypeleske helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkság szamosközi részének központjában, a magyar–román határ keleti oldalán található.

A Peleske településnév a 14. század elejéről származó (1332-ből és 1334-ből való) oklevelekben jelent meg elsőként, azonban a lakosság megtelepedése már korábban végbemehetett. Maksay ezt elsősorban a falu Szent Istvánt védőszentként tisztelő temploma által véli igazolhatónak. A falu 1334-ben az erdélyi püspökség ugoicsai főesperessége alá tartozott, és Domokos nevű papja ekkor 7 garas pápai tizedet fizetett. A település ekkori birtokosai a Zsidó nemzetség körébe tartozó Adas László fiai voltak, akik a Csáki család ősei. 1341-ben oklevélben rögzítették Peleske, Zajta és Atya birtokok határait. A későbbi évtizedekben Adas László fia, István perelt a Peleskével szomszédos Pete birtok megvétele miatt. Az 1350-es években a birtokosok, köztük Peleskei László fia, István, elhatározták birtokaik megosztását rokonaikkal.

A birtokviszonyok a 14. század második felében váltak bonyolulttá, ami a birtok kettős elnevezésének (Nagypeleske, Kispesleske) megjelenését is eredményezte. 1369-ben István és László, László fiai a Zajtaiakkal álltak perben, de 1370-ben velük és az Atyaiakkal is megegyeztek. Ekkor részletesen megírták a falu Zajta és Atya felé eső közös határát. 1372-ben a falu felét – Zsidói Bekcs fia István peleskei részét – 38 arany forintért elzálogosították Peleskei László fia Lászlónak, de 1376-ban visszaváltották azt. A falu

birtokrészeinek megkülönböztetése – Nagy- és Kispesleske néven – 1378-tól vált egyértelművé, amikor Zsidói István fia Domonkos megtiltotta nagybátyjainak e birtokrészek használatát. A birtokviták erőszakba is torkollottak. 1409-ben a falu Bekcs fia István kezén volt.

Nagypeleske a korábbi település- és birtokrész nyugati részén jött létre. Az önálló település első birtokosa a Peleskey család volt, amelynek tagjai a 15. század elején kihaltak. A 15. század során több nemesi család szerzett birtokot Nagypeleskén. 1437-ben a Szántai Becski (korábbi nevén Bekcs), 1439-ben pedig a Csarnavodai család rendelkezett itt jelentősebb méretű földekkel, akik mellett a Csáky és a Perényi család is a birtokosok közé tartozott. A településhez tartozó birtokok jelentős része a Szántai Becskieké maradt egészen a 19. század derekáig. Egy részük azonban a számos, egymástól nagy távolságra eső tagból álló rozsályi uradalomhoz tartozott. Nagypeleske az 1774-es urbáriumban a Becsky család birtokaként szerepel. A 19. század elején a Tasnád-Szántói Becsky család volt a község egyedüli birtokosa, amelynek kúriája is volt a településen. A 19. század közepén aztán a báró Sennyei és Buday családok is földesuraivá váltak a településnek. A 20. század elején Nagypeleske legnagyobb birtokosai Mózes Jenő és Kafman Salamon voltak, akik mellett számottevő földterülettel rendelkezett a település kisgazdáiból alakult gazdaszövetkezet is.

A község történelmének kiemelkedő eseménye volt, hogy 1568-ban II. Miksa király vásárjogot adományozott a településnek. Az 1717-es tatárjárás nagy valószínűséggel a szomszédos

Kispeleskéhez képest kevésbé érintette a falut. A település 18. század végi leírása jelentős számú orosz (valószínűleg inkább ruszin) népességet is említ. A 19. század közepén viszont már elmagyarosodott oroszokról és szlovákokról értesülünk. A görögkatolikus egyház temploma 1838-ban épült. A település fejlődését súlyosan visszavetette az 1892-es tűzvész, amikor a község nagy része leégett.

Nagypeleske Szatmár vármegyéhez tartozott, előbb a Szamosközi, 1873-tól a Fehérgyarmati, 1880-tól pedig a Szatmárnémeti járás része volt. 1910-ben a településen 71 ház állt, és területe 1489 kh-at tett ki. A falu ekkor körjegyzőségi központ volt, vasútállomással, postával és táviró-állomással is rendelkezett. Központi települése Lázári és Szatmárnémeti volt. Romániában 1920 után Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezi. Lázári község beosztott falvai közé tartozik Kispeleskével, Szárazberekkel, Sándorhomokkal és Kissárral együtt.

Nagypeleske népesedési viszonyait vizsgálva megállapítható, hogy az 1880-ban 779 főt számláló lakosság a 20. század elejére ezer fő fölé emelkedett (1900: 1110 fő), a század második felében azonban mérsékelt csökkenés következett be, 2011-ben 855 fő volt. A település nemzeti-ségi összetételében a magyarság hosszú távon meghatározó szerepet játszott, aránya többnyire 90% körül alakult. Ugyanakkor az 1920-as és 1930-as népszámlálások adatai ettől eltérő képet mutatnak: előbbi mindössze 10%-os, utóbbi pedig 30%-os magyar jelenlétet rögzített. 1920-ban a lakosság többségét (65%) romának, 1930-ban pedig jelentős hányadát (45%) ukránnak, feltehetően inkább ruszinnak jegyezték fel. Ezt követően, 1941-től egészen 2011-ig a népszámlálások ismét döntően – mintegy 90%-os arányban – magyar többséget mutattak. A 2011-es adatok szerint a faluban 737 magyar (88%), 38 román (5%) és 29 cigány (4%) élt. A felekezeti szerkezet Nagypeleskén mindvégig viszonylag tagolt volt. A lakosság legnagyobb részét (50–70%) a görögkatolikusok alkották. A római katolikusok aránya az elmúlt másfél évszázadban viszonylag stabilan 15% körül mozgott, míg a reformátusoké 10–15% volt. A 20. század közepéig emellett jelentős, a település népességének mintegy 15%-át kitevő izraelita közösség is jelen volt.

Irodalom

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnevtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

BOROVSKY SAMU szerk., *Szatmár vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1908.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leiratik 1–4.* Pest, 1851.

MAKSAY FERENC, *A középkori Szatmár megye.* Település- és népiségtörténeti értekezések 4. Budapest, 1940.

MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

RUBINEK GYULA szerk., *Magyarországi gazdacímtár.* Budapest, 1912.

SZIRMAI SZIRMAY ANTAL, *Szatmár vármegye fekvése, története, és polgári esmérte.* Buda, 1809.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikai a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban, 2022-ben és 2025-ben. Adatközlők voltak: Barabás Erika Brigitta (43 éves), Béres Benjamin Emil (69), Béres Piroska Rozália (61), Fintás Irén (85), Molnár Jolán (80), Molnár Miklós (83), Nyegre Mária (66), Pelei Ibolya (69). Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László 1974-ben, Bálint Katalin 2001-ben, Jákob Lehel 1985-ben, Kováts Éva 2001-ben. Adatközlők voltak: Fintás József (48 éves), Fintás József (68), Fintás Mihályné Lázini Irén (38), Lászlóné Csizmadia Jolán (40), Mátyás Lászlóné Nyegre Jolán (40).

Helynévtár

Nagypeleske 2025: *Natypeleske, Natypeleskéire, natypeleski ~ Peleske*, 1992: *Nagypeleske*, 1944: *Nagypeleske*, 1942: *Nagypeleske*, 1941: *Nagypeleske*, 1937: *Nagypeleske*, 1935–1936: *Peleske, Peleskenn, Peleskére, peleski* | *A tyánag, Ga·csájnak, Pe·leskének, Ro·zsájnak*. [Falucsúfóló], | *Ba·bona dücs·köüre, Vidd·él Pe·leskére!* | *A peleski sétatérē végigmenni nem lehet*. [Népdal], | *A peleski csárdába Ecet ég a lámpába*. [Népdal], 1933: *Nagypeleske*, 1926: *Nagypeleske*, 1921: *Nagypeleske*, 1918: *N[agy]-Peleske*, 1913: *Nagypeleske*, 1911: *N[agy] peleske*, 1902: *Nagypeleske*, 1895: *Nagy-Peleske*, 1889: *N[agy]-Peleske*, 1884: *Nagy Peleske*, 1873: *Nagy-Peleske, (Nagy-)Peleske*, 1871: *Nagy Peleske*, 1871: *Peleske*, 1870: *Nagy-Peleske, Peleske*, 1864: *Nagy Peleske* | *A jelenleg még életben lévő legkorosabb öregek állítása őszhangzásba jő az ifjabbak ajkán gyakran megfordulni szokott azon mondománnyal, hogy e község valaha, nevezetesen pedig a Tatarhad idejében nem a mostani helyén, hanem ettől mintegy negyed óra járásnyira Szatmár felé feküdt „Pilicsk” név alatt és csak, miután az akkori Catastrophák közt elpusztulnia kellett, építetett fel újból a mostani helyén s nyerte magyarabban hangzó jelenlegi nevét, mely névcseré azon körülményben is találja főleg okát, hogy az akkori Generatio még kizárólag orosz ajku volt a mostani pedig már – a régi öregeket kivéve – tisztán magyar.* 1863–1864: *Nagy Peleske*, 1854: *Nagy Peleske*, 1851: *(Nagy) Peleske*, 1840: *N[agy] Peleske*, 1839: *Nagy-Peleske*, 1828: *(Nagy) Peleske*, 1808: *Nagy-Peleske*, 1806: *N[agy] Peleske*, 1802: *Nagy Peleske*, 1799: *Nagy Peleske, Peleske*, 1786: *Nagy-Peleschke, Peleschke*, 1784: *Nagy Peleske*, 1780: *N[agy] Pelecske*, 1779: *N[agy] Pelecske*, 1773: *Nagy Peleske*, [1740 k.]: *Nagy Pölöske*, 1637: *Nagy Peleske*, 1620: *Nagi Peleske*, 1601: *Nagi Peleske, Nagy Peleske*, 1582: *Naagpeleske, Nagi peleske*, 1570: *Nagy Peleske, Nagypeleske*, 1549: *Nagh peleske*, 1455: *Naghpeliske*, 1454: *Pyliske*, 1450: *Nagpiliske*, 1406: *Peleske*, 1394: *Nogpylisk*, 1384: *Pelyske*, 1378: *Nogpelyske*, 1372: *Pyliske, Pelyske*, 1370/16. sz.: *Pyliske*, 1369: *Piliske*, 1357: *Pyliske, Peleske*, 1356: *de Pijlijskee*, 1353: *pyriske*, 1352: *Peleske, Pylis-*

Nagypeleske az első katonai felmérés térképén

ke, Pilyske, 1348: *Pyliske*, 1339>1348: *Piliske*, 1332–1334/Pp.Reg.: *Piliske*, 1327: *Pylyske*. — A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Román neve *Peleş*. Közigazgatásilag Lázári község része. Nyugatról Atya, északról a magyarországi Zajta, keletről Kispeleske, délről pedig Lázári és Pusztadaróc határolja. A 14. század első feléből ránk maradt adatai **Piliske** formájúak, ezek Nagy- és Kispiliske településre osztatlanul vonatkoznak. A század közepétől megjelenik a **Peleske** mellett a **Piriske** forma is. A *nagy* előtag a 14. század második felében jelenik meg először a névhez kapcsolódóan, ez a jelző a szomszédos Kispeleskétől való megkülönböztetésre szolgál. Az elsődleges név szláv eredetű, etimológiailag összetartozik a m. *pilis* 'tonzúra' szláv előzményével, jelentése 'kopasz hegytető; növényzet nélküli, kopár hely'. 18. századi térképeken **Nagypelecske**, illetve **Nagypölöske** formában is feltűnik. A név *-i* képzős származékai a településen és a környékén (*nagy*)*peleski* formában használatosak. — ComSzath. 129, CzF., Cs. 1: 483, ÉGy., EH., EHSz., EKFT., E 158/55: 151, 191, 221, 387, 447, 566, 654, 949, 950, 1290, 1448, FÉNYES 1840: 312, FÉNYES 1851, FNESz. *Pilis, Pölöske*, GÖNCZY, HKFT., Hnt., KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 520, LexLoc. 234, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MKFT., NÉMETH 2008: 222, Notitiae 368, PESTY 1864/40: 97a, 98a, 260b, 314a, 330b, SzamSz., T0.53.137.1, T1.S.80.XVIII.54, T1.S.82.54, T1.S.101.683/6, T16.T.116, T16.T.118, T16.T.135, T16.T.420, T21.TK.1084, T22.B.IX.c.971, VÁLYI 3: 45.

Állomás 2025: *Állomás*, 2001: *Régi-állomás*. — A Szatmárnémetit Fehérgyarmattal összekötő

egykori vasútvonal mentén fekvő vasútállomás épülete volt. A Cigánytelep közelében állt, de 1945 után lebontották. A romjai sokáig megmaradtak. **Régi állomás** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T34-B5.

Alsó-Fiatalos 1864: *Alsófiatalos, Alsó Fiatalos* | *Fekete szántó föld, középszerű minőségben, a határon bellől 's elnevezését onnét vette, mert valaha fiatal erdő volt 's mint ilyen kiirtatott.* 1816: *Alsó fiatalos.* — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Felső-Fiataloshoz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Fiatalos. — PESTY 1864/40: 99b, 330b, ETH. 11: 86.

Által-vágás 1804: *Által vágás.* — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka bizonytalan, talán erdőn keresztül haladó hely lehetett. A név utótagja a *vágás* 'kivágott erdőréssz, irtás' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 86, FKNT.

Aranka boltja 2025: *Aranka bóuttya.* — Épület a Fő utcán. Élelmiszerbolt működik benne. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T34-B4.

Átjáró 2025: *Átjáróu ~ Kis ut.* — A Kényszer utcát és a Kispeskei utat összekötő kisebb gyalogút. **Kis út** néven is említik. — ÉGy. — T34-B4.

Atyai út 2025: *Atyaji ut,* 2001: *Atyai út, Atyaji út.* — A Fő utcáról délnyugati irányba nyíló, a szomszédos Atyába vezető út. Vö. Atyai utca. — ÉGy., SzMHn. 2: 95, 96. — T34-B4.

Atyai utca 2001: *Atyaji ucca.* — Az Atyai út belterületi része. — SzMHn. 2: 95.

Baba boltja 2025: *Baba bóuttya.* — Épület a Horgason. Élelmiszerbolt működik benne. Nevét tulajdonosa becenevéről kapta. — ÉGy. — T34-B4.

Bár 2025: *Bár.* — Épület a Futballpálya közelében. Korábban kocsmá és élelmiszerbolt működött benne. — ÉGy. — T34-A3.

Beton-árok lásd **Nagy-kanális**

Bóbicka 1864: *Bóbiczka, Bubicska* | *Bóbiczka kaszálló, mely szinte a Lázári határra fekszik 's igen termékeny fekete föld, elnevezése értelme s eredete azonban ismeretlen.* — Egykori dűlő a település határának déli részén. Pontos helye ismeretlen. A név eredete bizonytalan. Talán összefügg a *bóbiska* 'csemegebaraboly' vagy a

bóbiska virág 'tulipán' jelentésű növénynévvel. — PESTY 1864/40: 98b, 314a, ÚMTsz.

Bolt lásd **Nagy bolt**

Boros-tag 2025: *Boros-tag* | *A végibe azok a főüdek mind a Boros uréj vóutak, a Boros-tag vóut.* 2001: *Boros-tag.* — Szántóföld a határ nyugati részén az atyai határszélen. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 96. — T22-A3B3.

Cigánygödör 2025: *Cigángödör* | *Pont ot van egy nagy gödör. Cigángödörnek hijtuk. Réigen jártunk oda mosni meg. Ot tanultak meg uszni.* 2001: *Cigánygödör.* — Gödör a Cigánytelep mellett. Korábban vályogot vetettek belőle az itt élő cigányok. Később a helybeliek mosásra használták, illetve fürödni is jártak ide. — ÉGy., SzMHn. 2: 95, 96. — T22-B3.

Cigánytelep 2025: *Cigántelep ~ Villontelep,* 2001: *Villanytelep.* — A Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében húzódó, néhány házból álló falurész. Cigányok lakják. A *Villanytelep* névváltozat gúnyosan arra utal, hogy korábban az itt élők petróleumlámpával világítottak. Az itt álló házakba ma sincs bevezetve az áram. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T22-B3.

Cinterem 2025: *Cinterem,* 2001: *Cinterem.* — A Görögkatolikus templom kertje. A név 'a templom udvara' jelentésű *cinterem* földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Csarna-hát lásd **Csarnahó**

Csarnahó 2001: *Csarnakó,* 1973: *Csàrnahóu,* 1935–1936: *Csàrnahóu,* 1931: *Csarnahó,* 1884: *Csarnahó,* 1864: *Csarnahó, Csarnahát* | *Makos erdő, a Kis Peleske és Zajtai határokkal érintkező, elnevezése okát nem tudni.* 1864: *Csarnahó* | *Ugyan ennek végibe nyulik el az ugy nevezett Csarnahó mely hajdan virágzó jelenben fiatalos erdő.* 1820: *A Csarnakó, Csonakon,* 1817: *Csarnahó,* 1370: *Chornahow, Cyarnaho.* — A határ északkeleti részén fekvő szántóföld. PESTY FRIGYES adatközlője erdőként említi. Eredetét tekintve a név bizonyára összefügg a Kelet-Szlovákiában található *Csarnahó* település nevével. Ezt KISS LAJOS szláv eredetű helynévnek tartja, amely egy szláv *Cernoch*-féle személynévből alakulhatott az ugyancsak szláv

-v képzővel. A hangrendi kiegyenlítődés és a szóvégi *-ov* > *-ó* változás magyar fejlemény. A **Csarna-hát** névforma PESTY FRIGYES adatközlőjének tudatos névátalakítását tükrözheti. — ETH. 11: 86, FNESz., HKFT., KENYHERCZ 2014a: 205, NÉMETH 2008: 223, PESTY 1864/39: 324b, 1864/40: 99a, 330b, SzamSz., SzMHn. 2: 96, 161, T16.T.541. — T22-C1C2.

Császlai út 18. sz. eleje: Az Ereszvény allya az *Császlai utba*, Az Ereszvény végiben a *Császlai út* mellett, Az Nyáros alatt az *Császlai út* félen. — Egykori út, amely a magyarországi Császlóra vezetett. A belterületől nyugatra, az Ereszvény környékén húzódhatott, de a pontos helyét nem ismerjük. — ETH. 11: 85–86.

Csatorna lásd **Nagy-kanális**

Csere 18. sz. eleje: Az Kert allyába ... az *Csere* között. — Egykori hely a településen. Pontosabban nem lokalizálható. A név a *csere* 'cserfából álló erdőrés' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ETH. 11: 85, FKNT.

Csigér-hát 1935–1936: *Csigérhát*. — Egykori hely a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a ma Szatmárnémeti és Atya határába eső Csigér patak partján feküdt. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — FKNT., SzamSz.

Csombordi János rétje lásd **Csombordi rétje**

Csombordi rétje 1691: *Csombordi rétye*, 1691: *Csombordi Janos rettye*. — Egykori rét a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. **Csombordi János rétje** formában is szerepel. — ETH. 11: 85.

Csorda híd lásd **Erge-híd**

Csordalegelő lásd **Legelő**

Csordaút 2025: *Csordaut* ~ *Kispeleski ut* ~ *Sikátor*, 2001: *Kispeleskeji út*, 1804: *K[is] Peleskei út* Hoszszáb[an] az Árok mellett, a 'K[is] Peleskére járó uttól fogva. — A Fő utcáról nyíló, Kispeleskére vezető út. A név arra utal, hogy korábban ezen az úton járt a falu csordája a Legelőre. **Kispeleskei út** néven is említik. A **Sikátor** névváltozat a *sikátor* 'szűk utca' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., ETH. 11: 86, FKNT., SzMHn. 2: 97. — T34-C3.

Deák-tábla 2025: *Dejék-tábla*. — Szántóföld a határ északi részén az Erge partján. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T22-B2.

Digestor 2025: *Digestor*. — A Csordaútról nyíló egykori utca. Csak néhány család lakott itt, de a kollektivizálás idején beköltöztek a faluba, a házakat pedig lebontották. A név a rom. *digestor* 'emésztő' szóval állhat kapcsolatban, de a névadás indítékát a helybeliek nem ismerik. — ÉGy. — T22-C2.

Disznólegelő 2025: *Disznóulegelőj*. — A Legelő öt hektáros területe, melyet korábban disznólegelőként használtak. — ÉGy. — T22-C2.

Dögtér 2025: *Döktéjir* ~ *Döktéjiri-láb* | *A jóyszágot, ami elhullott, ot kellett elvájni*. — Szántóföld a település határának északkeleti részén az Ivó-reketye mellett. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat. A **Dögtéri-láb** névváltozat utótagja a *láb* 'dülő vagy annak egyik része' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT. — T22-C1.

Dögtéri-láb lásd **Dögtér**

Egyes ól 2025: *Egyes ól* ~ *Gosztát*. — Gazdasági épületek a Lázári út mentén. A név előtagja a Lázáriban található Kettes ólhoz való viszonyítást fejezi ki. Korábban az állami gazdaság tulajdonában álló állatokat tartották itt. A rom. *gostat* 'állami gazdaság' szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a **Gosztát** elnevezés. Ma ugyancsak szarvasmarhákat tartanak a területén. — ÉGy., RKsz. — T22-C3.

Elemér-tanya 1913: *Elemértanya*, 1910: *Elemért[anya]*. — A település belterületének keleti szélén lévő egykori tanya. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — Hnt., T22.B.IX.a.1008. — T22-C3.

Erdő-tag 1884: *Erdő tag*. — Egykori dülő a határ északkeleti részén. Korábban erdő borította a területet, erre utalhat a név előtagja. Az utótag a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — EKFT., FKNT., HKFT., MKFT. — T22-B1.

Ereszvény 1895: *Ereszvény*, 1864: *Ereszvény* | *Mely szinte az atyai határra fekszik, fekete agyagos föld 's elnevezése oka ismeretlen*. 1817: *Ereszvény*, 1804: *Ereszvény*, 18. sz. eleje: Az *Ereszvény* végiben a Császlai út mellett. — Egykori földterület a település belterületétől nyugatra a mai Boros-tag környékén. A 19. század eleji források irtásként és kaszálóként említik. A név az *ereszvény* 'fiatal, sarjadó erdő' jelentésű földrajzi köznévből származik. Vö. Ereszvény

alja. — ETH. 11: 86, FKnt., PESTY 1864/40: 99a, 330b, T0.53.137.1. — T22-B3.

Eresztvény alja 18. sz. eleje: Az *Eresztvény allya* az Császái utba. — Egykori szántóföld a település határában. Bizonyára az Eresztvény mellett feküdt, de a pontos helyét nem ismerjük. — ETH. 11: 85–86.

Erge 2025: *Erge ~ Zerge, Zergéjjig* | *Mikór Kollektiva vóut firittüing benne*. 1941: *Erge*, 1931: *Erge p[atak]*, 1884: *Erge patak*, 1831: az *Erge* körül, 1691: által az *Ergen*. — A település határát észak–déli irányban átszelő kisebb vízfolyás. A név az *erge* 'lapos, mocsaras ér' jelentésű földrajzi köznévből származik. A **Zerge** névalak a névelő mássalhangzójának átvonásával keletkezett. **Erge-patak** formában is szerepel. Vö. *Erge-hát*, *Erge-híd*, *Kovács-Erge*, *Kutas-Erge*, *Zenge*. Lásd *Erge* (Lázári). — ÉGy., ETH. 11: 85, 86, FKnt., HKFT., MaKF., T16.T.541. — T22-B2D3.

Erge-hát 2025: *Erge-hát ~ Zerge-hát*, 1935–1936: *Ērgehát*, 1864: *Ergehát*, *Ergeháti dülő* | *Lókosár és Ergeháti dülők, fekete agyagos, közepszerű minőségű szántóföldek s elnevezését onnét vevé az előbbi, mert valaha a Becsky család ménese folytonos tanyája volt; az utóbbi elnevezéséről mit sem tudván*. 1804: *Erge hát*, 1691: *Erge haton*. — Szántóföld a határ északkeleti részén az *Erge* partján. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévből. **Zerge-hát** és **Erge-háti-dülő** néven is szerepel. — ÉGy., ETH. 11: 85, 86, FKnt., PESTY 1864/40: 99a, 330b, SzamSz. — T22-B2C2.

Erge-háti-dülő lásd **Erge-hát**

Erge-híd 2025: *Erge-hid ~ Zerge-hid ~ Legelői hid ~ Csorda hid* | *A hid alatt fojt a víz Magyarországra fele*. — Az Ergén átívelő híd a Csordaút mentén. A Legelő mellett található, erre utal a **Legelő híd** és **Csorda híd** elnevezés. **Zerge-híd** formában is említik. — ÉGy. — T22-C2.

Erge-patak lásd **Erge**

Erős-kertalja 1804: *Eröss kert aljától*. — Egykori hely a településen. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja talán személynév lehet, az utótagja pedig a *kertalja* 'a kert mögötti terület' jelentésű földrajzi köznévből. — ETH. 11: 86, FKnt.

Felső-Fiatalos 1864: *Felsőfiatalos, Felső Fiatalos* | *Felső és Alsófiatalos, fekete szántó föld, közepszerű minőségben, a határon bellől 's elne-*

vezését onnét vette, mert valaha fiatal erdő volt 's mint ilyen kiirtatott. 1831: *Felső Fiatalosson*, 1817: a' *Felső Fiataloson*, 1816: *Felső Fiatlos*, 1804: a' *Felső fiatalos* alatt. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az Alsó-Fiataloshoz való viszonyítást fejezi ki. Vö. *Fiatalos*. — ETH. 11: 86, PESTY 1864/40: 99b, 330b.

Ferenczy-tag 2025: *Ferenci-tag*. — Szántóföld a határ keleti részén a Lakatos-tag szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta. Az elnevezés utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKnt. — T22-C3.

Fiatalos 1804: *Hármas fiatalos Erdő*, 1760: *A Fiatalosb[an]*. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az elnevezés a *fiatalos* 'fiatal fákból álló erdő' jelentésű földrajzi köznévből alakult. A **Hármas-Fiatalos-erdő** összefoglaló név lehet, és arra utal, hogy az erdő három részből állt: az Alsó-, a Felső- és a Közbülső-Fiatalospól. — ETH. 11: 76, 86, FKnt.

Ficsor út lásd **Ficsor útja**

Ficsor útja 1691: az *Ficsor uttya* mellett, által az *Ficsor uton*. — Egykori út a településen. Pontos helyét nem ismerjük. Az előtag a *ficsor* 'fickó, suhanc' köznévvvel állhat összefüggésben, de belőle alakult személynév is lehet. — ETH. 11: 85, SzamSz., ÚCsnT.

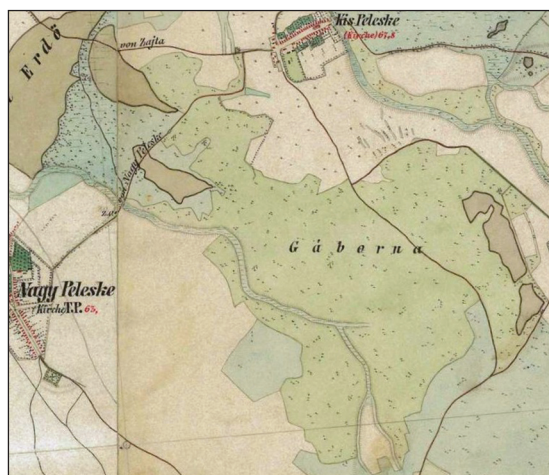
For Tamás rétje 1691: *For Thamás rettye*. — Egykori rét a településen. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 85, ÚCsnT.

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2025: *Főü ucca*, 2001: *Fő út*. — A falu legrégebben épült, központi utcája. **Fő út** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-A4B5C5.

Futballpálya 2025: *Fodbalpája ~ Pája*, 2001: *Futbál-pája*. — Futballpálya a belterület északi részén a Pikét mellett. **Pálya** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-A4.

Fűzfás 2025: *Ficfás*, 2001: *Ficfás*. — Bokros terület. Egyesek szerint a belterület északi részén a Futballpálya közelében, míg mások szerint az országhatár mentén található. A név a *fűzfa* népnyelvi *ficfa* alakjából alakult -s képzővel. — ÉGy., SzMHn. 2: 95, ÚMTsz.

A Gábornya a második katonai felmérés térképén

Gábornya 2025: *Gábornya*, 2004: *Gábörnya*, 1941: *Gábornya*, 1864: *Gáborna* | *Legelő, mely igen termékeny fekete föld, bellől a község határán, s közepén át az ugynevezett Kovács erge Szárazér vonul, de sem ez sem amaz elnevezés értelme 's eredetéről mit sem tudni.* 1863–1864: *Gáborna*, 1831: *Gabornya* Erdő, 1822: *Gábörnya*, 1820: *A' Gabornya*, *A Gábörnán*, 1691: az *Gaborna* Erge haton, *Gabornyan* felül. — Rét a település határának északi részén. Egy része átnyúlik Kisperleske határába. Korábban legelőként hasznosították, valamint a 18. századi és a 19. század eleji források szerint erdő és kaszáló. A második katonai felmérés térképe szerint korábban jóval nagyobb kiterjedése volt. A név eredete ismeretlen, de talán összefügg a Szatmárból is adatolható *gabornya* ~ *gaborgya* 'viháros, zivataros; szeleburdi' tájszóval. Vö. Gábornya alja. Lásd Gábornya (Kisperleske). — ÉGy., ETH. 11: 85, 86, MaKF., MKFT., PESTY 1864/40: 98b, 330b, SzMHn. 1: 404, ÚMTsz. — T23-E3.

Gábornya alja 1804: *a' Gábörnya alatt*, 1691: az *Gaborna alatt*. — Egykori kaszáló a Gábornya mellett. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára azonos a Kisperleske határában említett azonos nevű hellyel. Az adatok a név hol? kérdésre felelő alakját mutatják. Lásd Gábornya alja (Kisperleske). — ETH. 11: 85, 86.

Gát 1691: az *Gát* felül. — Egykori gát a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — ETH. 11: 85.

Gosztát lásd **Egyes ól**

Görbe sor lásd **Zolcsák utca**

Görög templom 2025: *Görök templom* ~ *Templom* ~ *Naty templom*, 2001: *Görök-katolikus-templom*, *Templom*. — Görögkatolikus templom a Fő utcán. **Görögkatolikus templom**, **Nagy templom** és **Templom** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 95–96. — T34-B4.

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Grebur-tag 2025: *Grebur-tag* ~ *Gregur-tag*. — Szántóföld a belterületől délre az Egyes ól közelében. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. **Gregur-tag** formában is említik. — ÉGy., FKnt. — T22-C3.

Gregur-tag lásd **Grebur-tag**

Halász János rétje 1691: *Halasz Janos rettye*. — Egykori rét a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 85.

Harangláb 2025: *Harangláb*, 2001: *Harangláb*. — A Római imaház mellett álló harangláb. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Hármas-Fiatalos-erdő lásd **Fiatalos**

Határ 2025: *Határ*. — A települést északon határoló román–magyar országhatár. — ÉGy. — T22-A2.

Horgas 2025: *Horgos*, *Horgoson* | *Mer réigen is ugy neveszték, hogy mijér neveszték ugy el, nem tudom, csak Horgos. ... az a ellalaku, Horgos.* 2001: *Hörgos*. — Utca a belterület északi részén. Nevét bizonyára alakjáról kapta. Vö. Horgasi-kertalja, Kis-Horgas. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Horgasi-kertalja 1864: *Horgasi kert alja*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, bizonyára a Horgas kertjeinek szomszédságában feküdt. — PESTY 1864/40: 314a.

Hosszú-rét 2025: *Hosszu-réjt* ~ *Réjt*, 1864: *Hosszu rét* | *Bellől a határon, jó, fekete agyagos szántó föld elnevezését részint onnét, mivel előbb rét volt, részint pedig hosszúságától nyeré.* — Kaszáló a határ délkeleti részén a Mancirét szomszédságában. Nevét alakjáról kaphatta. **Rét** néven is említik. — ÉGy., PESTY 1864/40: 98b. — T22-D3.

Irtás 1864: *Irtás*. — Egykori hely a falu határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név az

irtás 'szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKnt., PESTY 1864/40: 330b.

Iskola lásd **Kis iskola**, **Új iskola**

Iszk 18. sz. eleje: Az Kert alatt *Iszken*. — A településen említett hely, pontosabban nem lokalizálható. A név eredete szintén ismeretlen. — ETH. 11: 85.

Ivó-rekettye 2025: *Ivóu-rekettye* | *Réigen oda ásztattuk a kendert. | Egy laposap főüd, akkor ot mindig viz ált. ... maji napig sincs ot semmi, csag gaz.* — Szántófield a határ északkeleti részén az Erge-hát és a Dögtér között. A helybeliek elmondása szerint kút is volt a területen, valószínűleg erre utalhat a név előtagja. Az utótag a *rekettye* 'bokros vizenyős rét, legelő' vagy 'rekettyebokrokka benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKnt. — T22-C2.

Játszótér 2025: *Jáccóutér*. — Kisebb játszótér a Fő utcán a Nagy bolt mellett. — ÉGy. — T34-B4.

Kacsó boltja 2025: *Kacsóu bóttya*. — Élelmszerüzlet volt az Aranka boltja mellett. Már nem üzemel. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy.

Kanális lásd **Nagy-kanális**

Kaskócsák-tag 2025: *Kaskóucsák-tag*, 2001: *Kaskócsák-tag*. — Szántófield a határ északnyugati részén a Nagy-kanális és az országhatár között. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 95, 97, ÚCsnT. — T22-A2.

Kaszárnya lásd **Pikét**

Kátmán-tag lásd **Kókmán-tag**

Katonaság lásd **Pikét**

Kenderes 1935–1936: *Kenderes*, 1864: *Kenderes* | *Fekete szántó föld, mely szinte az atyai határra nyulik s elnevezését onnét veszi, hogy ezelőtt folyton kender alá használtatott.* 1864: *Kenderes*, 1804: *Kenderes kert*. — Egykori szántófield a határ nyugati, Atyával szomszédos részén. Pontos helyét nem ismerjük. A név a *kenderes* 'kender termesztésére használt terület' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Kendereskert** formában is szerepel. — ETH. 11: 86, FKnt., PESTY 1864/40: 330b, 1864/57: 99a, SzamSz.

Kendereskert lásd **Kenderes**

Kényszer lásd **Kényszer utca**

Kényszer utca 2025: *Kéjnyszer ~ Kéjnyszer ucca ~ Tulipánt ucca ~ Tulipán ucca* | *Mindenkinek tiz árit méjrtek ... tizáris telkeket.* 2001: *Kényszer*. — A Fő utcáról nyíló, északkeleti irányba futó utca. Az itt lakók földosztás révén jutottak a telkekhez, valószínűleg ezzel áll összefüggésben a **Kényszer** és a **Kényszer utca** elnevezés. A **Tulipán utca** nevet ritkán használják. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B5.

Kertalja 18. sz. eleje: Az *Kert allyába ...* az Csere között, Az *Kert alatt* *Iszken*. — Egykori szántófield a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a kertek közelében feküdt. — ETH. 11: 85.

Két Fialos közt lásd **Közbülső-Fialos**

Király Mihály kertje 18. sz. eleje: *Kiraly Mihály kertye* alatt. — Egykori szántófield a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. — ETH. 11: 85.

Kis-erdő 2025: *Kis-erdőü*. — Kisebb földterület a Csordaút mentén, a belterület közelében. — ÉGy. — T22-C2.

Kis-Horgas 2025: *Kis-Horgos*. — A Horgas északi részén fekvő kisebb utca. — ÉGy. — T34-B3.

Kis iskola 2025: *Iskola ~ Kis iskola ~ Mátyás-porta ~ Mátyás-épület ~ Réigi iskola*, 2001: *Iskola*. — Egykori épület a Fő utcán a Nagy bolt mellett. Néhány éve bontották le. Korábban iskola működött benne. A név előtagja a Nagy iskolához való viszonyítást fejezi ki. **Iskolá**-nak is mondják. A **Régi iskola** névváltozat az Új iskola nevével áll korrelációban. Az épület egy időben *Mátyás Bandi* nevű földbirtokos tulajdona volt, erre utal a **Mátyás-porta** és a **Mátyás-épület** elnevezés. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Kis-lapos 1817: *Kiss Laposs*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Nagy-laposhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévből. — ETH. 11: 86, FKnt.

Kis-Nyáras 1804: *Kiss Nyáras*. — Egykori földterület a Kötél-háti-fordulóban. Talán azonos a Nyárással, vagy esetleg annak egyik része

lehet. Nevének előtagja a Nagy-Nyáras névvel áll korrelációban. — ETH. 11: 86.

Kispeleske felé forduló lásd **Nagy-Nyáras**

Kispeleskei-rét 1691: *kis Peleskei Rét*. — Egykori rét a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, de bizonyára a szomszédos Kispeleske határához közel feküdt. — ETH. 11: 85.

Kispeleskei út lásd **Csordaút**

Kis út lásd **Átjáró**

Kocsonda 2025: *Kocsonda ~ Kocsmunda | Ojam viz, asz fojd bele a Nagy-árogb, a Nagy-árogbú meg Magyarországra. Na, az a Kocsmunda*. 1935–1936: *Kocsmunda*, 1864: *Kocsonda | Lapos, kaszálló, mely az atyai határra könyöklis valaha erdő volt*. — Lapos, kákás hely az Atyai úttól északra. Korábban kender is áztattak a területen. A név összefügg az Atya határába eső Kosmontával, mely egy elpusztult *Kosmonta* nevű település emlékét őrzi. — ÉGy., NÉMETH 2008: 155, PESTY 1864/40: 99a, SzamSz. — T34-A4.

Kókmán-tag 2025: *Kókmán-tag*, 2001: *Kátmán-tag*. — Szántófield a Horgas keleti irányba futó kertjeinek végében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. *Kátmán-tag* formában is említik, a családnevet ugyanis ilyen hangalaki változatban is használták (vö. még *Szatmár ~ Szakmár*). A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 97, ÚCsnT. *Kokmann*. — T34-B4.

Kolónia 2025: *Kolonija ~ Telep | Hát a Kolonijába telepettek vagy néics család, román. ... ezek már ugy beszélnek, mint mik magyarul, magyarok lettek*. 2001: *Kolonija, Telep*. — A Fő utca északi része, ahová korábban román családok települtek. A név a rom. *colonie* 'egyidejűleg betelepítettek által lakott falurész' jelentésű földrajzi köznévv átvételéből alakult. Ritkábban **Telep**-nek is nevezik. Vö. Kolónia út. — ÉGy., SzMHn. 2: 95–96. — T34-A3.

Kolónia út 2025: *Kolonija ut*. — A Fő utca északi része, mely a Kolónián keresztül az országhatárhoz vezet. — ÉGy. — T34-A3.

Kosár 1935–1936: *Kosár*. — Egykori terület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, bizonyára a Kosár alja közelében feküdt. A név a *kosár* 'nem művelt szántófieldön gallyakból készített kerítés a juhok számára, hogy ott éjsza-

kázva a területet trágyázzák' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — FKNT., SzamSz.

Kosár alja 2025: *Kosár ajja*, 1935–1936: *Kosár alatt*. — Szántófield a határ keleti részén a Kis-erdő mellett. Neve a *Kosár* nevű földterülethez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SzamSz. — T22-C2.

Kosztya-tag 2025: *Kosztya-tag*. — Szántófield a település határának déli részén a Lázári út mentén. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T22-C3C4.

Kosztya-tag

Fotó: Hankusz Éva

Kovács-Erge 1864: *Kovács erge*. — Kiszáradt ér a Gábornya területén. Egykor az Erge melléke lehetett. A név előtagja talán a sándorhomoki Kovács földbirtokos családra utalhat, mely a területet birtokolhatta. — PESTY 1864/40: 98b.

Körtefai-láb 2025: *Körtefaji-láb | Vout egy naty körtefa [a területen]*. — Szántófield a határ északi részén a Kolónia úttól nyugatra, az országhatár mellett. Nevét az egykor ott álló vadkörtefáról kapta, melyet a kollektivizálás idején vágtak ki. A név utótagja a *láb* 'dülő vagy annak egy része' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T22-A2.

Körtvélyes 1817: *Körtvélyes*, 1804: *Körtvélyes v[agy] Körtvéjes*. — Egykori szántófield a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ETH. 11: 86, FKNT.

Kötél-hát 2025: *Kötél-hát, Kötél-hátrú ~ Kötél-hát | Kötél-hát, asz mongyuk, mikor jön a felleg errünnen, ēfele, hoty Kötél-hátrú jön a felleg! Éjs abbú esőü lesz*. 1935–1936: *Kötélhát*, 1895: *Kötélhát forduló*, 1864: *Kötél hát, Kötélhát, Kötélhát forduló | Sárga homokos, középszerű minőségü föld, mely a Lázári határra fekszik,*

de elnevezése oka ismeretlen. 1817: *Kötélháti Forduló*, 1804: *Kötélhát beli fordulóba*. — Szántóföld a belterület közelében, attól délnyugatra. A névadás indítékát nem ismerjük. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' vagy 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévi. A *Kötél-hát(i)-forduló*, *Kötél-hátbeli-forduló* névváltozatok utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy. (Kispeleske), ETH. 11: 86, FKNT., PESTY 1864/40: 99b, 314a, 330b, SzamSz., T0.53.137.1. — T22-B3.

Kötél-hátbeli-forduló lásd **Kötél-hát**

Kötél-hát-forduló lásd **Kötél-hát**

Kötél-háti-forduló lásd **Kötél-hát**

Közbülső-Fiatalos 1831: *Közbülső Fialaloston*, 1817: *A' Két Fialalos közt*. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Feltehetően az Alsó- és a Felső-Fiatalos között feküdt, erre utal a *Két Fialalos közt* névváltozat (amennyiben ugyanezt a helyet jelöli). Vö. Fialalos. — ETH. 11: 86.

Kultúrház 2025: *Kultúrház ~ Kulturothon*, 2001: *Kültúrotthon*. — Épület a Fő utca és az Atyai út sarkán. Korábban óvoda volt, ma kultúrházként működik. *Kultúrotthon* néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Kultúrotthon lásd **Kultúrház**

Kutas-Erge 1864: *Kutas erge | Legelő szinte termékeny fekete föld s Kis Peleske határára fekszik, de elnevezése oka ismeretlen*. — Egykori legelő a határ keleti részén. Talán azonos a mai Legelővel. Bizonyára kút állt a legelő területén, erre utal a név előtagja. Az utótag az *Erge* víznév, mely idővel a közelében fekvő földterületet is jelölte. — PESTY 1864/40: 98b.

Külső-csűrőskert 18. sz. eleje: Az *Külső Csűrős kert* mellett Szathmár felől. — Egykori szántóföld a Zajtai-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név a terület elhelyezkedésére utaló *külső* melléknév és a *csűrőskert* 'szerűskert' jelentésű földrajzi köznévi összetételéből alakult. — ETH. 11: 85, FKNT.

Lakatos-tag 2025: *Lakatos-tag*. — Szántóföld a határ keleti részén a Ferenczy-tag és a Sopronyi-tag között. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő

határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKNT. — T22-C3D3.

Lázári út 2025: *Lázári ut*, 2001: *Lázári út*. — A szomszédos Lázáriba vezető út. — ÉGy., SzMHn. 2: 97. — T22-C3.

Legelő 2025: *Legelőü ~ Csordalegelőü*, 1895: *Legelő dűlő*. — Nagy kiterjedésű legelő a határ keleti részén. Korábban itt legelt a falu csordája, ezért *Csordalegelő*-ként is említik. *Legelő-dűlő* formában is szerepel. Vö. Legelő híd. — ÉGy., T0.53.137.1. — T22-C2.

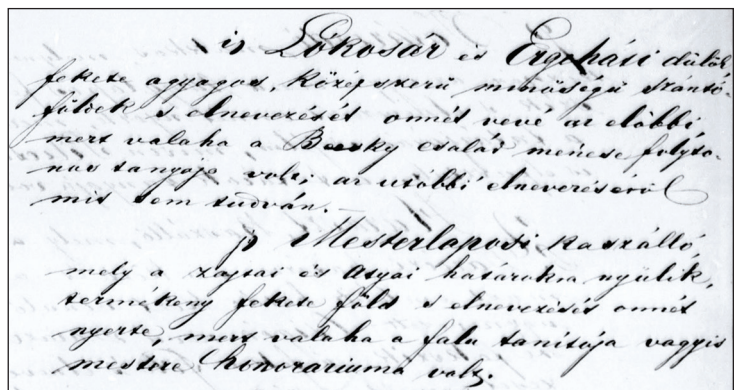
Legelő-dűlő lásd **Legelő**

Legelő híd lásd **Erge-híd**

Liszko 1864: *Liszko | Liszko dűlő, fekete agyagos föld, a határon belől, de elnevezése értelme s eredetéről mit sem tudni*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név talán szláv eredetű, s eredeti szláv nyelvi jelentése 'Mogyorós' volt. Mogyoróbokrok jelenlétéről a 19. században más helynév is árulkodik a településen; vö. Mogyoróbokor. — FNESz., PESTY 1864/40: 99a, 314a.

Lókert 1804: *Loo kert*. — Egykori irtás és kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára lovak legeltetésére vagy takarmányozására használt terület volt. — ETH. 11: 86.

Lókosár 1864: *Lókosár | Lókosár és Ergeháti dűlők, fekete agyagos, középszerű minőségű szántóföldek s elnevezését onnét vevé az előbbi, mert valaha a Becsky család ménese folytonos tanyája volt*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név a 'lovak karámja' jelentésű *lókosár* földrajzi köznévből alakult, és a forrás szerint arra utal,

A Lókosár és a Mester-laposi-kaszáló leírása Pesty Frigyes helynévtárában (PESTY 1864/40: 99a)

hogy a Becsky család ménesét tartották itt. — FKnt., PESTY 1864/40: 99a.

Lúznok út 1691: Az *Lusnak* v[agy] *Luznok ut* mellett. — A település határában említett út. Pontos helyét és a névadás indítékát nem ismerjük. A név előtagja talán szláv eredetű helynév lehet. — ETH. 11: 85, FNESz. *Lúzsna, Lúzsok*.

Magtár 2025: *Maktár* | *Méig most is ot van. Méig mijem magos hejem van az ot fent, hocs csak csuda. ... Nem semmijér vout háromemeletes az a Maktár!* — Épület a Fő utcán. Az állami gazdaság magtára volt, ma üresen áll. — ÉGy. — T34-B4.

Manci-rét 2025: *Manci-réit*. — Rét a település délkeleti határában a Hosszú-rét szomszédságában. A név előtagja bizonyára személynév. — ÉGy. — T22-D4.

Mátyás Bandi-féle-birtok lásd **Mátyás-tag**

Mátyás-épület lásd **Kis iskola**

Mátyás-porta lásd **Kis iskola**

Mátyás-tag 2025: *Mátyás-tag* ~ *Mátyás Bandi-féle-birtok*. — Szántófield a határ nyugati részén a Cigánygödör közelében. Nevét *Mátyás Bandi* nevű egykori földbirtokosról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. *Mátyás Bandi-féle-birtok* formában is említik. — ÉGy., FKnt. — T22-B3.

Mester-lapos 2025: *Mester-lapos*, 1864: *Mester lapos, Mesterlaposi kaszálló* | *A zajtai és Atyai határookra nyulik, termékeny fekete föld s elnevezését onnét nyerte, mert valaha a falu tanítója vagyis mestere honorariuma volt.* 1817: *Mester Lapossa*. — A határ északi részén, az országhatár mentén fekvő kaszálló. PESTY FRIGYES adatközlője szerint a tanító (azaz a mester) javadalma volt, erre utal a név előtagja. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. *Mester laposa* formában és *Mester-laposi-kaszáló* néven is szerepel. — ÉGy., ETH. 11: 86, FKnt., PESTY 1864/40: 99a, 314a. — T22-A2.

Mester laposa lásd **Mester-lapos**

Mester-laposi-kaszáló lásd **Mester-lapos**

Messzelátó 1. 2025: *Messzilátó* ~ *Nagy messzilátó*. — A település északi határában a határátkelő közelében álló katonai kilátó. *Nagy mesz-*

szelátó néven is említik. Vö. *Messzelátói-láb*. — ÉGy. — T22-A2.

Messzelátó 2. 2025: *Messzilátó* | *Vazsbúl van, nem verték asz szíjjel*. — A település északkeleti határában, a Dögtér közelében álló katonai kilátó. — ÉGy.

Messzelátó 3. lásd **Messzelátói-láb**

Messzelátói-láb 2025: *Messzilátó* ~ *Messzilátó-láb* ~ *Messzilátó*. — Szántófield a Kolónia út keleti oldalán a Nagy-kanális és az országhatár között. Nevét a korábban itt álló katonai kilátókról kapta. A *láb* utótag a 'dülő vagy annak egy része' jelentésű földrajzi köznévv. *Messzelátó-láb* és *Messzelátó* néven is említik. — ÉGy., FKnt. — T22-A2B2.

Messzelátó-láb lásd **Messzelátói-láb**

Miska-domb 1935–1936: *Miskadomb*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a terület egykori tulajdonosára utalhat. — SzamSz.

Mogyoróbokor 1864: *Mogyoróbokor* | *Jó fekete agyagos szántó föld, a határon bellől, s elnevezését onnét vette, mert valaha mogyorós volt.* 1817: *Mogyoró Bokor*; 1804: *Mogyoro Bokor*. — Egykori szántófield a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A 19. század eleji forrás szerint irtás és kaszáló volt. A név a terület növényzetére utal. Vö. Liszkó. — ETH. 11: 86, PESTY 1864/40: 99a.

Mózes-tanya 1944: *Mózes tanya*, 1907: *Mózes tanya*, 1902: *Mózes tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a ma Szatmárnémeti határába eső Mózes-tag területén állhatott. Nevét tulajdonosáról kapta. — Hnt.

Nadrág 2025: *Nadrág*. — Szántófield a Kényszer utca kertjeinek végében. A helybeliek elmondása szerint nevét alakjáról kapta. — ÉGy. — T22-C3.

Nagy bolt 2025: *Nagy bót* ~ *Bót* ~ *Réika bóttya*, 2001: *Bölt*. — A falu legrégebbi boltja az Atyai út sarkán. A *Réika boltja* elnevezés a tulajdonosára utal. *Bolt* formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Nagy fa lásd **Nyárfa**

Nagy Gáspár rétje 1691: *Nagy Gáspár rettye*. — Egykori rét a település határában. Helyét

pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 85.

Nagy iskola 2025: *Nagy iskola*. — Nemrégiben felújított épület a Kispeléskei út és a Horgas sarkán. Az általános iskola felső tagozatának ad otthont. A név előtagja a Kis iskolához való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T34-B4.

Nagy-kanális 2025: *Naty-kanális ~ Kanális ~ Betony-árok ~ Beton-árok ~ Nagy-árok*, 2001: *Csatorna*. — A határ északi részén húzódó kanális. Egyes részei betonból készültek, erre utal a **Beton-árok** elnevezés. **Csatorna**, **Kanális** és **Nagy-árok** néven is említik. — ÉGy., SZMHn. 2: 96. — T22-A2.

Nagy-lapos 1864: *Nagylapos | Tatárerdő, makos, melynek közepén az ugynevezett Nagylapos fekszik*. — Az egykori Tatár-erdő közepén húzódó lapos terület volt. A *nagy* előtag a Kis-lapos-hoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., PESTY 1864/40: 99b.

Nagy messzelátó lásd **Messzelátó 1**.

Nagy-Nyáras 1895: *Nagy Nyárási forduló*, 1864: *Nyárási forduló | Mely a szomszédos Lázári határral érintkezik, nagyobbbrészt sarga porhanyó de igen jó szántóföldek; – elnevezését onnét kölcsönözte, hogy valaha nyárfás volt*. 1817: *A Nagy Nyárási Forduló*, 1804: *A Nagy Nyárasonn vagy K[is] Peleske felé forduló*. — Egykori nagy kiterjedésű földterület a belterülettől délkeletre. A név előtagja a Kis-Nyáras-hoz való viszonyítást fejezi ki. **Nagy-Nyárási-forduló** és **Nyárási-forduló** néven is szerepel, valamint **Kispeléske felé forduló**-ként is említik elhelyezkedése alapján. E nevek utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévből származik. Vö. Nyáras, Nyárási első, Nyárási második, Nyárási harmadik. — ETH. 11: 86, FKNT., PESTY 1864/40: 98b, T0.53.137.1. — T22-C3.

Nagy-Nyárási-forduló lásd **Nagy-Nyáras**

Nagypeleske lásd **Nagypeleske**

Nagypölöske lásd **Nagypeleske**

Nagy-rét 1864: *Nagy rét*, 1817: *Nagy Rét*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Réti-föld

vagy annak nagyobbik része lehetett. — ETH. 11: 86, PESTY 1864/40: 330b.

Nagy templom lásd **Görög templom**

Neumann lásd **Neumann-tag**

Neumann-tag 2025: *Nájmán-tag ~ Nájmán*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Kolónia nyugati irányba futó kertjeinek végében. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből származik. **Neumann** formában is említik. — ÉGy., FKNT. — T22-A2.

Nyáras 18. sz. eleje: *Az Nyáros* alatt az Csaszai út félen, 1370: *Nyaras*. — Egykori szántóföld a település határában, a Császlai út környékén. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *nyáras* 'nyárfaerdő, nyárfákkal beültetett, benőtt hely' jelentésű földrajzi köznévből származik. Talán azonos a Kis-Nyáras-sal. Vö. Nagy-Nyáras. — ETH. 11: 86, FKNT., NÉMETH 2008: 223.

Nyárási első 1864: *Nyárási első*. — Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a település déli részén húzódó Nyárási-forduló része volt. A sorszámnevi utótag hivatalos névhasználatból származhat, és a *Nyárási második* és *Nyárási harmadik* nevekkel áll összefüggésben. — PESTY 1864/40: 330b.

Nyárási-forduló lásd **Nagy-Nyáras**

Nyárási harmadik 1864: *Nyárási harmadik*. — Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a település déli részén húzódó Nyárási-forduló része volt. A sorszámnevi utótag hivatalos névhasználatból származhat, és a *Nyárási első* és *Nyárási második* nevekkel áll összefüggésben. — PESTY 1864/40: 330b.

Nyárási második 1864: *Nyárási második*. — Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a település déli részén húzódó Nyárási-forduló része volt. A sorszámnevi utótag hivatalos névhasználatból származhat, és a *Nyárási első* és *Nyárási harmadik* nevekkel áll összefüggésben. — PESTY 1864/40: 330b.

Nyárfa 2025: *Nyárfa ~ Natyfa | Ahogy meggyünk Szakmárra fele, van az a naty hatalmas fa, még most is megvan. | Natypeleskénél, ot még az, ami jellegzetes vóut, még mindig megvan az a Nyárfa, az a nagy véjn, nem tom, hány száz éves Nyárfa. ..., hogy ötön nem tuggyuk körbeérni. És az a jellegzetessége, tehát bemész Naty-peleskére, asz mondog, hogy igen, ity tuggyuk*

Nyárfa

Fotó: Hankusz Éva

megismerni Natypeleskét, hogy egy ijen naty fával a bejáratáná. | Ot sok ember akasztotta fel magát. — Nagy nyárfa a Lázári út mentén a település bejáratánál. **Nagyfa** néven is említik. — ÉGy. (Lázári). — T22-C3.

Nyári-tábor 2025: *Nyári-tábor.* — Jóságok elkerített nyári szálláshelye volt a határ déli részén. Az állami gazdaság a nyári időszakban a Lázárihoz tartozó Párt-fermáról ide hajtotta ki a jószágokat. Ma elhullott állatok és lejárt szavatosságú termékek megsemmisítésével foglalkozó vállalat működik a területen. Vö. Nyáritábor út. — ÉGy. — T22-D3.

Nyáritábor út 2025: *Nyáritábor ut ~ Sári ut | Itt a Nyáritábor utná it mindig vóut ety katona, egy őürbóudéj.* 2001: *Sári út.* — A Lázári útról nyíló, a Nyári-táborhoz vezető út. A közeli Kissárra is el lehet jutni ezen az úton, ezért **Sári út**-nak is nevezik. — ÉGy., SzMHn. 2: 97. — T22-C3.

Nyegre-tag 2025: *Nyegre-tag.* — Szántófield a település határának déli részén. Nevét a tulajdonos Nyegre családról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévi. Vö. Nyegre-tanya, Nyegre út. — ÉGy., FKnt. — T22-C3.

Nyegre-tanya 2025: *Nyegre-tanya | Vóut ot ház, de bejöttek a faluba, és lebontották ugyi a házat.* — Egykori tanya a Nyegre-tagban. Korábban itt élt a Nyegre család. Az épületet már lebontották. — ÉGy. — T22-C3.

Nyegre út 2025: *Nyegre ut.* — A Lázári útról nyíló, a Nyegre-tagba vezető út. — ÉGy. — T22-C3.

Oláh Mihály kertje 18. sz. eleje: *Oláh Mihály Kertye* alatt. — Egykori szántófield a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, talán a belterület mellett feketett. — ETH. 11: 85.

Óvoda lásd **Új iskola**

Pálya lásd **Futballpálya**

Pap kútja 2025: *Pap kutyta.* — Kút a Görög templom udvarán. Korábban a falubeliek innen hordták a vizet, ezt tartották a legjobb vizű kútnak. — ÉGy. — T34-B4.

Pap rétye 1691: *pap rettye, Pap retye* mellet az erdő felől. — Egykori rét a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára egyházi tulajdonban lévő földterület volt. — ETH. 11: 85.

Pap-tag 2025: *Pap-tag ~ Templom-főüd.* — Szántófield a Lázári út mentén az Egyes óltól északra. A görögkatolikus egyház tulajdona. **Templom-föld** néven is említik. — ÉGy. — T22-C3.

Párizs-kert 2025: *Páris-kert ~ Páris-tag.* — Belterületi rész a Zolcsák utca közelében. A név előtagja a terület egykori tulajdonosára utal. **Párizs-tag** formában is említik. E név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKnt., ÚCsnT. — T34-B4.

Párizs-tag lásd **Párizs-kert**

Peleske lásd **Nagypeleske**

Piha-tanya 1888: *Piha tanya.* — Egykori tanya a településen. Pontos helyét és a névadás indítékát nem ismerjük, a név előtagja esetleg családnév lehet. — Hnt., ÚCsnT.

Pikét 2025: *Piket ~ Katonaság, 2001: Kaszárnya.* — A határőrség épülete volt a Fő utca északi részén. A név a románból a magyarba átkerült *pichet* 'örház' jelentésű szóból alakult. **Katonaság** és **Kaszárnya** néven is említik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 2: 95. — T34-A4.

Piliske lásd **Nagypeleske**

Rác-birtok lásd **Rác-tag**

Rác-major lásd **Rác-tanya**

Rác-tag 2025: *Rác-tag ~ Rádz-birtok, 2001: Rác-tag.* — Szántófield a falu határának keleti

részén, a Legelő és az egykori Rác-z-tanya közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. **Rác-z-birtok** formában is említik. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 98. — T22-C2.

Rác-z-tanya 2025: *Rác-tanya* | *Vóut épület, de széjtverték a komonista világba. Nagyrendű ház vóut. Oda vóut egy nagy gesztenyefa alá temetve [a tulajdonos]. Hátha nem verték vóun szíjjel, még most is ojan egy uradalom ház vóut, hocs csudaság.* 1907: *Rác-z tanya*, 1902: *Rác-z tanya*, 1888: *Rác-z major*, 1884: *Rác-z-mjr. [major]*. — Egykori tanya a Csordaút mentén a mai Rác-z-tag közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Rác-z-major** formában is említik. — ÉGy., HKFT., Hnt. — T22-C2.

Református imaház 2025: *Református imaház*, 2001: *Reförmátus-templom*. — Református imaház a Fő utcán. Korábban **Református templom**-nak hívták. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Református templom lásd **Református imaház**

Régi állomás lásd **Állomás**

Régi iskola lásd **Kis iskola**

Régi téglaszín 1804: a' *régi Tegla Szin*[től az Által vágásig]. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név utótagja a *téglaszín* 'terület, ahonnan a téglát égetéshez az agyagot nyerték, és ahol a téglát égették' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 86, FKnt.

Réka boltja lásd **Nagy bolt**

Rét lásd **Hosszú-rét**, **Réti-föld**

Réti-föld 2025: *Réti-föüd ~ Réit* | *Nem is tuttak mindig ojasmit vetni, mer csak a forgóu termet meg benne, meg mit tudom éjn, zab.* 1895: *Réti földek*. — Szántóföld a település keleti határában a Legelő közelében. **Rét** és **Réti-földek** formában is említik. Vö. Nagy-rét. — ÉGy., T0.53.137.1. — T22-C2.

Réti-földek lásd **Réti-föld**

Római imaház 2025: *Róumaji imaház ~ Róumaji katóulikus templom*, 2001: *Rómaji-katolikus-templom*. — Római katolikus imaház a Fő utcán a Görög templom szomszédságában. **Római katolikus templom** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T34-B4.

Római katolikus templom lásd **Római imaház**

Róth híd 2025: *Róut hid ~ Róutnéj higgya*. — Az Ergén átívelő híd a Róth-tag mellett. **Róthné hídja** formában is említik. — ÉGy. — T22-B2.

Róthné hídja lásd **Róth híd**

Róth-tag 2025: *Róut-tag* | *Az zsidóu vóut, annak nagyon sok főüggve vóut, szinte a Határig mind az övé vóut*. — Szántóföld a határ északkeleti részén, az Ergétől keletre a két Messzelátó közötti területen. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Róth híd, Róth-tanya. — ÉGy., FKnt. — T22-B2.

Róth-tanya 1944: *Rothtanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Róth-tag területén állhatott. — Hnt.

Sár-hát 18. sz. eleje: *Sárháton*. — Egykori szántóföld a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Sár-patak partján feküdt. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 85, FKnt.

Sári út lásd **Nyáritábor út**

Sár-patak 1884: *Sár patak*. — Az Ergének a határ északi részén húzódó szakasza. A név előtagja a folyóvíz sáros jellegére utal. — HKFT. — T22-B2.

Sikátor lásd **Csordaút**

Sipos-tag 2025: *Sipos-tag* | *Azér monták Sipos-tagnak, mer ók laktak ott egyedül. Egy ojan kis lakázsba*. — Szántóföld a határ északkeleti részén az Erge partján a Róth híd közelében. A Róth-tag része. Nevét a korábban itt lakó Sipos családról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKnt. — T22-B2.

Sopronyi-tag 1. 2025: *Sopronyi-tag*. — Szántóföld a Kényszer utca délkeleti irányba futó kertjeinek végében a Pap-tag mellett. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKnt. — T22-C3.

Sopronyi-tag 2. 2025: *Sopronyi-tag*. — Szántóföld a határ keleti részén a Lakatos-tag szom-

Sopronyi-tag

Fotó: Hankusz Éva

szédságában. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T22-D3.

Sopronyi-tag 3. 2025: *Sopronyi-tag* | *Sopronyi Miklóus bácsinak a zapjának ot vóút a sok főüggye, a Határ fele.* — Szántó föld a határ északi részén az országhatár mentén. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T22-A2.

Sorompó lásd **Vám**

Sűrű-erdő 1863–1864: *Sűrű erdő.* — A határ északi részén húzódó egykori erdő. — MKFT. — T22-B1.

Szántó föld 1864: *Szántó föld* | *Az atyai határra nyulik, jó minőségű fekete-sárga föld, s elnevezése onnét van, hogy folyton szántó földnek használtatott.* — Egykori dűlő a határ nyugati részén. Pontos helyét nem ismerjük. Szántó földként használták. — PESTY 1864/40: 99a.

Tagos-birtok 1910: *Tagos birtok*, 1895: *Tagos birtok.* — A település északi határában fekvő egykori földterület. A név előtagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv -s képzős formája. — FKNT., T0.53.137.1, T22.B.IX.a.1008. — T22-B2C1.

Tar István rétje 1691: *Tar István rettye.* — Egykori rét a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 85.

Tatár-erdei-tanya 1913: *Tatárerdeitanya.* — Egykori tanya a település határában. Bizonyára az egykori Tatár-erdő területén állhatott. — Hnt.

Tatár erdeje lásd **Tatár-erdő**

Tatár-erdő 1864: *Tatárerdő, Tatár erdő, Tatár erdeje* | *Makkos, melynek közepén az ugynevezett Nagylapos fekszik s elnevezését onnét nyerte, mert a tatárjárás idejében, midőn Pilicsk is elpusztult, a tatárok tanyája volt.* 1831: *Tatár Erdő*, 1820: *Tatár Erdő*, 1817: *Tatár erdeje.*

— Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán azonos helyet jelöl a Lázári határában említett Tatár erdejével. **Tatár erdeje** formában is említik. A név bizonyára a 18. század eleji tatárjárás emlékét őrzi. Vö. *Tatár-erdei-tanya*. Lásd *Tatár erdeje* (Lázári). — ETH. 11: 86, PESTY 1864/40: 99b, 314a, 330b.

Telep lásd **Kolónia**

Temető 2025: *Temetőü*, 2001: *Temetőü.* — A Fő utca déli részén található temetkezési hely. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T34-B5.

Templom lásd **Görög templom**

Templom-föld lásd **Pap-tag**

Tóth Mihály rétje 1691: *Tot Mihál rette.* — Egykori rét a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ETH. 11: 85.

Tóth Tamás szigete 1691: Az kis Peleskei Rét [kezdődik az] *Tót Thamas Szigettye* szélén. — Hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Nevét tulajdonosáról kaphatta. Az utótag a *sziget* 'minden oldalról vízzel körülvett kisebb-nagyobb szárazföld' jelentésű földrajzi köznévv. — ETH. 11: 85, FKNT.

Tört kereszt 2025: *Tört kereszt* | *Asz mongyák, hogy felált rá ety katona ..., leesett, letört a kereszt. Derégba tört a kereszt.* — Egykori kereszt az Atyai út mentén. Megsérült, erre utal a név előtagja. — ÉGy. — T34-B5.

Tulipán utca lásd **Kényszer utca**

Új iskola 2025: *Uj iskola ~ Iskola ~ Óvoda*, 2001: *Óvoda.* — Újabban épült iskola a Kispeskei úton. Az óvodások és az alsó tagozatosok járnak ide. A név előtagja a Régi iskolához való viszonyítást fejezi ki. **Óvoda** és **Iskola** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 95. — T34-B4.

Vágás 1804: a' *Vágásnál.* — Egykori szántó föld és irtás a Zajtai-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név a *vágás* 'kivágott erdő rész, irtás'

jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ETH. 11: 86, FKnt.

Vám 2025: *Vám ~ Sorompóy*, 2001: *Sorompó*. — Sorompóval ellátott határátkelőhely a település északi részén. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T22-A2.

Vasút 2025: *Vasut*, 2001: *Vasút*. — A Szatmárnémetit Fehérgyarmattal összekötő egykori vasútvonal helye, mely a település határát észak–déli irányban szelte át. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T34-A4.

Veres Mihály rétje 1691: *Veres Mihaly rettye*. — Egykori rét a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kapta. — ETH. 11: 85.

Villanytelep lásd **Cigánytelep**

Zajta felé való forduló lásd **Zajtai-forduló**

Zajta felől való forduló lásd **Zajtai-forduló**

Zajtai első 1864: *Zajtai első*. — Egykori földterület a település határában. Bizonyára a település északnyugati részén húzódó Zajtai-forduló része volt. A sorszámnevi utótag hivatalos névhasználatra utal, és a *Zajtai másod* és *Zajtai harmadik* nevekkel áll összefüggésben. — PESTY 1864/40: 330b.

Zajtai-forduló 1895: *Zajtai forduló*, 1817: *Zajta felé való Forduló*, 1804: *A' Zajtai forduloba*, 18. sz. eleje: *Zajta felől valo [forduló]*. — A település északnyugati határában, a szomszédos Zajta közelében húzódó földterület. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévből. *Zajta felé való forduló* és *Zajta felől való forduló* formában is említik. Vö. *Zajtai első*, *Zajtai harmadik*, *Zajtai másod*. — ETH. 11: 86, FKnt., T0.53.137.1. — T22-A2.

Zajtai harmadik 1864: *Zajtai harmadik*. — Egykori földterület a település határában. Bizonyára a település északnyugati részén húzódó Zajtai-forduló része volt. A sorszámnevi utótag hivatalos névhasználatra utal, és a *Zajtai első* és *Zajtai másod* nevekkel áll összefüggésben. — PESTY 1864/40: 330b.

Zajtai másod 1864: *Zajtai másod*. — Egykori földterület a település határában. Bizonyára a település északnyugati részén húzódó Zajtai-forduló része volt. A sorszámnevi utótag hivatalos névhasználatra utal, és a *Zajtai első* és *Zajtai harmadik* nevekkel áll összefüggésben. — PESTY 1864/40: 330b.

Zenge 2001: *Zenge*. — A település határának északi részén, az országhatár mentén húzódó kisebb árok. Talán téves forma, és azonos a Zergével. — SzMHn. 2: 96. — T22-B2.

Zerge lásd **Erge**

Zerge-hát lásd **Erge-hát**

Zerge-híd lásd **Erge-híd**

Zolcsák utca 2025: *Zolcsák ucca ~ Görbe sor*. — A Fő utcát a Horgással összekötő kisebb utca a belterület északi részén. Korábban csak a Zolcsák család lakott az utcában, erre utal a név. Ma is csak néhány ház áll itt. Alakjáról *Görbe sor*-nak is hívják. — ÉGy. — T34-B4.

Zsidó temető 2025: *Zsidóu temetőü | Egy darabig méik kezelték is, de mos má nagyon el van hanyagolva*. 2001: *Zsidótemető*. — Akácos, bokros terület a Sikátorban az Új iskola mellett. Korábban zsidók temetkezési helye volt. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T34-B4.

Zsidó templom 2025: *Zsidóu templom | Rengeteg zsidóuk voutak it Peleskén. Nagyon sok főüd vout az övék, de réigen, réigen, réigen*. 2001: *Zsidótemplom*. — Egykori épület a Pikét mellett. Ma már nincs meg, lebontották. — ÉGy., SzMHn. 2: 96. — T34-A3.

SÁNDORHOMOK
Fotó: Szmotku György

Sándorhomok helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkság szamosközi részének központjában található. A későbbi falu területe 1216-ban Rafael ispán földjeként szerepelt Mikola határjárásában, majd 1261-ben Rafael fia Gábor mester és testvérének, Tamásnak a fia, Rafael megegyeztek, hogy a 13. század közepén a már Homok néven létező település az utóbbi birtoka lesz. 1317-ben Rafael fia, Pál fia, Tamás lakóhelyeként jegyezték, később 1350-ben I. Lajos király átíratta az 1261. évi oklevelet Lázári Tamás fia, János és annak fiai, Tamás, László és Mihály részére. A birtokviszályok a 14. század második felében is fennálltak. 1379-ben Szepesi Jakab országbíró elutasította Vasvári Tamás fia, Fekech Miklós keresetét Homok részbirtoka iránt. Vasvári Fekech Miklós 1406-os halála után lányának a férje, Szentersébeti Boldizsár igényt tartott Miklós Szatmár megyei birtokaira, többek között Homokra is. A 15. században a birtokos családok között megjelentek a Csarnavodai, Károlyi, Drágfi és Matucsinai családok is. Csarnavodai Egyed 1493-ban elzálogosította a birtokrészét Matucsinai Miklósnak. 1526-ban a Derencsényi, Tárkányi, Tegzes és Ormós családok kaptak részbirtokokat a településen. Ezt követően a Derencsényiek hűtlenségbe estek, részüket 1545-ben Anarcsy Péter kapta meg. 1640-ben Torday János és Göd Judit (Anarcsy György felesége) szereztek birtokrészt. 1651-ben Csalay László, Kállay Katalin és a Perényi család egyes tagjai, 1652-ben Lónyay Zsigmond,

majd 1687-ben Károlyi László is jószágrészt kapott a településen.

Homok 18. század eleji története részben eltért a szomszédos településektől, ugyanis 1717-ben a községet körülvevő mocsarak megmentették a tatárdúlástól. Az 1774-es urbáriumban Boros Sándor, Egyri László, a Királyi Kamara és báró Thoroczky László szerepelnek a falu birtokosaiként. Ezt követően a birtokok tovább aprózódtak. A 18. század végén a birtokosok között a Járdánházi, a Berenczei Kováts, a Magyarádi Boros, a Daróczy, a Kanizsai, a Nagy, az Udvarhelyi, a Szijártó és a Gödényházi Gödény családok szerepeltek. Ezek a családok egészen a 19. század közepéig birtokosok is maradtak. A községben két, ma is látható úrilak épült: az egyiket Kováts Eduard 1860 körül, a másikat pedig Kováts Jenő 1899-ben építette.

A falu 20. század eleji legnagyobb birtokosai a lótenyészetéről elhíresült Berenczei Kováts Sándor és Jenő, valamint Gödény Sándor voltak. A település a gyógyító hatású fürdőjéről is nevezetes volt.

Református temploma, amely a 15. századból származott, 1800-ban a község egy részével együtt tűzvész áldozata lett. Később helyreállították.

Homok, majd 1913-tól Sándorhomok Szatmár vármegyéhez tartozott, előbb a Szamosközi, 1873-tól a Fehérgyarmati, 1880-tól pedig a Szatmárnémeti járás része volt. 1910-ben a településen 79 ház állt, és területe 1677 kh-at tett ki. Romániában 1920 után Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezi.

Lázári község beosztott falvai közé tartozik Szárazberekkel, Kissárral, Kispeléskével és Nagypeléskével együtt.

A népesedési viszonyokat tekintve 1880 és 1992 között fokozatos növekedés (1880: 550 fő, 1910: 610 fő, 1930: 676 fő, 1966: 749 fő, 1992: 892 fő), 1992-től pedig enyhe visszaesés (2002: 834 fő, 2011: 831 fő) volt megfigyelhető. A település nemzetiségi összetételében a magyarság mindvégig meghatározó szerepet játszott, aránya többnyire 90% körül alakult (1880-ban 92%, 1941-ben 100%, 2012-ben 88%). A magyarság mellett a románság kb. 4–8%-os és a cigányság 4–5%-os arányban volt jelen. Felekezeti tekintetben a református hívek relatív többsége (40–50%), a görögkatolikusok 30–40%-os (enyhén csökkenő), a római katolikusok 10–25%-os (enyhén növekvő) és az ortodox egyház híveinek 5% körül stagnáló eloszlása volt kimutatható. A 20. század közepéig kb. 5%-nyi izraelita közösség is élt a településen.

Irodalom

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnevtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

BOROVSKY SAMU szerk., *Szatmár vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1908.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik 1–4.* Pest, 1851.

MAKSAY FERENC, *A középkori Szatmár megye.* Település- és népiségtörténeti értekezések 4. Budapest, 1940.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

RUBINEK GYULA szerk., *Magyarországi gazdacímtár.* Budapest, 1912.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban és 2025-ben. Adatközlők voltak: Bányász Gellért (50 éves), Bányász Margit (80), Lita Magda (56), Moldován Mária (69), Mondics Berta (70), Nagy Rozália (74).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László 1973-ban, Gergely Ildikó Klára, Lengyel Ibolya, Tar Viola 1970-ben. Adatközlők voltak: Éger József (75 éves), Ilonczay László (50), Károlyi János (60), Kis Sándor (42), Papp Károly (45), Szakál Károly (67), Tar Endre (73), Tar Ferenc (45).

Helynévtár

Sándorhomok 2025: *Homok, Homokon, homoki ~ Humok ~ Sándorhomok | Lektöbb, mindenki Homok, Homok, ha másképp valakinek [nem helybelinek] mongyák, akkor Sándorhomoknak.* 1992: *Sándorhomok*, 1944: *Sándorhomok*, 1942: *Sándorhomok*, 1941: *Sándorhomok*, 1935–1936: *Homok | Homok, Ott a jányok mind lomok [a lányok lompos öltözetűek].* [Falucsúfoló], 1931: *Sándorhomok*, 1926: *Sándorhomok*, 1921: *Sándorhomok*, 1918: *Homok*, 1915: *Homok*, 1913: *Sándorhomok*, 1911: *Sándorhomok*, 1910: *Sándorhomok*, 1907: *Homok*, 1900: *Homok*, 1895: *Homok*, 1889: *Homok*, 1884: *Homok*, 1882: *Homok*, 1873: *Homok*, 1864: *Homok | Szathmár Megye Szamosközi járás Homok egy kis Magyar falu Szatmár Várossához egy mértfldre. | A' község és egész határa sik agyaggal vegyes homokos földből áll – A' honnan vette eredetileg nevét.* 1864: *Homok, Homokos | Homok helység régen Homokos.* 1863–1864: *Homok*, 1858: *Homok*, 1854: *Homok*, 1851: *Homok*, 1840: *Homok*, 1839: *Homok*, 1828: *Homok*, 1808: *Homok*, 1806: *Homok*, 1802: *Homok*, 1799: *Homok*, 1786: *Homok*, 1784: *Homok*, 1779: *Homok*, 1773: *Homok*, 1637: *Homok*, 1630: *Homok*, 1609: *Homok*, 1599: *Homok*, 1582: *Homok*, 1578: *Homok*, 1567: *Homok*, 1549: *Homok*, 1523: *Homoky*, 1512: *Homoky*, 1488: *Homok*, 1486: *Homok*, 1466: *Homok*, 1459: *Homoch*, 1430: *Homoky*, 1407: *Homok*, 1406: *Homok*, 1379: *Homuk*, 1317: *Humuk*, 1261/1350: *Humuk*. — A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Román

Sándorhomok a második katonai felmérés térképén

neve *Nisipeni*. Nyugaton Kispesleske, délen Kissár, keleten Mikola, északon pedig Szárazberek határolja. Közigazgatásilag Lázári község része. Az elsődleges *Homok* helynév a talaj jellegére utaló magyar *homok* főnévből keletkezett. A történeti forrásokban a 15–16. században *Homoki* névalakot is találunk, amely a településnév *-i* helynévképzővel való bővülésével jöhetett létre, de az is elképzelhető, hogy a településnévből alkotott személynévi használat áll az adat mögött. PESTY FRIGYES adatközlője szerint régebben *Homokos* formában is előfordult, ezt azonban történeti adatok nem igazolják. A 20. század elejétől a hivatalos névformája *Sándorhomok*, amelynek megkülönböztető előtagja a település akkori legnagyobb birtokosaira utal. A községi képviselő-testület javaslatát – „Sándorhomok, mert a községben a földesurak keresztneve Sándor (Kováts Sándor, Gödény Sándor, Kanizsai Sándor)” – az Országos Községi Törzskönyvbizottság 1907-ben fogadta el. Vö. Homoki-erdő. — ComSzath. 115, CzF., Cs. 1: 47, 476, ÉGy., EH., EHSz., EKFT., E 158/55: 10, 56, 378, 765, 1155, 1333, 1456, E 158/56: 569, FÉNYES 1840/4: 308, FÉNYES 1851, FNESz., GÖNCZY, HKFT., Hnt., Károlyi 2: 524, 531, 532, KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 237, LexLoc. 233, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MEZŐ 1999: 147, MKFT., NÉMETH 2008: 115, Notitiae 366, PESTY 1864/39: 252a, 252b, 324b, 1864/40: 315a, 340b, SzamSz., T0.53.170.1, T1.S.80.XVIII.54, T1.S.82.54, T1.S.101.28/4, T1.S.101.683/6, T16.T.116, T16.T.365, T16.T.420, T16.T.541, T22.B.XV.c.500, T22.B.IX.a.1008, VÁLYI 2: 183, Z. 1: 11.

Akácós-erdő 2025: *Akácós-erdőü.* — A település határának déli részén a Külső és a Belső-

Törzsököst elválasztó kisebb akácerdő. — ÉGy. — T23-H3.

Állami gazdaság lásd **Gosztát**

Általános iskola lásd **Iskola 1.**

Által-berek 1935–1936: *Átálberek.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *berek* ’vizenyős (bokros) rét vagy legelő’ jelentésű földrajzi köznévből, az előtag névadásbeli motivációja nem világos. — FKNT., SzamSz.

Apostol 2025: *Apostol ~ Apostol-birtok | Itt, itt a Simon Ferike udvarán ami van, az régi épület ... Az Apostol jányokná ... nyári konyha van nekijek benne mek kamora. | Hát ezek is ojan, birtokos vóutak.* — Egykori épület a Fő utcán. Az Apostol család tulajdona volt, erre utal az elnevezése. **Apostol-birtok** formában is említik. — ÉGy. — T30-C4.

Apostol-birtok lásd **Apostol**

Aprozár 2025: *Aprozár ~ Bóút ~ Péikség | Hosszu karfás [faoszlopokkal, könyöklővel ellátott] ház vóút, és ot vóút a Bóút.* — Épület a Fő utcán a Játszótér mellett. A név a rom. *aprozar* ’zöldseségesbolt’ jelentésű szó átvételéből származik. **Bolt**-ként is említik. Korábban pékség is működött benne, erre utal a **Pékség** elnevezése. — ÉGy., RKsz. — T30-C4.

Bár lásd **Kocsma**

Barackos 2025: *Barackos | Hát naty terület vóút. Vóút egy nagy lapos izs benne, ess a laposon tul vold Belsőü, a zut mellet meg vóút a Külsőü.* 1973: *Barackos*, 1895: *Barackos.* — Szántó föld a település déli határában a Csordajáró út és a Kissár határához tartozó Kis-erdő között. A terület kisebbik része átnyúlik a szomszédos Kissár határába. Részei a Külső- és a Belső-Barackos. Korábban bizonyára barackot termesztettek a területén. Vö. **Barackosi-kút**. Lásd **Barackos (Kissár)**. — ÉGy., SzMHn. 2: 161, T0.53.170.1. — T23-G3.

Barackosi-kút 2025: *Barackosi-kút ~ Kút*, 1973: *Barackosi-kút.* — Egykori kút a Barackosban. **Kút** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T23-G3.

Belső-Barackos 2025: *Belső-Barackos*, 1973: *Belső-barackos.* — Szántó föld a település déli határában. A Barackosnak a Csordajáró úttól távolabb eső területe. A név előtagja a Külső-Ba-

rackoshoz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T23-G3.

Belső-major lásd **Belső-tanya**

Belső-tanya 2025: *Belső-tanya*, 1973: *Belső tanya*. — Szántó föld a belterülettől délre. A Szabó-tanya területének a kissári Kis-erdőhöz közelebb eső darabja. A név előtagja a Külső-tanya-hoz való viszonyítást fejezi ki. Korábban **Belső-major** formában említették. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T23-G2.

Belső-Törzsökös 2025: *Belső-Törzsökös*, 1973: *Belső-törzsökös*. — Szántó föld a határ délkeleti részén. A Törzsökösnek a szatmárnémeti Nagy-erdőhöz közelebb eső darabja. A név előtagja a Külső-Törzsököshöz való viszonyítást fejezi ki. A Törzsökös e két részét egy kisebb erdős terület választja el egymástól. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T23-H3.

Berenczei-kastély lásd **Miklós úr kastélya, Sándor úr kastélya**

Berki híd 2025: *Berki híd*, 1973: *Berki-híd*. — A Vármegye árkán átívelő híd a Berki út mentén. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T30-B3.

Berki sor 1973: *Berkisör*. — Nyugati irányba futó földút a Bolt mellett. Feltehetően Szárazberek határába vezetett. — SzMHn. 2: 159. — T30-C4.

Berki út lásd **Libarét 1.**

Biloka 1973: *Biloka*, 1935–1936: *Biloka*. — Egykori dülő a település határában. BURA LÁSZLÓ szántó földként említi, de pontos helyét nem közli. A név talán a *billóka* 'mérleghinta, libikóka' tájszóval áll kapcsolatban. — SzamSz., SzMHn. 2: 161, ÚMTsz.

Bíró-tag 2025: *Bíró-tag*, 1973: *Bíró tag*. — Szántó föld a település határában. Pontos helyét a helybeliek nem ismerik. Egyesek szerint a Kerek-tisza-domb keleti részén feküdt. BURA LÁSZLÓ szerint a falu bírójának földje volt. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 161.

Bokor-rekettye 1973: *Bokor rekettye*, 1935–1936: *Bokorekettye*, 1864: *Bokor rekettyénél*. — Bokros terület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név utótagja a *rekettye* 'bokros, vizenyős rét, legelő' vagy 'rekettye-bokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köz-

név. — FKNT., PESTY 1864/40: 340b, SzamSz., SzMHn. 2: 161.

Bolt 1. 2025: *Bóut*. — Épület a Fő utcán a Gosztát mellett. Egyik részében élelmiszerbolt működik. — ÉGy. — T30-C4.

Bolt 2. lásd **Aprozár**

Borzlyuk-domb 1864: *Borzlyukdomb* | *Ebben borzok tanyáztak*. — Egykori terület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az ott lévő borzlyukakra utal. — PESTY 1864/39: 252a.

Büfé lásd **Kocsma**

Cigánygödör 2025: *Cigánygödör ~ Vájogvető-gödör* | *Valamikor régen ott laktak a cigányok. Ezeknek a cigányoknak a zőüsei*. 1973: *Cigánygödör, Vájogvető-gödör*. — Bokros, gödrös terület a határ nyugati részén, a belterület közelében. Korábban téglát és vályogot vetettek itt a közelben lakó cigányok. *Vályogvető-gödör* formában is használják. — ÉGy., SzMHn. 2: 161, 166. — T30-C4.

Cigánysor 2025: *Cigánysor* | *Vannak a cigányok vaty kétszáz méteren [a Libaréten]*. 1973: *Cigány-sör*. — A Libarét középső, cigányok által lakott szakasza. — ÉGy., SzMHn. 2: 159. — T30-B3.

Cigány-tábla 2025: *Cigány-tábla ~ Kertajja* | *Az a Korom-hát, ez meg itt a Kertajja. A Cigány-tábla má mosmá, igen. Mi is mos Kertajja, de máskülömben Cigány-tábla*. 1973: *Cigány-tábla*. — Szántó föld a határ nyugati részén a Korom-hát mellett. A név előtagja a korábban a közelben lakó cigányokra utal. A Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében helyezkedik el, erre utal a **Kertajja** névváltozat. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T23-F1.

Csikókert 1973: *Csikókert*. — Egykori terület a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a *csikókert* 'csikók legeltetésére használt, természetes vagy mesterséges úton körülzárt legelő' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., SzMHn. 2: 161.

Csinált út lásd **Kecske sor**

Csóka csárda 2025: *Csóyka csárda* | *A Fod-baltéj a Csóyka csárda, be vóut építve a Csóyka csárda a zerdőübe. Csak sok vóut a csóyka és kiköütöszítették. | A fákon sok csóyák vóutak. Éis azéjir, azéjir lett a neve Csóyka csárda. | Romba van am már. Le van rombóva. Valamikó*

működött. | *Az Égredsbe, hogy vőut a sok csóuka, és akkor énevesztéik Csóuka csárdának.* 1971: *Csóka-csárda.* — Romos épület a Berki út bal oldalán. Korábban büfé és söröző működött benne. Nevét a mellette húzódó Égeresben tanyázó csókákról kapta. — ÉGy., SzMHn. 2: 223. — T30-B3.

Csókás-árok 1973: *Csókás-árok.* — Egykori árok, mely a kül- és belterületen is húzódott. Pontos helyét a forrás nem közli. Esetleg kapcsolatban állhat a Csókás-oldallal, a nevét is arról kaphatta. — SzMHn. 2: 159, 162.

Csókás-oldal 2025: *Csókás-óudal*, 1973: *Csókás-óudál*, *Csókásóudál*, 1935–1936: *Csókásóudál*, 1895: *Csókás oldal*, 1864: *Csókás oldal.* — Szántófield a határ északnyugati részén az egykori Csóka csárda mellett. A kataszteri térképvázlat szerint a belterületől nyugatra, a mai Cigány-tábla környékén feküdt. Nevét a helybeliek szerint a mellette fekvő Égeresben tanyázó csókákról kapta. Vö. Csókás-árok. — ÉGy., PESTY 1864/40: 315a, SzamSz., SzMHn. 2: 162, T0.53.170.1. — T23-F1.

Csonkás 1941: *Csonkás*, 1931: *Csonkás alja*, 1884: *Csonkás alja.* — A település határának nyugati részén húzódó szántófield. A név a *csonkás* 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' jelentésű földrajzi köznévből származik. *Csonkás alja* formában is szerepel. — FKNT., HKFT., MaKF., T16.T.541. — T23-F1.

Csonkás alja lásd **Csonkás**

Csordajáró út 1. 2025: *Csordajáró ut*, 1973: *Csordajátó út*, *Vásár út*, *Sári út*, *Tiszaújlaki út*, *Gárda háza mellett út*, 1864: *Vásár útra* véggel. — A Fő utcáról nyíló, a Legelőre vezető út. Korábban ezen az úton járt a legelőre a falu csordája. Az út mentén lakó személyről

Csordajáró út

Fotó: Hankusz Éva

korábban **Garda háza melletti út**-nak is nevezték. A **Vásár út** esetében a névadás indítékát nem ismerjük, vélhetően vásártartás helyszínére, talán Szatmárnémetibe ment az út. A szomszédos Kissár település határába vezet, erre utal a **Sári út** elnevezése. A **Tiszaújlaki út** esetében a névadás oka bizonytalan, Tiszaújlak ugyanis a településtől távol, Ukrajnában, a magyar határ mellett fekszik. — ÉGy., PESTY 1864/40: 340b, SzMHn. 2: 161, 162. — T23-G2.

Csordajáró út 2. lásd **Libarét 1.**

Csordajáró út 3. 2025: *Csordajáró ut.* — A Temető utca folytatása a külterületen. Korábban ezen az úton járt a Kigyósrá a falu csordája. — ÉGy. — T23-G1.

Csűrőskert 2025: *Csűrőskert ~ Iskolakert alatt*, 1973: *Csűrös-kert.* — Szántófield a Faluban az Iskolakert végében. A név a *csűrőskert* 'szűrőskert' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Elhelyezkedésére utalva **Iskolakert alatt** formában is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 162. — T23-G1.

Dani-vágás 2025: *Dani-vágás*, 1973: *Dani-vágás*, 1935–1936: *Danivágás*, 1895: *Dani vágás.* — A határ délkeleti részén a Sár mentén húzódó kisebb erdő. A név előtagja bizonyára személynév, *Dani* családnevűek ma is élnek a településen. A *vágás* utótag a 'kivágott erdő-rész, irtás' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKNT., SzamSz., SzMHn. 2: 162, T0.53.170.1. — T23-G3.

Déli-kertekalja 1895: *Déli kertek alja.* — Földterület a belterületől délre a kertek szomszédosságában. A név előtagja az Északi-kertekaljához való viszonyítást fejezi ki. Talán térképi név lehetett. — T0.53.170.1. — T23-G2H2.

Dinnyeföld lásd **Dinnyéskert**

Dinnyeföldek lásd **Dinnyéskert**

Dinnyéskert 2025: *Dinnyéskert*, 1973: *Dinnyéskert*, 1935–1936: *Dinnyeföld*, 1895: *Dinnyeföld*, *Dinye föld*, 1864: *Dinnye földeken.* — Szántófield az északi határszélen a Vármegye árka mentén. Korábban dinnyét termesztettek a területen. **Dinnyeföld** és **Dinnyeföldek** formában is szerepel. — ÉGy., PESTY 1864/40: 340b, SzamSz., SzMHn. 2: 162, T0.53.170.1. — T15-G4.

Disznólegelő 2025: *Disznólegelőü.* — A határ északkeleti részén a Koli-kerttől északra fekvő

szántóföld. Korábban disznólegelőként használták a területet. Egyesek szerint a Kanfölddel azonos. — ÉGy. — T15-G4.

Dombos-rét 1973: *Dombosrét*, 1935–1936: *Dombosrét*. — Egykori dűlő a település határában. BURA LÁSZLÓ rétként említi, de pontos helyét nem közli. Bizonyára magasabban fekvő földterület lehetett. — SzamSz., SzMHn. 2: 162.

Dögtér 2025: *Döktéj* | *A Kecse sor kert alatt van a Döktéj*. 1973: *Döktér*. — Bokros, fás terület a Kecse sortól nyugatra. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat. Vö. Dögtér-tábla. — ÉGy., SzMHn. 2: 159. — T30-C5.

Dögtér-tábla 2025: *Döktéj-tábla*. — Szántóföld a határ délnyugati részén, a Dögtér szomszédságában. — ÉGy. — T23-F2.

Éger lásd **Égeres 1., Vármege árka**

Égeres 1. 2025: *Éjgres ~ Éjger, Éjgerre* | *Arra egy Éjgres Peleskének fele.* | *A falu közepim valamikő, most is van egy árok. De régem vóut egy nagy árok. ... Fojt le a Zéjgresre a viz.* — Égererdő a Vármege árka mentén, a település keleti és északnyugati határában. A név az *égeres* 'égerfával benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévből származik. Ritkábban **Éger** formában is említik, ez közvetlen az 'égererdő' értelmű fánévből alakulhatott. — ÉGy., FKnt. — T23-H1.

Égeres 2. 2025: *Éjgres, Éjgresre* | *Mán az Éjgres, ugy mongyák annak is, ott Éjgres, ott a szántóúfőüd, mer ott is erdőü vóut valamikor, kitakarították [kivágták] ... Az Éjgres mos má.* — Szántóföld a település határának északnyugati részén, az *Égeres* nevű erdő mellett. A helybeliek szerint korábban ezen a területen is égererdő volt, mára azonban kiirtották. — ÉGy. — T23-F1.

Egyház rétje 2025: *Etyház réjtyte* | *Ot vóutak fák, csak a Kolektiva szántotta fē meg a Gosztát.* | *Kitakarították [kivágták] a fákat, és akkő fészántották.* 1973: *Etyház rétyte*. — Szántóföld a település határának északi részén a Kígyós mellett. A Rét része. Korábban kaszálóként hasznosították a területet. Egyházi tulajdonban van. — ÉGy., SzMHn. 2: 162. — T15-H4.

Első-forduló 2025: *Elsőü-fordulóü*, 1895: *Első forduló*. — Az Úrbéres nyugati része. Korábban három fordulóra osztották a földtáblát, ma azonban egyben művelik a területet. A név előtagja a Második- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarforduló' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKnt., T0.53.170.1. — T15-G4G5.

Erőszakarok lásd **Kisvég 2**

Északi-kertekalja 1895: *Északi kertek alja*. — Földterület a belterülettől északra a kertek szomszédságában. A név előtagja az Déli-kertek-aljához való viszonyítást fejezi ki. Talán térképi név lehetett. — T0.53.170.1. — T23-G1.

Falu 2025: *Falu ~ Kisvég* | *Igen, ugy mongyuk, a Falu. Na, itt a Falu, s ott lefele az a Kisvég. A vóut a falu közepe.* 1973: *Fő ucca*. — A település legrégebben beépült utcája a belterület keleti részén. BURA LÁSZLÓ helynévtára még **Fő utca** néven említi, azonban ma a települést Kissárral és Szárazberekkel összekötő út viseli a *Fő utca* nevet. Egyesek az utca egészét **Kisvég**-nek nevezik. — ÉGy., SzMHn. 2: 159. — T30-C4.

Fekete-berek 1935–1936: *Feketeberek*, 1864: *Fekete berekben*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban és a névadás indítékát nem ismerjük. A név előtagja vagy a

Falu

Fotó: Hankusz Éva

hely feltűnő színére, vagy esetleg a tulajdonos családnevére utal. Az utótagja pedig a *berek* ’vizenyős (bokros) rét vagy legelő’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., PESTY 1864/40: 340b, SzamSz.

Fényes-féle-tábla 1973: *Fényes féle tábla*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét, *Fényes* családnevűek ma is élnek a faluban. — SzMHn. 2: 162.

Foglár-oldal 1973: *Foglár oldál*. — Egykori szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a *foglár* ’a falu közelében a telekhez kimért toldás’ és az *oldal* ’határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke’ jelentésű földrajzi köznevek összetételéből alakult. — FKNT., SzMHn. 2: 162.

Fok-tó 2025: *Fok-tű*, 1973: *Foktű*, 1935–1936: *Foktű*, 1895: *Foktó*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Fok-tői-árok mellett. A név a *fok* ’kisebb vízfolyás, vízállás’ és a *tő* ’földrajzi hely közvetlen környéke’ vagy ’egy kisebb folyóvíznek egy nagyobbba való torkolásának a helye és környéke’ jelentésű földrajzi köznevek összetételéből alakult. — ÉGy., FKNT., SzamSz., SzMHn. 2: 162, T0.53.170.1. — T23-G2.

Fok-tői-árok 2025: *Fok-tűji-árok*, 1973: *Fok-tűji-árok*. — A határ délkeleti részén a Fok-tő és a kissári Kis-erdő között futó kisebb árok. — ÉGy., SzMHn. 2: 162. — T23-G2.

Folyár-oldal 1973: *Fojár oldál*. — Szántóföld a határ keleti részén a Vármegye árka közelében. A név előtagja a *folyár* ’kis vízfolyás, csermely, patakocska, vízmosás’ jelentésű földrajzi köznévv, mely bizonyára az ott folyó Vármegye árkára utalhat. Az utótag az *oldal* ’határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 162. — T23-H1.

Forrás-domb 2025: *Fórászs-domb* | *Ot mek forrásviz vóut, a Zéiger szélin*. 1973: *Fòrrás-domb* | *A magas fekvésű szántóföldre a domb lejtőjéről forrás vize folyt*. — Szántóföld a keleti határszélen a Vármegye árka keleti oldalán. A helybeliek szerint korábban a területnek az Égeressel határos részén volt egy forrás, erre utal a név előtagja. Bizonyára azonos a Mikola határában említett azonos nevű földterülettel. Lásd Forrás-domb (Mikola). — ÉGy., SzMHn. 2: 162. — T23-H1.

Fő út lásd **Fő utca 1**.

Fő utca 1. 2025: *Főü ucca ~ Főü ut*. — A településen észak–déli irányban átvezető út. Korábban a település ősi magvát képező, a belterület keleti részén húzódó utca, a Falu viselte a *Fő utca* nevet. Később a települést Kissárral és Szárazberekkel összekötő útszakasz beépülése után azonban ez az út vált a település legnagyobb, legjelentősebb utcájává. **Fő út**-nak is mondják. Déli része a Kecske sor, északi része pedig a Libarét. — ÉGy. — T30-B3.

Fő utca 2. lásd **Falu**

Fövenyesgödör 2025: *Fövenyesgödör ~ Homokozsgödör ~ Téglagödör* | *Az a füves hej, mos tömög befele mán*. 1973: *Fövenyes-gödör, Homog-gödör, Téglagödör*. — Homokgödör a Kecske sor északi részén a Görög templom közelében. A név a *fövenyesgödör* ’kavicsbánya’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Homok(os) gödör** és **Téglagödör** formában is említik, amelyek alapjául szintén a hasonló jelentésű földrajzi köznevek szolgáltak. Vö. Homokozsgödörnél. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 159, 160, 166. — T30-C5.

Futballpálya 1. 2025: *Fodbalpája ~ Fodbaltéjir*. — Futballpálya az Iskola mellett. **Futballtér** néven is említik. — ÉGy. — T30-C4.

Futballpálya 2. lásd **Futballtér 2**.

Futballtér 1. lásd **Futballpálya 1**.

Futballtér 2. 2025: *Fodbaltéjir ~ Fodbalpája*. — Futballpálya a belterület nyugati végén az egykori Csóka csárda mellett. **Futballpálya** néven is említik. — ÉGy. — T30-B3.

Fülöp-ház 2025: *Filep-ház ~ Fülep-ház ~ Juhász-ház ~ Juhász-tanya* | *Hát azok vóutak a juhászok: Pintyéjjék. A Fülep meg a Pintyéjjék. | Juhászok vóutak a Filepek. Az uraságnak vóut a juhássza*. 1973: *Juhász-tanya*. — Egykori lakóház a Sűrű aljai út mentén. Korábban a juházként dolgozó Fülöp család lakott benne. **Juhász-tanya** és **Juhász-ház** formában is említik. Ma már nincsen meg, lebontották. Vö. Juhász-tábla. — ÉGy., SzMHn. 2: 163. — T23-H2.

Fürdő lásd **Vájás**

Fürdő-oldal 1973: *Fürdő oldál*. — A forrás a határ északi részén fekvő erdőként említi, feltehetően tévesen. Valószínűbb, hogy az egykori mikolai Fürdő közelében feküdt a határ keleti részén. A név utótagja az *oldal* ’határrész, tájrész

oldalsó darabja, környéke' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzMHn. 2: 162.

Fürdős-kert 1973: *Fürdős kèrt*. — Határrész a település külterületén. Pontos helyét a forrás nem közli. Bizonyára a Fürdő közelében feküdt. — SzMHn. 2: 162.

Fürdő út lásd **Sűrű aljai út**

Fürdő utca 1973: *Fürdő ucca*. — A Kisvégről nyíló utca. Talán a Fürdő út belterületi szakasza lehetett. — SzMHn. 2: 159.

Garda háza melletti út lásd **Csordajáró út 1.**

Gilisztás lásd **Legelő**

Gosztát 2025: *Gosztát ~ Gosztátéj ~ Major | Réigem Major vóut. Mer így az utóudal végig vóut építve házzal, és benne laktak a cselédek, akig dóugosztak a birtokosná.* 1973: *Állami-gazdaság*. — Gazdasági épületek a Fő utcán az iskolával szemközti területen. Korábban az állami gazdaság tulajdona volt. A rom. *gostat* 'állami gazdaság' szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a név. **Gosztáté**, **Állami gazdaság** és **Major** néven is említik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 2: 159. — T30-C4.

Gosztáté lásd **Gosztát**

Gödény-birtok 2025: *Göüdeiny-birtok ~ Internát | Meg volt egy másik kastéj, itt a Multyán kanyartú erréb, ahogy mos van az iskola. Csak asztat le-leburították oda [lerombolták]. Csak az alapja vam má meg. Ott a Ziskola előtt. Egy udvarom van az Iskolával. | Gosztátnak vóut kovácsmühej.* 1973: *Gödényház, Gödény-kúria*. — A Gödény család egykori lakóhelye a Fő utcán. Korábban kastély is állt a területen, a **Gödény-ház** és a **Gödény-kúria** elnevezések ennek az emlékét őrzik. Később a Kisegítő iskola diákjainak kollégiuma működött az épületben, erre utal az **Internát** elnevezés, mely az *internátus* 'bentlakásos iskola, intézet' szóból származik. Az épületet mára lebontották. Ma ezen a telken található az Iskola. Vö. Gödény hídja, Gödény-kert, Gödény-tanya. — ÉGy., ÉKsz., SzMHn. 2: 159. — T30-C4.

Gödény-ház lásd **Gödény-birtok**

Gödény hídja 2025: *Gödéjny higgya*, 1973: *Gödény higgya*. — Egykori híd a Gödény-birtok közelében. — ÉGy., SzMHn. 2: 159. — T30-C4.

Gödény-kert 1973: *Gödénykèrt*. — A Gödény-birtokhoz tartozó kert. Vö. Gödény-kert-alja. — SzMHn. 2: 159. — T30-C4.

Gödény-kertalja 1973: *Gödény kèrtàjja*. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Bizonyára a Gödény-kert mellett lehetett. — SzMHn. 2: 159.

Gödény-kúria lásd **Gödény-birtok**

Gödény-rét 1973: *Gödényrét*. — Egykori szántóföld és rét. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára egykori tulajdonosára utal. — SzMHn. 2: 162.

Gödény-tag 1895: *Gödény tag*. — Egykori földterület a határ keleti részén a mai Kistemető-tábla környékén. Nevét a tulajdonos Gödény családról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., T0.53.170.1. — T23-H2.

Gödény-tanya 1944: *Gödénytanya*, 1940–1944: *Gödénytanya*, 1913: *Gödénytanya*. — Tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét feltehetőleg a tulajdonos Gödény családról kapta. Talán a Gödény-birtokkal azonos helyet jelölt. — EH., Hnt.

Gödény temető lásd **Kis temető 2.**

Gödény temetője lásd **Kis temető 2.**

Gödörpart 2025: *Gödörpart | Itt a Gödörparton is a zsidóyk laktak. Ahum mos van a Bóut*. — Belterületi rész a Fő utcán a Téglaszín partján. A területén áll a Bolt. — ÉGy. — T30-C4.

Gönczy-kastély lásd **Sándor úr kastélya**

Görög temető lásd **Új temető**

Görög templom 2025: *Görök templom ~ Katóulikusk templom*. — Görögkatolikus templom a Kecske sor északi részén. **Katolikus templom** néven is említik. — ÉGy. — T30-C5.

Gyene lásd **Gyene erdeje**

Gyene erdeje 2025: *Gyene erdeje ~ Gyenes-erdőü* ~ *Gyene*, 1973: *Gyene èrdeje*. — Hosszan elnyúló erdős terület a Barackos mellett. A név bizonyára a terület egykori tulajdonosára utal. **Gyene** és **Gyenes-erdő** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 162, ÚCsnT. — T23-G3.

Gyenes-erdő lásd **Gyene erdeje**

Gyulai-tag lásd **Kollektíva**

Gyulai-tanya lásd **Kollektíva**

Gyuri útja lásd **Kisvég 2.**

Hajdár-lapos 2025: *Hajdár-lapos* | *Nagy lapos, káka vóud benne*. 1973: *Hajdár-lapos* | *A villámcsapás sújtotta Hajdár nevű ökröt itt temették el*. — Lapos, kákás terület volt a Legelőn. Pontos helyét a helybeliek nem ismerik. BURA LÁSZLÓ szerint nevét az itt elföldelt *Hajdár* nevű ökréről kapta. A név előtagja azonban személynév is lehet. Az elnevezés utótagja a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vízenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 162, ÚCsnT.

Hajnal utca 1973: *Hajnál ucca*. — A Faluból nyíló, északi irányba futó egykori utca. Pontosabb helyét a forrás nem közli. — SzMHn. 2: 160.

Halastó 2025: *Halastóu*. — Mesterséges tó a határ északkeleti részén a Rét területén. — ÉGy. — T23-H1.

Harangláb 2025: *Harangláb ~ Katólikus harangláb* | *Réjgen ot vóut a Templom hátánál. Mos csinálták nem réjgen*. — Római katolikus harangláb a Faluban a Református templom mögött. *Katólikus harangláb* formában is említik. — ÉGy. — T30-D4.

Harangláb

Fotó: Hankusz Éva

Harmadik-forduló 2025: *Harmadik-fordulóu*, 1895: *harmadik forduló*. — Az Úrbéres keleti része. Korábban három fordulóra osztották a földtáblát, ma azonban egyben művelik a területet. A név előtagja az Első- és a Második-for-

dulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* ’határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKnt., T0.53.170.1. — T15-H4.

Herceg-domb 2025: *Herceg-domb* | *Mindig valamiké mentünk a Herceg-dombra gombázni, mer ot van sog gomba*. 1973: *Hèrceg-domb*. — Földterület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Egyes adatközlők a Szűnyogos szomszédságában lokalizálják, míg mások szerint a Szatmárnémeti határába eső Nagy-erdőben található. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta. Vö. Herceg-hát. — ÉGy., SzMHn. 2: 163.

Herceg-hát 1973: *Hèrceg hát*. — Erdő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Talán azonos a Herceg-dombbal. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta. Az utótag a *hát* ’dombos vízparti terület’ jelentésű földrajzi köznévi. — FKnt., SzMHn. 2: 163.

Híd 2025: *Híd*. — Kisebb híd a Kisvég és a Temető utca találkozásánál. — ÉGy. — T30-D4.

Homok lásd **Sándorhomok**

Homokgödör lásd **Fővenyesgödör**

Homoki lásd **Sándorhomok**

Homoki-erdő 1910: *Homoki erdő*, 1895: *Homoki erdő*. — Egykori földterület a határ déli részén. Korábban bizonyára erdő borította a területet. A név előtagja a településre utal. — T0.53.170.1, T22.B.IX.a.1008. — T23-G2H2.

Homokos lásd **Sándorhomok**

Homokosgödör 1. lásd **Fővenyesgödör**

Homokosgödör 2. 2025: *Homokozsgödör* | *Hát má tömig befele mosmá az is mingyá be van tömve. ... Réjgen oda jártunk szánkóuzni. | Horgyák a szemetet oda*. 1973: *Kisvégi-homokos*. — Homokgödör a Kisvég keleti végén a Zsidó temető közelében. Fekvésére utalva korábban *Kisvégi-homokos* formában említették. — ÉGy., SzMHn. 2: 160. — T23-H1.

Homokosgödörnél 2025: *Homokozsgödörnél*. — Szántófield a határ nyugati részén a Homokosgödörnek is mondott Fővenyesgödör mellett. — ÉGy. — T23-F2G2.

Igényelt lásd **Igényelt-föld**

Igényelt-föld 2025: *Igényelt-főüü*, 1973: *Igényelt*. — Szántófield a határ délkeleti részén a Legelő mellett. A helybeliek szerint rossz minőségű föld, melyhez tulajdonosai földosztás

révén jutottak hozzá. **Igényelt** formában is említették. — ÉGy., SzMHn. 2: 163. — T23-H2.

Internát lásd **Gödény-birtok**

Iroda 2025: *Iroda*. — Romos épület az Iskola mögött. Korábban a Gosztát irodája működött benne. — ÉGy. — T30-C4.

Iskola 1. 2025: *Iskola*, 1973: *Általános-iskola, Iskola*. — A település általános iskolája a Fő utcán az egykori Gödény-birtok területén. Korábban *Általános iskola* néven is említették. Vö. Iskola melletti híd. — ÉGy., SzMHn. 2: 159, 160. — T30-C4.

Iskola 2. lásd **Sándor úr kastélya**

Iskolakert 2025: *Iskolakert*, 1973: *Iskolakert, Urak kertje*. — A Sándor úr kastélyának kertje. Korábban iskola működött a kastélyban, erre utal az elnevezés. *Urak kertje* formában is említik. Vö. Iskolakert alatt. — ÉGy., SzMHn. 2: 163, 166. — T30-D4.

Iskolakert alatt lásd **Csűröskert**

Iskola melletti híd 1973: *Iskola-melletti híd*. — Egykori híd a belterületen, bizonyára az Iskola közelében. Pontos helyét a forrás nem közli. — SzMHn. 2: 160.

Istálló 2025: *Istálló*. — Épület a Kollektíva területén. Jelenleg is istállóként használják. — ÉGy. — T30-D4.

Jánki-féle-feketeföld lásd **Jánki-féle-föld**

Jánki-féle-föld 1973: *Jánki féle-föld, Jánkiféle feketeföld*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Nevét a tulajdonosáról kaphatta. *Jánki-féle-feketeföld* formában is szerepel. — SzMHn. 2: 163.

Juhásház lásd **Fülöp-ház**

Juhásháznál lásd **Juhász-tábla**

Juhásház-tábla lásd **Juhász-tábla**

Juhász-tábla 2025: *Juhász-tábla ~ Juhásháznál*, 1973: *Juhásház-tábla*. — Szántóföld a Sűrű aljai út és a Vármegye árka között a határ keleti részén. A név előtagja arra utal, hogy korábban itt állt a Juhásház. **Juhásháznál** és **Juhásház-tábla** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 163. — T23-H2.

Juhász-tanya lásd **Fülöp-ház**

Kanföld 2025: *Kanföld*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Barackos mellett. A név a *kanföld* 'illetményföld a községi kan tartásáért' jelentésű összetett földrajzi köznévből származik.

Egyes adatközlők szerint a Disznólegelővel azonos helyet jelöl. — ÉGy., FKNT. — T23-G2.

Kanizsa háza 2025: *Kanizsa háza | Még van a Kastéj mellett a Kanizsa háza. | Kanizsa Lászlóvóút a gazda. ... Az örek Kanizsának a fija vóút. Pap, a Lánkos templomba*. — Épület a Faluban a Magtár mellett. Korábban a földbirtokos Kanizsa család tulajdona volt. Vö. Kanizsa-kert. — ÉGy. — T30-C4.

Kanizsa-kert lásd **Koli-kert**

Kanizsa-kert alatt lásd **Koli-kert**

Kanizsák temetője lásd **Kis temető 2.**

Kanizsa temető lásd **Kis temető 2.**

Kápolna 2025: *Kápolna*. — Ravatalozó a Református temetőben. — ÉGy. — T30-D3.

Kapu-tábla 2025: *Kapu-tábla*, 1973: *Kapu-tábla | Az árokkal és akácfákkal körülvett szántóterületre kapun keresztül lehet bejutni*. — Egykori szántóföld a település határában. Pontos helyét a helybeliek nem tudták meghatározni. BURA LÁSZLÓ szerint a helyet kapun keresztül lehetett megközelíteni, erre utal a név előtagja. — ÉGy., SzMHn. 2: 163.

Kastély lásd **Miklós úr kastélya, Sándor úr kastélya**

Katolikus harangláb lásd **Harangláb**

Katolikus iskola 2025: *Katóylikus iskola*. — Épület a Református templom mögött. Korábban felekezeti iskola, majd óvoda működött benne. Jelenleg lakóházként használják. — ÉGy. — T30-D4.

Katolikus temető lásd **Régi temető**

Katolikus templom lásd **Görög templom, Római templom**

Kecske sor 2025: *Kecske sor ~ Kövesut ~ Sári ut | Mert sok kecske vóút ot valamikor réjgen, asz mongyák. Egéjsz a Multyán kanyarig. | A Kisvéigre való lányak udvarolt ety fiju a Kecske sorról, és miután elmarattak, a lány ráragasztotta a fiu uccájára, hoty Kecske sor. Mert volt ott egynéhány kecske*. 1973: *Kecske sor; Köves-út, Csinált út*. — A Fő utcának a Bolttól délre eső része. Korábban többen tartottak kecskét az utcában, erre utal a név előtagja. A szomszédos Kissárra vezet, ezért **Sári út**-nak is nevezik. A **Kövesút** és a **Csinált út** elnevezések létrejöttét pedig az magyarázza, hogy korábban

a településen jellemző földutakkal ellentétben ez egy köves útszakasz volt. — ÉGy., SzMHn. 2: 159–160. — T30-C5.

Kék-domb 1973: *Kékdomb*, 1895: *Kék domb*, 1864: *Kék domb* | *Benne a ’homok kékes*. — Egykori dombos szántóföld a határ keleti részén, a belterület közelében. A névadás indítéka PESTY FRIGYES adatközlője szerint a homokos talaj kékes színe volt. — PESTY 1864/39: 252a, SzMHn. 2: 163, T0.53.170.1. — T23-H1.

Kerek-tábla 1973: *Kerektábla*, 1935–1936: *Kerektábla*. — Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét alakjáról kaphatta. — SzamSz., SzMHn. 2: 163.

Kerek-tisza-domb 2025: *Kerek-tisza-domb*, 1973: *Kerek-tiszta*, 1935–1936: *Kerektiszadomb*, 1864: *Kerek tiszta domb* | *A ’fekvése kerek*. 1864: *A Kerek tiszta dombon*. — Környezeténél kissé magasabban fekvő szántóföld a határ déli részén, a Csűröskert és a Szűnyogos között. A név elsődleges formája **Kerek-tiszta-domb** volt, melynek előtagja a terület alakjára utal. A *tiszta* földrajzi köznévjelentése ’az erdőben levő füves terület, ahol nincs fa’ – ennek elhomályosulása, és a név átértelmezése következtében jöhett létre a *Kerek-tisza-domb* névváltozat. **Kerek-tiszta** formában is szerepel. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/39: 252a, 1864/40: 340b, SzamSz., SzMHn. 2: 163. — T23-G2G1.

Kerek-tiszta lásd **Kerek-tisza-domb**

Kerek-tiszta-domb lásd **Kerek-tisza-domb**

Kereszt 2025: *Kereszt*, 1973: *Nagy János keresztje*. — A Fő utcán található kereszt. Állítatójáról *Nagy János keresztjé*-nek nevezik. — ÉGy., SzMHn. 2: 160. — T30-C4.

Kereszt-árok 2025: *Kereszt-árok*. — A Vármege árka és a Sár összefolyása a település határának északnyugati szegletében. Vö. Kereszt-híd. Lásd Kereszt-árok (Kissár). — ÉGy. — T23-F1.

Kereszt-híd lásd **Sár-híd**

Kertalja 1. 1973: *Kértája*. — A Kecske sor nyugati irányba futó kertjeinek végében húzódó földterület. Vö. Kertaljai-domb. — SzMHn. 2: 160. — T23-F2.

Kertalja 2. lásd **Cigány-tábla**

Kertaljai-domb 1973: *Kértaljaji domb*, *Kértaljasi domb*. — Egykori dombos szántóföld. Pon-

tos helyét nem ismerjük. Feltehetően a Kertalja valamely része, vagy annak közelében fekvő dombos terület lehetett. **Kertaljasi-domb** formában is említik. — SzMHn. 2: 163.

Kertaljasi-domb lásd **Kertaljai-domb**

Kígyós 2025: *Kigyóús*, 1973: *Kigyóús*, 1935–1936: *Kigyóús*, 1864: *Kigyós*, *Kigyóson* | *Legelő helyül használtatik – hihető hogy ott sok kígyók tanyáztak*. 1760: *A kigyoron kívül a Berki ut mellett*. — A határ északkeleti részén fekvő legelő a Dinnyéskert szomszédságában. A név a területen elszaporodó hüllőkre utal. Vö. Kígyós-kút. — ÉGy., ETH. 11: 76, FKnt., PESTY 1864/39: 252a, 315a, SzamSz., SzMHn. 2: 163. — T15-G4H4.

Kígyósi-kút lásd **Kígyós-kút**

Kígyós-kút 2025: *Kigyóús-kut*, 1973: *Kigyóús kút*, *Kígyósi kút*. — Kút a Kígyós területén. **Kígyósi-kút** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 163. — T15-G4H4.

Király-kert 1973: *Király kert* | *Családnevet őriz*. — Kert a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta, ma is élnek *Király* családnevűek a településen. Vö. Király-rét. — SzMHn. 2: 163.

Király-rét 1973: *Király rét* | *Családnevet őriz*. — Legelő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta, ma is élnek *Király* családnevűek a településen. Vö. Király-kert. — SzMHn. 2: 163.

Kis-domb 1973: *Kisdomb*. — Egykori szántóföld a határ északkeleti részén. Bizonyára magasabban fekvő földterületet jelölt. — SzMHn. 2: 163. — T15-G4.

Kisegítő iskola lásd **Miklós úr kastélya**

Kis-erdő-tábla 1973: *Kiserdő tábla*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Vélhetően a Kissár határához tartozó Kis-erdő közelében feküdt. — SzMHn. 2: 163.

Kis-mező 1973: *Kismezőü*, 1935–1936: *Kismezőü*. — Egykori szántóföld a település határában. Pontos helyét a források nem közlik. A név előtagja a terület méretére utalhat. — SzamSz., SzMHn. 2: 164.

Kis temető 1. lásd **Új temető**

Kis temető 2. 2025: *Kis temetőü ~ Gödény temetőü ~ Kanizsák temetőüje*, 1973: *Gödény-temető*, *Gödény temetője*, *Kanizsa-temető*, *Kanizsák temetője*. — Egykori temető a Kisvég

keleti végén. A név előtagja a Nagy temetőhöz való viszonyítást fejezi ki. A Gödény és Kanizsa földbirtokos családok temetkezési helye volt, emiatt **Gödény temető(je)**, **Kanizsa temető** és **Kanizsák temetője** formában is szerepel. Vö. Kistemető-tábla. — ÉGy., SzMHn. 2: 159, 160. — T15-H5.

Kistemető lásd Kistemető-tábla

Kistemető-tábla 2025: *Kistemetőü-tábla ~ Temetőü-tábla ~ Kistemetőü*, 1973: *Temető-tábla*. — Szántóföld a határ keleti részén a Kis temető szomszédságában. **Temető-tábla** és **Kistemető** formában is említik. Ez utóbbi névforma a temető nevének a szomszédos földterületre való átvonódásával keletkezett. — ÉGy., SzMHn. 2: 166. — T23-H1.

Kis út 1. lásd Kisvég 2.

Kis út 2. 2025: *Kis ut.* — A Kecse sorról nyíló, a Dögtérre vezető kisebb földút. Vö. Lenti sikátor. — ÉGy. — T30-C5.

Kisvég 1. lásd Falu

Kisvég 2. 2025: *Kisvég ~ Pocokvég*, 1973: *Kisvég, Erőszakarok, Kutyaszorító, Pocokvég, Gyuri uttya, Kis út.* — A Faluból délkeleti irányba nyíló kisebb utca. BURA LÁSZLÓ szerint a Temető utca is a Kisvég része. Egyesek a *Falu* nevű utca egészét a Kisvéghöz sorolják. A **Gyuri útja** nevet vélhetően az ott lakó személyről kaphatta. Méretére utalva **Kis út** formában is szerepelt. A **Kutyaszorító** név a *kutyaszorító* 'zsákutca' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Az **Erőszakarok**, **Pocokvég** névváltozatok esetében a névadás indítékát nem ismerjük. Vö. Kisvégi híd, Kisvégi-homokos, Nagyvég. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 159, 160. — T30-D4.

Kisvégi híd 1973: *Kisvégi-híd.* — Egykori híd a Kisvégen. Pontos helyét a forrás nem közli. — SzMHn. 2: 160.

Kisvégi-homokos lásd Homokosgödör 2.

Kocma 2025: *Korcma ~ Bár ~ Büfői*, 1973: *Kocma, Büfő.* — Italtolt a Fő utcán a Bolt épületében. **Bár** és ritkábban **Büfő** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 159, 160. — T30-C4.

Koli-kert 2025: *Koli-kert ~ Koli-kert alatt ~ Kanizsa-kert ~ Kanizsa-kert alatt | Az a Koli-kert alatt, a Koli-ker vóút. A Koli-kert, igen, a Kolektívához, a Kastéj kertye, a Kolektívához*

Koli-kert

Fotó: Hankusz Éva

tartozott. | *Az a Kastéjhosz tartozott az a kert. A Kolektiva vóút réjgen azon az udvaron.* — Szántóföld a belterület közelében az Úrbérestől nyugatra. Korábban a Miklós úr kastélyához tartozó földterület volt, mely később a kollektív gazdaság tulajdonába került. A név előtagja a **Kollektiva** név rövidebb változata. **Koli-kert alatt** formában is említik. A **Kanizsa-kert** és **Kanizsa-kert alatt** nevek a Kanizsa háza közelségére utalnak. — ÉGy. — T23-G1.

Koli-kert alatt lásd Koli-kert

Kollektiva 2025: *Kolektiva ~ Gyulaji-tag ~ Gyulaji-tanya*, 1973: *Gyulaji-tag.* — A Miklós úr kastélya melletti telek. Korábban a kollektív gazdaság tulajdonában volt. Az itt található épületek egy részét már lebontották. Az egykori iroda és a kovácsműhely épülete ma is áll. A **Gyulai-tag** és **Gyulai-tanya** elnevezés a jelenlegi tulajdonosra utal. — ÉGy., SzMHn. 2: 162. — T30-D4.

Koroknai-rét 1973: *Koroknaji rét | Családnevet őriz.* — Legelő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — SzMHn. 2: 164.

Korom-hát 2025: *Korom-hát | A zerdőü mellet van a Korom-hát.* 1973: *Koromhát*, 1935–1936: *Koromhát.* — Szántóföld a határ északnyugati részén a Cigány-tábla mellett. Jó minőségű, fekete földjéről kapta a nevét. A név utótagja a **hát** 'dombos, vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévből. Vö. Koromhát. — ÉGy., FKnt., SzamSz., SzMHn. 2: 164. — T23-F1.

Koromhát 2025: *Koromhát, Koromháton.* — Újabbán épült utca a Korom-hát területén. — ÉGy. — T30-B3.

Kovács-tábla 1973: *Kovács-tábla | Családnevet őriz.* — Egykori szántóföld a település határá-

ban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kapta. — SzMHn. 2: 164.

Kovács-domb 1973: *Kovács-domb*, 1895: *Kovács domb*, 1864: *Kovács domb* | *Mikola felől egy darab hely Kovács dombnak neveztetik a benne lévő számos kavicsból.* — Dombos szántóföld volt a település határának keleti részén a mai Juhász-tábla környékén. PESTY FRIGYES adatközlőjének magyarázata szerint a terület kavicsos jellegéről, vagyis az ott található kovakőről kapta a nevét. — PESTY 1864/39: 252a, SzMHn. 2: 164, T0.53.170.1. — T23-H2.

Kovács Miklós kastélya lásd **Miklós úr kastélya**

Kovács Sándor kastélya lásd **Sándor úr kastélya**

Kovács-tag 1864: *Kovács tag.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kapta. — PESTY 1864/40: 340b.

Kovács-tanya 1973: *Kovács-tanya*, 1944: *Kovács tanya*, 1940–1944: *Kovács tanya*, 1913: *Kovács tanya*, 1907: *Kovács tanya.* — Egykori épület a település külterületén. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a földbirtokos Kovács család tanyája lehetett. Már 1973-ban sem állt. — EH., Hnt., SzMHn. 2: 164.

Kövesút lásd **Kecske sor**

Középvény 1973: *Középvény*, 1935–1936: *Középvény.* — Szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név egy elsődleges útnévből alakulhatott, mely átvenődött a vele szomszédos területre. — SzamSz., SzMHn. 2: 164.

Kresa lásd **Óvoda**

Kripta 2025: *Kripta* | *A Kovácsoknak van a Kripta építve, és mellé, arra a dombra temetkeztek a többi urasságok. Dombóudalba lefele.* — Temetkezési hely a Kecske soron a Római templom mögött. Vö. Kripta-domb 1., Kripta temető. — ÉGy. — T30-C5.

Kripta-domb 1. 2025: *Kripta-domb* | *A Róumaji templom hátánál ott van Kovács urnak a kriptája.* 1973: *Kripta-domb*, 1931: *Kripta domb*, 1895: *Kripta domb.* — Mesterséges domb a Régi temetőben, amelyre családi kriptát építettek. Vö. Kripta, Kripta-domb 2., Kripta temető. — ÉGy., SzMHn. 2: 160, T0.53.170.1, T16.T.541. — T30-C5.

Kripta-domb

Fotó: Hankusz Éva

Kripta-domb 2. 2025: *Kripta-domb*, 1973: *Kripta-domb*, *Kripta-tábla* | *A Kripta temető melletti határrész.* 1884: *Kripta domb.* — Szántóföld a határ déli részén a Kripta-domb mellett. **Kripta-tábla** formában is említik. — ÉGy., HKFT., SzMHn. 2: 164. — T30-C5.

Kripta-tábla lásd **Kripta-domb 2.**

Kripta temető lásd **Régi temető**

Kultúrház lásd **Református iskola**

Kút lásd **Barackosi-kút**

Kút aljasi domb 1973: *Kutàjjasi domb.* — Szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az elsődleges *Kút alja* helynév *-si* képzős formájának és a *domb* földrajzi köznévknek az összetételéből alakult. — SzMHn. 2: 164.

Kúti-tábla 2025: *Kuti-tábla* | *Ott az ut mellett vőut ety kut.* 1973: *Kuti-tábla.* — Szántóföld a település északkeleti határában a Forrás-domb mellett. Korábban kút állt a területen, erre utal a név előtagja. — ÉGy., SzMHn. 2: 164. — T15-H4.

Kutyaszorító lásd **Kisvég 2.**

Külső-Barackos 2025: *Külső-Barackos*, 1973: *Külső-barackos.* — Szántóföld a település déli határában. A Barackosnak a Csordajáró út melletti területe. A név előtagja a Belső-Barackoshoz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SzMHn. 2: 164. — T23-G3.

Külső-major lásd **Külső-tanya**

Külső-tanya 2025: *Külső-tanya*, 1973: *Külső major; Külső tanya.* — Szántóföld a határ déli részén. A Szabó-tanyának a belterülethez közelebb eső része. A név előtagja a Belső-tanyához való viszonyítást fejezi ki. Korábban **Külső-major** formában is említették. — ÉGy., SzMHn. 2: 164. — T23-G2.

Külső-Törzsökös 2025: *Külsőü-Törzsökös*, 1973: *Külső-törzsökös*. — Szántóföld a határ déleleti részén. A Törzsökösnek a belterülethez közelebb eső darabja. A név előtagja a Belső-Törzsököshöz való viszonyítást fejezi ki. A Törzsökös e két részét egy kisebb erdős terület választja el egymástól. — ÉGy., SzMHn. 2: 164. — T23-G3.

Lazsna 2025: *Lazsna* | *Az a Dinnyéskert meg a Lazsna. Valamikor legelőü vóut az ot végig, egész ki, ide az utra. De fészántotta a Kolektiva*. 1973: *Lazsna*, 1935–1936: *Lazsna*, erdőnév, 1895: *Lasna*, 1864: *Laszna*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Korom-hát mellett. A név a *lazsna* 'dudvával, burjánnal benőtt hely, bikres-bokros hely' jelentésű tájszóból származik. — ÉGy., PESTY 1864/40: 315a, SzamSz., SzMHn. 2: 164, T0.53.170.1. — T23-F1.

Legelő 1. 2025: *Gilisztás ~ Legelőü*, 1973: *Gilisztás*, 1935–1936: *Gilisztás*. — Legelő a határ déleleti részén a szatmárnémeti Nagy-erdő közelében. Korábban itt legelt a falu csordája. *Gilisztás* néven is említik, amely a talajban elszaporodott gilisztákra utalhat. Vö. Sár-hát. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 162. — T23-H3.

Legelő 2. lásd **Libarét 2.**

Lengyel Albert gödre 1973: *Lengyel Albèrt gödre*. — Egykori gödör a külterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület egykori tulajdonosára utalhat. — SzMHn. 2: 164.

Lenti sikátor 1973: *Lenti sikátòr*. — A Kecse sorról nyíló utca. Talán azonos a Dögtérre vezető Kis úttal. A név utótagja a *sikátor* 'szűk utca' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 160.

Libarét 1. 2025: *Libarét ~ Berki ut*, 1973: *Bèrki út, Csordajáró út*. — A Libarét területére épült, Szárazberekre vezető utca, a Fő utca északi része. Elhelyezkedése alapján kapta a *Libarét* és a *Berki út* nevét is. Korábban *Csordajáró út*-nak is mondták, bizonyára ezen hajtották a csordát a legelőre. — ÉGy., SzMHn. 2: 159. — T30-B3.

Libarét 2. 2025: *Libarét ~ Legelőü ~ Libaréti-legelőü* | *Ot vóutak kint valamikor a libák, azér, azéj Libarét a Falunak a túsóü véige*. | *Libarét az a Vármegye árkan, ahoty Homokru jöviink. Homok és az árok köszi réisz*. 1973: *Libarét*, 1971: *Libarét*. — Legelő a határ északi részén,

Libarét

Fotó: Hankusz Éva

korábban libalegelőként használták. A név a *libarét* 'libák legeltetésére szolgáló gyepes terület' jelentésű földrajzi köznévből származik. **Legelő** és **Libaréti-legelő** formában is említik. Vö. Libarét 1. — ÉGy. (Szárazberek), FKNT., SzMHn. 2: 164, 225. — T15-F4G4.

Libaréti-legelő lásd **Libarét 2.**

Lóga Ferencé lásd **Lóga Ferenc háza**

Lóga Ferenc háza 2025: *Lóuga Ferenc háza ~ Lóuga Ferencéj* | *Öü vóut a prádés kocsis, a Kastéjhosz tartozott. Miklóus urná vóut prádés kocsis. ... Aszt is most ujjiássák felfele. Az is valami régi épület vóut*. | *Ety hosszu karfás [faoszlopokkal, könyöklövel ellátott] épület*. — Régi lakóház a Magtárral szemben. Nevét a korábban ott lakó, a Sándor úr kastélyában dolgozó kocsisról, Lóga Ferencről kapta. **Lóga Ferencé** formában is említik. — ÉGy. — T30-C4.

Lucernáskert 1973: *Lucèrnás kèrt*. — Egykori kert a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára lucernát termesztettek a területen. — SzMHn. 2: 164.

Magtár 2025: *Maktár* | *A Kastéj mellet vam Maktár, egy réigi Maktár*. — Régi épület a Miklós úr kastélya mellett. Korábban a Kollektívához tartozó magtárként funkcionált. — ÉGy. — T30-C4.

Major lásd **Gosztát**

Malom 1973: *Malom*. — A jelenlegi iskola közelében lévő egykori épület. Vö. Malom-alja. — SzMHn. 2: 160.

Malom alja 1973: *Malom ájja, Malomkèrt*. — Kert a Malom mellett. Pontos helyét nem ismerjük. **Malom-kert** formában is szerepel. Vö. Malom-kert alja. — SzMHn. 2: 160.

Malom-kert lásd **Malom alja**

Malom-kert alja 1973: *Malomkèrtàjja*. — Szántó föld a település határában. Bizonyára a Malom-kert közelében feküdt. — SzMHn. 2: 164.

Manci-tag 1973: *Manci-tag*. — Egykori szántó föld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név előtagja személynév, mely bizonyára a terület egykori tulajdonosára vagy használójára utal. — SzMHn. 2: 164.

Második-forduló 2025: *Második-forduló*, 1895: *Második forduló*. — Az Úrbéres középső része. Korábban három fordulóra osztották a földtáblát, ma azonban egyben művelik a területet. A név előtagja az Első- és a Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarforduló' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., T0.53.170.1. — T15-H4.

Miklós úr kastélya 2025: *Miklós ur kastéjja* ~ *Kovács Miklós kastéjja* ~ *Kastéj* ~ *Kisegítő iskola* | *Fel van ujjitva, ahol volt régen az iskola. A másikat mos ujjissák felfele.* | *Abba vout a Kovács Miklós birtok, kastéjja*. 1973: *Berenceji kastéj, Miklós-úr-kastéjja, Speciális-iskola*. — Berenczei Kovács Miklós egykori földbirtokos kastélya a Református templom közelében. Jelenleg felújítás alatt áll. **Berenczei-kastély, Kastély** és **Kovács Miklós kastélya** néven is említik. Egy ideig kisegítő iskola működött az épületben, erre utal a **Kisegítő iskola** és a **Speciális iskola** elnevezés. — ÉGy., SzMHn. 2: 159, 160, 161. — T30-C4.

A Miklós úr kastélya egy 20. század eleji képeslapon

Mikolai-forduló 1973: *Mikolaji fòrduló*. — Egykori dűlő a határ keleti részén a szomszédos Mikola közelében. Pontos helyét nem ismerjük. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarforduló' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 164.

Mikolai út lásd **Süveg út**

Miksa háza 1973: *Miksa háza*. — Egykori borbélyműhely a belterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — SzMHn. 2: 160.

Mogyorós 2025: *Mogyorós*, 1973: *Mogyorós*. — Szántó föld a település keleti határában. A név a *mogyorós* 'mogyoróbokrokkal benőtt hely' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 164. — T23-H2.

Multyán kanyar 2025: *Multyán kanyar* | *Multyán lakott ott a sarkon*. — A Fő utca élesen kanyarodó szakasza. Nevét a közelben lakó személyről kapta. — ÉGy. — T30-C4.

Nagy-bokor 2025: *Nagy-bokor* | *Éjs ez vout itt a Nagy-bokor, amit most kitakarítottak [kivágták a bokrokat]. ... az is még a Kigyóushoz tartozott*. — Szántó föld a határ északi részén. A Kigyós része, korábban bokros terület volt. — ÉGy. — T15-G4.

Nagy-Éger lásd **Vármegeye árka**

Nagy-gaz 2025: *Nagy-gaz*, 1973: *Nagygaz*, 1935–1936: *Nagygaz*, 1910: *Nagy gaz*, 1895: *Nagy gaz*, 1864: *Nagy gazon*. — Szántó föld a határ északi részén a Disznólegelő mellett. A helybeliek szerint korábban gödrös, gazos hely volt, disznók fürödtek benne. A név előtagja a terület méretére utal. A *gaz* utótag 'dudvával, kóroval, bokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. *Nagy-gaz alja, Nagy-gazi-kút*. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/40: 340b, SzamSz., SzMHn. 2: 165, T0.53.170.1, T22.B.IX.a.1008. — T15-G4.

Nagy-gaz alja 2025: *Nagy-gaz ajja*, 1973: *Nagygaz ajja*. — A Nagy-gaz északi, Vármegeye árka melletti része. A név utótagja az *alja* 'valamely terület mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 165. — T15-G4.

Nagy-gazi-kút 2025: *Nagy-gazi-kút*, 1973: *Nagygaz-kút, Nagy-gazi-kút*. — Egykori kút a Nagy-gazon. Jóságok itatására használták.

Nagy-gaz-kút formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 165.

Nagy-gaz-kút lásd **Nagy-gazi-kút**

Nagy híd 1973: *Natyhíd*. — Híd a település belterületén. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SzMHn. 2: 160.

Nagy János keresztje lásd **Kereszt**

Nagy-rét lásd **Rét**

Nagy temető lásd **Református temető, Régi temető**

Nagyvég 1973: *Nagyvég*. — A Fő utcának a Bolttól a Multyán kanyarig terjedő része. Nevében a Kisvéghez való viszonyítás fejeződik ki. — SzMHn. 2: 160. — T30-C4.

Nyalóka 1935–1936: *Nyalóka*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét és a névadás indítékát nem ismerjük, esetleg összefügg a *nyalóka* 'a lepényfa hüvelyes termése' főnévvel. — SzamSz., ÚMTsz.

Nyárfa-tábla 2025: *Nyárfa-tábla*, 1973: *Nyárfatábla*, 1935–1936: *Nyárfatábla*. — Szántóföld a település határának déli részén. A helybeliek szerint korábban hatalmas nyárfák álltak a területen. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 165. — T23-G2.

Ógát 1973: *Óugát*, 1935–1936: *Óugát*, 1895: *Ó Gát*. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A kataszteri térképvázlat szerint a belterület közelében, attól keletre feküdt. Bizonyára gát állhatott itt, talán a közeli Vármegye árka mentén. Vö. Ógát eleje. — SzamSz., SzMHn. 2: 165, T0.53.170.1. — T23-H1.

Ógát eleje 1973: *Óugát eleje*, 1935–1936: *Óugátteleje*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, bizonyára az Ógát közelében feketett. — SzamSz., SzMHn. 2: 165.

Óvoda 2025: *Ovoda ~ Kresa*. — Épület az iskola mellett. Óvoda és bölcsőde működik benne. A **Kresa** név a rom. *creșă* 'bölcsőde' szó átvétele. — ÉGy., RKsz. — T30-C4.

Ökörtilalmas 2025: *Ökörtilalmas ~ Ökörtilalom*, 1973: *Ökör-tilalmas*. — A település határának délkeleti részén fekvő Legelő része. Pontos helyét a helybeliek nem ismerik. A név az *ökortilalmas* 'az igásállatok legeltetésére, illetve a takarmánnyal való ellátására kijelölt

terület' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Ökörtilalom** formában is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 165.

Ökörtilalom lásd **Ökörtilalmas**

Ördögös lásd **Ördögös-lapos**

Ördögös-lapos 2025: *Ördögös-lapos*, 1973: *Ördögös-lapos*, 1941: *Ördögös*, 1884: *Ördögös*. — A helybeliek szerint a Legelőnek a Szatmárnémeti határához tartozó Nagy-erdőhöz közelebb eső része. BURA LÁSZLÓ erdőként említi. A katonai térképen az **Ördögös** név a Nagy-erdőbe benyúló mocsaras területet jelöli. A név előtagja a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű *ördögös* tájszóval áll kapcsolatban, a névadás indítékát azonban nem ismerjük. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., HKFT., MaKF., SzMHn. 2: 165, ÚMTsz.

Pálincás-lapos 1973: *Pálincás-lapos*. — A település határában húzódó erdő. Pontos helyét nem ismerjük. Feltehetően tulajdonosáról kapta a nevét, *Pálincás* nevek ma is élnek a településen. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SzMHn. 2: 165.

Pécskai sor 1973: *Pécskaji-sor*. — Cigányok által lakott utca a Kecse sor közelében. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynevet kereshetünk benne. Az utótag a *sor* 'házsor' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SzMHn. 2: 160, ÚCsnT. — T30-C5.

Pékség lásd **Aprozár**

Peleskei út 2025: *Peleskeji ut*, 1973: *Peleskeji út*. — A Fő utcáról nyugati irányba nyíló, Kispeleskére vezető mezei út. — ÉGy., SzMHn. 2: 165. — T30-B4C4.

Péterútja 1973: *Pétèr uttya*, 1935–1936: *Péter-uta*, 1864: *Péter utára* véggel. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név egy elsődleges útnévből alakult, mely átvonódott a vele szomszédos területekre. Talán azonos a Szárazberek határában említett ilyen nevű hellyel. Lásd Péterútja (Szárazberek). — PESTY 1864/40: 315a, SzamSz., SzMHn. 2: 165.

Pintye-föld 2025: *Pintye-föld | Mer kerültege be a Pintyéik. Mikor a kolektiva rencer lett,*

beköütöszttették őket, mindenkit onnan. 1973: *Pintye-föld.* — Szántóföld a határ délkeleti részén a Csordajáró út mentén a Barackostól északra. Nevét a tulajdonos Pintye családról kapta. Korábban a család háza is ezen a területen állt. — ÉGy., SzMHn. 2: 165. — T23-G2.

Pocokvég lásd **Kisvég 2.**

Pojánszki-gödör lásd **Pojánszki gödre**

Pojánszki gödre 2025: *Pojánszki gödörje*, 1973: *Pojánszki gödör.* — Az Úrbéres délkeleti részén fekvő egykori gödör. Nevét a környező terület tulajdonosáról kapta. **Pojánszki-gödör** formában is szerepel. — ÉGy., SzMHn. 2: 165. — T23-H1.

Református iskola 2025: *Református iskola ~ Kulturház.* — Egykori épület a Református templom mögött. Korábban felekezeti iskola működött benne, majd kultúrházként használták, erre utal a **Kultúrház** elnevezése. — ÉGy.

Református temető 2025: *Református temetőü ~ Temetőü ~ Naty temetőü*, 1973: *Refõrmátus-temetõ.* — A Falutól északra fekvő temető. **Temető** és **Nagy temető** néven is említik. Ez utóbbi név elõtagja a Kis temetőhöz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Temető utca. — ÉGy., SzMHn. 2: 160. — T30-D3.

Református templom 2025: *Református templom ~ Templom | A Református templomná meg volt a Kolektiva, a Kastéj mellett.* 1973: *Refõrmátus-templom.* — Református templom a Faluban. **Templom**-ként is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 160. — T30-D4.

Régi temető 2025: *Régi temetőü ~ Naty temetőü ~ Temetőü ~ Katóulikis temetőü*, 1973: *Kripta-temetõ*, 1973: *Katóulikis-temetõ.* — A Kecske soron a Római templom mellett található temető. **Nagy temető**-nek is nevezik. E névváltozatok az Új temetőhöz, más néven Kis temetőhöz való viszonyítást fejezik ki. A **Kripta-temető** elnevezés az itt található Kriptadombra utal. **Katóulikis temető** és egyszerűen **Temető** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 160. — T30-C5.

Régi-Vájás lásd **Vájás**

Rét 2025: *Rét | Ennek a zerdõünek mongyák: a Rét. Ez vóut, odafele vóut a Zéigres. | A Rét, ami vóut a Zéigres, de mos szántóyfõüid. | Vármegy árka parton jön ot végig a Rét.* 1973: *Rét*, 1895: *Nagy rét*, 1864: *Nagy rét.* — Szántóföld és erdő a település északi és keleti határszélén

folyó Vármegye árka mentén. A korábbi források **Nagy-rét** formában említik. Vö. Egyház rétje. — ÉGy., PESTY 1864/40: 340b, SzMHn. 2: 165, T0.53.170.1. — T23-F1.

Róka-domb 2025: *Róuka-domb.* — Magasabban fekvő terület a Dögtér közelében. Korábban rókák tanyáztak a területen. — ÉGy. — T23-F2.

Római templom 2025: *Róumaji templom ~ Katóulikis templom ~ Templom | Van, ott arra ahogy jövüing befele. Ot van kettõü [katóulikis templom] szembe egymással. A Kecske sorom van kettõü is, ott a Temetőüñj. ... a Temetőü udvarba van, a róumaji.* — Római katóulikis templom a Kecske sor északi részén. **Katóulikis templom** és **Templom** néven is említik. — ÉGy. — T30-C5.

Sándor úr kastélya 2025: *Sándor ur kastéjja ~ Kastéj ~ Gönci-kastéj ~ Kovács Sándor kastéjja ~ Berenceji-kastéj ~ Iskola*, 1973: *Berenceji kastéj, Sándor-úr-kastéja.* — Berenczei Kovács Sándor egykori földesúr kúriája a Faluban a Református templom közelében. **Berenczei-kastély**, **Kovács Sándor kastélya** és egyszerűen **Kastély** formában is említik. Nemrégiben felújították, azóta különböző rendezvények helyszínéül szolgál. Egy ideig iskolaként használták az épületet, erre utal az **Iskola** névváltozat. A kastély visszakerült a Kovács család leszármazottainak, a Gönczy családnak a tulajdonába, ezért az utóbbi időben **Gönczy-kastély**-ként is megnevezik. Vö. Iskolakert. — ÉGy., SzMHn. 2: 159, 160, 161. — T30-D4.

Sándor úr kastélya

Fotó: Hankusz Éva

Sár 2025: *Sár*, 1973: *Sár*, 1941: *Sárvíz*, 1895: *Saár ér*, 1884: *Sár víz*, 1864: *Sár*, 1851: *Sár*, 1839: *Sár*, [1799 k.]: *Sár vize.* — A település

déli határát átszelő patak. A név a *sár* 'sáros folyóvíz' jelentésű vízrajzi köznévből származik. A korábbi források *Sár-víz*, *Sár vize* és *Sár-ér* formában is említik. Vö. Sár-hát, Sár-híd. Lásd Sár (Kissár, Lázári), Sár-árok (Kispeleske). — ÉGy., FÉNYES 1840/4: 308, FÉNYES 1851, HKFT., MaKF., PESTY 1864/40: 340b, SzMHn. 2: 165, TESz., T0.53.170.1, T1.S.12.X.16/1. — T23-F2.

Sár-ér lásd **Sár**

Sárfészek 1. 1973: *Sárfészek* | *Kis, sáros utca a csordajáró úton.* — Kisebb utca a Csordajáró úton. Pontosabban nem tudjuk azonosítani. A név a *sárfészek* 'rossz, vizenyős út' jelentésű földrajzi köznévből alakult. Vö. Sárfészek 2. — FKnt., SzMHn. 2: 161.

Sárfészek 2. 1973: *Sárfészek.* — Mocsaras terület a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Feltehetően a *Sárfészek* nevű utca közelében feküdt. — SzMHn. 2: 165.

Sár-hát 1973: *Sárhát.* — A forrás erdőből lett legelőként említi. Talán a Sár patak közelében húzódó Legelővel azonos. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévből. — FKnt., SzMHn. 2: 165.

Sár-híd 2025: *Sár-híd* ~ *Keresz-híd.* — A Sáron átívelő híd az Égeres területén. *Keresz-híd* formában is említik, amelynek előtagja a Kereszt-árok víznévre utal. — ÉGy. — T23-F1.

Sári út lásd **Csordajáró út 1., Kecse sor**

Sári-vágás 1973: *Sári-vágás.* — Erdő a határ északkeleti részén. Ma szántóként használják a területet. A névadás indítéka bizonytalan. Előtagja nem lehet azonos a Sár víz nevével, mert az a határ másik részén található, így inkább személynévre gondolhatunk. A név utótagja a *vágás* 'kivágott erdőrészt, irtás' jelentésű földrajzi köznévből. — FKnt., SzMHn. 2: 165. — T15-H4.

Sár-víz lásd **Sár**

Sár vize lásd **Sár**

Speciális iskola lásd **Miklós úr kastélya**

Sűrű aljai út 2025: *Sűrű ajjaji ut*, 1973: *Fürdő út*, *Sűrű-ajjaji út.* — A ma Mikola határába eső Sűrű aljára vezető út. A *Fürdő út* névváltozat az egykor a Sűrű alján álló Fürdőre utal. Vö. Fürdő utca. — ÉGy., SzMHn. 2: 162, 164. — T23-H2.

Sűrű-erdő 1863–1864: *Sűrű erdő.* — A határ északi részén a mai Dinnyés kert környékén húzódó egykori erdő. — MKFT. — T15-G4.

Süveg híd 2025: *Süvek híd.* — A Vármegye árkan átvezető híd a Süveg út mentén. — ÉGy. — T23-H1.

Süveg út 2025: *Süveg ut* ~ *Söveg ut* | *Ot van a házak végénél a Söveg ut lefele a Kolonijának [Újmikolának]. | Azéirt, mer Sövegnek ot vout a főüggye. Ot lakot mellette. | Vout ety ház is rajta a Sövegnek.* 1973: *Süveg út, Mikolaji út.* — A Temető utcából keleti irányba nyíló mezei út. Nevét az út mentén fekvő földterület *Süveg* nevű tulajdonosáról kapta. Korábban *Mikolai út* formában is említették, ugyanis Mikola határába vezet. Vö. Süveg híd. — ÉGy., SzMHn. 2: 161, 164. — T23-G1H1.

Szabó-ház 2025: *Szabóy-ház* ~ *Szabóy háza.* — Egykori épület a település déli határában. Egy ideig a Szabó család élt itt. *Szabó háza* formában is említik. Vö. Szabó-háznál. — ÉGy. — T30-D3.

Szabó háza lásd **Szabó-ház**

Szabó-háznál lásd **Szabó-tanya**

Szabó-tanya 2025: *Szabóy-tanya* ~ *Tanya* ~ *Szabóy-háznál* | *Volt itt ety tanya, az urak cselédeji laktak itt, de asztám beköltöztek a faluba.* 1973: *Szabó-tanya.* — Szántó föld a belterületől délre a Kissár határához tartozó Kis-erdő mellett. Részei a Belső-tanya és a Külső-tanya. Neve arra utal, hogy korábban tanya állt a területen, ahol egy ideig a Szabó család lakott. *Szabó-háznál* formában és egyszerűen *Tanya* néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 164, 165. — T23-G2.

Szeszfőzde 2025: *Szeszfőzde* ~ *Szeszgyár* | *A Gosztát udvarom van a Szeszfőzde. | Fel vam most ujjitva, felujjitva van, a Kastéval eggyütt. Ujjitott, nem nagyom vam felujjitva, de javitottak rajta valamit.* — Épület a Gosztát udvarán. Korábban szeszfőzde működött benne. *Szeszgyár* formában is említik. — ÉGy. — T30-C4.

Szeszgyár lásd **Szeszfőzde**

Szilágyi-föld 2025: *Szilágyi-föld*, 1973: *Szilágyi-föld.* — Szántó föld a határ délnyugati részén a Szúnyogos közelében. Nevét tulajdonosáról kapta. Vö. Szilágyi út. — ÉGy., SzMHn. 2: 166. — T23-H2.

Szilágyi-ház 2025: *Szilágyi-ház* | *Még megvam még az is. Igen, építettek oda a fjtalok egy uj házat, de még megvan a réigi ház. Az is ojan réigi karfás [faoszlopokkal, könyöklővel ellátott] ház.* — Épület a határ északi részén a

Református temető mellett. Nevét az ott lakó Szilágyi családról kapta. Vö. Szilágyi út. — ÉGy. — T30-D3.

Szilágyi-lapos 1973: *Szilágyi-lapos*. — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név előtagja a terület egykori tulajdonosára utal. Utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzMHn. 2: 166.

Szilágyi út 1973: *Szilágyi út*. — Út a külterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük. Feltehetően a Szilágyi-föld és Szilágyi-ház nevével áll kapcsolatban. — SzMHn. 2: 165.

Szomoga 2025: *Szomoga*, 1973: *Szomoga-árok*. — A Sár patak egyik ága a település déli határában. A név a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznévből származik. Korábban **Szomoga-árok** formában említették. Vö. Tekereshíd. Lásd Szomoga-árok (Kissár). — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 166. — T23-G3.

Szomoga-árok lásd **Szomoga**

Szőlődomb 1941: *Szőlődomb*, 1931: *Szőlő domb*, 1895: *Szőlődomb*, 1884: *Szőlő domb*, 1864: *Szöllő domb*. — A belterületől északra fekvő földterület volt. Ma a Cigánysor húzódik itt. — HKFT., MaKF., PESTY 1864/39: 252a, T0.53.170.1, T16.T.541. — T30-B3.

Szúnyogos 2025: *Szúnyogos*, 1973: *Szúnyogos*, 1941: *Szúnyogos*, 1935–1936: *Szúnyogos*, 1931: *Szúnyogos*, 1884: *Szúnyogos*. — Szántófield a határ keleti részén a Kerek-tisza-dombtól délre. Korábban legelőként használták. Egyesek szerint a Legelő is a Szúnyogos területéhez tartozik. A név az itt elszaporodó rovarokra utal. Vö. Szúnyogosi-kút. — ÉGy., HKFT., MaKF., SzamSz., SzMHn. 2: 166, T16.T.541. — T23-G2H2.

Szúnyogosi-kút 2025: *Szúnyogosi kút*, 1973: *Szúnyogosi-kút*. — Egykori kút a Szúnyogosban. Pontos helyét nem ismerjük. — ÉGy., SzMHn. 2: 166. — T23-G2.

Tanya lásd **Szabó-tanya**

Tanya-domb 2025: *Tanya-domb* | *Ot vóut ház. Ot vóut ety tanya*. 1973: *Tanya-domb*. — Szántófield az északkeleti határszélen a Kúti-tábla mellett. A helybeliek szerint korábban tanya állt a területen. — ÉGy., SzMHn. 2: 166. — T15-H4.

Tanya-tábla 1973: *Tanya-tábla*. — Szántófield a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Bizonyára tanya állhatott a területén. — SzMHn. 2: 166.

Téglagödör lásd **Fövényesgödör, Téglaszín**

Téglaszín 2025: *Téglaszén ~ Téglagödör | Gödör van. Oda gyült a faluból a viz le valamikor. A Bóyt hátához. Mék kendert is ásztattung benne*. 1973: *Téglaszín*. — Téglavető gödör a Bolt mögötti területen. Korábban kenderáztatásra is használták. **Téglagödör** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 161. — T30-C4.

Tekereshíd 1973: *Tekereshíd* | *A Szomoga árkon volt, ma már nincs meg*. — A Szomogán levő egykori híd. Pontos helyét nem ismerjük. A *Tekereshíd* előtag a Szomoga névváltozata lehetett. — SzMHn. 2: 166.

Telek-domb 1895: *Telekdomb*, 1864: *Telek domb*, 1864: *Telek domb* | *Telek domb mely egysersmind – Vásáros domb és ezen keresztül járnak a szathmarrí vásarra menők*. — Egykori földterület a település déli határában a Kripta-dombtól délre. A név a *telek* 'házhely' és a *domb* földrajzi köznevek összetételéből alakult. A **Vásáros-domb** névváltozatát PESTY FRIGYES adatközlője azzal magyarázza, hogy ezen a területen keresztül jártak a helybeliek a szatmári vásárra. — FKNT., PESTY 1864/39: 252a, 1864/40: 315a, T0.53.170.1. — T23-G2.

Temető lásd **Református temető, Régi temető**

Temető-tábla lásd **Kistemető-tábla**

Temető utca 2025: *Temetői ucca*. — A Faluból északi irányba nyíló, a Református temetőhöz vezető utca. — ÉGy. — T30-D3D4.

Templom lásd **Református templom, Római templom**

Terméskői-vájt-kút 1973: *Terméskői-vájt-kút*. — Kút a település határában. Pontos helyét és a névadás indítékát a forrás nem közli. — SzMHn. 2: 166.

Tiszaújlaki út lásd **Csordajáró út 1.**

Tízköblös lásd **Tízköblös-föld**

Tízköblös-föld 2025: *Tízköblös-föld*, 1973: *Tízköblös*. — Szántófield a Gosztát közelében. A név a terület méretére utal, és a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű közszóval áll összefüggésben. **Tízköblös** formá-

ban is említették. — ÉGy., ÚMTsz., SzMHn. 2: 166. — T30-C4.

Töltési-föld 1973: *Töltési föld*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Töltés, azaz gát állhatott a közelében. — SzMHn. 2: 166.

Törzsökös 2025: *Törzsökös*. — Szántóföld a határ déli részén a Legelő szomszédságában. Két része van: a Belső- és a Külső-Törzsökös. A név a *törzsökös* ’erdőrész, ahol a fákat legallyazták; szálas erdő’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKnt. — T23-G3H3.

Új-mező 1864: *Új mezőn*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — PESTY 1864/40: 340b.

Új temető 2025: *Új temető* ~ *Kis temető* ~ *Görök temető*, 1973: *Kis temető*, *Új-temető*. — A belterület északi részén a Cigánysor közelében fekvő temető. **Kis temető**-nek is nevezik. E névváltozatok a Régi temetőhöz, más néven Nagy temetőhöz való viszonyítást fejezik ki. **Görög temető** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 160. — T30-B4.

Urak kertje lásd **Iskolakert**

Úrbéres 2025: *Úrbéres* | *Ott a Kápolna. Szembe van az Úrbéres, szántóföld*. | *Az naty terület, az nyolcszáz, nyolcszázötven méter hosszú*. | *Háromba vóut szakítva régen az Úrbéres. Előül vóut az Első-fordulónak, akkó meg vóut szakítva, Második-fordulónak, ez az Úrbéres. ... meg jött egy ojan kanyarórok, s a vóut a Harmadik*. 1973: *Úrbéres*, *Úrbéres-rét*, *Úrbéres-tag*. — Szántóföld a határ északkeleti részén a Csordajáró úttól keletre. A név arra utalhat, hogy egykor úrbéressek, azaz ’jobbágyok’ birtokolták vagy használták a területet. **Úrbéres-rét** és **Úrbéres-tag** formában is szerepel. Ez utóbbi névváltozat utótagja a *tag* ’a tagosított, művelés

Úrbéres

Fotó: Hankusz Éva

alatt levő határ egyben levő darabja’ jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKnt., SzamSz., SzMHn. 2: 166. — T23-G1.

Úrbéres-rét lásd **Úrbéres**

Úrbéres-tag lásd **Úrbéres**

Úrbéri-kaszáló 1895: *Úrbéri kaszálók*. — A település északkeleti határában, a mai Úrbérestől keletre fekvő egykori földterület. — T0.53.170.1. — T15-H4.

Úrbéri-legelő 1895: *Úrbéri legelő*. — A település határának északi részén, a mai Úrbérestől északra, a Kigyós környékén fekvő egykori földterület. — T0.53.170.1. — T15-G4H4.

Vájás 2025: *Vájás ~ Régi-Vájás ~ Fürdő* | *Itt a Réit, és it vóut a Vájás. Ot vóut a Réigi-Vájás, csak mozs be van tömve. Most odép Halastóu vam mellette*. — Szántóföld a határ keleti részén a Vármegye árka mentén. A helybeliek elmondása szerint korábban egy gödröt vájtak ki ezen a területen, melyből később halastavat alakítottak ki. **Régi-Vájás** formában is említik. A **Fürdő** névváltozat arra utal, hogy korábban a helybeliek ide jártak fürödni. Vö. Fürdős-kert. — ÉGy. — T23-H1.

Vályogvető-gödör lásd **Cigánygödör**

Vármegye árka 2025: *Vármegye árka ~ Vármegye árka*, 1973: *Vármegye árka*, *Nagy-éger*, 1941: *N[agy] Eger*, 1884: *Nagy Eger*, 1864: *éger*, 1864: *Éger*, 1863–1864: *Nagy éger*, 1851: *Eger*, 1839: *Éger*. — A települést északi és keleti irányból határoló kisebb vízfolyás. A történeti forrásokban szereplő névváltozata az **Éger**, mely az *éger* ’égererdő, égerfás hely’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Nagy-Éger** formában is szerepel. Lásd Éger (Mikola), Éger-árok (Kispeleske, Szárazberek). — ÉGy., FÉNYES 1840/4: 308, FÉNYES 1851, FKnt., HKFT., MaKF., MKFT., PESTY 1864/39: 252a, 1864/40: 340b, SzMHn. 2: 164, 166. — T23-H1.

Vásáros-domb lásd **Telek-domb**

Vásár út lásd **Csordajáró út 1.**

Vicsotka Bálint kertje alatt 2025: *Vicsotka Bálin kertye alatt* | *Nem, nem tudom asztat, hoty hijják aszt a főüdet. Mi ugy nevesztük: a Vicsotka Bálin kertye alatt. Sarkon lakik, az utóulsóu házba*. | *Meg ot lakot még a nagyapja is, meg a déidnagyapja is*. — Szántóföld a Temető utcától keletre az Égeres mellett. Egyesek

szerint az Úrbéres része. Nevét a közelben lakó személyről kapta. — ÉGy. — T23-H1.

Vilokács 2025: *Vilokács*, 1973: *Vilokács*. — Szántó föld a határ keleti részén a Juhász-tábla és a Szúnyogos között. A név eredete ismeretlen. Vö. Vilokácsi-kút. — ÉGy., SzMHn. 2: 166. — T23-H2.

Vilokácsi-kút 1973: *Vilokácsi-kút*, *Vilokócsi-kút*. — Kút a Vilokács területén. Pontos helyét a forrás nem közli. — SzMHn. 2: 166.

Zuhogó 1. 1973: *Zuhogó*. — Mocsár a település külterületén. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredetileg folyóvizet jelölhetett, amely a *zuhogó* 'gátról, zsilipről lezuhanó víz' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — FKnt., SzMHn. 2: 166.

Zuhogó 2. 2025: *Zuhogó*, 1973: *Zuhogó*. — A Legelőre benyúló kisebb fás terület a Szatmárnémeti határához tartozó Nagy-erdő mellett. A név egy nem adatolt *Zuhogó* víznévről kaphatta a nevét, amely a *zuhogó* 'gátról, zsilipről lezuhanó víz' jelentésű földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 166. — T23-H2.

Zsidó temető 2025: *Zsidó temető* | *Előül vóut a Kis temető, és hátréb vóut a Zsidó temető.* ... *Az vam meg, a Zsidó temető.* *A Kis temető úgyi már szántóföld.* | *Ám vannak még valami sírok, vannak még meg, de nincs rembetartva. Be van nőülve nagyon.* — Temető a belterület keleti végén a Homokosgödör közelében. Korábban a zsidó vallásúak temetkezési helye volt. — ÉGy. — T23-H1.

SZÁRAZBEREK
Fotó: Szmotku György

Százaberek helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkság szamosközi részén, Szatmárnémetitől 10 km-re északra fekszik, a magyar határ közvetlen közelében. Neve elsőként Mikola község 1216-os határjárásában tűnik fel. A területet 1330 körül már birtokként (*possessio*) említik az oklevelek. Kezdetben a Százaberki, a Simai és a Mikola családok birtokolták. Egyik korai birtokosa Százaberki László volt, akit hamispenzverésért elítéltek, s így a család a helyi birtokok egy részét elveszítette. Később a Bornemissza, a Csáky, a Csaholyi, a Porkoláb, a Téli, a Vetési, a Fülöpösi, a Dabolczi, a Sásvári és a Román családok is a helyi birtokosok közé tartoztak. A 16. század közepén Muchey Pál szerzett birtokot. Egy ideig a Báthory-család is birtokos volt, majd a helyi birtokrészüket 1567-ben Szirmay Lajos ecsedi várkapitánynak adták át. Ebben az időszakban az adóívek alapján kb. 500 lakosa lehetett a falunak.

1606-ban a szatmári nemesség Százaberek településén járult Bocskai István elé, amely esemény emlékére a templom szószékének egyik felirata őrzi. Vetési Kökényesdi Péter 1625-ben, Szentmártoni Farkas András pedig 1627-ben kapott birtokot a településen. A 18. században a falu legnagyobb birtokosai a Mikolaiak voltak, rajtuk kívül pedig a gróf Csáky, valamint a Barta, a Boros, a Szodoray, a Peley, a Csanády, a Szirmay, az Uray, a Kanizsai, a Czerjék, az Ilylyés és a Mándy családoknak volt itt birtokuk. A Kovács család a 19. század közepén csatlakozott

a falu birtokosaihoz. A 19-20. század fordulóján Mándy Bertalan és Mandel Lipót rendelkezett a legnagyobb kiterjedésű birtokkal.

A település gazdálkodását meghatározta a Túr folyó és az Éger patak közelsége, ezeket részben jó minőségű lapályos erdő szegélyezte, termőföldje közepes minőségű volt, és kis mennyiségben szőlővel is rendelkezett. A 19. század végén a község határában több tanya is működött.

A falu lakosai már az 1530-as években áttérhettek a református hitre. A 18. század elején, nagy valószínűséggel az 1717. évi tatár betörést követően számos görögkatolikus ruszin család települt le. A 18. század végén még magyar és orosz, a 19. század közepén már magyar faluként szerepel az országleírásokban.

A község első református temploma a 16. században épülhetett. A görögkatolikusok pedig 1767-ben alapítottak egyházközséget. A falu nagy részét és a templomot is elpusztító, 1812 pünkösdjén történt tűzvészt követően a település újjáépült. Röviddel ezt követően épültek fel a ma is álló református és görögkatolikus templomok. A falunak emellett római katolikus temploma is van.

Az 1913-as helységnévtár szerint Százaberek 151 házzal és 3349 kh területtel rendelkezett. Székhelytelepülése Szatmárnémeti és Mikola volt.

A 19. században több alkalommal megváltozott Szatmár vármegye járási beosztása. Ennek köszönhetően 1873 előtt a Szamosközi járásba, azt követően a Fehérgyarmati járásba, majd 1880-tól pedig a Szatmárnémeti járásba tartozott. Romániában 1920 után Szatmár megye, később

1950-tól Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezi. Lázári község beosztott települése Sándorhokokkal, Kissárral, Kispeluskével és Nagypeluskével együtt.

Szárzaberek népességszáma a 19. végétől a 20. század közepéig emelkedést mutatott (1880-ban 800 fő, 1941-ben 1090 fő). Ezt követően csökkent a népesség: 1977-ben 730, 2011-ben pedig már csak 590 lakosa volt. A népességen belül a magyarság aránya mindvégig 90% körüli volt. 2011-ben a magyarok aránya 90%, a románoké és a cigányoké 3–3% volt. A településen élők vallási megoszlása a 20. században megváltozott. Az addig többségben lévő reformátusok aránya csökkent (2002-ben kb. 50%), míg a görögkatolikusok és a római katolikusok aránya növekedett. Az 1941-es népszámlálás szerint 55 fős izraelita közösség is élt a faluban. Az ortodox felekezet híveinek aránya egyik időszakban sem volt jelentős.

Irodalom

A Magyar Szent Korona Országainak Helynévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

BOROVSKY SAMU szerk., *Szatmár vármegye.* Magyarország vármegyéi és városai. Budapest, 1908.

CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában 1–3., 5.* Budapest, 1890–1913.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leiratik 1–4.* Pest, 1851.

Magyarország katonai felmérése. 1941. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941>

MAKSAY FERENC, *A középkori Szatmár megye. Település- és népiségtörténeti értekezések 4.* Budapest, 1940.

MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

RUBINEK GYULA szerk., *Magyarországi gazdacímtár.* Budapest, 1912.

SZIRMAI SZIRMAY ANTAL, *Szatmár vármegye fekvése, története, és polgári esmérete.* Buda, 1809.

TAKÁCS PÉTER szerk., *A történeti Szatmár vármegye 1–2.* Kölcsey Társaság, Fehérgyarmat–Nyíregyháza, 2016–2018.

TÁTRAI PATRIK, *Az etnikai térszerkezet változásai a történeti Szatmárban.* MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

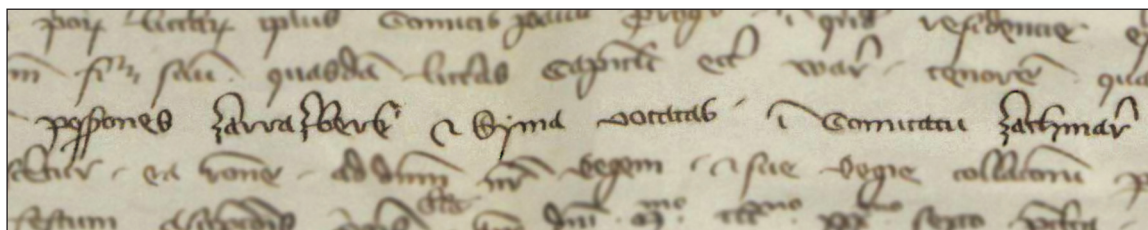
Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban és 2025-ben. Adatközlők voltak: Aranyosi Norbert (43 éves), Dovicsák Jenő (81), Enyedi Károly (50), Karácsony Lita Endi (42), Lita Antal (74), Lita Lenke (67).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László és Popovics Erzsébet 1970-ben és Bücs Orsolya 1971-ben. Adatközlők voltak: Bodó Gyula (60 éves), Bücs Gyula (68), Lapka Mihály (48), Lapka Mihályné (46), Molnár Katalin (41), Princz Józsefné (40), Szücs János (85).

Helynévtár

Szárzaberek 2025: *Berek, Berekre, berki ~ Szárzaberek*, 2003: *Szárzaberek*, 1992: *Szárzaberek*, 1944: *Szárzaberek*, 1941: *Szárzaberek*, 1935–1936: *Berek, Bērket, Bērken*, 1931: *Szárz-Berek*, 1926: *Szárzaberek*, 1921: *Szárzaberek*, 1918: *Szárz Berek*, 1913: *Szárzaberek*, 1911: *Szárz berek*, 1900: *Szárz-Berek*, 1895: *Szárz-Berek*, 1889: *Szárz-Berek*, 1884: *Szárz Berek*, 1873: *(Szárz-)Berek*, 1870: *Szárzaberek*, 1864: *Szárz berek, Sz[árz] Berek, Sz[árz] Berken*, 1863–1864: *Szárz Berek*, 1862: *Berek*,

Szárzaberek említése egy 1339. évi oklevélben

(DL. 3011)

Szárzaberek, 1854: Szárzaberek, 1851: Szárzaberek, 1839: Szárzaberek, 1828: (Szaráz) Beregh, 1810: Szárzaberek, 1808: (Szaráz) Beregh, 1806: Szárzaberek, 1802: Szárzaberek, 1799: Szárzaberek, 1799: Szárzaberek, 1784: Szaraz Beregh, 1780: Szaroz Beregh, 1780: Szaraz beregh, 1779: Szaraz Beregh, 1773: Szaraz Beregh, 1760: Szaraz Beregh, 1740: Szaraz berek, 1725: Szaraz berek, 1637: Szaraz Beregh, 1635: Szaraz berek, 1635: Szaraz berek, 1620: Szaraz Berk, 1610: Szaraz Beregh, Zaraz Beregh, Zaraz berek, 1601: Szaraz Beregh, 1600: Szaraz berek, 1598: Zaraz Beregh, 1582: Zaraz beregh, 1567: Zaraz berek, 1555: Zaraz Berk, 1549: Zaraz berek, 1493: Zaraz berek, 1429: Zaraz beregh, 1429: Zaraz berek, 1393: Zaraz berek, 1393: Gerech [o: Berech], Zaraz berek, 1382: nob. de Zaraz berek, 1378: Zaraz beregh, 1366: Zaraz berek, 1362: Zaraz berek, 1352/1406: Zaraz berek, 1352: Zaraz berek voc. in Comitatu Zathmariensi, 1351: Zaraz berek, 1350: Zaraz berek, 1348: Zaraz berek, 1340: Zaraz berek, 1339>1348: Zaraz berek, 1336>1339>1348: Zaraz berek, [1330 k.]: Zaraz berek possessio in comitatu Zathmariensi, 1216/1391>1391: Berche. — A romániai Szatmár megye északi részén, a román–magyar–ukrán hármás határ mentén fekvő település. Román neve *Bercu*. Északon Kökényesd és az ukrán Fertősalmás, északnyugaton a magyarországi Garbolc, nyugaton Kispeske, délen Sándorhomok, keleten pedig Újberek és Mikola határolja. Közigazgatásilag Lázári község része. A településnév eredetileg határrész név lehetett, amely a *szaraz* melléknév és a *berek* 'bokrokkal, fákkal benőtt vízparti vagy vizes határrész' jelentésű földrajzi köznévből alakult. A mai beszélt nyelvben többnyire **Berek** formában említik. Ha a fenti legrégebbi adat valóban ide tartozik, *Berke* formát takarhat. Közép- és korai újkor

forrásokban *Szaraz beregh*-ként is szerepel. Vö. Berki-erdő, Berki malom, Szarazberki-erdő. — A. 5: 195, 196, 197, ComSzath. 22, CzF., Cs. 1: 485, ÉGy., EH., EHsz., EKFT., ETH. 11: 76, E 158/55: 8, 448, 731, 840, 948, 1180, 1205, 1218, 1292, 1383, 1411, 1456, E 158/56: 564, 651, 1139, FÉNYES 1840/4: 304, FÉNYES 1851, FKNT., FNESz., GÖNCZY, HKFT., Hnt., KOGUTOWICZ, LexLoc. 233, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MKFT., NÉMETH 2008: 276, Notitiae 364, PESTY 1864/40: 315a, 324b, 340b, 361a, SzamSz., SZIRMAY 1810: 279, T0.53.186.1, T1.S.11.303/1, T1.S.12.X.16/1, T1.S.74.18/38, T1.S.82.54, T1.S.101.683/6, T16.T.115, T16.T.116, T16.T.118, T16.T.365, T16.T.420, T21.TK.1084, T22.B.IX.a.2104, VÁLYI 3: 316.

Alimentára lásd **Nagy bolt**

Álljfelre-sűrű 1935–1936: *Álféresűrű* | Régebben erdő volt. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka ugyancsak ismeretlen. A név utótagja a *sűrű* 'mocsári erdő' jelentésű földrajzi köznévből. — FKNT., SzamSz.

Alsó-Rét 1935–1936: *Alsóret*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. Talán a Rét valamely része lehetett. A név előtagja a Felső-Rét-hez való viszonyítást fejezi ki. — SzamSz.

Alsóvég 2025: *Alsóvégig*, 1971: *Alsóvég*, 1935–1936: *Alsóvég*. — A Fő utcának a Görög templomtól északra fekvő része. A név a Felsővéghez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 221. — T30-A1.

Általános iskola lásd **Iskola**

Aszas 1935–1936: *Aszas*, *Aszast*, *Aszasonn*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név eredete ismeretlen, talán az *aszik* ~ *aszal* ige tövével áll kapcsolatban. — SzamSz., TESz.

Bánóci-lapos 1935–1936: *Bánóucilaposs.* — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja családnév lehet, és a hely egykori tulajdonosára utalhat. Az utótag a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz., ÚCsnT.

Bányi-szeg 1935–1936: *Bányiszeg.* — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja családnév lehet, és a hely egykori tulajdonosára utalhat. Az utótag a *szeg* ’folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz., ÚCsnT.

Batarcs 1864: *Batarcs, Batarts* | *Ilyen falú Ugotsába van.* — A településen említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. Feltehetően tévedésből kerülhetett a település helynévanyagába PESTY FRIGYES gyűjtésének kiegészítése során. Lásd Batarcs 1., 2. (Batarcs). — PESTY 1864/40: 315a, 340b.

Belsőerdei út lásd Nagy út

Belső-erdő 2025: *Bēsőü-erdőü ~ Cser-hát ~ Berki-erdőü* | *A Kis-tőüésem belül Halastóü vam mostan. Régen a bácsiknak vóüt az erdeje. Vaty száz hektár erdőü, éis kipucolták halastóünak. Bēsőü-erdőü, uty hífták. Darabig vóüt benne Halastóü. Azóüta ot van.* 1971: *Csèrhát*, 1941: *Belső erdő*, 1931: *Belső erdő*, 1918: *Belső erdő*, 1910: *Belső erdő*, 1895: *Erdő*, 1884: *Belső erdő*. — A település határának északi részén, a Cser és a Túr töltése között elterülő erdő és legelő. A katonai térképeken a *Belső-erdő* név a Cser-paktól délre eső erdős területet jelöli. A név előtagja a Külső-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. *Cser-hát* névváltozata utalhat a területnek a Cser patak melletti fekvésére, de az előtagja a *cser* fanév, vagy esetleg a ’cserfaerdő’, illetve ’bokros, cserjés hely’ jelentésű földrajzi köznévv is lehet. E név utótagja a *hát* ’dombos vízparti terület’ jelentésű földrajzi köznévv. A szomszédos Kőkényesden *Berki-erdő* néven említik. Egy 19. század végi térképen *Erdő* formában is szerepel. Vö. *Belsőerdei út*. — ÉGy., FKnt., HKFT., MaKF., SzMHn. 2: 223, T0.53.186.1, T16.T.116, T16.T.365, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.a.2104. — T15-G1H1.

Berek lásd Szárazberek

Berki-erdő lásd *Belső-erdő*

Berki malom 1931: *Berki m[alom]*, 1884: *Berki-m[alom]*, 1863–1864: *Berki malom*, 1784: *Szarasz Bereker M[ühle]*. — Egykori vízimalom a Túron a Hármashatár közelében. A legkorábbi, németre fordított adata *Szárazberki malom* formát takarhat. — EKFT., HKFT., MKFT., T16.T.365. — T15-G1.

Bikakaszáló 2025: *Bikakaszálóü* | *Eggy ojan lapájos réisz vóüt.* 1935–1936: *Bikakaszállóü, Bikarét.* — Szántóföld a határ északnyugati részén a Lókert szomszédságában. Bizonyára a falu bikájának takarmányozására fenntartott kaszáló volt. Korábban *Bikarét* formában is említették. — ÉGy., SzamSz. — T15-F2.

Bikarét lásd *Bikakaszáló*

Birtokos lásd *Birtokos-mező*

Birtokos-mező 2025: *Birtokos-mezőü ~ Birtokos*, 1971: *Birtokos-mező.* — Szántóföld a település határának nyugati részén a Szőlőskert és a Liget alja között. BURA LÁSZLÓ szerint korábban a szárazberki közbirtokosság tulajdona volt. Ugyanakkor elképzelhető, hogy a név *birtokos* előtagja arra utal, hogy a terület a település földbirtokosainak tulajdonában volt, szemben az Úrbéres-mezővel, melyet úrbéresek, azaz ’jobbágyok’ birtokoltak vagy használtak. *Birtokos* formában is említik. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 223. — T15-E3.

Bitas 2025: *Bitas* | *Bitas, az a neve a fordulóünak, a földnek.* 1971: *Bitas*, 1935–1936: *Bitas*, 1864: *Bitos*. — Szántóföld a belterület közelében, attól északra, a Nagy út mentén. A név eredete bizonytalan. Legkorábbi adata alapján feltehető, hogy talán a *bitó* ’földbe vert rúd, cölöp a pásztorok szálláshelye mögött, elfogott kóbor állatok, esetleg hátaslovak megkötésére’ jelentésű közszóval áll kapcsolatban. — ÉGy., PESTY 1864/40: 315a, SzamSz., SzMHn. 2: 221, 223, ÚMTsz. — T15-F3.

Bitas

Fotó: Hankusz Éva

Bóbicka 1935–1936: *Bóybicka*, 1864: *Bóbicza*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete bizonytalan. Talán összefügg a *bóbiska* 'csemegebaraboly' vagy a *bóbiska virág* 'tulipán' jelentésű növénynévvel. — PESTY 1864/40: 315a, SzamSz., ÚMTsz.

Bocskai István utca 2025: *Bocskaji István ucca ~ Temetői ut* | *Az a Montenegróba fele ahogy megyünk. A Templomtú lefele*. 1971: *Temető út*. — A Református templomtól keleti irányba futó utca. Részei a Kisvég és a Montenegró. Ebben az utcában található a Református temető, ezért *Temető út* néven is említik. A *Bocskai István utca* hivatalos jellegű elnevezés. Vö. Mikolai út. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B2.

Boris-tag lásd **Patay-tag**

Boros kabolaút lásd **Boros útja**

Boros-tag 2025: *Boros-tag* | *Az is ecs család vóut a faluba*. | *A [Borosok a] legjobb gazdák, na!* 1971: *Boros tag*. — Szántó föld a település határának keleti részén a Mándi-tag és a Patay-tag között. Nevét egykori tulajdonosáról, Boros Miklósról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Boros útja. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 223. — T15-F3G3.

Boros útja 2025: *Boros uttya ~ Boros kabolaut*. — A Montenegróból nyíló, a Boros-tagba vezető földút. *Boros kabolaút* formában is említik. E név utótagja a *kabolaút* 'kis, keskeny mezei út, dűlőút' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T30-B1.

Borzlyuk 1935–1936: *Börzlyuk*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Bizonyára a területen élő borzokról kapta a nevét. — SzamSz.

Butyka-szeg 1935–1936: *Butykaszeg*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja talán a korábban a szomszédos Kökényesden is földbirtokkal rendelkező Buttykay családra utalhat, de esetleg a többféle, különböző jelentésben is használatos *butyka* főnév is kereshető benne. Utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévv, ami a terület Túr menti fekvését valószínűsíti. — FKNT., SzamSz., ÚMTsz.

Bücs-bár lásd **Nagy bolt**

Cigánygödör 2025: *Cigángödör* | *Onnet vetették a vájogot valamikor ... Homokot hortag belőülle. ... Csak a cigányok oda laktak, ott építettek és, de má nem lakik ott, ety se nincs*. 1971: *Cigány-gödör*, *Cigánygödör*. — Bokros, gödrös terület a belterületől északra, a Kenderes és a Lazsna között. A korábban itt lakó cigányok vályogvető helye volt. A név a *cigánygödör* 'vályogvető gödör' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 221, 223. — T30-B1.

Csatorna 1. 2025: *Csatorna* | *Felmegyünk a Naty hidra, ot van a Csatorna, mi nyomja a vizet a Turra. Ott is van ety Pompaház*. — Kanális a határ északi részén. — ÉGy. — T15-G2.

Csatorna 2. 1971: *Csatorna*. — Csatorna a Fő utcától nyugatra eső területen. — SzMHn. 2: 221. — T30-A2.

Cser 2025: *Cser ~ Cser árka ~ Cser-árok* | *Van a Bēsőü-erdőü, azom belüül vóut*. 1971: *Cser*, 1941: *Cser-p[atak]*, 1931: *Cser p[atak]*, 1895: *Cser patak*, 1884: *Cser p[atak]*, 1863–1864: *Csere patak*. — A település északi határát kelet–nyugati irányban átszelő patak. *Cser árka* és *Cser-árok*, régebbi forrásokban pedig *Cser-patak*, illetve *Csere-patak* formában szerepel. Ez utóbbi névváltozatok előtagja a *cser* 'cserfaerdő' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznévv. Kevésbé valószínű, hogy a víznév a *cser* 'kicsiny vízer, csermely' jelentésű földrajzi köznévből származik. Vö. Cser-hát, Cser-hegy, Cser-híd. — ÉGy., FKNT., HKFT., MaKF., MKFT., SzMHn. 2: 223, T0.53.186.1, T16.T.365. — T15-H2.

Cser árka lásd **Cser**

Cser-árok lásd **Cser**

Csere-patak lásd **Cser**

Cser-hát lásd **Belső-erdő**

Cser-hegy 2025: *Cser-hegy* | *Vóut a Cser-árok, és akkor azom belüül a Cser-hegy*. | *Ojan alaku vóut, ojan hegyesre ment a véjge a sarokfőüdnek*. 1935–1936: *Csērhegy*. — Erdős terület a Túr egyik kanyarulatában a Cser-hát területén a Hármas-határ közelében. A helybeliek elmondása szerint a *hegy* utótag a terület hegyes alakjára utal. Ugyanakkor a *hegy* földrajzi köznévv 'vízfolyás vége' jelentése is elképzelhető, ugyanis a Cser ezen a területen ömlik a Túrba. — ÉGy., FKNT., SzamSz. — T15-G1.

Cser-híd 2025: *Cser-híd*. — A Cseren átívelő híd a Hármashatár közeliében. — ÉGy. — T15-G1.

Cser-patak lásd **Cser**

Csordajáró út 2025: *Csordajáró ut ~ Legelői ut | A Montenegróból kel mennyünk, és ot van, ott is van egy nagy ut lefele, ki a Legelőre*. — A Montenegróból a Legelőre vezető földút. Korábban ezen járt a Nagy-legelőre a falu csordája. Erre utal a **Legelő út** elnevezés. — ÉGy. — T15-H3.

Darvas 1935–1936: *Dárvas*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Bizonyára a területen élő darvakról kapta a nevét. — SzamSz.

Dinnyés lásd **Dinnyéskert**

Dinnyéskert 2025: *Dinnyéskert | Dinnyés-kert ugy nevezteik valami. Ety fordulóu főü. ... Mostam bozont van ot má. 1971: Dinnyés, 1971: Dinnyéskert, 1935–1936: Dinnyéskert*. — Szántó föld és bokros hely a határ északnyugati részén, az országhatár mentén. Korábban dinnyét termesztettek a területen. **Dinnyés** formában is említik. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 221, 223. — T15-F2.

Diszpenzár 2025: *Diszpenzár ~ Diszperzál ~ Diszpenzál | A falujéj a Diszperzál, mindenki oda jár. 1971: Orvosi-rendelő*. — Épület a Fő utcán a Görög templom mellett. Orvosi rendelő működik benne. A román *dispensar* 'orvosi rendelő' jelentésű szó a magyarba is átkerült ebből alakult a név. **Orvosi rendelő** formában is szerepel. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 2: 222. — T30-A1.

Dögtér 2025: *Döktéjir*. — Az elhullott állatok elföldelésére szolgáló hely volt a Mándi út és a Patay kabolaút között. Vö. Dögtér-tábla. — ÉGy. — T15-G3.

Dögtér-tábla 2025: *Döktéjir-tábla ~ Vic-tag | Döktéjir-tábla, vóut ety kizs Döktéjir csinálva, hogy oda kellet vinni valamikor a dögöket. 1971: Döktér-tábla*. — Szántó föld a belterületől északra a Nagy út mentén a Bitas szomszédságában. Korábban a területén volt a Dögtér, erre utal a név előtagja. A **Vic-tag** névváltozat előtagjának magyarázata bizonytalan, esetleg személynév lehet. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 223, ÚCsnT. *Vic, Vich, Vitz*. — T15-F3.

Éger 1. lásd **Éger-árok, Égeres**

Éger 2. 1971: *Égèr*, 1935–1936: *Égèr, Égèrenn*. — BURA LÁSZLÓ szerint szántó föld az Éger-árok közeliében. — SzamSz., SzMHn. 2: 223. — T30-B2.

Éger-árok 2025: *Éjger-árok ~ Éjger ~ Vármegye árka ~ Naty-kanális | Ez viszi le, viszi a falurú a vizet. Vármegye árka, réjgen ugy monták. | Ki vam betonozva az árok. Ki van kéjt ódalt a tőütéis, mint Magyarországon is vannak a viszcatornák. | Na, de a Vármegye árka itten [az Égeresnél] átmegy Magyarba. 1971: Éger, Égèr, Vármegye árka, 1953: Nagy Éger, 1941: Nagy Éger, 1884: Nagy Éger, 1863–1864: Nagy éger, 1339>1348: Nogegej, Nogegeur, 1339>1348: Nogegeur*. — A település határának déli részét átszelő kisebb vízfolyás. Az **Éger** név az *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznévből alakult. A **Nagy-Éger** névváltozat a Kis-Égerhez való viszonyítást fejezi ki. **Vármegye árka** és **Nagy-kanális** formában is említik. Vö. Éger 2., Vármegye árka híd. Lásd Éger (Mikola), Éger-árok (Kispeleske), Vármegye árka (Sándorhomok). — A. 5: 202, ÉGy., FKnt., HKFT., MaKF., MKFT., NÉMETH 2008: 276, SzMHn. 2: 221, 222, 223, 226, T.SzSz1953. — T15-F4.

Égeres 2025: *Éjgres, Éjgreszbe ~ Kis-erdőü ~ Éjger, Éjgerre | Éjgres, igen, az it van, ahogy jövüing befele. Az az árok mellett ... vannak az éjgerfák. Itt a falu alatt. Kispeleskéjig megy egy éjgres. ... éjgerfák meg nyárfák. | Az Éjgresnek monták, hoty Kis-erdőü, a Kis-erdőüñéj. 1971: Égèr, Égres, 1935–1936: Egres, 1895: Éger*. — Kisebberdő a település határának déli részén, az Éger-árok mentén. Az **Égeres** név vagy közvetlenül az *éger* fanévből alakult -s képzővel, vagy az 'égererdő, égerfával benőtt terület' jelentésű **égeres** földrajzi köznévből származik. **Éger**-nek

Égeres

Fotó: Hankusz Éva

is mondják. Mérete alapján **Kis-erdő**-ként is említik. Vö. Égeres-hát. — ÉGy., FKNT., SzamSz., SzMHn. 2: 223, T0.53.186.1. — T15-F4.

Égeres-hát 1935–1936: *Egreshát*. — Egykori hely, bizonyára az Égeres közelében. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzamSz.

Egyház erdeje 2025: *Etyház erdeje*, 1971: *Etyház erdeje*. — Szántó föld a határ északnyugati részén az országhatár mellett, a Hodos-hát közelében. Korábban a református egyház erdeje volt. — ÉGy., SzMHn. 2: 223. — T15-F2F1.

Egyház földje lásd **Szénégető-tábla**

Erdő lásd **Belső-erdő**

Falu gödre 2025: *Falu gödre ~ Fövényes ~ Fövényesgödör ~ Homokozsgödör | Hát onnatrú szették a kavicsot, a homokot. ... Onnen termelték ki a, azéj lett a gödör*. 1971: *Falu gödre, Fövényes-gödör*. — Homokgödör a Malom sikátor mentén a Szereda-szeg mellett. Az innen kitermelt homokot és kavicsot használták a falu házainak építéséhez. A **Fövényesgödör** név a *fövényesgödör* 'kavicsbánya' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Fövényes** és **Homokozsgödör** formában is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 221, 224. — T15-F4.

Falu háza lásd **Kultúrház**

Feketevíz 2025: *Feketevíz | Lóu-kert, utána jött, így Lóu-kerten Feketevíz. Pont a Határ szélilibe volt. Valamijen lapossas hej, ugi kaszálgatták*. — Lapos kaszáló a határ északnyugati részén a Lókert és a Rét között. Nevét az itt folyó *Fekete-víz* nevű patakról kapta, mely a mellette fekvő területre is átvonódott. — ÉGy. — T15-F2.

Fekete-víz 1971: *Fekete víz*, 1935–1936: *Fekete-víz*. — Patak a település határának északnyugati részén. A név előtagja a víz színére utal. Ma a helybeliek pataknevként már nem, csak területnevként ismerik. Vö. Feketevíz. — SzamSz., SzMHn. 2: 223. — T15-G2.

Félix-szeg 1935–1936: *Féliszszeg*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzamSz.

Felső-Rét 1935–1936: *Felsőürét*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem loka-

lizálható. Talán a Rét valamely része lehetett. A név előtagja az Alsó-Rét-hez való viszonyítást fejezi ki. — SzamSz.

Felsővég 2025: *Felsőüveg*, 1971: *Felső vég*, 1935–1936: *Felsőüveg*. — A Fő utcának a Görög templomtól délre fekvő része. A név az Alsóvéghez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 221. — T30-A2.

Feneketlen-hát 1864: *Feneketlen háton*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka ismeretlen. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., PESTY 1864/40: 315a.

Fényes-domb 1935–1936: *Fényesdomb*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja vélhetően személynév lehet. — SzamSz.

Fogás 1935–1936: *Fogás*, 1895: *Fogás*, 1864: *Fogás*. — Egykori dűlő a település keleti határában. A név a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., PESTY 1864/40: 340b, SzamSz., T0.53.186.1. — T15-H3.

Foglárrok 1895: *Foglárrok*. — Egykori földterület a belterület közelében, attól északra. A név a *foglár* 'a falu közelében a telekhez kimért toldás' jelentésű földrajzi köznévből származik. — FKNT., T0.53.186.1. — T30-A1.

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2025: *Főü ucca ~ Főü ut*, 1971: *Fő ucca*. — A település fő utcája. Északi része *Alsóvég*, déli része pedig *Felsővég* nevet viseli. **Fő út** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 221. — T30-B2.

Fövényes lásd **Falu gödre**

Fövényesgödör lásd **Falu gödre**

Galgócz-major lásd **Galgóczy-tanya**

Galgóczy-tanya 1953: *Galgóczy-tny. [tanya]*, 1910: *Galgóczy t[anya]*, 1893: *Galgócz major*, 1888: *Galgóczy tanya*. — Egykori tanya a település keleti határában. A név a korábban a szomszédos Mikolában is jelentős birtokkal rendelkező Galgóczy családra utal. **Galgócz-major** formában is szerepel. — Hnt., T.SzSz1953, T22.B.IX.a.1008. — T15-H4.

Gátórház 2025: *Gátőyrház*. — Gátórház a határ északi részén a Kis-töltés mellett a Nagy-legelő közelében. — ÉGy. — T15-H2.

Gépállomás 2025: *Gépállomás | Az itt a Peleski uton. ... Mosmár az is ety privát ... Még a rak-tárépület mindem megvan ottan. Hasznájják. Az is a Bücs Lacijéi*. 1971: *Gép- és traktorállomás*. — Épület a Fő utca és a Malom sikátor sarkán. Korábban az állami gazdaság gépállomása volt. **Gép- és traktorállomás** formában is szerepel. — ÉGy., SzMHn. 2: 221. — T30-A2.

Gép- és traktorállomás lásd **Gépállomás**

Gosztát földje lásd **Hodos-hát**

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög templom 2025: *Templom ~ Görök templom*, 1971: *Görök-katolikus-templom*. — Görögkatolikus templom a Fő utcán a Diszpenzár mellett. **Görögkatolikus templom** és egyszerűen **Templom** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 221. — T30-A1.

Görög templom

Fotó: Hankusz Éva

Gubás-föld 1935–1936: *Gubásföld*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév lehet, vagy esetleg a *guba* 'gyapjúból készült, gallér nélküli, bő, fűrtös suba' jelentésű tájszóval állhat összefüggésben. — SzamSz., ÚCsnT.

Gyeplegelő 2025: *Gyeplegelő*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Rét és a Hodos-hát között. A név a *gyeplegelő* 'gyengébb minőségű legelő' jelentésű földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKnt. — T15-F2G2.

Gyümölcsös 1971: *Gyümölcsös*. — A forrás szerint gyümölcsös az Éger-árokotól keletre. A helybeliek ezt a területet a szomszédos Sán-

dorhomok határához sorolják. — SzMHn. 2: 224. — T30-C2.

Gyűrűs-ág 1864: *Gyűrűs ág*. — Egykori hely a település határában. A Gyűrűs-föld közelében lehetett. A név utótagja a forrásban bizonytalanul olvasható: amennyiben az *ág* szóval azonos, ennek 'kisebb csatorna' a jelentése. — FKnt., PESTY 1864/40: 315a.

Gyűrűs-föld 1935–1936: *Gyűrűsföld*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Az előtag a *gyűrűs* 'gyűrűfával benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévvél állhat kapcsolatban, vagy közvetlenül a gyűrűfa nevéből alakult -s képzővel. Vö. Gyűrűs-ág. — FKnt., SzamSz.

Hajnal utca 1935–1936: *Hajnal ucca*. — Egykori utcanév. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SzamSz.

Halastó 2025: *Halastó | A Kis-tőütemse belül Halastó vam mostan. Régen a bácsiknak vout az erdeje. Vaty száz hektár erdőü, és kipucolták halastóunak. ... Darabig vout benne Halastó. Azóuta ot van*. — Mesterséges tó a határ északi részén a Belső-erdő területén. — ÉGy. — T15-H1.

Hármas-határ 2025: *Hármas-határ | Éis a Hármas-határ van itten: román, magyar és ukrán. Nálunk van ety réjsze*. 1971: *Hármas-határ*. — A román–magyar–ukrán országhatár a Cser-hegy közelében. — ÉGy., SzMHn. 2: 224. — T15-G1.

Háromszáznyolcas lásd **Nádaska**

Határ 1. 2025: *Határ*. — A települést nyugaton és északon határoló román–magyar, illetve a román–ukrán országhatár. — ÉGy. — T15-E2.

Határ 2. lásd **Vám**

Határ-lapos 1935–1936: *Határlaposs*. — Egykori lapos a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SzamSz.

Határórség lásd **Pikét**

Hidrofor lásd **Pumpaház 2.**

Hodos 1339>1348: *Hodos, Hudus*, 1339>1348: *Hudus*, 1216: *Hodus*. — A település határában folyó egykori patak. Ma a Hodos-hát területén fekvő kisebb lapály jelzi a helyét. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából alakult. Vö. Hodos-hát, Hodos-rekettye. Lásd Hódos (Kökényesd). — A. 5: 202, F. 7/3: 20, NÉMETH 2008: 276, SZIRMAJ 1805: 288.

Hodos-hát 2025: *Hodos-hát ~ Gosztát főüggye | Éjs utána [a Rét után] jött a Hodos-hát, az már fement a Hármás-határig, rá a magyar határra egéjsz.* 1971: *Hodashát, Hodoshát*, 1935–1936: *Hodoshát*, 1931: *Hódos hát oldal*, 1884: *Hodos hát oldal*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Hodos mellett. A név utótagja a *hát* ’dombos vízparti terület’ jelentésű földrajzi köznévv. **Hodos-hát-oldal** formában is szerepel. Korábban az állami gazdaság tulajdona volt. A rom. *gostat* ’állami gazdaság’ szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a **Gosztát földje** elnevezés előtagja. — ÉGy., FKnt., HKFT., RKsz., SzamSz., SzMHn. 2: 224, T16.T.365. — T15-F2G2.

Hodos-hát-oldal lásd **Hodos-hát**

Hodos-rekettye 1935–1936: *Hodosrekettye*. — Egykori hely, bizonyára a Hodos közelében. Pontosán nem lokalizálható. A név utótagja a *rekettye* ’rekettyebokrokkal benőtt terület’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz.

Holt-Túr lásd **Kenderáztató**

Homokosgödör lásd **Falu gödre**

Hosszú-Satona 2025: *Hosszu-Sātona ~ Naty-Sātona*. — Szántóföld a határ északkeleti részén. A Rövid-Satonával együtt a Satona része, annak hosszabbik darabja. **Nagy-Satona** formában is említik. — ÉGy. — T15-H3.

Igényelt 1971: *Igényelt*. — Szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. BURA LÁSZLÓ szerint tulajdonosai földosztás révén jutottak hozzá. Vö. **Igényelt-legelő**. — SzMHn. 2: 224.

Igényelt-legelő lásd **Nagy-legelő**

Iroda lásd **Patika**

Iskola 2025: *Iskola*, 1971: *Általános-iskola, Iskola*. — A falu általános iskolája a Felsővégen. Ma már nincs iskolai oktatás a településen. **Általános iskola** formában is szerepel. — ÉGy., SzMHn. 2: 221. — T30-A2.

Juhfürösztő 1935–1936: *Jufirisztőü, Jufirisztőü*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név a *juhfürösztő* ’juhok fürösztésére alkalmas hely’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. — FKnt., SzamSz.

Kabolaút lásd **Marozsán útja**

Kádáré lásd **Kádár-kert**

Kádár-kert 2025: *Kádár-kert ~ Kádáréj ~ Kádár-szeg ~ Kisz-szeg | Ot vóut valamikor vizimalom is. Egy darabig megvóutak a fák, a gyümölcs, minden, éjs akkor kihuzgálták, a Kolektiva. ... jött a Tőütéjs, a Pompaház, és belüill, a Tur tőütéjssem belüill. A Tur mentim ment véigikfele*. — Egykori gyümölcsös a határ északi részén, a Túr egyik kanyarulatában. Ma bokros terület. Részei a Kis- és a Nagy-Kádár-kert. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. **Kádáré** és **Kádár-szeg** formában is említik. Ez utóbbi név utótagja a *szeg* ’folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznévv. A **Kis-szeg** névváltozat a Nagy-szeghez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., FKnt. — T15-G1.

Kádár-szeg lásd **Kádár-kert**

Kántonház 2025: *Kántonház*. — Épület a határ északi részén a Pumpaház közelében. A rom. *canton* ’örház’ szó a romániai magyar nyelvjárárokba is átkerült, ez alkotja a név előtagját. — ÉGy., RKsz. — T15-G1.

Katolikus temető 2025: *Katolikus temetőü ~ Temetőü*, 1971: *Katólikus-temető*. — Katolikus temető a Görög templom mellett. **Temető**-ként is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 221. — T30-A1.

Kavicsos 2025: *Kavicsos | Ahogy van a Vármege árka itten, van az Éjgres, Kispesleske meg a berki határ köszt, ety sarogba ott. ... Van is ot veres kavics*. 1971: *Kavicsos*. — Gödör az Égeres közelében. Korábban kavicsot termeltek ki belőle. — ÉGy., SzMHn. 2: 224. — T15-F4.

Kenderártó lásd **Kenderáztató**

Kenderátó lásd **Kenderáztató**

Kenderáztató 2025: *Kenderáztatóü ~ Hóüt-Tur | A Turnak vóut ijen kispes kijágazása, éjs oda. | A Hóüt-Turnak monták. Oda ásztatták réigen a kendert*. 1971: *Kenderáztató tó*, 1935–1936: *Kenderáztó*, 19. sz.: *Kender Ártó*, 1339>1348: *Kenderatto, Kenduratto*, 1339>1348: *Kenduratto*. — A Túr sekélyebb szakasza, ahol korábban kendert áztattak a helybeliek. Emiatt korábban **Kenderáztató-tó** formában is említették. A régebbi előfordulásaiban **Kenderátó**, **Kenderártó** és **Kenderáztó** alakban is szerepel. A névnek **Holt-Túr** névváltozata is ismert. — A. 5: 202, ÉGy., NÉMETH 2008: 276, SzamSz., SzMHn. 2: 224, T16.T.117. — T15-G1.

Kenderáztató-tó lásd **Kenderáztató**

Kenderáztó lásd **Kenderáztató**

Kenderes 2025: *Kenderes | Pont a Kenderes rányulik a Cigánygödörre. | Az a Kenderes, az egy ojan kerti főüdek azok, mer a kertek utám van.* 1971: *Kenderes*, 1935–1936: *Kenderes-kert*, 1895: *Kenderföld*. — Szántóföld a Fő utca északkeleti irányba futó kertjeinek végében. Korábban kendent természettek a területen. **Kendereskert** és **Kenderföld** formában is szerepel. Vö. Kenyeres. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 221, 224, T0.53.186.1. — T30-B2.

Kendereskert lásd **Kenderes**

Kenderföld lásd **Kenderes**

Kenyeres 1971: *Kenyeres*. — A házak mögötti kerteken túl elterülő szántóföld. Pontos helyét a forrás nem közli. A névadás indítéka ismeretlen. Talán a Kenderes tévesen lejegyzett alakja lehet. — SzMHn. 2: 224.

Kerek-rekettye 1935–1936: *Kerekrekettye*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Bizonyára alakjáról kapta a nevét. Az elnevezés utótagja a *rekettye* 'reketytyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz.

Kertalja 1895: *Kert alja*. — Egykori dülő a Fő utca délnyugati irányba futó kertjeinek végén. — T0.53.186.1. — T15-F4.

Keresztút 1935–1936: *Keresztut*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név a *keresztút* 'útkeresztződés' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — FKnt., SzamSz.

Keskeny-szeg 1935–1936: *Keskēszeg*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a hely alakjára utal, utótagja pedig a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz.

Két-rét-gaz 1935–1936: *Kétréd-gaz*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név a *Két-rét* helynév és a *gaz* 'cserjés, bokros erdő' jelentésű földrajzi köznévv összetételéből alakult. Vö. Két rét köze. — FKnt., SzamSz.

Két rét köze 1935–1936: *Kétrét-köze*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név a *Két-rét* helynév és a *köz* 'két terület közötti hely' jelentésű földrajzi köznévv birtokos jelzős összetételéből alakult. Vö. Két-rét-gaz. — FKnt., SzamSz.

Király Antalé 2025: *Kiráj Antaléj*. — Szántóföld a határ keleti részén a Király-tanya mellett. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T15-G3H3.

Király-kosár lásd **Király kosárja**

Király kosárja 2025: *Kiráj kosárja | A Naty hidom belüll, igen, ott a Naty hidon átmentünk, és akko jobb óudalt. Lefele az övéj [a Király Lászlóé] vóut.* 1971: *Kirájkosár*. — Szántóföld a határ északkeleti részén, a Nagy út és a Medvés között. Nevét a terület tulajdonosáról, Király Lászlóról kapta, akinek korábban itt állt a tanyája. A név utótagja a *kosár* 'nem művelt szántóföldön gallyakból készített kerítés a juhok számára, hogy ott éjszakázva a területet trágyázzák' jelentésű földrajzi köznévv. Korábban **Király-kosár** formában említették. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 224. — T15-G3.

Király-tanya 2025: *Kiráj-tanya*, 1944: *Királytanya*, 1913: *Királytanya*, 1907: *Király tanya*, 1902: *Király tanya*. — A Király Antalé közelében fekvő tanya. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy., Hnt. — T15-G4H4.

Kis-Éger 1971: *Kis-Éger*, 1339>1348: *Kiseger*, *Kisegur*, 1339>1348: *Kisegur*. — Patak a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a Nagy-Égerhez való viszonyítást fejezi ki. — A. 5: 202, NÉMETH 2008: 276, SzMHn. 2: 224.

Kis-erdő 1. lásd **Égeres**

Kis-erdő 2. 1971: *Kiserdő*. — Erdő a Malom-sikátortól északra. — SzMHn. 2: 224. — T15-F4.

Kis híd 2025: *Kis hid | Ide lefele a Határhoz megyünk, van Kis hid. Kifele mejünk a Sikátorbúl, ahogy megyün kifele, a Naty sikátorbú. ... A Kis hid, azom mennek a csatornák, a vizek a Turra fele.* — Kanálison átívelő híd a Nagy út mentén. A név előtagja a Nagy hídhoz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Középső híd. — ÉGy. — T15-F3.

Kis-Kádár-kert 2025: *Kis-Kádár-kert*. — A település északi részén a Túr egyik kanyarulatában fekvő földterület. A Kádár-kert kisebbik része. A név a Nagy-Kádár-kerthez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T15-G1.

Kis kőhíd 2025: *Kis kühid*, 1971: *Kis kőhíd*. — Kisebb híd a Fő utca délkeleti vége közelében. A név előtagja a Nagy kőhídhoz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SzMHn. 2: 221. — T30-B2.

Kis-köpődék 1935–1936: *Kisköpődék*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a Nagy-köpődékhez való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *köpődék* 'szántóföldön levő mélyedés, melyben megáll a víz' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz.

Kis-Medvés 2025: *Kis-Medvés* | *E volt a Medvés, és akko van egy, a zoldala az mek szántó-föld vóut. Asz hijták Kis-Medvésnek. ... Így rányulott így a Medvésre.* — A Medvés mellett fekvő kisebb szántóföld a határ északkeleti részén. — ÉGy. — T15-H3.

Kispeleskei út lásd **Malom sikátor**

Kis-Satona lásd **Rövid-Satona**

Kis sikátor 2025: *Kis sikátor*; 1971: *Kis út*. — A Nagy sikátorral párhuzamos utca az Alsóvégen.

Kis út néven is említik. Elnevezései a Nagy sikátor, illetve a Nagy út nevével állnak korrelációban. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-A1.

Kis-szeg lásd **Kádár-kert**

Kis-tag 2025: *Kis-tag ~ Korlát ~ Kollát ~ Marozsám főüggye* | *Ety fordulou réisz.* | *A Kis-tag az így ment a két árok köszt: a Szezegetőütül a Naty-kanális, it ne, az ugye a zárkok köszt.* | *Mos Kis-tag, de Korlát, réjgen, igen.* 1971: *Kistag*, 1935–1936: *Kollát*, 1895: *Kollát*. — Szántóföld a Nagy út mentén, nyugatról a Szénegető határolja. A név előtagja a terület méretére utal. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. A **Korlát** név a *korlát* 'a szabadban legeltetett jószág kerítéssel körülvett, fedetlen szálláshelye' jelentésű földrajzi köznévből származik. A **Marozsám földje** névváltozat pedig a terület egykori tulajdonosára utal. — ÉGy., FKnt., SzamSz., SzMHn. 2: 222, T0.53.186.1. — T15-F3G3.

Kis-telek 1935–1936: *Kistelek*, 1910: *Kis telek*, 1895: *Kistelek*. — Egykori dülő a település keleti határában. A név előtagja a Nagy-telekhez való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *telek* 'gazdasági műveléssel hasznosítható földterület, kisebb birtok' jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., SzamSz., T0.53.186.1, T22.B.IX.a.1008. — T15-H4.

Kis-töltés 2025: *Kis-tőütéis* | *A Kis-tőütéis asz Hodos hátára nyulot rá.* — A település határának északi részén a Cser mentén futó földgát. A név

előtagja a Nagy-töltéshez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T15-G2.

Kis út lásd **Kis sikátor**

Kis váró 1935–1936: *Kisváru*, 1931: *Kis váró*, 1895: *Kisváró*, 1884: *Kis váró*, 1864: *Kis váró*. — Egykori földterület a település határában. A kataszteri térképvázlat szerint a belterületől északra, a mai Mándi-tag környékén feküdt. A név előtagja a Nagy váróhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *váró* '(erdészeti) várakozóhely' jelentésű földrajzi köznévv. Az építményt jelölő név vonódott át a környező terület megjelölésére. — FKnt., HKFT., PESTY 1864/40: 315a, SzamSz., T0.53.186.1, T16.T.365. — T30-B1.

Kisvég 2025: *Kisvég, Kisvégbe* | *Jövünk befele Szatmárrul, az a kis ucca a Templomig meg lefele, a Temetőü.* *Az a Kisvég. Utána mán jön a Montenegróü.* 1971: *Kisvég*, 1935–1936: *Kisvég*. — A Bocskai István utcának a Református temetőig terjedő része. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 222. — T30-B2.

Kocsma lásd **Nagy bolt**

Kocsolya 2025: *Kocsoja*, 1971: *Kocsoja*, 1935–1936: *Kocsoja*. — Vízállásos terület volt a Legelő délkeleti részén. A név eredete bizonytalan, talán a *kocsolya* 'ágy; vesszőből font bölcső, amelyet a mezőn használnak; kosár' főnévvel áll kapcsolatban. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 225, ÚMTsz. — T15-H2.

Kodác-bár 2025: *Kodác-bár* | *Ez a Kodác-bár, mer a Kodácéj.* — Élelmiszerbolt és kávézó az Alsóvégen. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T30-A1.

Kodác földje lásd **Patay-tag**

Kollektíva 2025: *Kolektiva*. — A Fő utca és a Malom sikátor sarkán fekvő telek. Korábban a kollektív gazdaság tulajdonában volt. Az egykori magtár épülete ma is megvan. — ÉGy. — T30-A2.

Korlát lásd **Kis-tag**

Közepső híd 2025: *Közepsőü hid* | *A Nagy ut azom megyen átal, a Nagy ut véjgin.* — A Szénegetőn átívelő híd a Nagy út mentén. A Kis híd és a Nagy híd között fekszik. — ÉGy. — T15-F3.

Kultúr lásd **Kultúrház**

Kultúrház 2025: *Kulturház ~ Kultur ~ Művelődéjsi ház*, 1971: *Faluháza, Kultúrotthon*. — Épület a Felsővégen. Kultúrház működik

benne. **Kultúr, Kultúrotthon, Művelődési ház és Falu háza** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 221–122. — T30-A2.

Kultúrotthon lásd **Kultúrház**

Kupán sarok 2025: *Kupán sarok | Ez ety sarki haz, éjs ot Kupan lakot benne. Éjs ity Kupan saroknál, igy monták.* 1971: *Kupán-sarok.* — AFő utca és a Kisvég találkozása. A név a korábban itt lakó Kupán családra utal. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B2.

Kúti-tábla 2025: *Kuti-tábla.* — Földterület a Hodos-hát területén. Pontos helyét az adatközlők nem ismerték. A korábban a területen levő kútról kaphatta a nevét. — ÉGy.

Kút-vápa lásd **Kút-vápa-dűlő**

Kút-vápa-dűlő 1935–1936: *Kutvápa-düllőü,* 1895: *Kútvápa.* — Egykori dűlő a település északnyugati határában a mai Birtokos-mező környékén. A **Kút-vápa** helynév arra utal, hogy kút állhatott a területen. A *vápa* utótag ’mocsaras, vizenyős terület’ jelentésű földrajzi köznévv. A helynév utólag kiegészült a *dűlő* földrajzi köznévvvel. — FKnt., SzamSz., T0.53.186.1. — T15-E3.

Külső-erdő 1931: *Külső e[rdő],* 1884: *Külső e[rdő].* — Egykori erdő a határ északi részén, a Belső-erdőtől délre. A név előtagja a Belső-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. — HKFT., T16.T.365. — T15-G2.

Lazsna 2025: *Lozna ~ Loznou | Az is ety fordulouy föld. ... Megy a falu, a kertek ajjábam van.* 1971: *Loznó,* 1935–1936: *Lazsna.* — Szántóföld a belterület közelében, a Cigánygödör és a Mándi-tag között. A név a *lazsna* ’gazzal benőtt hely’, *lazsna* ’dudvával, burjással benőtt hely, bikres-bokros hely’ jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 222, 225, ÚMTsz. — T30-B1.

Lébuč-szer 1935–1936: *Lébuč-szēr,* 1864: *Libutz szeren.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *lébuč* előtag a *bíbic* nyelvjárási alakja. Az utótag a *szer* ’határ (távol eső) része’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKnt., PESTY 1864/40: 340b, SzamSz. *libuc.*

Legelő lásd **Nagy-legelő**

Legelő út lásd **Csordajáró út**

Liget 1971: *Liget,* 1339>1348: *Lygeth.* — Egykori szántóföld a határ délkeleti részén. A név a *liget* ’kisebb ritkás erdő’ jelentésű földrajzi köznévből származik. — A. 5: 202, FKnt., NÉMETH 2008: 276, SzMHn. 2: 225. — T15-G3.

Liget alja 2025: *Liget ajja,* 1971: *Liget ajja.* — Szántóföld a település határának délnyugati részén, az országhatár és a Birtokos-mező között. A név feltehetően a szomszédos Méhtelegen lévő Liget közelségére utal. — ÉGy., SzMHn. 2: 225, SzSzMFN. 5: 257. — T15-E3.

Liget alja

Fotó: Hankusz Éva

Lóger 2025: *Lóujer ~ Lóuger | Hát Lóujer az vóut, hoty hol összerakták a buzát, mikor réigen kéjzsel arattak, nem vóut méjg géipezet. Vóut egy ojan hejiség. Hát az igy a Kolektiva kert utám volt ottan.* 1971: *Lóger.* — A Silógödör mellett fekvő földterület. A név a *lóger* ’takarmány, cséplés előtti gabona, szalma tárolására kijelölt hely’ jelentésű földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 2: 222. — T30-B1.

Lókert 2025: *Lókert ~ Lúkert | Lefele, egéisz a magyar határ alatt. Az is egy ijem fordulouy, egy ijem mezőü. ... a Hodos-háttü, le a Határ ajjába.* 1971: *Lókèrt.* — Szántóföld a határ északnyugati részén az országhatár mentén. Bizonyára lovakat tartottak a területen. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T15-F2.

Magas-domb 1935–1936: *Magozsdomb,* 1760: *Garocz fele a Magos domb* oldalan. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Magasabban fekvő terület lehetett. — ETH. 11: 76, SzamSz.

Makra 2025: *Makra | Van ety fordulouy, hogy Makra. ... Utána jött a Réjt.* 1971: *Makra, Makra-förduló.* — Szántóföld a határ északnyugati részén a Rét mellett. A név a *makra* ’nedves, mocsaras területrészt’ jelentésű földrajzi köz-

névből származik. **Makra-forduló** formában is említik, ennek utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Makra-hegy. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 225. — T15-F3.

Makra-forduló lásd **Makra**

Makra-hegy 1935–1936: *Makrahegy*. — Egykori hely a település határában. Bizonyára a Makra része volt, vagy annak közelében feküdt. A név utótagja a *hegy* 'vizenyős, mocsaras területből kiemelkedő kisebb halom' vagy 'földdarab elkeskenyedő vége' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzamSz.

Malom 2025: *Malom* | *A Malom megvan, csak mosmá mühejj*. 1971: *Malom*. — Épület a Malom sikátorban. Korábban malom működött benne, ma műanyag nyílászárók készítésével foglalkozó vállalkozásnak ad helyet. Vö. Malom-tábla. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-A2.

Malom sikátor 2025: *Malom sikátor ~ Malom ucca ~ Kispeskeski ut ~ Peleski ut* | *Ot vout a Malom. Ott is megvan, csak mán.* | *Az megyen, Kispeskeskéjre is megy*. 1971: *Malom ucca, Malomsikátor, Peleskeji út*. — Az egykori Malomhoz vezető út. A név utótagja a *sikátor* 'szűk utca' jelentésű földrajzi köznévv. **Malom utca** formában is említik. Ezen az úton lehet eljutni a szomszédos Kispeskeskére, ezért **Kispeskeskei út**, **Peleskei út** formában is használják, a nevekben a településnév *-i* képzős formája a környéken jellegzetes *peleski* alakban is előfordul. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 222, 226. — T30-A2.

Malom-tábla 2025: *Malom-tábla*, 1971: *Malom-tábla*. — Szántóföld a határ déli részén a Malom közelében. — ÉGy., SzMHn. 2: 225. — T15-F4.

Malom utca lásd **Malom sikátor**

Mandel-tanya 1944: *Mandeltanya*, 1940–1944: *Mandeltanya*, 1913: *Mándeltanya*, *Mandeltanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára egykori tulajdonosáról kapta. — EH., Hnt.

Mándi kabolaút lásd **Mándi út**

Mándi-szeg 1935–1936: *Mándiszeg*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. Talán a Mándi-tag közelében feketett. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő

földterület' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzamSz.

Mándi-tag 2025: *Mándi-tag*, 1971: *Mándi-tag*. — Szántóföld a Montenegrotól északra fekvő területen a Lazsna és a Boros-tag között. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Mándi-szeg, Mándi-tanya, Mándi út. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 225. — T30-B1.

Mándi-tanya 1913: *Mándytanya*, 1907: *Mándi tanya*, 1902: *Mándi tanya*, 1888: *Mándy tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. Talán a mai Mándi-tag területén állhatott. — Hnt.

Mándi út 2025: *Mándi ut ~ Mándi kabolaut* | *Vout ety kabolaut is nevezve, hogy Mándi. ... éjs akkor, ahogy vout az ű főüggük, vout ety kabolaut, kissep kabolaut, hogy az Mándi kabolaut*. — A Mándi-tagba vezető földút. **Mándi kabolaút** formában is használják, ennek utótagja a *kabolaút* 'kis, keskeny mezei út, dűlőút' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T30-B1.

Marozsán földje lásd **Kis-tag**

Marozsán kabolaút lásd **Marozsán útja**

Marozsán útja 2025: *Marozsán uttya ~ Marozsán kabolaut ~ Kabolaut* | *Az a Marozsánéj vout. Kéjt óudalt az övéj vout a föld ottan*. 1971: *Kabola-út, Marozsán-kabolaút, Marozsán-kabolaút*. — A Marozsán földjéhez vezető földút a határ északi részén. A **Kabolaút** név a *kabolaút* 'keskeny szekérút, dűlőút' jelentésű földrajzi köznévből alakult. **Marozsán kabolaút** formában is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 224–225. — T15-F3.

Medve laposa lásd **Medvés laposa**

Medvés 2025: *Medvéjs*, 1971: *Medvés*, 1935–1936: *Medvés*. — Kisebberdő a határ keleti részén, a Király kosárja közelében. BURA LÁSZLÓ szerint a név a területen növő medveszederre utal. Vö. Kis-Medvés, Medvés-ág, Medvés laposa, Medvés-oldal. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 225. — T15-G3.

Medvés-ág 1935–1936: *Medvéság*. — Egykori hely a település határában. Pontos helyét nem ismerjük, bizonyára a Medvés közelében lehetett. A név utótagja az *ág* 'kisebbercsatorna'

vagy ’földterület másik határba való átnyúlása’ jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzamSz.

Medvés laposa 1941: *Medve laposa*, 1931: *Medves láposa*, 1884: *Medvés láposa*. — Egykori szántóföld a határ keleti részén, a mai Medvés közelében. A név utótagja a *lapos* ’környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület’ jelentésű földrajzi köznévv. **Medve laposa** formában is szerepel. A korábbi adatok *láposa* utótagja téves lejegyzésű forma lehet. — FKNT., HKFT., MaKF., T16.T.365. — T15-G3.

Medvés-oldal 2025: *Medvéis-oldal*, 1971: *Medvés-öaldal*, *Medvés-tábla*. — Szántóföld a határ északkeleti részén a Medvés és a Satona között. Korábban **Medvés-tábla** formában is említették. — ÉGy., SzMHn. 2: 225. — T15-G3H3.

Medvés-tábla lásd **Medvés-oldal**

Méhkert 1864: *Méh kert*. — Egykori hely a falu határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név bizonyára arra utal, hogy méheket tartottak itt. — PESTY 1864/40: 340b.

Méneskút 1935–1936: *Méneskut*. — Egykori kút a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *méneskút* ’a ménes itatására szolgáló kút és közvetlen környéke’ földrajzi köznévből származik. — FKNT., SzamSz.

Mensti-major 1893: *Mensti major*. — Egykori major a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjának olvasata, magyarázata bizonytalan. — Hnt.

Mikolai út 1944: *Mikolai-út*, 1940–1944: *Mikolai út*. — Út a településen, a szomszédos Mikolába vezet. Ez alapján a név a Bocskai István utcára utalhat. — EH., Hnt.

Montenegró 2025: *Montenegróu*, *Montenegróbul* ~ *Montenegróu ucca*, 1971: *Montenegró*. — A Bocskai István utcának a Kisvéget követő keleti szakasza. A névadás indítékát a helybeliek nem ismerik. **Montenegró utca** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B1C1.

Montenegró utca lásd **Montenegró**

Művelődési ház lásd **Kultúrház**

Nádaska 2025: *Nádaska* ~ *Háromszáznyóucas* | *Ot lefele, mer ahoty tudom, akkor az államéj vóut a föld, éis uty hijták ... Háromszáznyolcas földnek hifták.* | *Az vóut a Háromszáznyóucas réisz, utyhogy annak hijtuk, mer románul, de*

Nádaska vóut a neve. 1971: *Nádaska*. — Szántóföld a határ északi részén a Hodos-hát és a Nagy-legelő között. Korábbi, ma már ritkábban használt *Nádaska* neve a terület növényzetére utal. Az állami gazdaság idején kapta a hivatalos jellegű **Háromszáznyolcas** elnevezést, melyet ma is gyakran használnak. — ÉGy., SzMHn. 2: 225. — T15-G2.

Nagy bolt 2025: *Nagy bóut* ~ *Nagy-üzlet* ~ *Szövetkezet* ~ *Alimentára* ~ *Bücs-bár* | *Ez a köszpondba van. Mer ott a Kulturház, ot van a Szövetkezet, az Iskola, aszt montuk, az a köszpont.* 1971: *Szövetkezet, Kocsma*. — Épület a Felsővégen. Élelmiszerbolt és kocsma működik benne. Az **Alimentára** név a román *alimentară* ’élelmiszerüzlet’ szóból származik. A **Bücs-bár** névváltozat előtagja tulajdonosa családnevére utal. **Szövetkezet**, **Kocsma** és **Nagy üzlet** formában is említik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 2: 222. — T30-A2.

Nagy-Éger lásd **Éger-árok**

Nagy híd 2025: *Naty hid* | *Ahum van a naty csatornázás, ottam van a Naty hid*. — Kanálison átívelő híd a Nagy út mentén. A név előtagja a Kis-hídhöz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Középső híd. — ÉGy. — T15-G3.

Nagy-irtás 2025: *Nagy irtás*, 1971: *Nagy-irtás*, *Nagyirtás*. — Bokros terület a Nagy-legelő és a Kis-Medvés között. A név előtagja a terület méretére utal, utótagja pedig az *irtás* ’szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek’ jelentésű földrajzi köznévv (FKNT.). — ÉGy., SzMHn. 2: 225. — T15-H2.

Nagy-Kádár-kert 2025: *Naty-Kádár-kert*. — A település északi részén a Túr egyik kanyarulatában fekvő földterület. A Kádár-kert nagyobbik része. A név a Kis-Kádár-kerthez való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T15-G1.

Nagy-kanális lásd **Éger-árok**

Nagy köhíd 2025: *Naty kühid* ~ *Vármegye árka hid* | *Annak van korlátozot karja, minden, mer a Vármegye árka azalat ment el.* 1971: *Naty-köhíd*. — A Vármegye árkán átívelő híd. A név előtagja a Kis köhídhöz való viszonyítást fejezi ki. **Vármegye árka híd** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T15-F4.

Nagy-köpődék 1935–1936: *Natyköpőüdek*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a

Kis-köpődékhez való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *köpődék* 'szántóföldön levő mélyedés, melyben megáll a víz' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SzamSz.

Nagy-legelő 2025: *Nagy-legelő* ~ *Legelő* ~ *Igényelt-legelő* | *Van egy Nagy-legelő. Hát már nincsen. ... Nincsem benne a jószág. Kinyirtak bennünket, már mi is városiak vagyunk.* 1971: *Nagy-legelő*. — Legelő a határ északkeleti részén. Korábban itt legelt a falu csordája. Ma már nincs csorda a településen, jelenleg magán-személy bérlí a legelőt. **Legelő** és **Igényelt-legelő** formában is említik. Vö. *Igényelt*. — ÉGy., SzMHn. 2: 225. — T15-H2.

Nagy-Satona lásd **Hosszú-Satona**

Nagy sikátor 2025: *Naty sikátor* ~ *Sikátor*, 1971: *Sikátor*. — Az Alsóvégről nyíló, északi irányba futó kisebb utca. Folytatása a Nagy út. A név előtagja a Kis sikátorhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *sikátor* 'szűk utca' jelentésű földrajzi köznév. **Sikátor** formában is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 222. — T30-A1.

Nagy sikátor

Fotó: Hankusz Éva

Nagy-szeg 2025: *Naty-szeg* | *Ahogy van a Pom-paház, azom belül van, egéjsz a végig, a csed-reki határig ... mer a Tur mentim van belül, Töltésem belül.* 1935–1936: *Natyszeg*. — Erdős terület a határ északi részén, a Túr egyik kanyarulatában. A név előtagja a Kis-szeghez való viszonyítást fejezi ki. Utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzamSz. — T15-G1.

Nagy-telek 1339>1348: *Nogteluk*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a Kis-telekhez való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *telek* 'gazdasági műveléssel hasznosítható földterület, kisebb

birtok' jelentésű földrajzi köznév. — A. 5: 202, FKNT., NÉMETH 2008: 276.

Nagy-töltés 2025: *Naty-tőütéjs* ~ *Tőütéjs*, 1971: *Töltés*. — A település északi határában a Túr mentén futó földgát. A név előtagja a Kis-töltéshez való viszonyítást fejezi ki. **Töltés** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 226. — T15-G1.

Nagy út 2025: *Nagy ut* ~ *Bēsőüerdeji ut* | *A Naty sikátor ameddig laknak, és ot mán kifele az Nagy ut.* | *Kifele a mezőüre, kifele a Hármahatáron, a Turnak. Külömbem magyarul úgy mongyuk: a Nagy uton.* 1971: *Nagy út, Belső-érdéji út*. — A település északi határát átszelő út, a Nagy sikátor folytatása. A Belső-erdőhöz vezet, erre utalva **Belsőerdei út** néven is említik. A *Nagy út* név a Kis út nevével áll korrelációban. — ÉGy., SzMHn. 2: 222, 223, 225. — T15-F3.

Nagy üzlet lásd **Nagy bolt**

Nagy váró 1935–1936: *Nagyváró*, 1864: *Nagy váró*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a Kis váróhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *váró* 'erdészeti) várakozóhely' jelentésű földrajzi köznév. Az építményt jelölő név vonódott át a környező terület megjelölésére. — FKNT., PESTY 1864/40: 315a, SzamSz.

Nyolcapró-föld 1935–1936: *Nyóucapróüfőüid*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név a terület, illetve a parcellái méretére utalhat. — SzamSz.

Ócska-gát 1935–1936: *Óucskagát*. — Egykori gát a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a gát régi voltára utal, vö. *ócska* 'régí'. — SzamSz.

Ócskatelep 2025: *Óucskatelep* | *Van egy Ócskatelep. Az nem tom, az is még a zsidókéj lehetett. Rajta van egy ócska épület. Építettek oda egy uj iskolát az udvarba.* — Régi, romos épület a Felsővégen. — ÉGy. — T30-A2.

Orosz-bár 2025: *Oroz-bár* ~ *Uruz-bár*. — Élelmiszerbolt és kocsmá a Felsővégen. A név előtagja a tulajdonos családnevére utal. — ÉGy. — T30-B2.

Orvosi rendelő lásd **Diszpenszár**

Óvoda 2025: *Óuvoda*. — Épület a Felsővégen. Korábban óvodaként működött. — ÉGy.

Ördögös 2025: *Ördögös* | *Van a Szenegetőü, úgy mongyák, van egy darap föld, s annak a*

végibe megint, az az Ördöngös. A végibe a főtterületnek. | Az egy ijen lapájos vout réigen, az is, legeltettek. ... Mos már az is fel van törve.

1935–1936: Ördöngös. — Korábban lapályos terület volt a Szénégető-tábla mellett. Ma szántó-földként hasznosítják. A név a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű *ördöngös* tájszóval áll kapcsolatban, a névadás indítékát azonban nem ismerjük. — ÉGy., SzamSz., ÚMTsz. — T15-F3.

Parókia 1. 2025: *Paróukija*. — Épület a Fő utcán a Görög templom közelében. — ÉGy. — T30-A1.

Parókia 2. 2025: *Paróukija ~ Református paróukija*. — Református lelkészi lakás a Református templom közelében. **Református parókia** néven is említik. — ÉGy. — T30-B2.

Parragh-tanya 1913: *Parraghtanya*, 1907: *Parragh tanya*, 1902: *Parragh tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — Hnt.

Patay kabolaút 2025: *Pataji kabolaut*. — A Patay-tagba vezető földút. A név utótagja a *kabolaút* 'kis, keskeny mezei út, dűlőút' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T15-G3.

Patay-tag 2025: *Pataji-tag ~ Boris-tag ~ Kodác főüggve | De aszt is éneveszték csak egy asszonyrú, aki ot lakik. Nem réigen neveszték el Boris-tagnak. A Boris-tag asz külömben a Pataji-tag, amit montam, az réigi neve. Esz csak mos let kitalálva.* 1971: *Boris-tag*. — Szántóföld a határ keleti részén a Boros-tag mellett. A *Patay-tag* elnevezés a terület korábbi tulajdonosára utal, míg a **Kodác földje** név a jelenlegi tulajdonosra. A **Boris-tag** elnevezést a közelében lakó asszonyról kapta. Az utótagként szereplő *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. Vö. Patay kabolaút, Patay-tanya. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 2: 223. — T15-G3.

Patay-tanya 1913: *Pataytanya*, 1907: *Patay tanya*, 1902: *Patay tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Talán a mai Patay-tag területén állt. — Hnt.

Patak-híd 1935–1936: *Patakhid*. — Híd a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SzamSz.

Patika 2025: *Patika ~ Iroda*. — Épület a Fő utcán a Malom sikátor közelében. Jelenleg gyógy-

szertár működik benne. Korábban az állami gazdaság irodaépülete volt, erre utal az **Iroda** elnevezés. — ÉGy. — T30-A2.

Peleskei út lásd **Malom sikátor**

Pendelyes-föld 1935–1936: *Pendejesföld*. — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A névadás indítéká ismeretlen, az előtaghoz lásd *pendēj* 'hosszú (női) ing'. — SzamSz.

Péterútja 1935–1936: *Péteruta*. — Dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név egy elsődleges útnévből alakult, mely átvonódott a vele szomszédos területekre. Talán azonos a Sándorhomok határában említett ilyen nevű hellyel. Lásd Péterútja (Sándorhomok). — SzamSz.

Pikét 2025: *Pikéjt | Ahol a katonák voutak, az épület megvan, ahogy megyün kifele a Határnak jobb oudalt.* 1971: *Határórség*. — Romos épület a Fő utca északi végén. Korábban laktanyaként működött. A név a románból a magyarba átkerült *pichet* 'örház' jelentésű szóból alakult. Korábban **Határórség** néven említették. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 2: 221. — T30-A1.

Pumpaház 1. 2025: *Pompaház | Kinn a Turná, a Hármashatárná*. — Épület, szivattyúház a Hármashatár közelében. A névben a *pumpa* főnév nyelvjárási *pompa* változata szerepel, de lásd még a rom. *pompă* 'szivattyú' lexémát is ehhez. — Dicț., ÉGy., KMNySz. 2: 188, SzamSz. — T15-G1.

Pumpaház 2. 2025: *Pompaház*, 1971: *Hidrofor, Pompaház*. — Épület, szivattyúház a Király-tanya mellett. **Hidrofor** néven is szerepel. A névben a *pumpa* főnév nyelvjárási *pompa* változata szerepel, de lásd még a rom. *pompă* 'szivattyú' lexémát is ehhez. — Dicț., ÉGy., KMNySz. 2: 188, SzamSz., SzMHn. 2: 221. — T15-G4.

Pusztaborona 1935–1936: *Pusztaberena*. — Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a Mikola község határába eső *Borona-sűrű* névvel áll kapcsolatban, annak egy része lehetett. A név előtagja a *puszta* 'parlag' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., SzamSz.

Rácztanya 1907: *Rácztanya*, 1902: *Rácztanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — Hnt.

Református parókia lásd **Parókia**

Református temető 2025: *Református temetői ~ Temetői*, 1971: *Református-temető*. — Temető a Kisvég és a Montenegró határán. **Temető**-nek is mondják. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B2.

Református templom 2025: *Református templom ~ Templom*, 1971: *Református-templom*. — A Fő utca és a Kisvég találkozásánál álló református templom. **Templom** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B2.

Rét 2025: *Rét*, 1971: *Rét*. — Szántóföld a határ nyugati részén a Makra mellett. Talán ennek részei lehetnek az Alsó- és a Felső-Rét. Vö. Rét-fenek, Rét útja. — ÉGy., SzMHn. 2: 226. — T15-F2.

Rét-fenek 1941: *Rétfenék*, 1931: *Rétfenék*, 1884: *Rétfenék*. — Egykori rét a határ északkeleti részén, a mai Nagy-legelő területén. Bizonyára a Rét része volt. A név utótagja 'valamely terület mélyebben fekvő része' jelentésű földrajzi köznévv. — FKNT., HKFT., MaKF., T16.T.365. — T15-H2.

Rét útja 1935–1936: *Rétuttya*. — Út a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A Rétre vezető út lehetett. — SzamSz.

Római templom 2025: *Róumaji templom*. — Római katolikus templom az Alsóvégen. — ÉGy. — T30-A2.

Rövid-Satona 2025: *Rövid-Sātona ~ Kis-Sātona*. — Szántóföld a határ keleti részén. A Hosszú-Satonával együtt a Satona része, annak rövidebb darabja. **Kis-Satona** formában is említik. — ÉGy. — T15-H3.

Satona 2025: *Sātona | Uty hijták, hoty Sātona, ety fordulóy földet*. 1971: *Satona*. — Szántóföld a határ keleti részén. Részei a Rövid-Satona és a Hosszú-Satona. A név eredete ismeretlen. — ÉGy., SzMHn. 2: 226. — T15-H3.

Sikátor lásd **Nagy sikátor**

Siló lásd **Silógödör**

Silógödör 2025: *Silógödör | Mikó a Kolektiva használta. De mostam már izéj vam benne. Megvette valaki, terménybáza [terménytvevő és raktározó központ]*. 1971: *Siló*. — Bokros terület a Cigánygödör mellett. Az állami gazdaság silógödre volt itt. **Siló** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B1.

Spiegel-tanya 1907: *Spiegel tanya*, 1902: *Spiegel tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — Hnt.

Stark út 2025: *Stark ut | Az is ety kis kabolaut. ... ety kis mezeji ut. | Hosszumezőürü idenöüilt... éjs az épített ety házat. Az az ety ház vout rajta. Éjs akkor Startnak hifták... Stark Istvánnak hifták. Ugy maratt, hoty tóut ugye ide tart? Tark ut, igen*. 1971: *Stark út*. — A Montenegróból nyíló kisebb utca. A Stark család épített először házat az utcában. — ÉGy., SzMHn. 2: 22. — T30-C1.

Sűrű-szeg 1935–1936: *Sűrűszeg*. — Egykori dűlő a település határában. A név a *sűrű* 'mocsári erdő' és a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznevek összetételéből alakult. — FKNT., SzamSz.

Szárzabereg lásd **Szárzaberek**

Szárzaberki-erdő 1863–1864: *Szárzasz berki Erdő*. — A határ északi részét borító, egykor nagy kiterjedésű erdő. Nagy részét mára kiirtották. — MKFT. — T15-G1H2.

Szárzaberki malom lásd **Berki malom**

Széles-berek 1339>1348: *Zelesberek, Zeuleusberuk*, 1339>1348: *Zeuleusberuk*. — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A név előtagja a terület alakjára utalhat. Utótagja a *berek* 'vizenyős (bokros) rét vagy legelő' jelentésű földrajzi köznévv. — A. 5: 202, FKNT., NÉMETH 2008: 276.

Szénégető 1. 2025: *Szenegetőü*, 1971: *Sziénégető-árok, Szenekető*, 1935–1936: *Szenegetőü*. — Kanális a belterületől északra a Szénégető-tábla mellett. **Szénégető-árok** néven is említik. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 2: 222, 226. — T15-F3.

Szénégető 2. lásd **Szénégető-tábla**

Szénégető-árok lásd **Szénégető 1.**

Szénégető-tábla 2025: *Szenegetőü-tábla ~ Szeneketőü ~ Etyház főüggye | Mer ot van ety kanális, ami veszi a vizet, éjs aszt uty hifták réjgen, most is, hoty Szeneketőü*. — Szántóföld a határ nyugati részén, a Szénégető patak mentén. **Szénégető**

Szénégető-tábla

Fotó: Hankusz Éva

formában is használják. A név a *szénégető* 'faszén égetésére használt hely' jelentésű földrajzi köznévből származik. Az *Egyház földje* elnevezés arra utal, hogy a terület jelentős része a görög-katolikus egyház tulajdonában van. — ÉGy., FKnt. — T15-F3.

Szepszés 2025: *Szepszés* | *A Szepszés az it van, hát itt a tusóú óudat a házak utám van, egy ojan kisz százötvm méiter. Van a Nagy ut és a Temetőjük tart ety Szepszés. Egy ojan kis rövid.* 1971: *Szepszés.* — Szántó föld a belterület közelében a Katolikus temető szomszédságában. A nevét nem tudjuk magyarázni. — ÉGy., SzMHn. 2: 226. — T15-F4.

Szereda-szeg 2025: *Szereda-szeg ~ Urbéjres-mezőü ~ Urbéjres* | *Ot réjgebben a Kolektivának vóut gyümöücsös, minden.* 1971: *Szeredaszeg, Urbéres-mező,* 1910: *Urbéres,* 1895: *Urbéres.* — Szántó föld a határ délnyugati részén, a Szőlőskert mellett. Átnyúlik Kispesleske határába. A név előtagja a *Szereda* személynév lehet. Utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévből. Az *Urbéres-mező* névváltozat a Birtokos-mező nevével állhat összefüggésben. Előbbi egykor bizonyára úrbéresek, azaz 'jobbágyok' birtokolták vagy használták, míg utóbbi a település földbirtokosainak a tulajdona volt. *Urbéres* formában is említik. Lásd Szereda-szeg (Kispesleske). — ÉGy., FKnt., SzamSz., SzMHn. 2: 226, T0.53.186.1, T22.B.IX.a.1008, ÚCsnT. — T15-E4F4.

Szőlős lásd **Szőlőskert**

Szőlősdomb lásd **Szőlőskert**

Szőlőskert 2025: *Szőülőüskert ~ Szőülőüsdomb* | *Az is ety fölt fordulóy. Ugy mongyuk ez, Szőülőüskert.* | *A Szőülőüskert az it van a Peleski uton.* 1971: *Szőlős,* 1931: *Szőlős kert,* 1884: *Szőlős kert,* 1864: *szöllös kert* | *1700^{ik} esztendő körül leány ágon Czerjék családra jutott [a falu], ki is földes uri jogánál fogva a 'Község határában a 'még most is létező szöllös kert helyiségen szöllő kertet alakított. | A 'szöllös kert azonban Boros Félix Ur egyik utód által mintegy 10 évvel ez előtt ki irtatván jelenlegis luczernásnak használtatik.* 1864: *Szőlős kertnél.* — Szántó föld a határ déli részén a Kispesleskei út mentén, Kispesleske és Szarazberek határában. Korábban szőlőt termesztettek a területen. **Szőlős** és **Szőlősdomb** néven is említik. Lásd Szőlőskert

(Kispesleske). — ÉGy., HKFT., PESTY 1864/40: 315a, 361a, SzMHn. 2: 222, T16.T.365. — T15-E4F4.

Szövetkezet lásd **Nagy bolt**

Telekpuszta 1895: *Telek puszta.* — Egykori lakott hely a település keleti határában. A Kis-telek közelében feküdt, erre utalhat a név *telek* előtagja. Az utótag pedig a *puszta* 'a falutól távolabb eső, kisebb települési egység, mezőgazdasági központ, major' jelentésű földrajzi köznévből. — FKnt., T0.53.186.1. — T15-H4.

Temető lásd **Katolikus temető, Református temető**

Temető út lásd **Bocskai István utca**

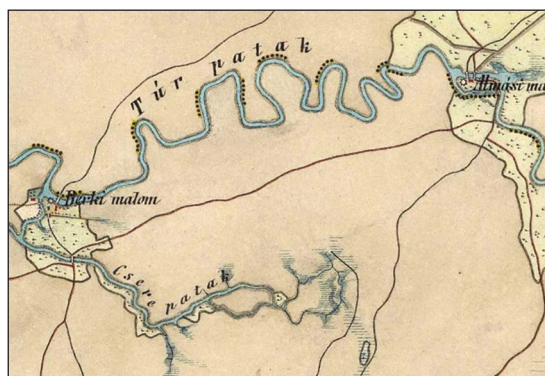
Templom lásd **Görög templom, Református templom**

Tóth-birtok 2025: *Tóut-birtok.* — Szántó föld a határ északkeleti részén, a Satona közelében. Nevét tulajdonosáról kapta. Vö. Tóth útja. — ÉGy. — T15-H3.

Tóth útja 2025: *Tóut uttya* | *A Montenegróbul jöt keresztül, egéisz a Nagy utra, ety kabolaut.* — A Tóth-birtok mentén elhaladó földút, a Montenegróról a Nagy útra vezet. — ÉGy. — T15-G3.

Töltés lásd **Nagy-töltés**

Túr 2025: *Tur;* 1984: *Túr;* 1971: *Túr;* 1941: *Túr;* [1940 k.]: *Túr;* 1914: *Tur;* 1911: *Túr;* 1895: *Túr patak,* 1884: *Tur patak,* 1860–1864: *Túr patak,* *Túr Bach,* 1806: *Túr F[u]vius,* 1802–1811: *Túr F[l]uss,* 1802: *Túr F[l]uvius,* 19. sz.: *Túr f[o]lyó,* 1799: *flus Tur;* 1782–1785: *Tur bach,* 1450: *Thwr;* 1339>1348: *Twr;* [1217 k.]: *fluuium turu,* 1216: *Tur;* 1216: *Túr.* — A Tisza bal oldali mellékfolyója. A Keleti-Kárpátok részét képező Avas-hegységben ered Románia északnyugati részén. Nyugati irányban folyik, egy

A Túr-patak a második katonai felmérés térképén

szakaszon határfolyó Ukrajnával. Szatmárnémeti közelében lép Magyarország területére, majd Tiszakóródnál torkollik a Tiszába. A települést északi irányból határolja. A név az általánosan elfogadott magyarázat szerint szláv eredetű, az ósszláv **turь* 'östulok' jelentésű főnévből alakult, leginkább annak *-jb* képzős alakjából. **Túr-folyó** és **Túr-patak** néven is említik. Vö. Holt-Túr, Túr-hát, Túri-major. Lásd Túr (Halmi, Kiszgerce, Kökényesd, Mikola, Túrterebes). — A. 5: 202, DL. 70896, ÉGy., EKFT., F. 7/3: 20, FNESZ., GÖRÖG, HKFT., KNIEZSA 1941: 207–209, KOGUTOWICZ, LIPSZKY, MAP., MAKF., MÁKT., MKFT., MoFnT. 1: 32, NÉMETH 2008: 276, PAIS 1975: facs. 28. cap. 13. sor, PERÉNYI 233, SZIRMAY 1810: 288, SzMHn. 2: 226, T0.53.186.1, T1.S.12.X.16/1, T16.T.117, T16.T.420, T22.B.IX.a.2103. — T15-H1.

Túr-folyó lásd **Túr**

Túr-hát 2025: *Tur-hát* | *Tur-hát azéj monták ugy, a vóut a Kisz-szeg, Naty-szeg.* 1935–1936: *Túrhát.* — A Túr mentén fekvő földterület. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzamSz. — T15-G1H1.

Túri-major 1893: *Turi major.* — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. A Túr folyó környékén fekkhetett. — Hnt.

Túr-patak lásd **Túr**

Új képnél 1864: *Új képnél.* — Egykori hely a falu határában. Pontosabban nem lokalizálható. A név eredete ismeretlen. — PESTY 1864/40: 340b.

Úrbéres lásd **Szereda-szeg**

Úrbéres-mező lásd **Szereda-szeg**

Vadas 1971: *Vadas.* — Kert a belterületen. Pontos helyét a forrás nem közli. A név olyan területre utal, ahol sok lehetett a vad. — FKNT., SzMHn. 2: 222.

Vám 2025: *Vám ~ Határ.* — Határátkelőhely Szárzberek nyugati határszélében. **Határ** néven is említik. — ÉGy. — T15-E3.

Varjas 1935–1936: *Várjas*, 1864: *Varjas.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára a területen élő varjakra utal. — PESTY 1864/40: 340b, SzamSz.

Vármegye árka lásd **Éger-árok**

Vármegye árka híd lásd **Nagy kőhíd**

Vermes-ág 1339>1348: *Vermesagh.* — A település határában említett hely. Pontosabban nem lokalizálható. A névadás indítéka ismeretlen. A név utótagja az *ág* 'kisebb csatorna' vagy 'földterület másik határba való átnyúlása' jelentésű földrajzi köznévv. — A. 5: 202, FKNT., NÉMETH 2008: 276.

Vic-tag lásd **Dögtér-tábla**

Virág-lapos 2025: *Virág-lapos* | *Kis tóucsás vóut. ... Kis lapájós, sásas, sásas réjsz. Kis sásos vóut.* 1935–1936: *Viráglaposs.* — Sásas, nádas, lapos hely a Lókert közelében. A név előtagja a terület növényzetére utalhat. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT., SzamSz. — T15-F2.

Völgy 1864: *A Völgybe.* — Egykori hely a település határában. Pontosabban nem lokalizálható. — PESTY 1864/40: 340b.

Zsidó temető 2025: *Zsidóu temetőü* | *Zsidóu temetőü a Kenderesen, ugy mongyuk, hogy ot van. | A Kenderes után, a Kenderessel ety fordulóuba van.* 1971: *Zsidó-temető.* — A Református temető közelében fekszik. A zsidó vallásúak temetkezési helye volt. — ÉGy., SzMHn. 2: 222. — T30-B2.

Zsidó templom 2025: *Zsidóu templom* | *Volt Zsidóu templom, aszt lebontották. Iskola led belőüle, az udvarbú minden.* — Egykori templom a Felsővégen. Ma az Iskola áll a helyén. — ÉGy.

Források

- A. = NAGY IMRE szerk., *Anjoukori okmánytár 1–6*. Budapest, 1878–1891. TASNÁDI NAGY GYULA szerk., *Anjoukori okmánytár 7*. Budapest, 1920.
- AH. = SZÁNTAI LAJOS szerk., *Atlas Hungaricus 1528–1850*. CD 1–2. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- AOKt. = KRISTÓ GYULA szerk., *Anjou-kori oklevéltár 1–*. Csongrád Megyei Levéltár–Szegedi Középkorász Műhely, Budapest–Szeged, 1990–.
- BAKOS 1982 = BAKOS FERENC, *A magyar szóképzés román elemeinek története*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982.
- BÉNYEI 2012 = BÉNYEI ÁGNES, *Helynévképzés a magyarban*. A Magyar Névtárhivatal Kiadványai 26. Debrecen, 2012.
- BUSZEL 2003 = БУСЕЛ, ВЯЧЕСЛАВ Т. szerk., *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Київ, 2003.
- ComMarmUg. = GEORG HELLER szerk., *Comitatus Marmarosiensis. Comitatus Ugocsiensis*. Die historischen Ortsnamen von Ungarn 18. München, 1985.
- ComSzath. = HELLER, GEORG, *Comitatus Szathmariensis*. Die historischen Ortsnamen von Ungarn 14. München, 1981.
- CzF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS, *A magyar nyelv szótára 1–6*. Pest, [később] Budapest, 1862–1874.
- Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában 1–3.*, 5. Budapest, 1890–1913.
- CSUCSKA 2005 = ЧУЧКА, ПАВЛО, *Прізвища Закарпатських Українців. Історико-етимологічний словник*. Видавництво „Світ”, Львів, 2005.
- DÁVID 2001 = DÁVID ZOLTÁN, *Az 1598. évi házösszeírás*. Központi Statisztikai Hivatal Levéltára, Budapest, 2001.
- DEX. = *Dicționar explicativ al limbii române*. URL: <https://dexonline.ro/intrare/handal/174241>
- Dicț. = KELEMEN BÉLA szerk., *Dicționar român-magyar*. Pentru uz școlar. Editura didactică și pedagogică, București, 1974.
- DL. = *Diplomatikai Levéltár. Magyar Nemzeti Levéltár, Mohács előtti gyűjtemény*.
- DocVal. = LUKINICH IMRE szerk., *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustratia usque ad annum 1400 p. Christum*. Études sur l'Europe Centre-Orientale 29. Budapest, 1941.
- ÉGy. (Feketeardó) 2008 = KOCÁN BÉLA élőnyelvi gyűjtése.
- ÉGy. (Gyula) 2008 = KOCÁN BÉLA élőnyelvi gyűjtése.
- ÉGy. (Halmihegy) 2025 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése.
- ÉGy. (Kisbábony) 2025 = SZILÁGYI-VARGA ZSUSZA élőnyelvi gyűjtése.
- ÉGy. (Tamásváralja) 2024 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése.
- EH. = SZABÓ M. ATTILA, *Erdély, Bánság és Partium történelmi és közigazgatási helységnévtára 1–2*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2003.
- EHsz. = SZABÓ M. ATTILA–SZABÓ M. ERZSÉBET szerk., *Erdélyi helységnévszótár*. Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár, 1992.
- EKFT. = *Első katonai felmérés. 1763–1787*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary>
- ÉKsz. = PUSZTAI FERENC főszerk., *Magyar értelmező kéziszótár*. Második, átdolgozott kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- E 156 = *Urbaria et conscriptiones. 1527–1864*. – MNL Országos Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archivuma. Összeírások.
- E 158 = Magyar Nemzeti Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archivuma. Conscriptiones portarum.
- F. = FEJÉR, GYÖRGY, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis 1–11*. Budae, 1829–1844.
- FÉNYES 1840 = FÉNYES ELEK, *Magyar országnak, 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statistikai és geographiai tekintetben*. 1–6. Pest, 1836–1840.
- FÉNYES 1851 = FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leiratik 1–4*. Pest, 1851.
- FKnT. = URL: https://mnh.unideb.hu/geoname_registry. Korábbi kiadása: BÁBA BARBARA–NE-

- MES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevek tára*. A Magyar Névértéktár Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014.
- FNESZ. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.
- N. FODOR 2010 = N. FODOR JÁNOS, *A Felső-Tisza-vidék késő középkori személyneveinek szótára (1401–1526)*. Magyar Névtani Értekezések 3. ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke, Budapest, 2010.
- GÖNCZY = GÖNCZY PÁL–KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország megyéinek kézi atlasza. 68 vm*. Posner Károly Lajos és fia térképészeti intézetének kiadása, Budapest, [1890].
- GÖRÖG = GÖRÖG DEMETER–MÁRTON JÓZSEF, *Magyar átlás az az Magyar, Horvát, és Tót országok' vármegyéji, s Szabad Kerületei és a határ-örző Katonáság' Vidékinek közönséges és különös tábláji. 1802–1811*.
- HADROVICS–GÁLDI 1968 = HADROVICS LÁSZLÓ–GÁLDI LÁSZLÓ, *Orosz–magyar szótár 1–2*. Harmadik, javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968.
- HKFT. = *Harmadik katonai felmérés (1:25000). 1869–1887*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey25000>
- Hnt. = Magyarország helységnévtára a megfelelő évből. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
- JORDAN 1983 = JORDAN, IORGU, *Dicționar al numelor de familie românești*. București, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
- Károlyi = GÉRESI KÁLMÁN, *A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára 1–5*. Budapest, 1882–1897.
- KMNySz. = HORVÁTH KATALIN szerk., *A kárpátaljai magyar nyelvjárások szótára 1–2*. Kárpáti Kiadó, Ungvár, 2012–2013.
- KNIEZSA 1941 = KNIEZSA ISTVÁN, *Az Ecsedi-láp környékének szláv eredetű helynevei*. *Magyar Néprajz* 4 (1941), 196–232.
- KNIEZSA 1944 = KNIEZSA ISTVÁN, *Keletmagyarország helynevei*. In: DEÉR JÓZSEF–GÁLDI LÁSZLÓ szerk., *Magyarok és románok 1–2*. A Magyar Történettudományi Intézet Évkönyve. Budapest, 1943–1944. 111–313.
- KNIEZSA 1965/2003 = KNIEZSA ISTVÁN, *A magyar és a szlovák családnevek rendszere*. In: KNIEZSA ISTVÁN, *Helynév- és családnévviszsgáló*. Lucidus Kiadó, Budapest, 2003. 255–349.
- KNIEZSA 1974 = KNIEZSA ISTVÁN, *A magyar nyelv szláv jövevényszavai 1–2*. Második kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1974.
- KOCÁN 2022 = KOCÁN BÉLA, *A régi Ugocsa vármegye helyneveinek történeti-etimológiai szótára*. A Magyar Névértéktár Kiadványai 55. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2022.
- KOGUTOWICZ = KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország vármegyéinek kézi atlasza*. MFI Rt., Budapest, 1905. Újrakiadása: Magyar Mercurius, Budapest, 2004.
- KORABINSZKY 1786 = KORABINSKY, JOHANN MATTHIAS, *Geographisch-historisches und Produkten Lexikon von Ungarn*. Preßburg, 1786.
- KTsz. = PÉNTEK JÁNOS, *Kalotaszegi tájszótár*. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Sepsiszentgyörgy, 2021.
- LexLoc. = *Lexicon Locorum Regni Hungariae Populosorum anno 1773 Officiose Confectum*. Budapest, 1920.
- LIPSKY, Map. = LIPSKY JÁNOS, *Mappa Generalis Regni Hungariae partiumque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae*. 1806.
- LIPSKY, Rep. = LIPSKY JÁNOS, *Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarium, Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium*. 1808. In: LIPSKY JÁNOS, *A Magyar Királyság és társ országai térképe és névtára. 1804–1810*. DVD. Arcanum Adatbázis Kft., Budapest, 2005.
- LUCSIK 2014 = ЛУЧИК, ВАСИЛЬ, *Етимологічний словник топонімів України. 3700 географічних назв*. Академія, Київ, 2014.
- MaKF. = *Magyarország katonai felmérése. 1941*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941>
- MAKSAY 1990 = MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.
- MEZŐ 1999 = MEZŐ ANDRÁS, *Adatok a magyar hivatalos helységnévadáshoz*. Nyíregyháza, 1999.

MKFT. = *Második katonai felmérés. 1819–1869.* URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary>

MoFnT. 1 = FÖLDI ERVIN szerk., *Magyarország földrajzinév-tára I. Fontosabb domborzati, táj- és víznevek.* Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1984.

NÉMETH 2008 = NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

Notitiae = NAGY, LUDOVICUS, *Notitiae politico – geographico – statisticae inclyti regni Hungariae. 1–2.* Budae, 1828–1829.

PAIS 1975 = PAIS DEZSŐ, *Anonymus Gesta Hungarorum.* Fordította PAIS DEZSŐ, bevezetéssel, jegyzetekkel és térképpel ellátta GYÖRFFY GYÖRGY. Magyar Helikon, Budapest, 1975.

Perényi = TRINGLI ISTVÁN szerk., *A Perényi család levéltára 1222–1526.* A Magyar Országos Levéltár Kiadványai 2. Forráskiadványok 44. Magyar Országos Levéltár–Történettudományi Intézet, Budapest, 2008.

PESTY 1864/39–40 = *Pesty Frigyes helynévtára 39–40. Szatmár vármegye 1–2.* OSZK Kézirattár. Jelzete: Fol. Hung. 1114/39–40. (Szövegkiadás: MIZSER LAJOS, *Szatmár vármegye Pesty Frigyes 1864–1866. évi Helynévtárában.* A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár Kiadványai II. Közlemények 24. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Levéltára, Nyíregyháza, 2001. Ellenőrzött, javított szövegkiadás: MIZSER LAJOS–KOCÁN BÉLA, *Pesty Frigyes kéziratos helynévtára 1864. Szatmár vármegye.* Debrecen, 2025.)

PESTY 1864/57 = *Pesty Frigyes helynévtára 57. Ugocsa vármegye.* OSZK Kézirattár. Jelzete: Fol. Hung. 1114/57. 379–445. (Szövegkiadás: MIZSER LAJOS, *Ugocsa és Ung megye Pesty Frigyes 1864–66. évi Helynévtárában.* Stúdium Kiadó, Nyíregyháza, 1999. Ellenőrzött, javított szövegkiadás: MIZSER LAJOS–KOCÁN BÉLA, *Pesty Frigyes kéziratos helynévtára 1864. Ugocsa vármegye.* Debrecen, 2024.)

PIPÁS–HALÁSZ 2005 = ПИПАШ, Ю.–ГАЛАС, Б., *Матеріали до словника гуцульських говірок. Косівська Поляна і Росішка Рахівського району Закарпатської області.* Ужгород, 2005.

RegArp. = SZENTPÉTERY IMRE szerk., *Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke I–II/1.* Budapest, 1923–1943. SZENTPÉTERY IMRE–BORSA IVÁN szerk., *II/2–4.* Budapest, 1961–1987.

RKSz. = MÁRTON GYULA–PÉNTÉK JÁNOS–VÖÖ ISTVÁN, *A magyar nyelvjárások román kölcsönszavai.* Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1977.

RMCsSz. = KÁZMÉR MIKLÓS, *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század.* Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 1993.

ŠMILAUER 1970 = ŠMILAUER, VLADIMIR, *Příručka slovanské toponomastiky. Handbuch der slavischen Toponomastik.* Praha, 1970.

SZABÓ 1937 = SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség.* Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

SzamSz. = CSÜRY BÁLINT, *Szamosháti szótár 1–2.* Magyar Nyelvtudományi Társaság, Debrecen, 1935–1936.

SZIRMAY 1805 = SZIRMAY ANTAL, *Notitia politica, historica, topographica incliti comitatus Ugochiensis.* Pest, 1805.

SZIRMAY 1810 = SZIRMAI SZIRMAY ANTAL, *Szatmár vármegye fekvése, története és polgári esmérete 1–2.* Buda, 1809–1810.

SzMHn. = BURA LÁSZLÓ, *Szatmár megye helynevei (földrajzi nevei) 1–2.* Státus Könyvkiadó, Csíkszereda, 2008.

TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1–3. Mutató 4.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967–1976.

T.SzUB.1934 = Csonka-Magyarország vármegyéinek atlasza: Szatmár–Ugocsa–Bereg vármegye. Magyar Királyi Állami Térképészet, Budapest, 1934.

T0.53.202.1 = Tamásváralja, Magyarországon Ugocsa megye. 1864. (Egy tamásváraljai magánszemély tulajdonában.)

T0.53.202.2 = Cím nélkül [Tamásváralja kataszteri térképvázlata]. [19.sz. második fele].

T0.53.202.3 = Tamásváralja ugocsavármegyei kisközség kataszteri birtokvázlata. 1914. (Egy tamásváraljai magánszemély tulajdonában.)

T1.S.11.303/1 = Hungariae Regni pars Transylvaniae, Russiae et Moldaviae contermina Integrum Comitatum Maramarusiensem repraesentans. 1725. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139.

Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. Nr. 303/1.

T1.S.11.303/2 = Mappa Geometrica Repraesentans Comitatum Maramarusiensem integrum cum adjacentibus Transylvaniae Russiae et Moldaviae Confinys. 1756. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. Nr. 303/2.

T1.S.11.1674/1 = Mappa darstellend blos die Gegenden und Orte, in welchen derjenige Antheil des auf der Siebenbürger und Marmaroser Grenze bestellten... 1832. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. Nr. 1674/1.

T1.S.12.XII.11 = Comitatus Beregh-Ugocsa. [1825 k.]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XII. Nr. 11.

T1.S.12.XII.22 = Ugocsa megye térképe. [1825 k.]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XII. Nr. 22.

T1.S.12.XIII.10 = Mappa Comitatus Ugocensis... 1786. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XIII. Nr. 10.

T1.S.74.18/38 = Ugocsa megye átnézeti térképe. 1870. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 74) Kereskedelmi minisztériumi térképek. 18. sz.–20. sz. Nr. 18/38.

T1.S.78.1957/1–35 = Comitatus Ugocsa. 1864. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. Nr. 1957/1–35.

T1.S.101.683/6 = Grosswardeiner Verwaltungsgebiet Szathmárer Comitatus. 1854. – MNL Or-

szágos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmus kori térképek. 19. sz. Nr. 683/6. T16.T.365 = Szatmár-Németi. 1915. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 365.

T16.T.420 = Szatmár vármegye. 1802. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 590.

T16.T.541 = Szatmárnémeti és Méhtelek. 1931. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 541.

T17.T.173 = Mappa comitatus Ugocsiensis. [1780 k.]. – MNL Tolna Vármegyei Levéltár XV.3. Tolna Megyei Levéltár térképeinek gyűjteménye. 18. sz.–20. sz. T. 173.

T21.TK.1084 = Mappa comitatus Ugocsiensis methodo astronomico geometrica concinnata. [1740 k.]. – Országos Széchényi Könyvtár TK. Önálló kézirat térképek. Nr. 1084.

T21.TK.2505 = Mappa i[n]cl[us]i[us] co[m]m[un]i[t]at[us] Ugocensis. [1801]. – Országos Széchényi Könyvtár TK. Önálló kézirat térképek. Nr. 2505.

T22.B.III.a.168/7 = LEHENEANU, EMIL, *Románia: Szatmár megye térképe 1937-ben*. Inst. Cart. UNIREA. Braşov, 1937

T22.B.IX.a.9 = Das Oesterreichische-Kaiserthum mit beträchtlichen Theilen der angrenzenden Staaten. [1822.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 9.

T22.B.IX.a.12 = Neueste General-Post- und Strassen Karte der Oesterreichischen Monarchie... 1844. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 12.

T22.B.IX.a.515/2 = Vorstellung des Königreichs Ungarn nach den Poststationen für Reisende. [1805 k.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 515/2.

T22.B.IX.a.520 = Comitatuskarten von Ungarn. [1857–1859]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 520.

T22.B.IX.a.2116 = Szatmár, Ugocsa és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék. [1925 k.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2116.

T22.B.IX.a.2265 = Ugocsa vármegye földadókataszteri beosztásának térképe. 1912. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2265.

T22.B.IX.a.2268 = Ugocsa vármegye közúti és kőbánya térképe. 1918. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2268.

T22.B.IX.a.2269 = Ugocsa megye átnézeti térképe. 1870. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2269.

T22.B.IX.a.2546 = Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. 2000. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Magyarország megyetérképek. 2546.

T22.B.XV.c.500/2 = Kárpátalja. 1944. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.XV.c. Magyarország térképei 1920 után. Nr. 500/2.

T23.T.365 = Szatmár-Németi. 1915. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 365.

T23.125.1 = Batarcs jegyzőkönyve. 1864. – Державний архів Закарпатської області/Кárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архív кадастральных карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в правах власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881.

T23.125.1.3651 = Tizzaszászfalu határleírása. 185[1]. – Державний архів Закарпатської області/Кárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архív кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації

земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в правах власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 3651.

T23.125.1.4335 = Szőlősgyula kataszteri térképe. 1854. – Державний архів Закарпатської області/Кárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архív кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в правах власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 4335.

ÚCsnT. = HAJDÚ MIHÁLY, *Újmagyarkori családneveink tára. XVIII–XXI. század*. Budapest, 2012.

ÚESz. = GERSTNER KÁROLY főszerk., *Új magyar etimológiai szótár*. MTA Nyelvtudományi Kutatóközpont. URL: <http://uesz.nytud.hu/>

UgOkl. = C. TÓTH NORBERT, *Ugocsa megye hatóságának oklevelei (1290–1526)*. Az MTA Magyar Országos Levéltár Zsigmondkori Oklevéltár Kutatócsoport Kiadványa. Budapest, 2006.

ÚMTsz. = B. LŐRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979–2010.

VÁLYI = VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3*. Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás: Somorja, 2003.

Z. = NAGY IMRE–NAGY IVÁN–VÉGHÉLY DEZSŐ–KAMMERER ERIK–LUKCSICS PÁL szerk., *A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára 1–12*. Pest, majd Budapest, 1871–1931.

Zs. = MÁLYUSZ ELEMÉR szerk., *Zsigmondkori oklevéltár 1–2*. Budapest, 1951–1958. BORSA IVÁN–MÁLYUSZ ELEMÉR szerk., 3–7. Budapest, 1993–2001. BORSA IVÁN–C. TÓTH NORBERT szerk., 8–9. Budapest, 2003–2004. C. TÓTH NORBERT szerk., 10. Budapest, 2007.

Összeállította:
Hlavacska Edit és Kenyhercz Róbert

A

B

C

D

1

2

3

4

5

Magyarország

Magyarország

T14

A

B

C

D

Messzelató Vén

Erdő-tag

Róth-tag

Tasos-birtok

Dögter

Csarnok

Hegedűs-tábla

Halastó

Szomoga Pál-tag

Kispesleke

Borsi-tag Zajtai út

Kovácsház

Görlyös laposa

Liba-domb

Libaréti

Nagypelekei út

Telekhely-tábla

Nyárfa-tábla

120

Fogán

Kolostvári

Liba-tábla

Kapolna

Liba-tábla

Cigányház

Pajmákosó

Liba-tábla

Tembő-tábla

Pisztorgás

Kenderföld

Kenderföld

Messzelató Zsidótemető

Temető

Vén Katoli

Canajosa

Patk-part

Becszy Klára szántólagja

Kaszály

Kaszály

Hódalja

Német-örök

Patk-part

Becszy Klára szántólagja

Ukrajna

Magyarország

Magyarország

Újberek

Szárzaberek

Sándorhomok

T15

E

F

G

H

1

2

3

4

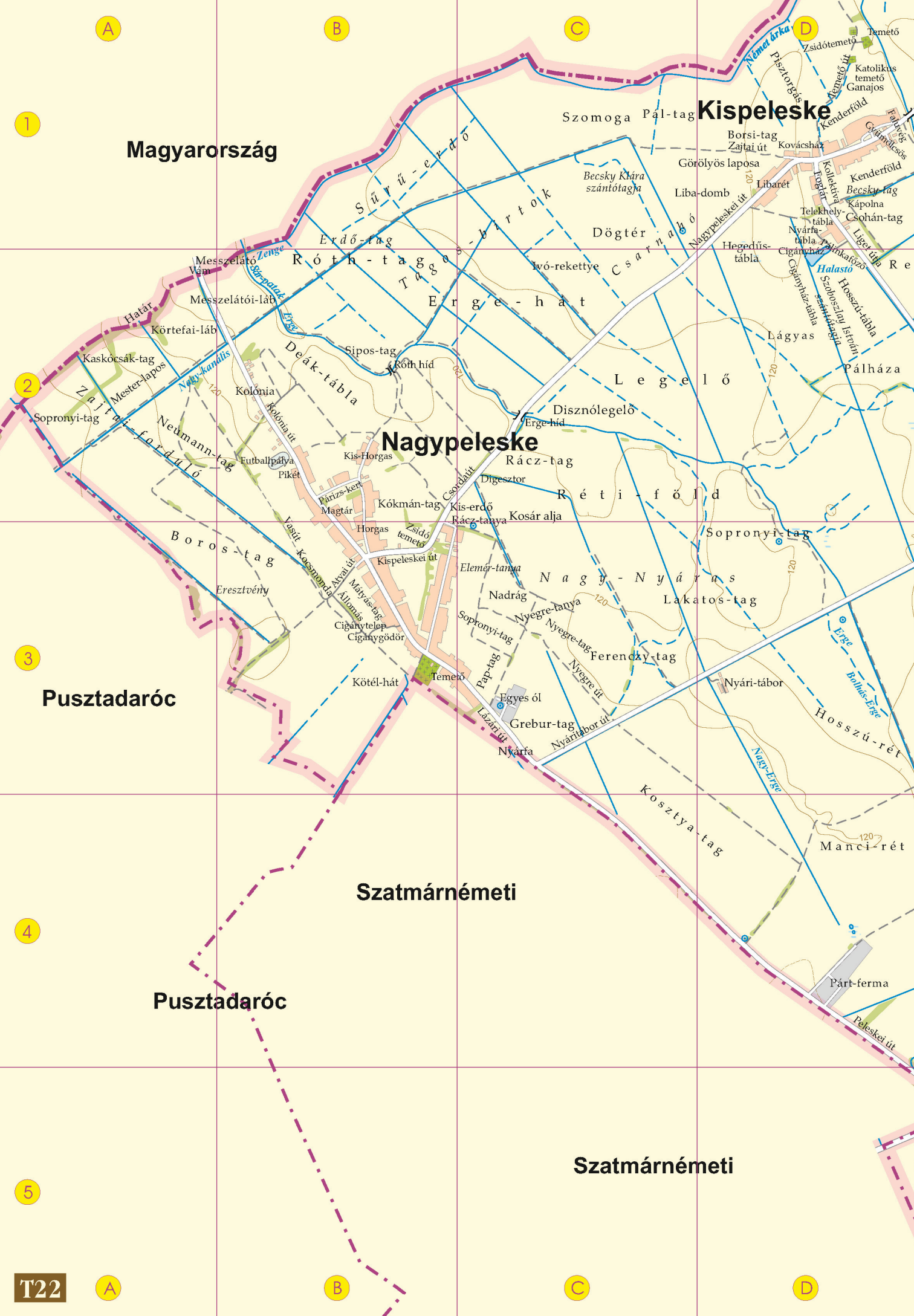
5

E

F

G

H

Magyarországi

Kispeleske

Nagypéleske

Pusztadaróc

Szatmárnémeti

Pusztadaróc

Szatmárnémeti

1

2

3

4

5

A

B

C

D

A

B

C

D

Sándorhomok

Kissár

Lázári

Sztarmárnémeti

Sztarmárnémeti

Batiz

T23

E

F

G

H

1

2

3

4

5

Déllő

Gális-tag

Második híd

Kavicsos

László

Lenesés

Mogyorós

Fok-tő

Homok alatti forduló

Téglaszín

Folyár

Kettye

Varjas

Liget

Sári-oldal

Juhlegelő

Fogás

Al-erdő

Csepe-rét

Gábornya

Nemesi-rét

Kenderáztató

Király-rét

Gábornya-rét

Handál

Órvós-kert

Nyolcas

Nagy-domb

Siket-kert

Kis-domb

Siket-kert

Lengyelé

Nagy Béla-birtok

Ciganyosor

Új temető

Régi temető

Barburtelep

Kereszt

Keresztnél

E

F

G

H

Csókás-oldal

Lazsna

Szőlő-domb

Korom-hát

Új temető

Cigány-tábla

Tizköblös-föld

Homoksgödörnél

Kertalja

Dögter-tábla

Róka-Kisút domb

Kis-erdő

Hangás-erdő

Kis-erdő

Regi híd

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

F

Északi-kertekalja

Koli-kert

Református temető

Vicsofka Bálint kertje alatt

Ógát

Kis temető

Homoksgödör

Fövényesgödör

Regi temető

Kripta-domb

Külső-tanya

Telek-domb

Szabó-tanya

Nyárfa-tábla

Belső-tanya

Dani-erdeje

Kis-erdő

Hangás-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

Kis-erdő

G

Geodaiatróút

Úrbéres

Süveg út

Pojánszki gödre

Süveg híd

Lévaie

Kis-telek

Ógát

Kis temető

Homoksgödör

Folyár-oldal

Gövény-tag

Fűlöp-ház

Juhász-tábla

Kovács-domb

Vilokács

Szilágyi-föld

Mogyorós

Homokigényelt-föld

Zuhogó

Legelő

Külső-Barackos

Belső-Barackos

Dani-vágás

Dinnyeskert

Külső-Törzsökös

Akácos-erdő

Belső-Törzsökös

Rajon-föld

Korajos

Sziget-fő

Szűcs-kút

Zsándár-ház

Zsándár-tag

Nagy Béla-tanya

Csengeri-tábla

Stefán egy

Stefán kettő

Stefán három

G

Palástó

Vajás

Süveg híd

Égeres

Lévaie

Kis-telek

Ógát

Kis temető

Homoksgödör

Folyár-oldal

Gövény-tag

Fűlöp-ház

Juhász-tábla

Kovács-domb

Vilokács

Szilágyi-föld

Mogyorós

Homokigényelt-föld

Zuhogó

Legelő

Külső-Barackos

Belső-Barackos

Dani-vágás

Dinnyeskert

Külső-Törzsökös

Akácos-erdő

Belső-Törzsökös

Rajon-föld

Korajos

Sziget-fő

Szűcs-kút

Zsándár-ház

Zsándár-tag

Nagy Béla-tanya

Csengeri-tábla

Stefán egy

Stefán kettő

Stefán három

H

Palástó

Vajás

Süveg híd

Égeres

Lévaie

Kis-telek

Ógát

Kis temető

Homoksgödör

Folyár-oldal

Gövény-tag

Fűlöp-ház

Juhász-tábla

Kovács-domb

Vilokács

Szilágyi-föld

Mogyorós

Homokigényelt-föld

Zuhogó

Legelő

Külső-Barackos

Belső-Barackos

Dani-vágás

Dinnyeskert

Külső-Törzsökös

Akácos-erdő

Belső-Törzsökös

Rajon-föld

Korajos

Sziget-fő

Szűcs-kút

Zsándár-ház

Zsándár-tag

Nagy Béla-tanya

Csengeri-tábla

Stefán egy

Stefán kettő

Stefán három

H

Forrás-domb

Süveg híd

Égeres

Lévaie

Kis-telek

Ógát

Kis temető

Homoksgödör

Folyár-oldal

Gövény-tag

Fűlöp-ház

Juhász-tábla

Kovács-domb

Vilokács

Szilágyi-föld

Mogyorós

Homokigényelt-föld

Zuhogó

Legelő

Külső-Barackos

Belső-Barackos

Dani-vágás

Dinnyeskert

Külső-Törzsökös

Akácos-erdő

Belső-Törzsökös

Rajon-föld

Korajos

Sziget-fő

Szűcs-kút

Zsándár-ház

Zsándár-tag

Nagy Béla-tanya

Csengeri-tábla

Stefán egy

Stefán kettő

Stefán három

4

5

H

Szárzsberek

Sándorhomok

Magyar Nemzeti Helynévtár Füzetek 10.

A kiadvány a
MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR 2.
SZATMÁR MEGYE ÉSZAKI RÉSZÉNEK HELYNEVEI
című kötet Lázári községre vonatkozó anyagait tartalmazza.

Készült a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Kutatási Programok
Magyar Nemzeti Helynévtár Programja keretében
a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén.

A kötet a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. évfordulója
tiszteletére jelent meg.

A kötet elkészítésében együttműködő partnerek voltak:
Néprajzi Múzeum, Országos Széchényi Könyvtár

A kötetet szerkesztette:
Gyórfy Erzsébet, Hoffmann István, Porció Veronika

Lektorálta:
Bába Barbara, Csomortáni Magdolna, Homoki-Mozga Evelin, Kovács Éva,
Szép Szilvia, Tóth Valéria

Helynévtasz: Schwarcz Gyula
Légifotók: Szmotku György
Fotók: Hankusz Éva

© Hankusz Éva, Kocán Béla, Szendrei Ákos 2025
© Debreceni Egyetemi Kiadó – Debrecen University Press, beleértve
az egyetemi hálózaton belüli elektronikus terjesztés jogát is, 2025

ISBN 978-963-615-357-1 (print)
ISBN 978-963-615-358-8 (pdf)

Kiadja a Debreceni Egyetemi Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar
Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
dupress.unideb.hu

Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi
Technikai szerkesztő: Porció Veronika
Borítóterv, tipográfia: Gacsályi Gábor
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában.

NW

